

ЖИЛИЙН
ТАЙЛАН
2013

АГУУЛГА

ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГЫН МЭНДЧИЛГЭЭ.....	2
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН МЭНДЧИЛГЭЭ	4
ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОЙМ.....	8
ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТ	8
ИНФЛЯЦИ.....	8
ГАДААД ХУДАЛДАА.....	9
САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ.....	9
УЛСЫН ТӨСӨВ.....	10
БАЙГУУЛЛАГЫН ХӨГЖИЛ.....	11
ХЭТИЙН ЗОРИЛГО, ЭРХЭМ ЗОРИЛГО	11
КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛ	11
ХУВЬ НИЙЛҮҮЛЭГЧИД.....	13
ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛ	14
БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЭЦ.....	16
УДИРДЛАГЫН БАГ.....	18
ХҮНИЙ НӨӨЦ.....	20
ДЭД БҮТЭЦ.....	22
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТОЙМ	23
ИРГЭДИЙН БАНКНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА.....	23
САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУД БА ХУДАЛДААНЫ САНХҮҮЖИЛТ	26
БАЙГУУЛЛАГЫН БАНКНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА.....	28
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН БАНКНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	28
НӨӨЦИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА.....	30
САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮН.....	31
ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА БА ХЯНАЛТ	35
КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГА	47
ХАРИЛЦАГЧ БАНКУУД	50
САЛБАР СҮЛЖЭЭ	51
ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	55

ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГЫН МЭНДЧИЛГЭЭ

2013 онд Голомт банкны үйл ажиллагаа амжилт ололтоор дүүрэн байлаа. Бид компанийн засаглалын сорилтыг амжилттай даван туулсан нь манай банк цаашид ч өсөлт хөгжлийн илүү бэрх сорилтыг даван туулж, тэнгэрлэг амжилтын оргилыг эзэлж чадна гэдэгт бид бат итгэлтэй байна.

Эрхэм харилцагчид, түнш байгууллагууд, хамтран зүтгэгчидээ,

Та бүхэндээ Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн даргын хувиар анх удаа Голомт банкны өсөлт хөгжлийн 19 дэх жил болох 2013 оны бизнес, үйл ажиллагааны үр дүнг танилцуулж байгаа нь миний хувьд нэр төрийн хэрэг юм.

Сүүлийн жилүүдэд Монгол Улсын эдийн засаг эрчимтэй өсч, ялангуяа 2011 онд хамгийн хурдацтай буюу ДНБ-ийн өсөлт 17.5 хувьд хүрсэн билээ. Энэхүү эрчимтэй өсөлтөд олон хүчин зүйл нөлөөлж байгаа боловч хоёр чухал хүчин зүйл түлхүү үүрэг гүйцэтгэж байгаа юм. Үүнд, нэгдүгээрт, хурдтай тэлж буй Хятадын эдийн засгийн өсөлтийн нөлөө. Хятадын үйлдвэрлэлд шаардлагатай кокс, зэс, төмөр зэрэг эрдэс баялагийг манай орноос худалдан авах эрэлт өссөөр ирсэн. Хоёрдугаарт, Монгол Улс дахь гадаадын хөрөнгө оруулалт үлэмж хэмжээгээр нэмэгдэж ирсэн явдал юм. Тэр дундаа, уул уурхайн салбар дахь хөрөнгө оруулалт далайцтай нэмэгдэж ирлээ.

Хэдий тийм боловч Монгол Улс гадаад дотоодын хөрөнгө оруулагчдын хувьд тааламжтай орчин бүрдүүлж чадаагүй л байна. Хөрөнгө оруулагчдын хувьд хүнд суртал, шат дамжлага, оновчгүй зохицуулалт, төрийн байгууллага, албан тушаалтны оролцоо өндөр, татвар болон хуулийн орчин тогтвортой биш байдаг зэрэг нь томоохон хүндрэл учруулдаг. Гэвч гадаад дотоодын олон хөрөнгө оруулагчид эдийн засгийн хурдацтай өсөлт цаашид үргэлжилж, хөрөнгө оруулалтын орчин сайжирна гэсэн хүлээлттэйгээр урт хугацааны, том хэмжээний төсөлд хөрөнгөө оруулж ирсэн.

2012 оны УИХ-ын сонгуульд Ардчилсан нам үндсэндээ ялалт байгуулж, Эвслийн засгийн газрыг байгуулах үед дээрх хүлээлт улам ч ихэссэн юм. Учир нь Ардчилсан намын олонх лидерүүд нь 1990-ээд онд эхэлсэн ардчилсан хөдөлгөөний санаачлагчид байдаг бөгөөд тэд л анх коммунизмыг халж, ардчилал, зах зээлийн эдийн засгийн шинэчлэлийг уриалж байсан. Иймд гадаадын бизнес, хөрөнгө оруулагчид Ардчилсан нам гадаадын хөрөнгө оруулалтад илүү таатай, нээлттэй бодлого баримтална гэж тооцоолж байв.

Гэвч УИХ-ын сонгуулиас хойшхи бүтэн хагас жилийн хугацаанд Эвслийн засгийн газар хөрөнгө оруулагчдын хүсэн хүлээж байсан тэр таатай нөхцлийг бүрдүүлж чадаагүй, Оюу толгойн төслийн хөрөнгө оруулагчидтай гэрээний маргаан сунжирсан, Хөрөнгө оруулалтын тухай шинэ хуулийг 2013 оны төгсгөл хүртэл баталж амжаагүй юм. Үүнээс болж Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт ондоо 54 хувиар буурч, улсын төсвийн болон аж ахуйн нэгжийн орлогод сөрөг нөлөө үзүүлсэн юм. Үүнтэй зэрэгцэн БНХАУ гадаадаас авч байсан түүхий эдийн хэмжээг бууруулснаар манай орны экспортын гол нэрийн бүтээгдэхүүн болох нүүрс, зэс, төмрийн хүдрийн эрэлт буурч, экспортын орлого мөн онд 41 хувиар багассан байна.

Энэ хоёр нөлөөллөөс болж эдийн засаг илүү хүнд байдалд орох байсан ч Монголбанк, Засгийн газрын хамтран хэрэгжүүлсэн “Үнийг тогтворжуулах хөтөлбөр”, голлох таван салбарт санхүүжилтийн хөтөлбөр хэрэгжүүлснээр эдийн засгийн өсөлтийг 11.7 хувьд хүргэж чадсан оновчтой алхам болжээ. Эвслийн засгийн газар экспортын гол нэрийн бүтээгдэхүүнийг өндөр үнээр борлуулах, инфляцийг 10 хувиас илүүгүй байлгах,

валютын ханшийг тогтвортой барих зэрэг анхны төлөвлөсөн зорилтдоо хүрч чадаагүй юм.

Улс орны түвшинд эдийн засаг удааширнаас гадна, өнгөрөгч онд Голомт банкны хувь нийлүүлэгчдийн хооронд үл ойлголцол гарсан нь банкны засаглалыг шалгасан, сорьсон үйл явдал болсон юм. Гэвч манай банк компанийн засаглалын хувьд, санхүү, бизнес, үйл ажиллагааны хувьд эрүүл, харилцагчдын итгэл, бизнесийн түншүүдийн урт хугацааны хамтын ажиллагаа, хүчтэй удирдлагын баг, чадварлаг хичээнгүй хамт олон, зөв манлайллын ачаар энэхүү асуудлыг богино хугацаанд амжилттай давж, засаглал, үйл ажиллагааны хувьд улам бэхжиж чадлаа.

Энэ үйл явдлаас бид сургамж авч дараах чиглэлд дорвитой өөрчлөлтийг хэрэгжүүлж эхлээд байгаа юм. Үүнд:

- Компанийн засаглалын бодлого, журам,

- Дотоод аудитын үйл ажиллагаа,
- Эрсдэлийн удирдлага,
- Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үр чадварыг сайжруулах,
- ТУЗ-д хараат бус гишүүдийн тоог нэмэх, үүрэг нөлөөг бэхжүүлэх,
- Удирдлагын багаа улам чадавхжуулах,
- Мэдээллийн аюулгүй байдал, хяналтын хувьд тэргүүлэх байр сууриа бэхжүүлэх,
- Бүх түвшинд үйл ажиллагааг сайжруулан төгөлдөржүүлэх зэрэг болно.

Энэ хүрээнд олон улсын нээлттэй компаниудын нэгэн адил, Хувьцаа эзэмшигч, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үүрэг хариуцлагыг нь нарийвчлан тодорхойлж, байнгын ажиллагааны урсгалыг тогтоож өгөхийн зэрэгцээ, орчин үеийн хэрэгцээ шаардлагыг илүү сайн хангах бүтцийн өөрчлөлтийг хэрэгжүүлж, мэдээллийн технологийн хамгийн сүүлийн үеийн тогтолцоог бүрдүүлж, гүйцэтгэлд суурилсан урамшууллын зарчмыг бүрэн нэвтрүүлж, өнөө цагийн эрэлт шаардлагыг бүрэн хангасан хүчирхэг хүний нөөцийг бүрдүүлэхээр ажиллаж байна.

Хэдий зах зээлийн гадаад орчин муудсан, дотооддоо засаглалын асуудалтай байсан ч Голомт банк энэ жилийг ч мөн өндөр амжилттайгаар үдэж байгаа юм. Эдгээр сорилтыг амжилттай даван туулсан нь манай банк цаашид ч өсөлт хөгжлийн илүү бэрх сорилтыг давж, амжилтын улам өндөр оргилыг эзэлж чадна гэдгийг нотолсон хэрэг юм.

Дүгнэж хэлэхэд Голомт банкны тасралтгүй өсөлт хөгжлийн 19 жилийн амжилт, бүтээл нь харилцагч та бүхний итгэл, хамтран ажиллагч түншүүдийн хамтын хичээл зүтгэл, банкны ажилтан бүрийн хөдөлмөрийн үр дүн мөн. Цаашид ч бид улс орны бүтээн байгуулалтад жинтэй хувь нэмэр оруулж, төр засаг, компани, аж ахуйн нэгж, хувь хүмүүс харилцан ашигтай хамтын ажиллагаа хөгжүүлж, нийгмийн баялаг бүтээх үйлсэд манлайлан оролцох зориг тэмүүлэл дүүрэн байна.

Иймд бидэнд итгэл үзүүлэн, манай банкныг сонгон хамтран ажилладаг та бүхэнд хамгийн сайн сайхан бүхнийг хүсэхийн ялдамд, амжилтын оргил өөд хамтдаа урагшилцгаая.

Ч.МӨНХЦЭЦЭГ

Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн дарга

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН МЭНДЧИЛГЭЭ

Голомт банкны нийт актив хөрөнгө 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар 48 хувиар, нийт өөрийн хөрөнгө 49 хувиар, ашиг 117 хувь өссөнөөр тогтвортой өсөлтөө дахин хадгалж чадлаа. Голомт банкны санхүүгийн байр суурь улам бэхжсэн төдийгүй банкны найдвартай байдлыг илэрхийлэгч санхүүгийн харьцаа үзүүлэлтүүд маш сайн байгааг төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцаа 43.3 хувь, активын өгөөж 1.9 хувь, өөрийн хөрөнгийн өгөөж 26.8 хувьтай байгаагаас харж болно.

Эрхэм хүндэт харилцагчид, хувьцаа эзэмшигчид, түнш байгууллагууд болон ажиллагсад аа!

Та бүхэнд Голомт банкныхаа амжилт бүтээлийн 19 дэх жил, 2013 оны үйл ажиллагааны үр дүнг тайлагнаж байгаадаа баяртай байна.

Дэлхийн эдийн засгийн өсөлт 2013 онд бага зэрэг саарч, 3 хувиар өссөн бөгөөд өндөр хөгжилтэй орнууд төдийгүй, хөгжиж байгаа орнуудын эдийн засаг ч саарсан үзүүлэлттэй байна. АНУ-ын Холбооны нөөцийн сан 2012 оны 9 дүгээр сараас эхлэн сар бүр 85 тэрбум ам.долларын бонд худалдан авах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, улмаар 2013 оны 5 дугаар сард тус нөөцийн сангаас бонд худалдан авах хэмжээгээ багасгах болсноо мэдэгдсэн нь олон улсын зах зээлд голлох түүхий эдийн үнэ буурах, хөгжингүй орнуудруу орох мөнгөний урсгал буурахад хүргэсэн. Үүнтэй зэрэгцээд дэлхий даяар гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын хэмжээ 6 хувиар буураад байна.

Түүнчлэн ОУВС-гийн 2014 оны 1 дүгээр сарын байдлаарх таамаглалаар БНХАУ-ын эдийн засгийн эрчимтэй өсөлт саарах төлөвтэй байна. Манай улсын экспортын гол түнш орон болох БНХАУ-ын эдийн засгийн өсөлт буурах болсон нь тус орны импортын эрэлт багасах, цаашлаад манай орны экспортын орлого буурахад нөлөөлж байгаа юм.

Дэлхийн эдийн засгийн өсөлт 2013 онд саарсан, дэлхий даяар гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт буурсан зэрэг өөрчлөлтийн улмаас Монгол Улсын гадаад худалдааны бараа эргэлт 2013 онд 4.5 хувиар, үүнээс экспортын орлого 2.6 хувиар, импорт 5.7 хувиар тус тус буурахад хүргээд байна. Мөн Оюутолгойн хөрөнгө оруулалтын эхний үе шат дуусч, хоёр дахь үе шатны хөрөнгө оруулалт тодорхойгүй байгаа, нөгөө талаар дэлхий даяар гадаадын хөрөнгө оруулалт буурсан, Монгол Улсын дотоодын хууль дүрэм өөрчлөгдсөний улмаас Монгол Улсыг чиглэх гадаадын хөрөнгө оруулалтын хэмжээ 2013 онд 54 хувиар буурчээ.

Гадаад худалдаа, гадаадын хөрөнгө оруулалт буурсан хэдий ч манай улс дэлхийн зах зээлээс 2012 оны сүүлээр 1.5 тэрбум ам.долларын Чингис бондыг босгосноор дотоодын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, эдийн засгийн өндөр өсөлтийг хадгалах боломж бүрдэж, Монгол Улсын ДНБ-ий бодит өсөлт 2013 онд 11.7 хувьтай болсон байна.

2013 онд Чингис бонд болон Хөгжлийн банкны хөрөнгөөр 1.7 их наяд төгрөг, Улсын нэгдсэн төсвөөр 1.2 их наяд төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийсэн нь 2012 оны улсын нэгдсэн төсөв, Хөгжлийн банкаар хийсэн хөрөнгө оруулалтаас 1.5 дахин их хэмжээтэй байгаа юм. Түүнчлэн, Монголбанкны зүгээс эдийн засгийн өсөлтийг дэмжиж, зарим бараа, бүтээгдэхүүний үнийн хэт өсөлтийг тогтворжуулах хүрээнд "Гол нэрийн бараа, бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах дунд хугацааны хөтөлбөр", "Орон сууцны ипотекийн санхүүжилтийн тогтвортой тогтолцоог бий болгох хөтөлбөр" зэргийг хэрэгжүүлж, нийтдээ 3 орчим их наяд төгрөгийг арилжааны банкаар дамжуулан олголоо.

Энэ үйлсэд ч Голомт банк идэвхийлэн оролцож, Засгийн газрын үнэ тогтворжуулах хөтөлбөрийн хүрээнд:

- "Зайлшгүй импортлох шаардлагатай барилгын материал (цемент, арматур)-ын улирлын шалтгаантай нийлүүлэлтийн хязгаарлалтыг арилгахад зориулсан хөнгөлөлттэй зээл";
- "Хүнсний гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах дэд хөтөлбөр";
- "Гурилын үнийг тогтворжуулах дэд хөтөлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл";
- "Нүүрсний аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх, түлш, эрчим хүчний салбарын өвөлжилтийн бэлтгэл хангах, эрчим хүчний үнэ, тарифыг тогтворжуулах дэд хөтөлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл";
- Барилгын салбар, орон сууцны нийлүүлэлтийг дэмжих үүднээс орон сууцны барилгыг санхүүжүүлэх зээлийн хөтөлбөрүүдэд оролцож амжилттай хэрэгжүүллээ.

2013 онд эдгээр дэд хөтөлбөрүүдийг Монгол Улсын хэмжээнд хэрэгжүүлснээр хэрэглээний үнийн сагсны гол бүтээгдэхүүнүүд болох шатахуун, мах, гурилын үнэ харьцангуй тогтвортой байж, Голомт банк үүнд өөрийн хувь нэмрээ оруулсандаа баяртай байна. Үнэ бууруулах дэд хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлсний үр дүнд 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар хэрэглээний үнийн индексээр хэмжигдэх инфляцийн түвшин улсын хэмжээнд 12.5

хувь, Улаанбаатарын хэмжээнд 12.3 хувьтай гарчээ.

Голомт банк ҮХААЯ-тай хамтран Чингис бондын хөрөнгөнөөс Ноос, Ноолуур, Хүлэмж, Сүү, Оёдлын үйлдвэр гэсэн 5 дэд салбарын улс орны ирээдүйд үр ашиг авчрах төсөлд, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийх зориулалттай төслийн зээлийг дамжуулан олгох үүргийг хүлээж байна. Ингэснээр Монгол Улсад үйлдвэржилт эрс идэвхижиж, импортлогч орноос экспортлогч орон болох шинэ үүд хаалгыг нээж байгаа юм.

Оронсууцны ипотекийн санхүүжилтийн тогтвортой тогтолцоог бий болгох хөтөлбөр"-ийн хүрээнд тайлант онд Голомт банкны орон сууцны зээлийн багц 2012 оны үзүүлэлт болох 248 тэрбум төгрөгөөс 105 хувиар өсөж 510

тэрбум төгрөгт хүрч, орон сууцны зээлд хамрагдагсдын тоо 58 хувиар өссөн буюу 12,029-д хүрлээ. Тодруулбал Засгийн Газар, Монголбанкнаас хэрэгжүүлж буй “8±1 хувийн орон сууцны зээлийн хөтөлбөр”-т Голомт банк идэвхитэй оролцож өмнө нь орон сууцны зээл авсан 4,828 өрхийн 131 тэрбум төгрөгийн зээлийг дахин санхүүжүүлж, шинээр 4,067 өрхөд нийт 227 тэрбум төгрөгийн зээлийг олгосноор банкны нийт системийн 30 хувийг дангаар гүйцэтгэж байна.

Хэдийгээр өнгөрсөн онд Монгол Улсын эдийн засагт төсөөлж байсан шиг өндөр өсөлт гараагүй, тодорхойгүй нөхцөл байдал давамгайлж байсан ч Засгийн газар, Монголбанкны зүгээс хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, төсөл хөтөлбөрүүд, төрөөс хэрэгжүүлсэн мөнгөний бодлогын дүнд Монголын банк санхүүгийн систем бүхэлдээ тогтвортой өсөлттэй байлаа.

2013 оны жилийн эцсээр Голомт банкны нийт актив хөрөнгө 48 хувиар өсөж 3.75 их наяд төгрөгт, нийт өөрийн хөрөнгө мөн 49 хувиар өсөж 329.7 тэрбум төгрөг, ашиг 117 хувиар өсөж 56.9 тэрбум төгрөгт хүрсэн зэргээр сүүлийн 19 жилийн тогтвортой өсөлтөө хадгалж, санхүүгийн байр суурь улам бэхжсэн он байлаа.

Үүнээс гадна банкны найдвартай байдлыг илэрхийлэгч санхүүгийн харьцаа үзүүлэлтүүд маш сайн байгааг төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцаа 43.3 хувь, активын өгөөж 1.9 хувь, өөрийн хөрөнгийн өгөөж 26.8 хувь гарснаар тайлбарлаж болно.

Голомт банк Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлтийн чиг хандлагад тулгуурлан салбар сүлжээнийхээ хүртээмжийг нэмэгдүүлэх стратегиа үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлсээр байна. Голомт банк энэхүү зорилтынхоо хүрээнд тайлант онд шинээр 5 нэгж байгуулснаар нийт 97 салбар, тооцооны төвтэй болж үйл ажиллагааныхаа цар хүрээг улам бүр өргөжүүлээд байна.

2012 онд Голомт банк Монгол Улсад анх удаа “Өөртөө үйлчлэх банк”-ны үйлчилгээг нэвтрүүлж байсан бол өнгөрсөн онд энэхүү үйлчилгээнийхээ хамрах хүрээг улам тэлж, харилцагчдад ойр байлгах зорилго тавин ажилласнаар нийт өөртөө үйлчлэх банкны нэгжийн тоог 11-т хүргэж, шинээр 15 машин суурилууллаа.

Голомт банк Монгол Улсын банк санхүүгийн салбарт үргэлж шинийг санаачлагч тэргүүлэгч банкны хувьд, үйлчилгээнийхээ хурд, түргэн шуурхай байдлыг сайжруулах үүднээс цахим банкны бүтээгдэхүүн

үйлчилгээ, цахим сувгийг хөгжүүлэхэд онцгойлон анхаарч ажилласаар байна. Тухайлбал 2013 онд ухаалаг гар утсанд суурилсан Монголын хамгийн анхны банк санхүүгийн аппликэйшн СМАРТ БАНК үйлчилгээний 2.0 хувилбарыг нэвтрүүлж, мөн Монгол Улсын Татварын Ерөнхий Газартай хамтран цахим хэлбэрээр татвараа төлөх цоо шинэ үйлчилгээг иргэд аж ахуйн нэгжүүдэд хүргэж, төрийн үйлчилгээг харилцагчиддаа ойртууллаа. Түүнчлэн интернэт худалдан авалт хийх үйлчилгээний аюулгүй байдлыг сайжруулах, хамгаалалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор картын “3D ХАМГААЛАЛТ”-ыг нэвтрүүлсэн гээд олон амжилтыг энд нэрлэж болох юм.

Тун удахгүй Голомт банк дэлхийн мэдээллийн технологийн тэргүүлэгч компани “Инфосис”-той хамтарч банкны үндсэн бүртгэлийн “Core” системийг 2014 оны 6 сард Монголд анх удаа бүрэн нэвтрүүлэхээр ажиллаж байгаа төдийгүй, олон улсад өндөр нэр хүнд бүхий “Американ Экспресс” картыг зах зээлд гаргаж харилцагч олондоо бэлэг барихаар зэхэж байна.

Энэ бүх цахим банкинд суурилсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээнүүд болоод тэдгээрийн технологийн дэвшилтэт шийдэл, шинэлэг байдал, хэрэглээ, цахим бүтээгдэхүүн үйлчилгээний хэрэглэгчдийн тооны өсөлт зэрэг үндсэн шалгуур үзүүлэлтүүдийг харгалзан үзэж Олон улсын банк санхүүгийн шилдгүүдийг тодруулагч, салбартаа нэр хүнд бүхий Глобал Файнанс сэтгүүлээс Голомт банкныг Монгол Улсын “Шилдэг Интернэт Банк-2013” шагналын эзэнээр тодруулсан билээ.

Компанийн нийгмийн хариуцлагын хүрээнд Голомт банк байгаль орчинд ээлтэй бизнесийн төслийг дэмжихийн зэрэгцээ, Голомт банкны нэрэмжит оюутны эрдэм шинжилгээний бага хурлыг 12 дахь удаагаа, “Оюутны тэтгэлэгт хөтөлбөр”-ийг 11 дэх жилдээ зохион байгуулж эх орны ирээдүй болсон оюутан залуусаа хөгжүүлэх үйлсэд өөрийн хувь нэмрээ оруулж ирлээ. Түүнчлэн соёл урлаг, спортын салбарт дэмжлэг үзүүлэн ажиллаж ирсэн бөгөөд энэ бүх амжилтыг үндэслэн Голомт банкныг МҮХАҮТ-аас Монгол Улсын нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд бодитой хувь нэмэр оруулж буй аж ахуйн нэгж, бизнес эрхлэгчдэд олгодог хамгийн нэр хүндтэй шагнал болох 2013 оны “КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ” байгууллагаар тодруулсан юм.

Голомт банкны үнэт баялаг бол ажилдаа чин сэтгэлээсээ ханддаг, бүтээлч, мэргэжлийн өндөр ур чадвар бүхий ажилтнууд юм. Тийм ч учраас 2013 оны хүний нөөцийн

бодлого ажилтнуудын ур чадварыг нэмэгдүүлэх, олон улсын түвшинд ажиллах чадвартай ажилтны тоог өсгөх, урт хугацаанд тогтвортой ажиллах нөхцөл бололцоог бий болгоход чиглэсэн билээ.

Голомт банк 2013 онд “Ажлаа зөв сонгохоос амжилт эхэлдэг” уриан дор их дээд сургуулийн шинэ төгсөгч оюутнуудад зориулсан хүний нөөцийн бүрдүүлэлтийн аяныг зохион байгуулсан бөгөөд үүний үр дүнд 100 гаруй шинэ төгсөгч манай гэр бүлийн гишүүн болж, банкны нийт ажилтны тоо 1,728-д хүрлээ. Мөн 2011 оноос эхлэн Ажилтнуудад Хувьцаа Эзэмшүүлэх Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж эхэлсэн бөгөөд энэ нь ажилтны урт хугацаанд тогтвор суурьшилтай ажиллахад нь хөшүүрэг болоод зогсохгүй, нийгмийн баталгааг нь хангаж, банкны засаглалын үйл ажиллагаанд оролцох эрхийг нээж өгч байна. Тухайн ажилтан банкны шийдвэр гаргах түвшинд

оролцох нь банкны засаглал улам бүр хяналттай, эрүүл байх нөхцөлийг бүрдүүлж байгаа юм. Ийнхүү 2013 онд Голомт банк санхүүгийн үйл ажиллагааны үзүүлэлтүүдээрээ салбартаа тэргүүлэгч байр сууриа хадгалж, тогтмол өсөлттэй хөгжиж ирсэн нь манай хамт олны хичээл зүтгэл, Голомт банкны харилцагчдын маань хувиршгүй итгэл, хамтын ажиллагааны үнэлгээ бас урам байсан гэж хэлж болно.

Монгол Улсынхаа хөгжил цэцэглэлтэд өөрсдийн хувь нэмрээ оруулан, харилцагч бүрийн амжилтын төлөө банк санхүүгийн шилдэг үйлчилгээг зориулан ажиллах эрхэм зорилтоо бид хойшид ч нэр төртэйгээр биелүүлэн ажиллах болно.

Г.ГАНБОЛД

Гүйцэтгэх захирал

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОЙМ

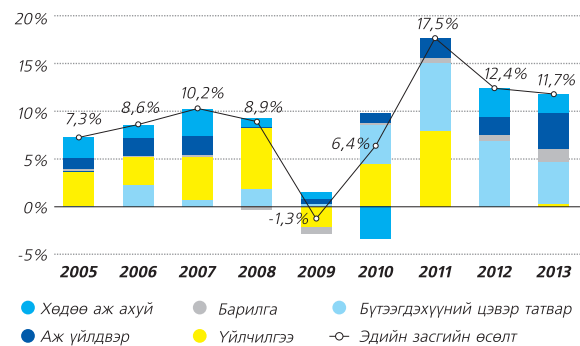
2013 онд Монголын эдийн засгийн хурд саарсан хэдий ч эдийн засгийн өсөлт хоёр оронтой тоонд хэвээр хадгалагдаж 11.7 хувьд хүрэв. Эдийн засгийн өсөлтөөр үйлчилгээний салбар 37 хувьтайгаар тэргүүлсэн бол аж үйлдвэрийн салбар 32 хувь, хөдөө аж ахуйн салбар 17 хувь, барилгын салбар 12 хувь байжээ.

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТ

Монголын эдийн засгийн өсөлт 2012 онд 12.4 хувь байсан бол 2013 онд хоёр оронтой тоонд хэвээр хадгалагдаж 11.7 хувьд хүрэв. Цаг агаарын тааламжтай нөхцөлд хөдөө аж ахуйн салбар өссөн болон төсөв мөнгөний хүчтэй тэлэх бодлогын үр дүнд энэхүү өсөлт гарсан. Эдийн засгийн өсөлтөд салбаруудын оруулах хувь нэмрийг авч үзвэл, үйлчилгээний салбар 37 хувь, аж үйлдвэрийн салбар 32 хувь, хөдөө аж ахуйн салбар 17 хувь, барилгын салбар 12 хувь байжээ.

Нэрлэсэн ДНБ 2012 онд 14 их наяд төгрөг байсан бол 2013 онд 17.6 их наяд төгрөгт хүрч 25.2 хувиар өсчээ.

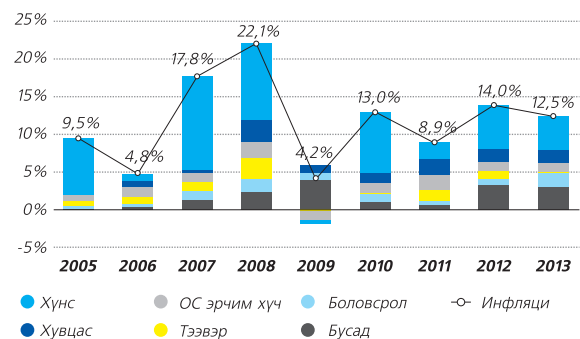
Бодит ДНБ-ий өсөлтийн бүтэц (%)

ИНФЛЯЦИ

Улсын ХҮИ-ээр тооцсон инфляци 2012 онд 14 хувь байсан бол 2013 онд бага зэрэг буурч 12.5 хувьд хүрчээ. Инфляцийн өсөлтөд хүнсний бүтээгдэхүүний үнэ 13.3 хувиар өссөн нь голчлон нөлөөлөв. Инфляцийн шалтгааныг бүтээгдэхүүнээр нь авч үзвэл хүнсний бүтээгдэхүүн 35.4 хувь, хувцас болон нэхмэл бүтээгдэхүүн 14.2 хувь, боловсролын үйлчилгээ 14.1 хувь, орон сууц эрчим хүч 9.5 хувь байв.

ХҮИ-ийн инфляцийн бүтэц (%)

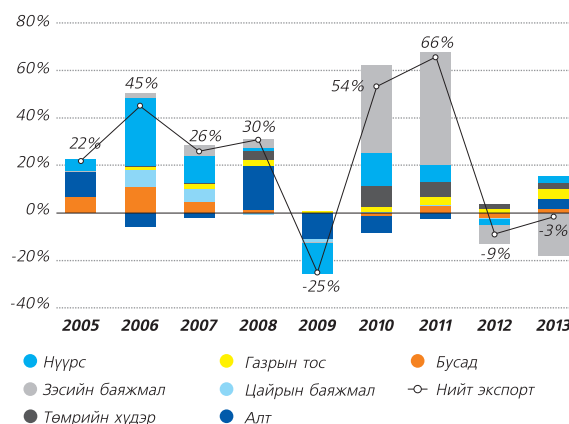
ГАДААД ХУДАЛДАА

Гадаад худалдааны нийт эргэлт 2013 онд 10.6 тэрбум ам.долларт хүрч өмнөх оноос 4.5 хувиар буурчээ. Нийт экспорт 2.6 хувиар буурч 4.3 тэрбум ам.долларт, нийт импорт 5.7 хувиар буурч 6.4 тэрбум ам.долларт тус тус хүрчээ. Ингэснээр худалдааны алдагдал 2.1 тэрбум ам.долларт хүрч ДНБ-ий 19.9 хувьтай тэнцэж байна.

Нийт экспортын бүтцэд эрдэс бүтээгдэхүүн 81.8 хувийг, үнэт металл 7.3 хувийг, нэхмэл бүтээгдэхүүн 6.6 хувийг тус тус эзэлж байна. Эрдэс бүтээгдэхүүн дотроо зэсийн баяжмал 13.1 хувиар, төмрийн хүдэр 22.9 хувиар тус тус өссөн бол нүүрсний экспорт 41 хувиар буурчээ.

Эрдэс бүтээгдэхүүний дийлэнх хэсэг нь БНХАУ руу экспортлогддог. Нийт экспортод БНХАУ-ын эзлэх хувь 92.6 хувиас 86.8 хувь хүртэл буурсан бол Их Британийн эзлэх хувь 0.3 хувиас 4.7 хувь хүртэл өсчээ. Нийт импортын хувьд 28.7 хувийг БНХАУ, 24.6 хувийг ОХУ, 8.1 хувийг АНУ, 8 хувийг Өмнөд Солонгос эзэлж байна. Гол импортын бүтээгдэхүүн болох дизель түлшний импортын биет хэмжээ 8 хувиар өссөн бол автобензины импорт 2.3 хувиар, хүнд даацын автомашины импорт 19.8 хувиар тус тус буурчээ.

Нийт экспортын өсөлтийн бүтэц (%)

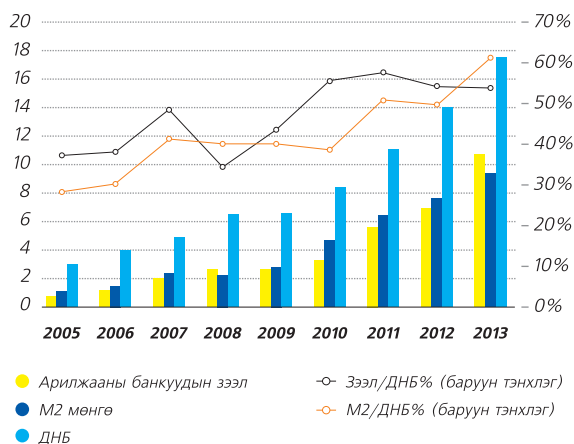

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

M2 мөнгөний нийлүүлэлт 9.5 их наяд төгрөгт хүрч 24.2 хувиар өссөн бөгөөд санхүүгийн зах зээлийн хөгжлийг хэмжигч үзүүлэлт болох M2 мөнгөний ДНБ-д эзлэх хувь 2011 онд 57.8 хувь, 2012 онд 54.4 хувь байсан бол 2013 онд 53.9 хувь хүртэл буурчээ.

“Үнийг тогтворжуулах хөтөлбөр” болон Чингис бондын санхүүжилтээр арилжааны банкуудын нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 онд 10.8 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оноос 3.8 их наяд төгрөгөөр өсчээ. Тэлэх бодлогын үр дүнд банкуудын нийт зээлийн багцын ДНБ-д эзлэх хувь 2012 онд 49.9 хувь байсан бол 2013 онд 61.4 хувьд хүрч өсчээ.

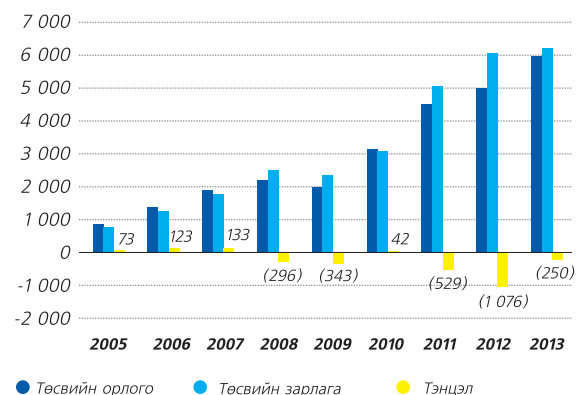
Санхүүгийн зах зээлийн хөгжлийн хэмжүүр

УЛСЫН ТӨСӨВ

Улсын нэгдсэн төсвийн нийт орлого 2013 онд 5.9 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оноос 20.1 хувиар өсчээ. Орлогын албан татвар (нийт орлогын 18.7 хувийг эзэлдэг) 27.2 хувиар, нэмэгдсэн өртгийн татвар (нийт орлогын 24.2 хувийг эзэлдэг) 10.5 хувиар, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого (нийт орлогын 14.5 хувийг эзэлдэг) 32.4 хувиар тус тус өсчээ. Харин нийт зарлагын хэмжээ 6.2 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оноос 3.1 хувиар өсчээ. Цалин хөлсний зардал 2013 онд 16.9 хувиар өсчээ. Засгийн Газрын бараа үйлчилгээний худалдан авалт 994 тэрбум төгрөгт хүрч 16.2 хувиар өссөн. Мөн татаас болон шилжүүлэг 1.9 их наяд төгрөгт (нийт зарлагын 32 хувийг эзэлдэг) хүрч 14.8 хувиар буурчээ. Ингэснээр 2013 оны төсвийн алдагдал 250.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Улсын нэгдсэн төсөв (тэрбум төгрөгөөр)

БАЙГУУЛЛАГЫН ХӨГЖИЛ

Голомт банк нь ил тод байдал, нийгмийн хариуцлага, хууль тогтоомж болон ёс зүйн хэм хэмжээг дээдлэх зарчимд суурилсан банкны хариуцлагатай удирдлага, гүйцэтгэл, хяналт, тайлагналын тогтолцоог хангахад чиглэсэн засаглалын бодлогыг хэрэгжүүлдэг болно.

ХЭТИЙН ЗОРИЛГО, ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Эрхэм Зорилго

Санхүүгийн цогц үйлчилгээ үзүүлдэг, өндөр үр ашиг бүхий хөгжих чадвартай, нийгмийн хариуцлагатай, тэргүүлэгч банк байна.

Хэтийн Зорилго

Монголын банкны салбарт тэргүүлэгч, дэлхийн жишигт нийцсэн үйл ажиллагаатай, нэр хүнд бүхий найдвартай банк байна.

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛ

Голомт банкны засаглалын тогтолцоо

Голомт банкны засаглалын тогтолцооны зорилго нь оролцогч бүх талуудын хууль ёсны эрх ашгийг дээдлэн, урт хугацааны тогтвортой хөгжил болон ашигт байдлын харьцааг хамгийн сайн хангахуйц дотоод нөхцөлийг бий болгоход оршдог. Үүний тулд банк нь ил тод байдал, нийгмийн хариуцлага, хууль тогтоомж болон ёс зүйн хэм хэмжээг дээдлэх зарчимд суурилсан банкны хариуцлагатай удирдлага, гүйцэтгэл, хяналт, тайлагналын тогтолцоог хангахад чиглэсэн засаглалын бодлогыг хэрэгжүүлдэг болно.

Компанийн засаглалын бүтэц

Банкны засаглалын бүтцийн суурь зарчмууд нь хууль тогтоомж, хүлээн зөвшөөрөгдсөн зарчмууд, ёс зүйн хэм хэмжээ болон үр дүнд суурилсан цалин урамшууллын тогтолцоо зэргээс бүрдэнэ.

Голомт банкны засаглалын бүтцийн дээд хэсэгт хувьцаа эзэмшигчид болон бусад оролцогч талууд тавигддаг ба тэдгээрийн эрх ашгийг тэнцвэртэйгээр хангах нь засаглалын бүтцийн үндсэн зорилго болно. Банкны засаглалыг хэрэгжүүлэгч гол цөм нь Голомт банкны Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл бөгөөд ТУЗ нь банкны засаглалын бусад бүх оролцогчидтой шууд харилцаж, тэдгээрийн уялдаа холбоо, эрх ашиг, үүрэг хариуцлагын тэнцвэрийг хангаж, банкны стратегийг тодорхойлох, гүйцэтгэх удирдлага болон эрсдэл, дотоод хяналтын чиг үүргийг зөв зохистой зохион байгуулах үндсэн үүрэг гүйцэтгэдэг. Гүйцэтгэх удирдлага болон Эрсдэлийн удирдлага, Дотоод аудит нь бие биеэс хараат бусаар ТУЗ-ийн удирдлага дор банкны өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдан явуулах, эрсдэлийг үнэлэх, гүйцэтгэлд хяналт тавих чиг үүргүүдийг хэрэгжүүлдэг.

Засаглалын баримт бичгүүд

Голомт банкны компанийн засаглалын хэм хэмжээг тодорхойлсон цогц баримт бичгүүдийн үндсэн суурь нь Голомт банкны Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас 2013 оны 12-р сард шинэчлэн баталсан Банкны дүрэм болно. Тус дүрмийн хүрээнд Голомт банкны засаглалыг сайжруулан хөгжүүлж нээлттэй компанид тавигддаг олон улсын стандартыг хангахуйц түвшинд хүргэх зорилгоор ТУЗ-ийн 2014 оны 3-р сарын 28-ны ээлжит хуралдаанаас батлан гаргасан Голомт банкны засаглалын кодекс нь банкны засаглалын тогтолцоог нарийвчлан зохицуулсан гол бичиг баримт юм. Бусад холбогдох бичиг баримтууд болох Голомт банкны ТУЗ-ийн хороодын дүрэм, Голомт банкны гүйцэтгэх удирдлага, дотоод аудитын бүтэц, зохион байгуулалт, чиг үүргийг тодорхойлсон баримт бичгүүд нь Банкны дүрэм болон Засаглалын кодекст нийцсэн, тэдгээрийн хэрэгжилтийг хангаж, банкны зохион байгуулалт үйл ажиллагааг төрөлжүүлэн нарийвчлан зохицуулахад чиглэгдсэн байдаг.

2013 онд шинэчлэн баталсан Банкны дүрэмд зарим зохицуулалтыг нэмж сайжруулан бичиг баримт болгосон. Үүнд: Давуу эрхийн хувьцааны зохицуулалтууд, Ажилтнуудад хувьцаа эзэмшүүлэх хөтөлбөр /АХЭХ/-ийн хүрээнд хувьцаа эзэмших журам, ТУЗ-ийг бүрдүүлэх болон шийдвэр гаргах зарчим, ТУЗ-ийн чиг үүрэг зэргийг өөрчилж, Банкны эрх бүхий албан тушаалтнуудыг шинээр тодорхойлсон. Түүнчлэн ТУЗ болон Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын үйл ажиллагааны талаар ойлгомжтой, олон талт зохицуулалтуудыг нэмж оруулсан болно.

Голомт банкны засаглалын кодекс нь 2011 оны Компанийн тухай хууль, 2010 онд шинэчлэн батлагдсан Банкны тухай хууль, Монголбанкны ерөнхийлөгчийн тушаалаар батлагдсан Банкны зохистой удирдлагын зарчмыг хэрэгжүүлэх журам, Санхүүгийн Зохицуулах Хорооноос гаргасан Компанийн засаглалын кодекс зэрэг зохицуулалтуудад нийцсэн байхын зэрэгцээ, Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагаас 1999 онд анх баталж, 2004 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан “Компанийн засаглалын зарчмууд”, 1999, 2006, 2010 онуудад Базелийн зөвлөлөөс гаргасан

Банкны байгууллагуудын компанийн засаглалыг сайжруулах зөвлөмжид заасан зарчмуудаас тусгасан болно. Тус кодексийг боловсруулах ажлыг Голомт банкны ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн, Компанийн Засаглалын Хөгжлийн Төвийн Гүйцэтгэх захирал Ж.Үнэнбатын санаачилгаар түүний удирдлага дор 2013 оны 12 сард эхлүүлсэн бөгөөд 2014 оны 3 сард Голомт банкны ТУЗ-ийн ээлжит хурлаар хэлэлцүүлэн баталлаа.

Компанийн засаглалын кодекс нь дараах хэсгүүдээс бүрдэнэ:

I. Голомт банкны засаглалд оролцогч талууд

- Хувьцаа эзэмшигчдийн эрх
- Төлөөлөн удирдах зөвлөл
- Гүйцэтгэх удирдлага
- Аудит ба тайлагнал

II. Холбогдох бусад бодлогууд

- Ёс зүйн код
- Сонирхлын зөрчилтэй асуудлыг шийдвэрлэх журам
- Мэдээллийн тэнцвэртэй байдлын бодлого
- Авлигын эсрэг бодлого
- Луйврын эсрэг бодлого
- Улс төрийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх бодлого
- Зөрчлийн тухай мэдээлэх бодлого

Ёс зүйн код

Голомт банкны Ёс зүйн код нь Голомт банкны үнэт зүйлс болон ажилтан албан тушаалтнуудын бизнесийн ёс зүйн стандартыг тодорхойлсон бичиг баримт болно. Тус бичиг баримтыг анх 2010 онд Гүйцэтгэх захирлын тушаалаар баталсан бөгөөд тайлант хугацаанд зарим өөрчлөлт оруулж ТУЗ-ийн тогтоолоор шинэчлэн баталсан. Ингэснээр тус кодыг зөвхөн Голомт банкны ажилтнууд төдийгүй ТУЗ-ийн дарга, эрх бүхий албан тушаалтнууд, түүнчлэн Голомт банкны охин компанийн ажилтан, албан тушаалтнууд бүгд даган мөрдөх чухал ач холбогдол бүхий бичиг баримт болсон юм.

Голомт банкны хувьцаа эзэмшигчид

Энгийн

Бодь Интернэшнл ХХК	84.66%
Swiss-MO Investment AG	10.16%
Trafigura Beheer B.V.	5.02%
Ажилтнуудад Хувьцаа Эзэмшүүлэх Хөтөлбөр	0.16%

Бодь Интернэшнл ХХК

Бодь Интернэшнл ХХК нь Бодь группийн толгой компани бөгөөд банк санхүү, үл хөдлөх хөрөнгийн удирдлага, хөдөө аж ахуй, барилга, хөрөнгө оруулалт, үйлчилгээ зэрэг салбаруудад идэвхитэй үйл ажиллагаа явуулдаг 2,200 гаруй ажиллагсадтай, Монголын тэргүүлэгч группуудын нэг юм. Групп нь оновчтой менежмент, чадварлаг, бүтээлч баг хамт олны хүч хөдөлмөрийн үр дүнд үйл ажиллагаа нь жилээс жилд өргөжин тэлж, улс орны нийгэм эдийн засгийн хөгжилд үнэтэй хувь нэмэр оруулсаар байна.

Swiss-MO Investment AG

Swiss-MO Investment AG хөрөнгө оруулалтын сан нь дэлхий даяар үйл ажиллагаагаа явуулдаг бөгөөд хөрөнгө оруулалтын худалдан авалт, худалдаа, удирдлагыг хэрэгжүүлж, хөрөнгө оруулалтын зөвлөгөөг өгдөг. Уг компани нь Швейцарийн Гризонс-д үүсгэн байгуулагдсан бөгөөд гол хувьцаа эзэмшигч нь Швейцарийн нэрт санхүүч, бизнесмэн Швейцарь дахь өргөмжит Консул Ноён Урс И. Шварценбах билээ. Тэрээр 2011 оны 6-р сард 20 сая ам.долларын хөрөнгө оруулж, Голомт банкны 10.16 хувь хувьцааг эзэмшсэн.

Trafigura Beheer B.V.

Trafigura Beheer B.V. нь 1993 онд үүсгэн байгуулагдсанаас хойш дэлхийн газрын тосны гурав дахь том худалдаалагч, төмөр агуулаагүй баяжмалын газрын тосны хоёр дахь том хараат бус арилжаалагч болж чадсан олон улсын корпораци юм. Тус корпораци нь 2012 оны 3-р сард 15,9 сая ам.доллар хөрөнгө оруулж, Голомт банкны 5.02 хувь хувьцааг эзэмшсэн.

Ажилтнуудад Хувьцаа Эзэмшүүлэх Хөтөлбөр (АХЭХ)

Ажилтнуудад Хувьцаа Эзэмшүүлэх Хөтөлбөрийг Голомт банкны ажилтнуудын урт хугацааны ашиг сонирхлыг хангах, банкны удирдлагын түвшинд ажилтнуудын оролцоог нэмэгдүүлэх замаар компанийн засаглалыг сайжруулах зорилгоор 2011 оноос хэрэгжүүлж эхэлсэн. Тус хөтөлбөр нь тайлант онд үргэлжилсэн бөгөөд цаашид ч хэрэгжих болно. Тайлант хугацаанд олон жил банкиндаа үр бүтээлтэй ажиллаж үнэтэй хувь нэмэр оруулсан нийт 54 ажилтан Голомт банкны энгийн хувьцаа шууд эзэмшигч болсон бөгөөд 2013 оны Голомт банкны хувьцаа эзэмшигч ажилтнуудын тоо 98, тэдгээрийн эзэмшиж буй хувьцааны хэмжээ банкны өөрийн хөрөнгийн 0.16 хувийг эзэлж байна.

Давуу эрхийн хувьцаа эзэмшигч

Мөнхчулууны Зоригт нь 10 сая ам.доллартай тэнцэх давуу эрхийн хувьцааг 2013 оны 12 сард худалдан авч нийт гаргасан давуу эрхийн хувьцаа эзэмшигч болсон.

ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛ

ТУЗ нь тайлант хугацааны эцэст олон улсын банк, санхүү, бизнесийн өргөн мэдлэг туршлагатай таван гишүүнээс бүрдэж байна. 2013 оны 12 сараас эхлэн хатагтай Ч.Мөнхцэцэг ТУЗ-ийн даргаар томилогдсон бөгөөд ТУЗ-ийн бүрэлдэхүүнд ноён З.Тэмүүн, ноён Д.Мөнхтөр, ноён Урс И.Шварценбах болон ТУЗ-ийн хараат бус гишүүнээр ноён Ж.Үнэнбат нар ажиллаж байна. 2013 оны 12-р сард шинэчлэн батлагдсан Банкны дүрмээр ТУЗ-ийн гишүүдийн тооны хязгаарыг 9 хүртэл болгон нэмэгдүүлсэн (өмнөх дүрмээр 7 хүртэл), мөн Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас хараат бус гишүүдийн тоог дор хаяж хоёр болгож нэмэгдүүлэх шийдвэр гарсан зэрэг нь ТУЗ-ийн хараат бус байдал,

Зүүн гар талаас: Д.Мөнхтөр, Урс И.Шварценбах, Ч.Мөнхцэцэг, З.Тэмүүн, Ж.Үнэнбат

банкны засаглалыг сайжруулахад чиглэсэн чухал алхам болсон юм. Үүний дагуу Голомт банк ТУЗ-ийн гишүүдийн тоог зохист хэмжээнд хүртэл нэмэгдүүлж, ТУЗ-ийн чадавхи, хараат бус байдлыг сайжруулахаар идэвхийлэн ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд ТУЗ нь нийт 8 удаа хуралдаж, нийт 25 асуудлыг шийдвэрлэсэн байна. ТУЗ-ийн хуралдааны ирц дунджаар 82.5 хувь байсан болно.

ТУЗ-ийн гишүүд

Хатагтай Ч.Мөнхцэцэг ТУЗ-ийн дарга

Хатагтай Ч.Мөнхцэцэг нь 1993 онд Политехникийн Их сургуулийг Электроникийн инженер, 2001 онд Жонс Хопкинсийн Их Сургуулийг Бизнесийн удирдлагын магистр зэрэгтэй төгссөн. 1996 онд ажлын гараагаа Монголын Хөрөнгийн Биржээс эхэлж, Дэлхийн банк, Азийн хөгжлийн сан, Nepco хэвлэлийн компани зэрэг газруудад удирдах албан тушаал хашиж байсан. 2010 оноос "ТОЙМ" сэтгүүлийг эрхлэн гаргаж байсан бөгөөд 2013 оны 12 сард Голомт банкны ТУЗ-ийн даргаар томилогдсон.

Ноён З.Тэмүүн ТУЗ-ийн гишүүн

Ноён З.Тэмүүн нь 2006 онд АНУ-ын Виржиниагийн Стрэйр Их сургуулийг Бизнесийн удирдлагын бакалавр, 2012 онд Вашингтоны Жорж Мэсоны Их сургуулийг Бизнесийн удирдлагын магистр зэрэгтэй төгссөн. Бодь группийн охин компаниудад ажиллаж байсан туршлагатай. 2012 оны 12 сард Голомт банкны ТУЗ-ийн гишүүнээр томилогдсон.

Ноён Ж.Үнэнбат ТУЗ-ийн Хараат бус гишүүн

Ноён Ж.Үнэнбат нь Компанийн Засаглалын Хөгжлийн Төвийн Гүйцэтгэх захирал бөгөөд Санхүү Эдийн Засгийн дээд сургуулийн Санхүүгийн тэнхимийн эрхлэгчээр ажиллаж байна. 1996 оноос Монголбанкинд ажиллаж эхэлсэн бөгөөд мөнгөний бодлого, судалгааны чиглэлээр олон ажлуудыг хийн банк санхүүгийн чиглэлээр арвин их туршлага хуримтлуулсан юм. 2000 онд Монголын Банкируудын Холбооны Гүйцэтгэх захирлаар томилогдон ажилласан. 1985 онд Москвагийн Эдийн Засаг Статистикийн их сургуулийг, 1994 онд АНУ-ын Нью-Йоркийн Колумбын их сургуулийг мастерийн зэрэгтэйгээр тус тус төгссөн. Голомт банкны ТУЗ-ийн Хараат бус гишүүнээр 2010 оноос эхлэн ажиллаж байна.

Ноён Урс И.Шварценбах ТУЗ-ийн гишүүн

Ноён Урс И.Шварценбах нь Швейцарь улсын Зюрих хотын Худалдааны коллежийг дүүргэж, 1968 онд Зюрих, 1972 онд Лондон дахь Юнион банкинд ажилласан. 1976 оноос өөрийн бизнесийг эхэлсэн бөгөөд 2000 онд Канадын Сант Францис Зевиерийн Их Сургуулийн Хүндэт доктор цолоор шагнагдсан. Ноён Урс И.Шварценбах нь Голомт банкны ТУЗ-ийн гишүүнээр 2011 оноос эхлэн ажиллаж байна.

Ноён Д.Мөнхтөр ТУЗ-ийн гишүүн

Ноён Д.Мөнхтөр нь 1997 онд Монгол Улсын Их Сургуулийн Эдийн Засгийн Сургуулийг Санхүүгийн удирдлагын бакалавр зэрэгтэй, 2009 онд АНУ-ын Оклахомагийн Их Сургуулийг Бизнесийн удирдлагын магистр зэрэгтэйгээр дүүргэсэн. 1996 оноос Голомт банкинд Туслах ажилтнаас эхлэн Эдийн засагч, Зээлийн газрын захирал, Бүртгэл тооцооны газрын захирлаар томилогдон ажиллаж, 2011 оноос Тэргүүн дэд захирлын үүрэгт ажлыг хүлээн авч ажиллаж байна. 2012 онд ТУЗ-ийн гишүүнээр сонгогдсон.

Хороод

Аудитын Хороо

Аудитын Хороо нь Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлөөс томилогдон, улмаар зөвлөлд ажлаа шууд тайлагнан ажиллах бөгөөд банкны санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих зорилгоор санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, зарчмууд, хууль, дүрэм журмын нийцэл хийгээд хяналтын бусад тогтолцооны зохистой байдал зэрэгт дүгнэлт зөвлөмж гаргах замаар хяналт тавин ажилладаг. 2010 оны Банкны тухай хуулийн дагуу Аудитын хороо нь банкны Дотоод Аудитын Газарт хяналт тавихын зэрэгцээ хөндлөнгийн аудиторуудтай хийх хамтын ажиллагааг удирддаг.

Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо

Эрсдэлийн удирдлагын хороо нь ТУЗ-өөс томилогдон, үйл ажиллагаагаа ТУЗ-д шууд тайлагнах бөгөөд банкны бүхий л эрсдэлийг удирдах зорилгоор эрсдэлийг хэмжих, хязгаарлах, сулруулах зэрэг санал зөвлөмжийг гарган ажилладаг. Түүнчлэн, ТУЗ нь банкны Эрсдэлийн удирдлагын бодлогыг баталдаг бөгөөд Эрсдэлийн удирдлагын газрын захирал нь ТУЗ-ийн Эрсдэлийн удирдлагын хороонд шууд хандан ажлаа тайлагнах, чиглэл, зөвлөмж авах нөхцөлөөр хангагдсан болно.

Цалин Урамшуулал, Нэр Дэвшүүлэх Хороо

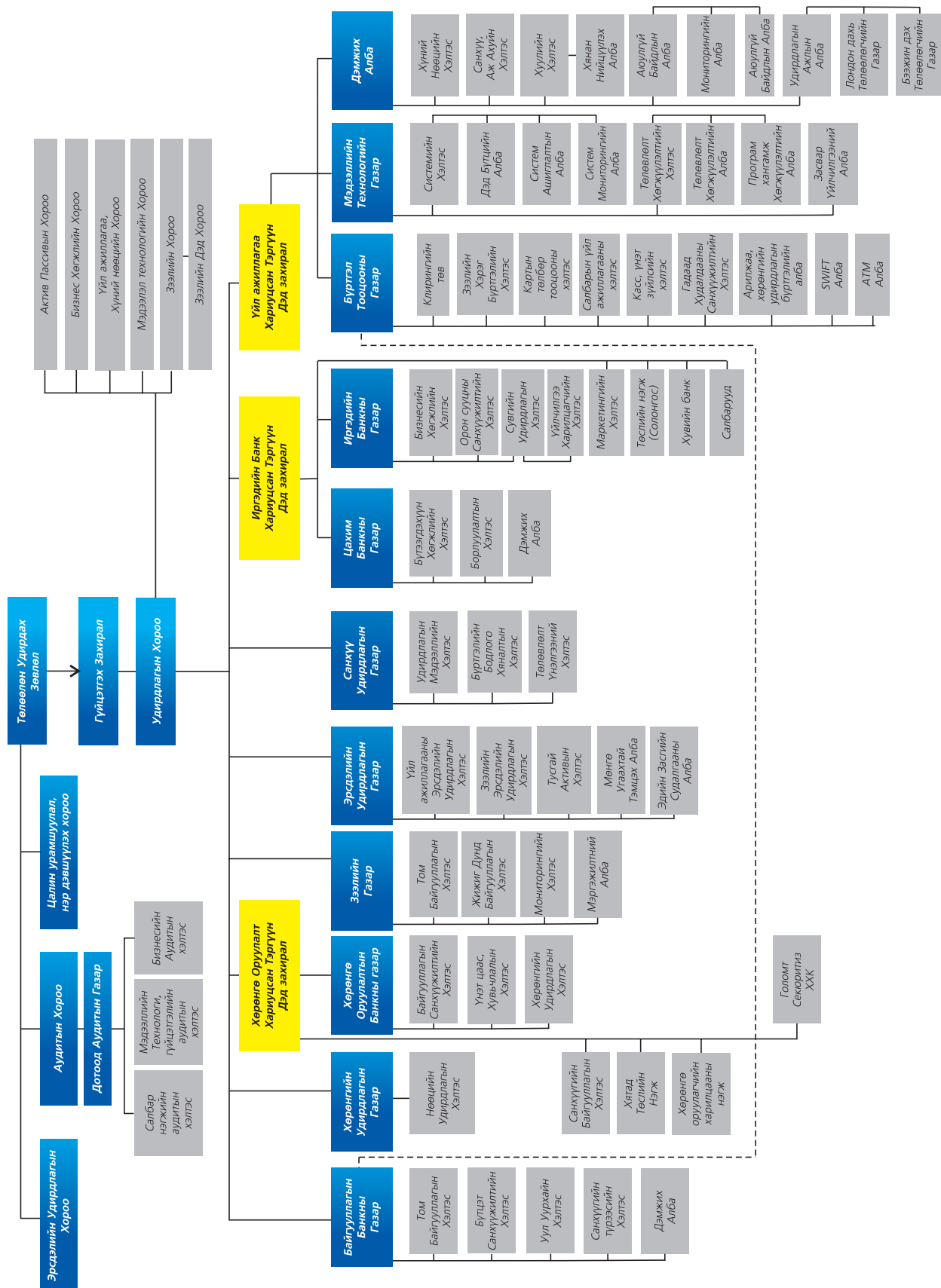
Цалин Урамшуулал, Нэр Дэвшүүлэх Хороо нь Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн дэргэд байгуулагдсан бөгөөд ТУЗ-ийн гишүүд болон Гүйцэтгэх удирдлагыг сонгон шалгаруулах, томилох, чөлөөлөх, цалин хөлс, урамшууллын системийг боловсруулах, батлахад ТУЗ-д санал, зөвлөмж өгч хараат бус гишүүний бүрэлдэхүүнтэй ажилладаг. Хороо нь ТУЗ-ийн гишүүд, банкны гүйцэтгэх удирдлагатай холбоотой шалгаруулалт, цалин, урамшууллыг зөв зохистой тодорхойлж, тэдний ажлын үр дүнг хэлэлцэж, дүгнэх, ТУЗ-д санал болгох, зөвлөх үүрэгтэй хороо юм.

Дотоод Аудит

Банкны ТУЗ нь Дотоод аудитын нэгжийг гүйцэтгэх удирдлагаас хараат бусаар зохион байгуулж, түүний төсөв, орон тоог батлах, удирдлага, ажилтныг томилох, үйл ажиллагааны журмыг тогтоох, цалин, урамшууллын хэмжээг тогтоох, аудиторын ажлын гүйцэтгэлийг нийтэд нь болон хүн тус бүрээр үнэлэх, шалгалт хийх удирдамж, чиглэлийг тогтоодог.

БҮТЭЦ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Бид банкныхаа харилцагч төвтэй байгууллага байх үндсэн зорилт, банкны бизнес стратегид үндэслэн өдрөөс өдөрт өргөжин тэлж байгаа бизнесийн цар хүрээ, зах зээлийн эрэлт хэрэгцээнд тохируулж байгууллагын бүтэц зохион байгуулалтаа тогтмол өөрчлөн сайжруулж байна.

УДИРДЛАГЫН БАГ

Банк нь мэргэжлийн өндөр ур чадвар бүхий туршлагатай удирдлагын багтай бөгөөд энэ нь үйл ажиллагааны болон санхүүгийн үр дүнгээс тодорхой харагддаг. Удирдлагын багийн зарим гишүүн нь Голомт банк үүсгэн байгуулагдсан цагаас эхлэн өнөөг хүртэл ажиллаж байна. Бүтэц зохион байгуулалтын дагуу Гүйцэтгэх захирал, Үйл Ажиллагаа Хариуцсан Тэргүүн Дэд захирал, Хөрөнгө Оруулалтын Банк Хариуцсан Тэргүүн Дэд захирал, Дэд Захирал, Газрын захирал гэсэн бүрэлдэхүүнтэй ажиллаж байна.

18

Д.Мөнхтөр

Үйл ажиллагаа хариуцсан
Тэргүүн дэд захирал

Л.Болормаа

Хөрөнгө оруулалтын банк
хариуцсан Тэргүүн дэд захирал

М.Чимэгмөнх

Санхүүгийн удирдлагын
газрын захирал, дэд захирал

Н.Цэрэндаваа

Мэдээллийн технологийн
газрын захирал

Б.Мөнхбаатар

Хөрөнгийн удирдлагын газрын
захирал

Р.Батсүрэн

Дотоод аудитын газрын захирал

Д.Сугар

Иргэдийн банкны газрын
захирал, дэд захирал

Л.Оюун-Эрдэнэ

Байгууллагын банкны газрын
захирал, дэд захирал

М.Чингүн

Эрсдэлийн удирдлагын
газрын захирал, дэд захирал

Т.Нямсүрэн

Зээлийн газрын захирал

З.Хайдар

Цахим банкны газрын захирал

Ё.Пүрэвбат

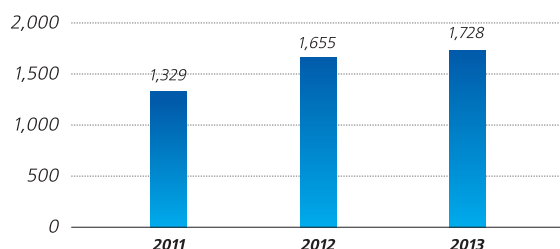
Бүртгэл тооцооны газрын захирал

ХҮНИЙ НӨӨЦ

Голомт банкны үнэт баялаг бол ажилдаа чин сэтгэлээсээ ханддаг, бүтээлч, мэргэжлийн өндөр ур чадвар бүхий ажилтнууд юм. Тийм ч учраас 2013 оны хүний нөөцийн бодлого ажилтнуудын ур чадварыг нэмэгдүүлэх, олон улсын түвшинд ажиллах чадвартай ажилтны тоог өсгөх, урт хугацаанд тогтвортой ажиллах нөхцөл бололцоог бий болгоход чиглэсэн.

Ажилтнуудын тоо

2013 оны эцэст банкны нийт ажилтны тоо 1,728-д хүрч, үүнээс 66 хувь нь салбар нэгжээр дамжуулан харилцагчдад үйлчилгээ үзүүлж байна. Үлдсэн 34 хувь нь төвийн нэгж болон дэмжлэг үзүүлэх чиг үүрэгтэй ажилладаг. 2013 онд "Ажлаа зөв сонгохоос амжилт эхэлдэг" уриан дор их дээд сургуулийн шинэ төгсөгч оюутнуудад зориулсан хүний нөөцийн бүрдүүлэлтийн аяныг зохион байгуулсан бөгөөд үүний үр дүнд 100 гаруй шинэ төгсөгч манай гэр бүлийн гишүүн болсон.

Хүний нөөцийн үзүүлэлтүүд

	2012	2013
Нийт ажилтнуудын тоо	1,655	1,728
Салбар, тооцооны төв	1,113	1,149
Төвийн нэгж	542	579
Хүйсийн харьцаа (Эрэгтэй/Эмэгтэй)	32/68	31/69
Салбар, тооцооны төв	23/77	25/75
Төвийн нэгж	46/54	44/56
Дунд түвшний удирдлага	49/51	50/50
Удирдлагын баг	71/29	67/33
Нийт ажилтнуудын дундаж нас	28.8	30.5
Мэргэжил, боловсрол		
Мэргэжил сургалт үйлдвэрлэлийн төв, бүрэн дунд	9.4%	10.2%
Бакалаврын зэрэг /Дотоодын их дээд сургууль/	73%	75.8%
Магистрын зэрэг /Дотоодын их дээд сургууль/	9.8%	7.3%
Бакалаврын зэрэг /Гадаадын их дээд сургууль/	4.4%	3.9%
Магистрын зэрэг /Гадаадын их дээд сургууль/	3.4%	3%

Цалин хөлс, урамшууллын бодлого

Өндөр бүтээмжтэй ажилтнуудын урт хугацаанд тогтвортой ажиллахад нөлөөлөх гол хүчин зүйл нь тэдэнд зориулсан Цалин хөлс, Урамшууллын бодлого байдаг. Тийм ч учраас ажиллах хүчний зардлыг үр ашигтай зарцуулах, ажилтнуудын хөдөлмөрийн бүтээмжийг дээшлүүлэх, чадварлаг ажилтнуудыг урт хугацаанд тогтвортой ажиллах боломжийг бүрдүүлэхийн тулд тухайн ажилтны ажлын онцлогт тохирсон цалин, урамшууллын багц системийг бий болгож, боловсронгуй болгон сайжруулсаар байна.

- 2012 оноос нийт ажилтнуудад 6 түвшний цол олгож, түүнтэй нь уялдсан цалин, урамшуулал тогтоох системийг эхлүүлсэн бөгөөд 2013 онд 2 дахь удаагаа амжилттай хэрэгжүүлсэн;
- 2013 оноос багийн урамшууллын системийг нэвтрүүлж нийт ажилтнуудаа хамруулж эхэлсэн;
- Ажилтнуудад хувьцаа эзэмшүүлэх хөтөлбөр: Ажилтнуудаа урт хугацаанд тогтвортой ажиллахад нь хөшүүрэг болгож 2011 оноос эхлэн АХЭХ-ийг хэрэгжүүлж эхэлсэн ба нийт 507 ажилтан Опционы эрх авч, үүнээс 98 ажилтан хувьцаа эзэмшигч болсон;

- Тэтгэврийн Ууган Сан: Ажилтнуудаа урт хугацаанд тогтвортой ажиллуулах, нэмэлт тэтгэврийн хуримтлал бий болгох, тэдний ирээдүйг баталгаажуулахын тулд Монгол Улсад анх удаа хувийн тэтгэврийн сангийн эхлэлийг тавьж, 2010 онд "Тэтгэврийн Ууган Сан"-г байгуулсан. ТУС санд Голомт банкны нийт 1197 ажилтан сайн дураараа элсэж, улмаар байгууллагаас ажилтнуудад оруулсан хөрөнгө оруулалт өмнөх оноос 302,2 сая төгрөгөөр өссөн.

Сургалт ба хөгжил

Банкны зүгээс ажилтнуудын мэргэжлийн мэдлэгийг дээшлүүлэх, олон улсын түвшинд ажиллах чадварыг нэмэгдүүлэх зорилгоор тасралтгүй үргэлжлэх олон төрлийн сургалт, хөгжлийн хөтөлбөрүүдийг бэлтгэх, хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх гэсэн гурван түвшинд анхааран ажиллаж байна.

Сургалт хөгжлийн тоон үзүүлэлтүүд

		2012		2013	
Сургалтын зардал /төгрөг/		397,845,108		399,481,172	
Тоон үзүүлэлтүүд	Сургалтанд оролцогчид	Сургалтын цаг		Сургалтанд оролцогчид	Сургалтын цаг
Гадаад сургалт	28	1,372		44	9,333
Дотоод сургалт	2,555	47,627		1,640	23,313
Гадны сургалтц	750	11,231		1,359	16,335
Нийт	3,333	60,230		3,043	49,581

2013 онд Банкны сургалт хөгжлийн бодлогын хүрээнд нийт 49,000 хүн цагийн сургалтанд давхардсан тоогоор 3,043 ажилтан хамрагдлаа. Сургалт, хөгжлийн хөтөлбөрүүдийг авч үзвэл:

- Удирдах ажилтнуудын ур чадварыг нэмэгдүүлэх зорилгоор ТОП Менежерүүдийн сургалт, Салбарын удирдлагыг хөгжүүлэх хөтөлбөрүүдийг амжилттай зохион байгууллаа;
- Ажилд шинээр томилогдсон болон албан тушаал шилжсэн ажилтан бүрийг ажлын байранд нь дадлагажуулах хөтөлбөрийг шинэчлэн хэрэгжүүллээ;
- Ажилтнуудын олон талт ур чадвар болон ажлын бүтээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор ажил, албан тушаалын сэлгээг амжилттай хэрэгжүүллээ;
- Гадаад сургалтын тоо өмнөх онуудтай харьцуулахад өссөн бөгөөд Энэтхэг, ОХУ, АНУ, Герман, Малайз, Бельги зэрэг 12 оронд зохион байгуулагдсан 30 гаруй сургалтанд ажилтнуудаа хамрууллаа;
- Ажилтнуудын шинэ санал санаачилгыг дэмждэг бүтээлч ажиллах орчныг бүрдүүлэхийн тулд урт хугацааны бүтээмжийн хөтөлбөр болох "Кайзен" системийг 2012 оноос шинэчлэн хэрэгжүүлсэн. Үүний үр дүнд 2013 онд 390 гаруй ажилтан 1,620 санал ирүүлж, үүнээс 11 чанарын дугуйлан шалгарч, дээрхи саналуудыг хэрэгжүүллээ;
- Гадаад улсад боловсрол эзэмшсэн болон сургалт, судалгаа, туршлага судлах хөтөлбөрт хамрагдсан нийт ажилтнуудын шинэ санаа, санал санаачилгыг дэмжих, нийгэм соёлын тэргүүн туршлагаудаас өөрийн банкинд нэвтрүүлэх, хэрэгжилтэд ажилтнуудын оролцоог нэмэгдүүлэх зорилготой "Шинэ санааны форум" уулзалтыг 2 дахь удаагаа амжилттай зохион байгуулж, нийт 60 гаруй ажилтан мэдлэг, туршлагаа хуваалцлаа.

Ажилтнуудаа хөгжүүлэх, тэднийг урт хугацаанд тогтвор суурьшилтай, үр бүтээлтэй ажиллах орчинг бүрдүүлэх зорилгоор авч хэрэгжүүлж буй хүний нөөцийн бодлогын үр дүнд Монголиа Талент Нетворк олон улсын хөдөлмөр зуучлалын байгууллагаас зохион байгуулсан судалгаанд ажилтнуудынхаа саналаар Голомт банк 2013 оны "Шилдэг ажил олгогч байгууллага" шагналаар шагнагдсан.

Цаг хугацаа хэмнэж, орон зайг товчлон, зардлыг бууруулж, бизнесийг дэмжих бодит боломжийг харилцагчдын гарт шууд олгодог, мэдээллийн технологид суурилсан банкны бүтээгдэхүүн үйлчилгээний хэрэглээ, хамрах хүрээ өдөр ирэх тусам нэмэгдэж байна. Иймээс тухайн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд байнгын шинэчлэл, хөгжүүлэлт хийх, нууцлал аюулгүй байдлыг сайжруулах, тасралтгүй хэвийн ажиллагааг хангах, энэ төрлийн шинэ бүтээгдэхүүн гаргах, томоохон хөрөнгө оруулалт хийх зайлшгүй шаардлагатай юм. Энэ бүхэн амжилттай хэрэгжсэнээр Голомт банкны үйл ажиллагаа, бизнесийн цар хүрээ хурдацтай тэлж, зах зээлд тэргүүлэгч байр сууриа хадгалж, улам бэхжүүлж байна.

Тайлант онд хэрэгжүүлсэн ажлуудыг дурьдвал:

- АМВИТ карт менежмент системийн шинэ хувилбарыг нэвтрүүлж төлбөрийн картанд суурилсан шинэ үйлчилгээнүүдийг харилцагчдад хүргэлээ;
- Онлайн төлбөр тооцооны системээ сайжруулж, AMEX, UPI төлбөрийн картыг дэмждэг 3D нууцлал, хамгаалалттай боллоо;
- Банкны мэдээллийн системийн суурь сүлжээний хүчин чадлыг өргөтгөж, нууцлал аюулгүй байдлыг сайжрууллаа;
- Банкны мэдээллийн технологийн бодлого, холбогдох журам, бичиг баримтуудыг олон улсын стандартад тулгуурлан шинэчлэн боловсрууллаа;
- Байгууллага болон иргэдэд зориулсан интернэт банкны 2.0 хувилбарыг нэвтрүүллээ;
- Үндсэн дата төвийг өргөтгөж, банкны мэдээллийн системийн цаашид өргөжин тэлэх суурь бололцоог хангалаа;
- Татвар төлөлтийг цахим хэлбэрт шилжүүллээ;
- Ухаалаг утас (Blackberry, iPhone болон Android)-д зориулсан банкны “Смарт банк” аппликэйшний 2.0 хувилбарыг нэвтрүүллээ;
- Цахим факсын системийг нэвтрүүллээ;
- Сангийн яамтай хамтран тендерийн баталгааг (дотоод баталгаа) цахим хэлбэрээр гаргах үйлчилгээг нэвтрүүллээ;
- Банкны харилцагчдын туслах болсон “Харилцагчийн үйлчилгээний алба”-ны үйл ажиллагааг сайжруулах, харилцагчдад илүү түргэн шуурхай үйлчлэх бололцоог нэмэгдүүлсэн программыг шинээр нэвтрүүллээ;
- Банкны цахим үйлчилгээнүүдийн чадавхийг олон улсын стандартад нийцэж буй эсэхийг баталгаажуулах иж бүрэн хяналтыг тавилаа;
- Банкны бизнесийн шийдвэр гаргалтыг дэмжих, хурдасгах, удирдлагын түвшинд тайлан мэдээлэл гаргах боломж бүхий тайлангийн системийг нэвтрүүллээ;
- Дэлхийд тэргүүлэгч “ИНФОСИС” компанийн “ФИНАКЛ” банкны бүртгэлийн системийг нэвтрүүлэхээр ажиллаж байна.

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТОЙМ

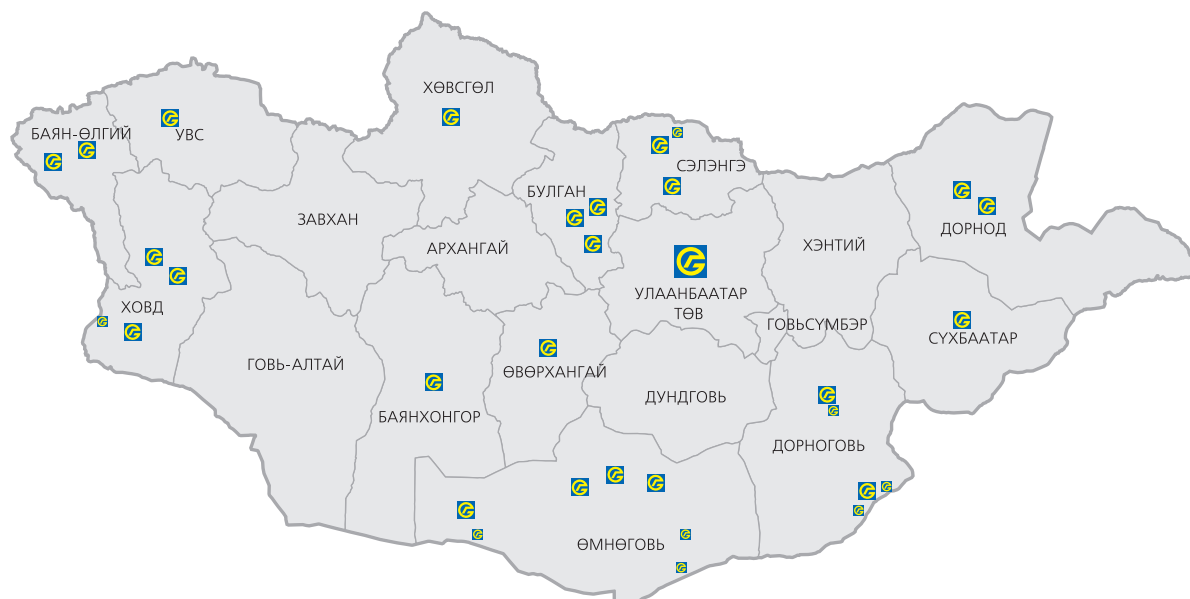
Монголын банк санхүүгийн салбарт тэргүүлэгч, шинийг санаачлагч
Голомт банк нь харилцагч түмнийхээ санхүүгийн хүч чадлын
илэрхийлэл байгаад зогсохгүй, дотны анд үнэнч зөвлөх нь байх
үүргээ нэр төртэйгээр биелүүлж ажиллалаа.

ИРГЭДИЙН БАНКНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Сүүлийн жилүүдэд жижиг дунд үйлдвэрлэлийн салбар эрчимтэй хөгжиж, бизнес эрхлэгчдийн эгнээ хүрээгээ тэлсээр байна. Иймээс бизнес эрхлэгчид болон дунд орлоготой иргэдийн санхүүгийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн иж бүрэн үйлчилгээг чанарын өндөр түвшинд үзүүлж, улмаар тэдний өсөлт хөгжилтөд хувь нэмэр оруулах нь Голомт банкны Иргэдийн банкны бизнесийн гол зорилго юм.

Салбарын сүлжээ болон цахим сувгийн өргөжилт

Голомт банк Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлтийн чиг хандлагад тулгуурлан салбар сүлжээнийхээ хүртээмжийг нэмэгдүүлэх стратегиа үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлсээр байна. Голомт банк энэхүү зорилтынхоо хүрээнд тайлант онд шинээр 5 нэгж байгуулснаар нийт 97 салбар, тооцооны төвтэй болж үйл ажиллагааныхаа цар хүрээг улам бүр өргөжүүлээд байна. Өнөөдөр нийт салбар нэгжүүдийн 56 хувь нь Улаанбаатар хотод, 44 хувь нь орон нутагт буюу 13 аймагт үйл ажиллагаа явуулж байна.

Дорнод болон Дорноговь аймагт орчин үеийн банкны оффисыг шинээр ашиглалтанд оруулсан нь иргэд, харилцагчид банкны бүхий л төрлийн үйлчилгээг тав тухтай орчинд, түргэн шуурхай хүлээн авах боломжийг бүрдүүлж өгсөн чухал алхам болсон юм. Олон улсын жишигт нийцсэн, банкны зориулалттай эдгээр барилгыг шинээр ашиглалтанд оруулсан нь тухайн орон нутагтаа томоохон хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалт болж цаашдын хөгжил цэцэглэлтэнд нь өнгө нэмсэн ажил боллоо.

2012 онд Голомт банк Монгол Улсад анх удаа “Өөртөө үйлчлэх банк”-ны үйлчилгээг нэвтрүүлсэн нь харилцагчдын талархалыг хэдийн хүлээгээд байна. Учир нь Голомт банкны карт эзэмшигчид заавал банкныг зорилгүйгээр өөрийн хүссэн цагтаа, өөрийн картын дансандаа орлого хийх боломж бүрдсэн нь иргэдийн бэлэн мөнгөний эрсдэлийг бууруулж, хуримтлалаа өсгөхөд нь дөхөм болсон юм. Иймээс Голомт банк өнгөрсөн онд энэхүү үйлчилгээнийхээ хамрах хүрээг улам тэлж, харилцагчдад ойр байлгах зорилго тавин ажиллаж байгаа бөгөөд нийт өөртөө үйлчлэх банкны нэгжийн тоог 11-т хүргэсэн ба шинээр 15 АТМ машин суурилууллаа.

Голомт банк Монгол Улсын банк санхүүгийн салбарт үргэлж шинийг санаачлагч тэргүүлэгч банкны хувьд, үйлчилгээнийхээ хурд, түргэн шуурхай байдлыг сайжруулах үүднээс цахим банкны бүтээгдэхүүн үйлчилгээ, цахим сувгийг хөгжүүлэхэд онцгойлон анхаарч ажилласаар байна. Бидний нэвтрүүлж буй цахим үйлчилгээний шинэчлэлүүд болон мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн салбарт гарч буй хөгжил дэвшил нь харилцагчдын цахим үйлчилгээний мэдлэг, хэрэглээг нэмэгдүүлж, улмаар бэлэн мөнгөний гүйлгээг багасгахад онцгой дэмжлэг болж байна. Тухайлбал тайлант онд:

- Идэвхитэй интернэт банк хэрэглэгчдийн тоо 131 хувиар;
- Интернэт банкаар хийгдсэн гүйлгээний тоо 268 хувиар;
- Интернэт банкаар хийгдсэн гүйлгээний дүн 93 хувиар;
- Онлайн данс эзэмшигчдийн тоо 43 хувиар;
- “Easy Info” мессэжээр орлого, зарлагыг мэдээлэх үйлчилгээний хэрэглэгчдийн тоо 102 хувиар;
- Мобайл банкны хэрэглэгчдийн тоо 79 хувиар тус тус өссөн байна.

Тайлант онд Голомт банк Монгол Улсын цахим банкны үйлчилгээ болон төлбөрийн картын зах зээлд манлайлагч байр сууриа баттай хадгалж, Монголд дараах анхдагч шинэлэг үйлчилгээнүүдийг нэвтрүүллээ.

- Монголд анх удаа олон улсын төлбөрийн картын системийг нэвтрүүлсэн Голомт банк нь тив дэлхийн хаана ч монгол төгрөгөөр төлбөр тооцоогоо хийх боломжтой олон улсын төгрөгийн Мастеркартыг зах зээлд гаргасан бол тун удахгүй төлбөрийн картын системд дэлхийд тэргүүлэгч Американ Экспресс Алтан картыг Монголд анх удаа нэвтрүүлэх гэж байна.
- Мөн ухаалаг гар утсанд суурилсан Монголын хамгийн анхны банк санхүүгийн аппликэйшн СМАРТ БАНК үйлчилгээний 2.0 хувилбарыг нэвтрүүлснээр харилцагчиддаа олон шинэ боломжийг нээгээд байна. Үүнд:
 - СМАРТ банк үйлчилгээг шинэчлэн сайжруулснаар тухайн харилцагч байнга гүйлгээ хийдэг дансныхаа дугаарыг хадгалах “ДАНСНЫ ДЭВТЭР”-тэй боллоо. Ингэснээр дахин гүйлгээ хийхдээ хадгалсан мэдээллээ ашиглаж, цаг заваа хэмнэх боломжтой юм;
 - Дансны орлого, зарлагаа дансны хуулга цэснээс ангилан, хэрэглээний зарцуулалтын график тайлан харах;
 - СМАРТ банк үйлчилгээг ашиглан хаанаас гүйлгээ хийснээ мэдэх шаардлага гарсан тохиолдолд, тухайн байрлалаа газрын зураг дээр харах боломжтой болсон;
 - Харилцагч өөрийн зээл төлөх өдрийг утасныхаа календарьтаа хадгалах;
 - СМАРТ банк үйлчилгээндээ өөрийн шинэ дансаа нэмэх, хасах болон дансандаа нэр өгөх, эрэмбэлэх зэрэг бусад боломжууд шинэчлэгдсэн хувилбар дээр нэмэгдсэн юм.

Голомт банк харилцагчдынхаа эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан, банк санхүүгийн үйлчилгээг улам бүр ойртуулж, ажил хэргийг нь хөнгөвчлөх, цаг хугацааг нь товчлох зорилгоор сүүлийн үеийн техник технологийн хөгжилд үндэслэсэн шинэ санал санаачилгыг бодит ажил хэрэг болгон ажиллаж байна.

- Монгол Улсын Татварын Ерөнхий Газартай хамтран цахим хэлбэрээр татвараа төлөх цоо шинэ үйлчилгээг иргэд аж ахуйн нэгжүүдэд хүргэж, төрийн үйлчилгээг харилцагчиддаа ойртууллаа.
- Интернэт худалдан авалт хийх үйлчилгээний аюулгүй байдлыг сайжруулах, хамгаалалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор картын “3D ХАМГААЛАЛТ” -ыг нэвтрүүлсэн.

- Интернэт банк болон мессэжинд суурилсан үйлчилгээнүүдээ тухай бүрт нь шинэчлэн сайжрууллаа. Үүнд:
 - Интернэт банк үйлчилгээнээсээ Мессэж банк, Easy info болон Мобайл банк үйлчилгээг идэвхижүүлэх, утасны дугаараа солих боломж нэмэгдсэн.
 - Интернэт банк үйлчилгээг ашиглан интернэт худалдааны 3D хамгаалалтын нууц кодоо авах, өөрчлөх боломж нэмэгдсэн.
 - Интернэт банк үйлчилгээнээсээ хэрэглээний төлбөрөө төлөх үйлчилгээг шинэчлэн, хамрах байгууллагын тоог нэмэгдүүлж, тогтмол төлбөр төлдөг байгууллагаа бүртгэн дахин төлбөр төлөхөд илүү хялбар болсон.
 - “Мессэжээр гүйлгээний мэдээлэл илгээх” үйлчилгээний хурдыг нэмэгдүүлж, гүйлгээ хийгдэх тухайн мөчид үлдэгдэл гүйлгээний утгыг хамт илгээдэг болсноос гадна и-мэйлээр давхар илгээх үйлчилгээг нэвтрүүлсэн.

Цахим банкинд суурилсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээнүүд болоод тэдгээрийн технологийн дэвшилтэт шийдэл, шинэлэг байдал, хэрэглээ, цахим бүтээгдэхүүн үйлчилгээний хэрэглэгчдийн тооны өсөлт зэрэг үндсэн шалгуур үзүүлэлтүүдийг харгалзан үзэж, олон улсын банк санхүүгийн шилдгүүдийг тодруулагч, салбартаа нэр хүнд бүхий Глобал Файнанс сэтгүүлээс Голомт банкныг Монгол Улсын “Шилдэг Интернэт Банк-2013” шагналын эзнээр тодруулсан юм.

Жижиг дунд бизнест хандсан банкны үйл ажиллагаа

Жижиг дунд бизнес эрхлэлт нь Монгол Улсын нийгэм эдийн засгийн хөгжлийн гол тулгуур билээ. Учир нь жижиг дунд бизнес эрхлэлт хөгжихийн хирээр ажлын байр нэмэгдэж, улмаар хүн амын амьжиргааны түвшин өсөж, эдийн засагт эерэг үр дүн авчирдаг. Ийм ч учраас Голомт банк жижиг дунд бизнес эрхлэгчдэд чиглэсэн олон төрлийн үйл ажиллагааг явуулж, Засгийн газрын болон олон улсын байгууллагуудтай хамтран зорилтот төсөл хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж байна. Тухайлбал:

- Японы ОУХАБайгууллагаас “ЖДҮХ, БО хамгаалах 2 үе шаттай зээлийн төсөл”;
- ХБНГУ-ын КФВ банкны санхүүжилттэй “Хувийн хэвшлийн жижиг, дунд үйлдвэрийг дэмжих төслийн зээл”;
- Азийн Хөгжлийн банкны эх үүсвэрээр олгогддог “Ажлын Байр Нэмэгдүүлэх Төслийн Зээл”;
- ЖДҮХСангийн төслийн зээлүүдийг олголоо.

Мөн Засгийн газрын үнэ тогтворжуулах хөтөлбөрийн хүрээнд:

- “Зайлшгүй импортлох шаардлагатай барилгын материал (цемент, арматур)-ын улирлын шалтгаантай нийлүүлэлтийн хязгаарлалтыг арилгахад зориулсан хөнгөлөлттэй зээл”;
- “Хүнсний гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах дэд хөтөлбөр”;
- “Гурилын үнийг тогтворжуулах дэд хөтөлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл”;
- “Нүүрсний аюулгүйн нөөц бүрдүүлэх, түлш, эрчим хүчний салбарын өвөлжилтийн бэлтгэл хангах, эрчим хүчний үнэ, тарифыг тогтворжуулах дэд хөтөлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл”;
- Барилгын салбар, орон сууцны нийлүүлэлтийг дэмжих үүднээс орон сууцны барилгыг санхүүжүүлэх зээлийн хөтөлбөрүүдэд оролцож амжилттай хэрэгжүүлээ.

Чингис бондын хөрөнгөөр стратегийн ач холбогдол бүхий салбаруудыг дэмжих хөтөлбөрийн хүрээнд, ҮХААЯ Голомт банк хамтран Ноос, Ноолуур, Хүлэмж, Сүү, Оёдлын үйлдвэр гэсэн 5 дэд салбарыг дэмжин, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэл хийх зориулалттай төслийн зээлийг олгож байна.

Чингис бондын хөрөнгийг улс эх орны ирээдүйд үр ашигтай төсөлд зарцуулах үүргийг арилжааны банкуудаас зөвхөн Голомт банк хүлээн ажиллаж байгаа бөгөөд тайлант онд 54 жижиг дунд үйлдвэр эрхлэгчдэд 91.7 тэрбум төгрөгний санхүүжилтийг шийдвэрлэж, үүнээс 45.3 тэрбум төгрөгийг нь олгоод байна.

Эдгээр төсөл хөтөлбөрийн хүрээнд банкны төслийн зээлийн багцын хэмжээ 254.3 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Голомт банк жижиг дунд үйлдвэр эрхлэгчдийн үйл ажиллагаанд шаардагдах санхүүжилтийн боломжийг нэмэгдүүлэх, харилцагчдынхаа зээлийн барьцаа хөрөнгө дутагдалтай хэсэгт дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор “Зээлийн батлан даалтын сан”-тай 2013 оны 5 сараас гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Энэхүү хамтын ажиллагааны хүрээнд БДСангаас гаргасан нийт батлан даалтын 58.8 хувийг Голомт банк эзэлж байгаа юм. Энэ нь тайлант хугацаанд 21 харилцагчийг 2.2 тэрбум төгрөгний батлан даалтанд хамруулсныг илтгэх үзүүлэлт билээ.

Голомт банк Монголын Банкуудын Холбооноос санаачлан хэрэгжүүлж буй “Тогтвортой санхүүжилтийн зарчим”-ийн бодлогыг идэвхитэй дэмжин ажиллаж байна. Үүний хүрээнд Монгол Улсад банк, санхүүгийн салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг бүхий л байгууллагуудтай нэгдэж, байгаль орчинд ээлтэй, нийгмийн хариуцлагатай, өндөр ёс суртахуун бүхий аж ахуйн нэгжүүдийг төлөвшүүлэхэд санхүүгийн хөшүүрэг үзүүлэх аргачлалыг зах зээлд нэвтрүүлэхээр зорьж байна.

Орон сууцны зээлийн үйл ажиллагаа

Иргэдийг өөрийн гэсэн орон сууц, үл хөдлөх хөрөнгөтэй болоход дэмжлэг үзүүлэх нь Голомт банкны орон сууцны зээлийн үйл ажиллагааны гол зорилго юм.

Тайлант онд Голомт банкны орон сууцны зээлийн багц өмнөх оны үзүүлэлт болох 248 тэрбум төгрөгөөс 105 хувиар өсөж 510 тэрбум төгрөгт хүрч, орон сууцны зээлд хамрагдагсдын тоо 58 хувиар өссөн буюу 12,029-д хүрлээ.

Мөн үндэсний тэргүүлэгч 20 орчим барилгын компанитай хамтран ажиллаж, эдгээр компанийн барьж буй барилгаас уян хатан нөхцөлтэйгээр орон сууцны зээлд хамрагдан худалдан авах боломжийг иргэдэд олгож байна.

Засгийн Газар, Монголбанкнаас хэрэгжүүлж буй “8±1 хувийн орон сууцны зээлийн хөтөлбөр”-т Голомт банк идэвхитэй оролцож өмнө нь орон сууцны зээл авсан 4,828 өрхийн 131 тэрбум төгрөгийн зээлийг дахин санхүүжүүлж, шинээр 4,067 өрхөд нийт 227 тэрбум төгрөгийн зээлийг олгосноор банкны нийт системийн 30 хувийг дангаар гүйцэтгэж байна.

Хэрэглээний зээлийн үйл ажиллагаа

Тээврийн хэрэгсэл, электрон бараа, өргөн хэрэглээний бараа болон боловсролын салбарын үйлчилгээний эрэлт сүүлийн жилүүдэд эрс өсч байгаа нь иргэдийн худалдан авах чадвар нэмэгдэж буйн илэрхийлэл юм. Ийм учраас Голомт банк тогтмол орлоготой иргэд, гэр бүлийн амьжиргааны түвшинг дэмжих, богино хугацааны бэлэн мөнгөний хэрэгцээг санхүүжүүлэх, энэхүү өсөн нэмэгдэж буй эрэлтийг хангахын тулд хүчин чадлынхаа зохистой хэм хэмжээний хүрээнд хэрэглээний зээлийн бүтээгдэхүүнээ өргөжүүлэн хөгжүүлж, нийтэд танигдсан чанартай бараа бүтээгдэхүүн нийлүүлэгч нэр хүнд бүхий олон байгууллагуудтай тогтмол хамтран ажилласаар байна.

Тайлант онд хэрэглээний зээл 44.1 тэрбум төгрөгөөр өсч 176.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь 2012 оны эцсийн үзүүлэлт болох 132.7 тэрбум төгрөгөөс даруй 33.2 хувиар өссөн үзүүлэлт юм.

САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУД БА ГАДААД ХУДАЛДААНЫ САНХҮҮЖИЛТ

Голомт банк олон улсын нэр хүнд бүхий 30 гаруй банк санхүүгийн байгууллагатай нягт хамтран ажиллаж, бизнесийн түншлэлээ жил ирэх тусам нэмэгдүүлсээр ирлээ. Харилцагчдынхаа өсөн нэмэгдэж буй хэрэгцээ шаардлагад тулгуурлан, худалдааны санхүүжилт, валют арилжаа, гадаад төлбөр тооцоо зэрэг чиглэлээр харилцагч банкуудаараа дамжуулан бизнесийн хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлж байна.

Одоогийн байдлаар бид шууд корреспондент харилцаатай олон улсын банк санхүүгийн байгууллагууд болох Baoshang, Industrial Commercial Bank of China, Agricultural Bank of China, Bank of China, Taiwan Exim, BHF, Deutsche Bank, Commerzbank, Atlantic Forfaitierungs AG, Export Import Bank of Korea /KEXIM/, BNP Paribas зэрэг банкаар дамжуулан гадаад төлбөр тооцоо, валют арилжааны худалдааны санхүүжилт, аккредитив, баталгаа, шууд зээл зэрэг олон талын санхүүгийн үйлчилгээг түргэн шуурхай гүйцэтгэн ажиллаж байна.

2013 онд олон улсын тэргүүлэх банкууд болох БНСУ-ын Kookmin банк, ОХУ-ын Москва, Сбер банктай шинээр харилцаа тогтоож, хамтын ажиллагаагаа өргөжүүллээ. Мөн олон улсын мөнгөний зах зээлд тэргүүлэгч байр суурь эзэлдэг олон улсын банкуудтай түншлэлийнхээ хүрээг тэлснээр валют арилжааг гүйцэтгэх боломжийг нэмэгдүүлж, харилцагчдынхаа хэрэгцээ шаардлагыг ханган ажиллаж байна.

Манай орны импортын худалдааны бүтээгдэхүүний төрөл нэмэгдэж, гадаад худалдан авалтыг олон орноор дамжуулан гүйцэтгэдэг болсон. Энэ нь банкуудын хувьд худалдааны санхүүжилтийг хамтран гүйцэтгэх

байгууллагуудаа өргөжүүлэх шаардлагыг үүсгэдэг. Иймээс ч Голомт банк өнгөрсөн онд Францын BNP Paribas, Португалын Banco Espirito Santo, Нидерландын Credit Europe зэрэг банкуудаар дамжуулан аккредитивийн үйлчилгээнүүдийг шинээр авах боломжтой боллоо. Мөн манай улсын хамгийн том худалдааны хамтрагч болох БНХАУ-тай хийж буй бизнес хамтын ажиллагааг дэмжих үүднээс Bank of China банкны 2 мэргэжилтнийг банкиндаа урин ажиллуулж, Монголд бизнес эрхэлж буй Хятад хувь хүмүүс болон аж ахуй нэгжүүдэд дэмжлэг үзүүлэхийг зорин ажиллаж байна.

Голомт банк олон улсын банк санхүүгийн байгууллагуудтай шинээр харилцаа тогтоон, харилцан ашигтай түншлэлийн харилцааг бий болгож харилцагчдынхаа санхүүгийн хүчирхэг байдалд гүүр болон ажиллахын зэрэгцээ одоо байгаа гадны түнш байгууллагуудтайгаа хамтын ажиллагаагаа улам нягтаршуулж, бизнесийн чиглэлийг нэмэгдүүлэх тал дээр төвлөрөн ажиллалаа.

Худалдааны санхүүжилтийн гол харилцагч банкууд

Commerzbank AG, Frankfurt am Main

COMMERZBANK

Deutsche Bank AG, Frankfurt am Main

Deutsche Bank

Atlantic Forfaitierungs AG, Zurich Switzerland

atlantic | **forfaitierungs** | **ag**

Asian Development Bank, Manila

Industrial & Commercial Bank of China

ICBC **中国工商银行**

Baoshang Bank, China

The Export-Import Bank of the ROC, Taiwan

 The Export-Import Bank of the ROC

BHF-Bank AG, Frankfurt am Main

BHF **BANK**
PRIVAT SEIT 1854

The Export-Import Bank of Korea, Seoul

Nordea Bank Finland PLC, Helsinki

Kuveyt Turk Katilim Bankasi A.S., Istanbul

BNP Paribas, Switzerland

Daegu bank, Korea

DGB **DAEGU BANK**

Kazkommertsbank, Kazakhstan

 KAZKOMMERTSBANK

SACE, Italy

Banco Popolare Di Vicenza, Italy

БАЙГУУЛЛАГАД ХАНДСАН БИЗНЕСИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

2013 онд Голомт банкны Байгууллагын банкны газар нь төр, хувийн хэвшлийн том байгууллагууд, улс орны хөгжлийг түүчээлэх төсөл хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжүүд, засгийн газрын нэгж агентлагууд, элчин сайдын яамд, дипломат төлөөлөгчийн газрууд, олон улсын хөгжлийн агентлагууд гээд өөрийн харилцагч болох гадаад дотоодын бүхий л байгууллагатай харилцан ашигтай нягт хамтран ажиллаж, амжилтаа бататгалаа.

Байгууллагын банкны газар нь харилцагч байгууллагуудынхаа өсөн нэмэгдэж буй төлбөр тооцоо, зээл, гадаад худалдааны санхүүжилт, хамтарсан санхүүжилт, төслийн санхүүжилт, экспортын санхүүжилт, санхүүгийн түрээс, валют арилжаа гэх мэт санхүүгийн олон эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн үйлчилгээг цаг хугацаа алдалгүй нэг цэгээс хүргэж байна.

Мөн экспортын санхүүжилтийн агентлагаар даатгагдсан импортын санхүүжилт хийх хамтран ажиллах гэрээг ХБНГУ-ын BHF Bank, Commerzbank-уудтай байгууллаа. Ингэснээр Эдийн Засгийн Хамтын Ажиллагаа Хөгжлийн байгууллага болон Европын холбооны гишүүн орнуудаас техник тоног төхөөрөмж импортлогч, шинэ технологи нэвтрүүлэгч үндэсний томоохон үйлдвэрлэгчдэд урт хугацаатай бага хүүтэй зээлийг дамжуулан олгож байна. Энэ нь бүтээн байгуулалтын төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэгчдэд ч санхүүгийн таатай орчинг бүрдүүлж байгаа юм.

Түүнчлэн улс орны хөгжлийн бодлогыг дэмжиж Чингис бондын санхүүжилтээр хөгжлийн олон төсөл хөтөлбөрийг эхлүүлээд байна. Тухайлбал Shima Seiki болон Stoll зэрэг сүлжмэлийн үйлдвэртэй сүлжмэлийн тоног төхөөрөмж нийлүүлэх харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулсан төдийгүй дэлхийн улс орнуудын экспортын санхүүжилтийн шууд зээлүүдийг таатай нөхцөлөөр харилцагчиддаа олгож, хамтын ажиллагааны шинэ боломжуудыг нээсээр байна.

Уул уурхайн бизнесийн үйл ажиллагаа

Байгууллагын банкны газар нь эдийн засгийн хөгжлийн тэргүүлэгч салбар болсон уул уурхайн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй бизнес эрхлэгч харилцагчдынхаа санхүүгийн эрэлт хэрэгцээг илүү сайн тодорхойлохын тулд уул уурхайн хэлтсийг 2008 онд анх байгуулсан. 2013 онд дэлхийн түүхий эдийн зах зээлд үүссэн тогтворгүй байдал нь уул уурхайн салбарт сөрөг нөлөө үзүүлсэн ч Голомт банк тус салбарын тогтвортой хөгжлийг дэмжин, энэхүү хүнд үеийг хамтдаа даван туулсан билээ.

Банк нь зах зээлийн эрэлт хэрэгцээг харгалзан шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг илүү уян хатан нөхцөлтэйгөөр нэвтрүүлдэг. Энэ жил алт олборлогч харилцагчдын хувьд биет алтны арилжаа хийх боломж бий болж, үүгээр дамжин зээл, баталгаа гэх мэт банкны бусад бүтээгдэхүүн үйлчилгээг авахад илүү хялбар болсон юм.

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН БАНКНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

2013 онд Монгол Улсын гадаад дотоод хөрөнгө оруулалтын орчин таагүй, зах зээлийн төлөв байдал хүнд байсан хэдий ч Голомт банк нь Монголын хөрөнгийн зах зээлийн хөгжил дэвшилд чухал үүрэг гүйцэтгэж доорх амжилтуудыг гаргалаа.

- Үнэт цаасны зах зээлийн арилжааны төлбөр тооцоог T+3 горимд шилжүүлэх ажлын хүрээнд Голомт банк нь 2012 оны 07-р сараас хойш үнэт цаасны төлбөр тооцоо гүйцэтгэгч арилжааны 4 банкны нэгээр нь сонгогдон ажиллаж байгаа бөгөөд 2013 онд төлбөр тооцоо гүйцэтгэгч 4 арилжааны банкаар дамжуулан нийт 61.5 тэрбум төгрөгийн үнэт цаасны гүйлгээ хийгдсэний 48 хувийг Голомт банк гүйцэтгэсэн амжилттай байна.
- Голомт банкны охин компани болох Голомт Секюритиз ХХК нь 2013 онд Монголын Хөрөнгийн Бирж дээрх нийт арилжааны 49 хувийг гүйцэтгэсэн ба Засгийн Газрын бондын анхны том дүнтэй хоёрдогч зах зээлийн арилжааны брокерын үйл ажиллагааг зохион байгуулсан.
- Кастодиан банкны үйлчилгээг шинээр нэвтрүүлэх, хөгжүүлэх зорилгоор Монголын Хөрөнгийн Бирж, Санхүүгийн Зохицуулах Хороо, Монголбанк, ҮЦТТХТ, брокер дилерийн компаниуд, арилжааны банкуудаас бүрдсэн ажлын хэсэгт ажиллаж байна.
- Монголын анхны хувийн тэтгэврийн санд хөрөнгө оруулалтын зөвлөх, хөрөнгийн менежментийн үйлчилгээг үзүүлж байна.

Голомт Банкны Хөрөнгө Оруулалтын Банкны Газар нь хөрөнгө оруулалтын цогц үйлчилгээг харилцагчдад хүргэхээр ажиллаж байгаа бөгөөд доорх үндсэн 3 чиглэлд хуваагдана. Үүнд:

- Байгууллагын санхүүжилт
- Төслийн санхүүжилт
- Хөрөнгийн менежмент

Бидний хэтийн зорилго нь олон улсын жишигт нийцсэн хөрөнгө оруулалтын банкны үйлчилгээгээр харилцагчдынхаа бизнес хөгжлийг дэмжиж, урт хугацааны тогтвортой үр ашгийг харилцан бий болгоход орших бөгөөд өндөр туршлага, мэргэжлийн ур чадвар бүхий хөрөнгө оруулалтын мэргэжилтнүүдээс бүрдсэн баг харилцагч нэг бүрийн эрэлт, хэрэгцээг бүрэн дүүрэн хангасан үйлчилгээг үзүүлэх болно.

Харилцагчдад шаардлагатай хөрөнгө оруулалт босгох, санхүүжилт татах үйлчилгээний хүрээнд бидний гол давуу тал нь олон улсын нэр хүнд бүхий санхүүгийн байгууллагуудтай тогтоосон үр ашигтай харилцаа хамтын ажиллагаанд орших бөгөөд үүнд олон улсын хөгжлийн банкууд (донор байгууллага), экспорт импортын банкууд, арилжааны банкууд, томоохон хувийн хэвшлийн байгууллагууд, хамтын хөрөнгө оруулалтын сан, даатгалын байгууллагууд, үндэсний болон хувь хүн байгууллагын хөрөнгө оруулагчид багтана.

Голомт Секюритиз ХХК

Голомт Секюритиз ХХК нь 2011 онд байгуулагдсан цагаасаа хойш харилцагчиддаа хөрөнгө оруулалтын үйлчилгээг мэргэжлийн өндөр түвшинд хүргэж, Монголын хөрөнгийн зах зээлийн хөгжилд бодит хувь нэмэр оруулагч, тэргүүлэгч байгууллага байх зорилтдоо хүрч ажиллаж байна.

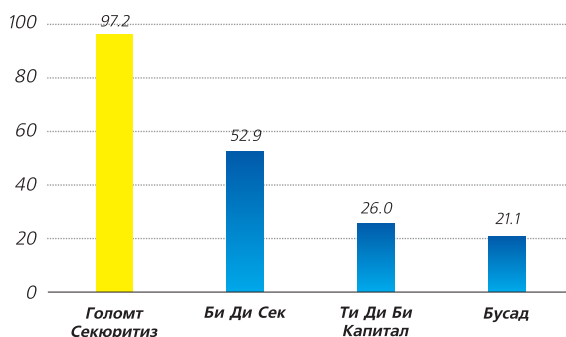
Бидний бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ:

- Монголын болон олон улсын хөрөнгийн биржүүд дээрх үнэт цаасны арилжаанд харилцагчийн захиалгыг гүйцэтгэх буюу брокерын үйлчилгээ
- Зах зээл, түүхий эд болон компанийн судалгаа, мэдээлэл бэлтгэх
- Хөрөнгө оруулалтын зөвлөх үйлчилгээ

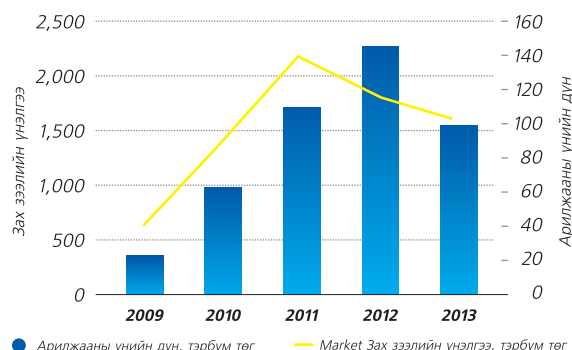
2013 онд Монголын Хөрөнгийн Биржийн ТОП-20 индекс өмнөх оны эцэстэй харьцуулахад 7.97 хувиар буурч 16301.81 нэгж, нийт зах зээлийн үнэлгээ 12 хувиар буурч 1.6 их наяд төгрөг болж тус тус хаагдлаа. Нийт 83 брокер дилерийн компани 197 тэрбум төгрөгийн хувьцаа, бондын арилжааг хийсэн ба 9,137 данс шинээр нээсэн байна.

Тайлант онд Голомт Секюритиз ХХК нь Монголын Хөрөнгийн Биржийн нийт арилжааны 49 хувийг буюу 95.1 тэрбум төгрөгийн арилжааг дангаар гүйцэтгэсэн амжилттай байна. Мөн Засгийн газрын бондын 2 тэрбум төгрөгийн хоёрдогч зах зээлийн арилжааг MIT системийн хүрээнд анх удаа амжилттай гүйцэтгэсэн.

2013 оны арилжааны дүн (тэрбум төгрөг)

Эх сурвалж: Монголын Хөрөнгийн Бирж

Эх сурвалж: Монголын Хөрөнгийн Бирж

НӨӨЦИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хөрөнгийн удирдлагын газар нь банкны өдөр тутмын төлбөр болон активийн хөрвөх чадваруудыг удирдан Монголбанкны шалгуур үзүүлэлтүүдийг ханган ажилладаг. 2013 онд Монголбанкнаас хүүгийн коридор болон бусад мөнгөний бодлогын хэрэгслүүдийг нэвтрүүлсэн нь банкны системийн тогтвортой байдлыг хангахын зэрэгцээ мөнгөний бодлогын хэрэгслүүдийг олон улсын стандарт руу чиглүүлсэн алхам байлаа. Голомт банк эдгээр шинэчлэл өөрчлөлтүүдийг өдөр тутмын төлбөрийн чадварын удирдлагадаа ашиглаж, төлбөрийн эрсдэлийг бууруулж нөөц эх үүсвэрийн ашиглалтыг сайжрууллаа.

30

Үнэт цаасны арилжаа, илүүдэл нөөц

Хөрөнгийн Удирдлагын Газар нь банкны төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварыг хангаж ажиллахаас гадна илүүдэл нөөцийг үр өгөөжтэй байршуулж 2013 оны эцэст, Төв Банкны тайлант хугацаанд гаргасан нийт үнэт цаасны 33.6 хувь, ЗГҮЦ-ны 17.35 хувь арилжааллаа.

Голомт банк 2013 онд Монгол Улсын Санхүүгийн Зохицуулах хорооноос засгийн газрын үнэт цаасны анхдагч ба хоёрдогч зах зээл дээр “Харилцагчийн нэрийн өмнөөс түүний даалгавраар хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх” зөвшөөрөл авсан ба засгийн газрын үнэт цаасны хоёрдогч захыг идэвхижүүлж хөрөнгийн зах зээлийн хөгжлийг манлайлан ажиллалаа.

Монголбанкнаас хэрэгжүүлсэн хөтөлбөр, мөнгөний бодлогын хэрэгслүүдэд тэргүүлэн оролцож, үйл ажиллагаандаа ашигтайгаар хэрэглэж ирлээ.

Валютын арилжаа

2013 онд төгрөгийн ам.доллартой тэнцэх ханш 19,2 хувиар суларсан нь Монгол Улсын гадаад худалдааны алдагдал, гадаадын хөрөнгө оруулалт болон гадаад валютын нөөцийн уналттай шууд уялдаатай. Ийм тогтворгүй үед өдөр тутмын валютын үйл ажиллагааг хэвийн хэрэгжүүлж ажилласнаас гадна гадаад валютын эрсдэлийг хангасан үзүүлэлтүүдээр Монголын банкны системд тэргүүлэгч болж, зах зээлийн гол тоглогч байр сууриа улам баталгаажууллаа.

Алтны арилжаа

2013 онд олон улсын зах зээлд экспортын барааны үнэ, Монгол Улсын экспортын орлого уналттай байлаа. Харин Голомт банк Монгол Улсын гол алт олборлогчидтой биет алтны арилжааг өргөн хийж, нийт арилжааны эргэлтээ өмнөх онуудаас 24 хувиар нэмэгдүүлж ажиллалаа.

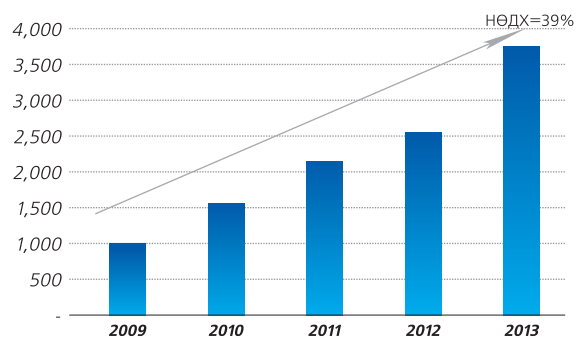
САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮН

Голомт банк төлбөрийн чадварын зохистой түвшинд ашигт ажиллагааг хамгийн өндөр түвшинд хүргэх актив пассивын бодлого хэрэгжүүлснээр энэ оны цэвэр ашиг 56.9 тэрбум төгрөгт хүрч, өнгөрсөн оноос 30.7 тэрбум төгрөгөөр буюу 117 хувиар өссөн.

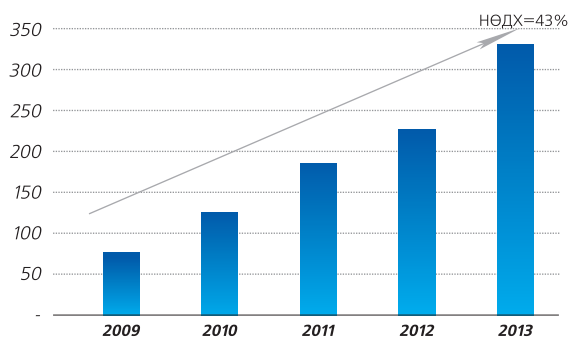
2013 онд Голомт банкны нийт актив 3.7 их наяд төгрөг (2.27 тэрбум ам.доллар)-т хүрч өнгөрсөн оноос 1.2 их наяд төгрөгөөр буюу 48 хувь өссөн. Монголбанк, Засгийн газраас эдийн засгийн тодорхой секторуудад хэрэгжүүлж буй төсөл хөтөлбөрүүдэд идэвхитэй оролцон, хамтран ажилласнаар, эдийн засгийн зорилтот секторуудад бодит хувь нэмрээ оруулж байна.

Энэ онд 56.9 тэрбум төгрөгийн цэвэр ашиг, Бодь Интернэшнл ХХК-с авсан 10 сая ам.долларын хоёрдогч өглөг, 16.4 тэрбум төгрөгийн давуу эрхтэй хувьцаа зэргээр нийт өөрийн хөрөнгийг 108.2 тэрбум төгрөгөөр буюу 49 хувиар өсгөж 329.7 тэрбум төгрөг (199.3 сая ам.доллар)-т хүргэж чадлаа.

Нийт актив (тэрбум төгрөг)

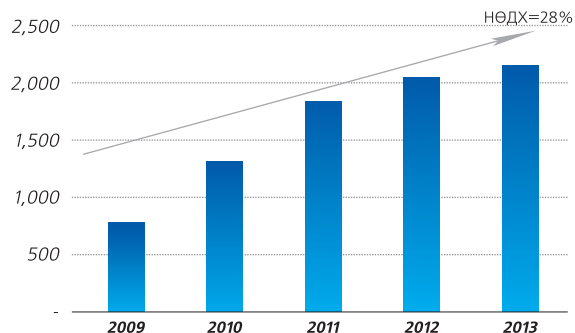
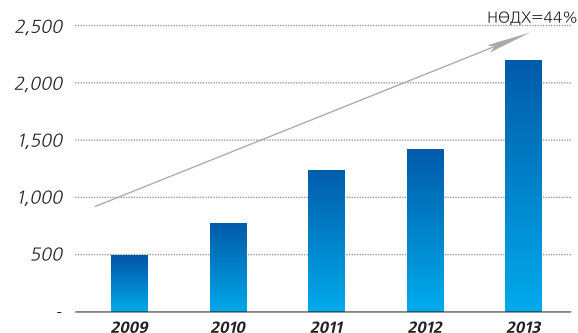
Нийт өөрийн хөрөнгө (тэрбум төгрөг)

Нийт харилцах, хадгаламжийн хэмжээ 105.1 тэрбум төгрөгөөр буюу 5 хувиар өсч 2.16 их наяд төгрөгт (1.31 тэрбум ам.доллар) хүрсэн нь банкны системийн 22.6 хувийг эзэлж байна. Нийт харилцах, хадгаламжийн 56 хувийг иргэдийн эх үүсвэр эзэлж байна. Энэ үзүүлэлтээр банкны системийн хэмжээнд харилцах, хадгаламжийн хэмжээгээр тэргүүлэгч байр сууриа хадгалж чадлаа.

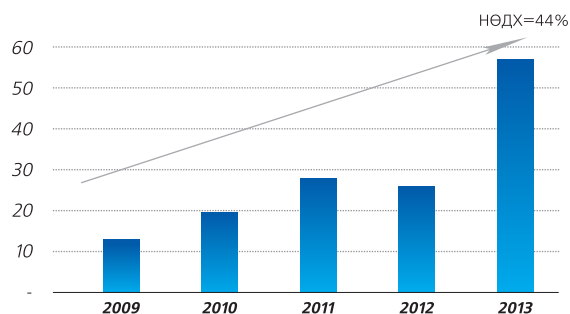
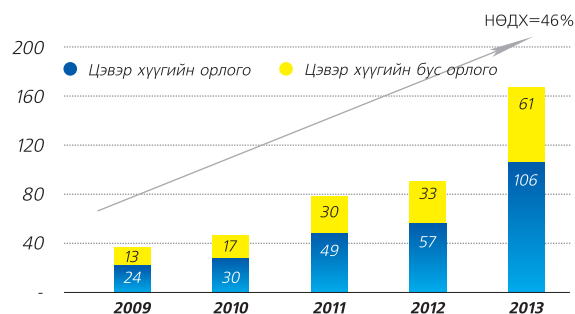
Цэвэр зээлийн багц 771.4 тэрбум төгрөгөөр буюу 54 хувиар өсч 2.2 их наяд төгрөгт (1.33 тэрбум ам.доллар) хүрсэн нь банкны системийн цэвэр зээлийн 21.1 хувийг эзэлж байна. Энэ онд орон сууцны зээлийн багцаа 90 гаруй хувиар, жижиг дунд бизнесийн зээлийн багцаа 100 гаруй хувиар өсгөж, иргэд болон жижиг дунд байгууллагуудад чиглэсэн зээлийн өсөлтийг дэмжиж ажиллалаа.

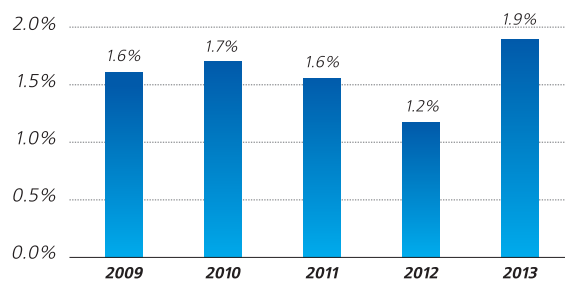
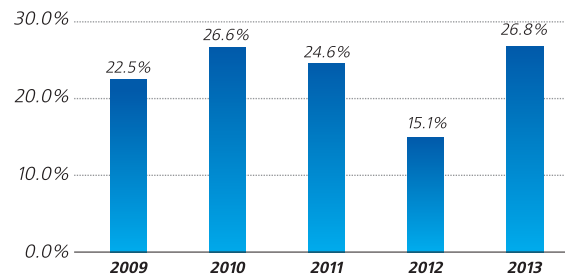
Харилцах, хадгаламж (тэрбум төгрөг)**Цэвэр зээл (тэрбум төгрөг)**

Төлбөрийн чадварын зохистой түвшинд ашигт ажиллагааг хамгийн өндөр түвшинд хүргэх актив пассивын бодлого хэрэгжүүлснээр энэ оны цэвэр ашиг 56.9 тэрбум төгрөгт хүрч, өнгөрсөн оноос 30.7 тэрбум төгрөгөөр буюу 117 хувиар өссөн.

Цэвэр хүүгийн орлого 49.1 тэрбум төгрөгөөр, цэвэр хүүгийн бус орлого 27.8 тэрбум төгрөгөөр өссөний үр дүнд үйл ажиллагааны нийт орлого 76.9 тэрбум төгрөгөөр буюу 85 хувиар өсч 167.0 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

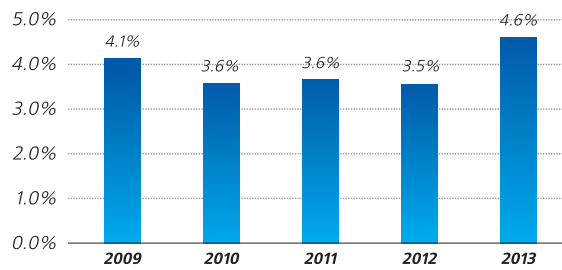
Татварын дараах ашиг (тэрбум төгрөг)**Үйл ажиллагааны орлого (тэрбум төгрөг)**

Өөрийн хөрөнгийн өгөөж 26.8 хувь, активын өгөөж 1.9 хувь, цэвэр хүүгийн маржин харьцаа 4.6 хувьд хүрсэн нь өнгөрсөн онуудаас өссөн сайн үзүүлэлт байлаа.

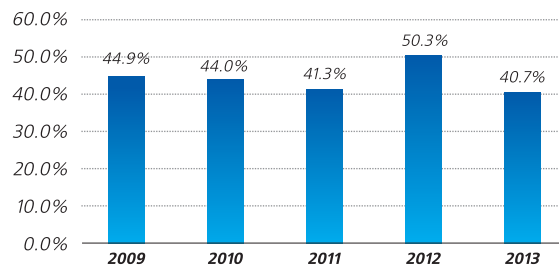
Дундаж активын өгөөж (%)**Дундаж хөрөнгийн өгөөж (%)**

2013 онд үйл ажиллагааны зардлын 48 хувийн өсөлтөөр үйл ажиллагааны орлогоо 85 хувь өсгөж чадлаа. Зардал орлогын харьцаа өнгөрсөн оноос буурч 40.7 хувь гарсан нь зардлын үр ашиг сайн байсныг илэрхийлж байна.

Цэвэр хүүгийн ахиуц (%)

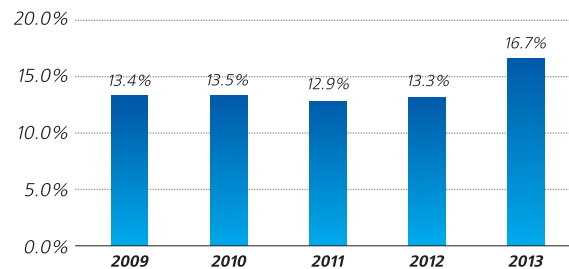
Зардал орлогын харьцаа (%)

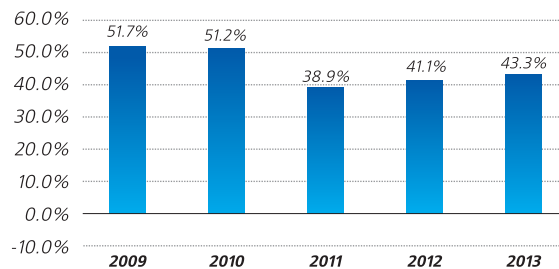
Монголбанк болон бусад зохицуулах байгууллагуудын шалгуур үзүүлэлтүүдийг бүрэн хангаж ажилласан. Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ 16.7 хувь гарсан нь Монголбанкны зүгээс тавьдаг 14 хувийн шаардлагаас өндөр байна. Хөрвөх чадварын харьцаа 43.3 хувьд хүрсэн нь Монголбанкны шалгуурыг хангахаас гадна Монголын банкны системийн хэмжээнд төлбөрийн чадвараар тэргүүлэх үзүүлэлт боллоо.

Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ > 14%

(МБ-ны шаардлага 2013 онд 13%-с 14% болж нэмэгдсэн)

Төлбөрийн чадварын харьцаа > 25%

Таван жилийн санхүүгийн үзүүлэлтүүд

	2009	2010	2011	2012	2013
Балансын үзүүлэлтүүд (сая төгрөг)					
Нийт актив	1,013,109	1,573,413	2,134,683	2,526,945	3,749,806
Нийт харилцах, хадгаламж	795,251	1,317,499	1,839,324	2,056,728	2,161,779
Хамтын санхүүжилтийн эх үүсвэр	62,595	28,387	63,429	112,840	1,032,319
Цэвэр зээл	505,299	784,605	1,249,341	1,427,852	2,199,228
Нийт өөрийн хөрөнгө	78,471	127,774	187,959	221,501	329,740
Орлогын тайлангийн үзүүлэлтүүд (сая төгрөг)					
Хүүгийн орлого	81,832	111,157	165,165	200,245	290,945
Хүүгийн зардал	(57,905)	(81,448)	(116,240)	(143,127)	(184,701)
Цэвэр хүүгийн орлого	23,927	29,708	48,925	57,118	106,245
Цэвэр хүүгийн бус орлого	13,333	16,749	29,503	32,973	60,780
Үйл ажиллагааны орлого	37,260	46,457	78,428	90,090	167,024
Үйл ажиллагааны зардал	(16,712)	(21,242)	(32,515)	(45,419)	(67,116)
Эрсдэлийн сангийн зардал	(3,240)	983	(6,324)	(10,790)	(27,940)
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын үнэ цэнийн бууралт	-	-	(2,340)	(1,041)	(1,005)
Татварын өмнөх ашиг	17,308	26,198	37,249	32,841	70,963
Татварын зардал	(4,138)	(6,145)	(9,022)	(6,694)	(14,106)
Татварын дараах ашиг	13,170	20,053	28,226	26,146	56,857
Санхүүгийн бүтцийн харьцаанууд					
Нийт харилцах, хадгаламж / Нийт актив (%)	78.5%	83.7%	86.2%	81.4%	57.7%
Өөрийн хөрөнгө (1-р зэрэглэл) / Нийт актив (%)	6.3%	5.3%	6.5%	7.6%	6.6%
Цэвэр зээл / Нийт актив (%)	49.9%	49.8%	58.5%	56.5%	58.6%
Чанаргүй зээл / Нийт зээл (%)	4.4%	2.1%	2.0%	2.6%	3.5%
Хөшүүргийн харьцаа (Нийт пассив / Нийт Капитал) (дахин)	11.9	11.3	10.4	10.4	10.4
Ашигт ажиллагааны харьцаанууд					
Дундаж активын өгөөж (%)	1.6%	1.7%	1.6%	1.2%	1.9%
Дундаж өөрийн хөрөнгийн өгөөж (%)	22.5%	26.6%	24.6%	15.1%	26.8%
Цэвэр хүүгийн ахиуц (%)	4.1%	3.6%	3.6%	3.5%	4.6%
Зардал, орлогын харьцаа (%)	44.9%	44.0%	41.3%	50.3%	40.7%
Шалгуур үзүүлэлтүүд					
Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ >14% (МБ-ны шаардлага 2013 онд 13%-с 14% болж нэмэгдсэн)	13.4%	13.5%	12.9%	13.3%	16.7%
Гадаад валютын эрсдэлийн үзүүлэлтүүд:					
Нийт гадаад валютын хувьд <+/-40%	11.8%	17.1%	10.6%	17.7%	7.0%
Нэгж гадаад валютын хувьд <+/-15%	10.0%	11.2%	-5.1%	-9.5%	-6.2%
Нэг зээлдэгчид олгосон зээлийн харьцаа <20%	19.9%	17.6%	19.8%	19.0%	15.9%
Холбогдох этгээдэд олгосон зээлийн харьцаа <5%	3.5%	3.4%	3.4%	3.5%	3.0%
Холбогдох этгээдэд олгосон нийт зээлийн харьцаа <20%	15.9%	10.3%	12.7%	9.5%	8.2%
Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар >25%	51.7%	51.2%	38.9%	41.1%	43.3%
Үндсэн хөрөнгийн харьцаа <8%	0.7%	1.6%	1.5%	1.5%	1.6%

ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА БА ХЯНАЛТ

Голомт банкны зээлийн бодлого нь банкны өсөлтийг дэмжих үндсэн стратегийн хүрээнд зээлийн эрсдэлийг боломжит хамгийн бага түвшин хүртэл бууруулахад чиглэгддэг.

Зээлийн эрсдэлийн удирдлага

Зээлийн эрсдэл бол харилцагч зээлийн гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хугацаандаа биелүүлээгүйгээс үүдэх эрсдэл юм. Бидэнд учирч болох зээлийн эрсдэл нь зээлийн багц, хөрөнгө оруулалтын актив болон хүлээж болзошгүй өр төлбөрүүд болно. Зээлийн эрсдэлийг зээлдэгч тус бүрээр болон эдийн засгийн салбараар зээл, баталгаа, батлан даалт, аккредитив, банк хоорондын хадгаламж, санхүүгийн бусад хэрэгслүүдийг хамруулан цогцоор нь хэмжээ хязгаарлалт тогтоох замаар удирддаг. Мөн хөрөнгийн удирдлагын бүхий л үйл ажиллагаанд шаардлагатай гэж үзвэл хэмжээ хязгаарлалт тогтоох замаар эрсдэлийг удирддаг.

Голомт банкны зээлийн үйл ажиллагаа, стратеги, бодлого, журмууд нь Базелийн хорооноос баталсан Зээлийн эрсдэлийн удирдлагын үндсэн 16 суурь зарчмыг мөрдлөг болгодог. Энэхүү 16 суурь зарчим нь нэгд зохистой зээлийн эрсдэлийн орчинг бий болгох, хоёрт ул суурьтай зээл олгох, гуравт зээлийн хэрэг бүртгэл, хэмжих хэмжүүр, тайлагналын тогтолцоог бий болгох, дөрөвт ул суурьтай үр дүн бүхий хяналтын тогтолцоог бий болгох зэрэг үндсэн 4 бүлэг 16 зарчмыг тогтоосон байдаг.

Голомт банкны зээлийн бодлого нь банкны өсөлтийг дэмжих үндсэн стратегийн хүрээнд зээлийн эрсдэлийг боломжит хамгийн бага түвшин хүртэл бууруулахад чиглэгддэг. Бидний таамаглаж буйгаар Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлт дунд хугацаанд хадгалагдах учир зээлийн багц, зээл олголтын хэмжээ өсөх хэдий ч бид зээл олгох үйл ажиллагааг ул суурьтай дүрэм журмын хүрээнд удирдаж ажиллах ёстой. Банкны Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл, Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо, удирдлагын баг нь зээлийн бодлого, стратегийг батлах, хэрэгжилтийг тогтмол хугацаанд хянах үүрэгтэй. Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл нь эрсдэлийн удирдлагын үндсэн харьцаануудаас гадна нийт актив, өөрийн хөрөнгийн харьцаа, өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ, зээл-хадгаламжийн харьцааг тогтоох, удирдах үүрэгтэй.

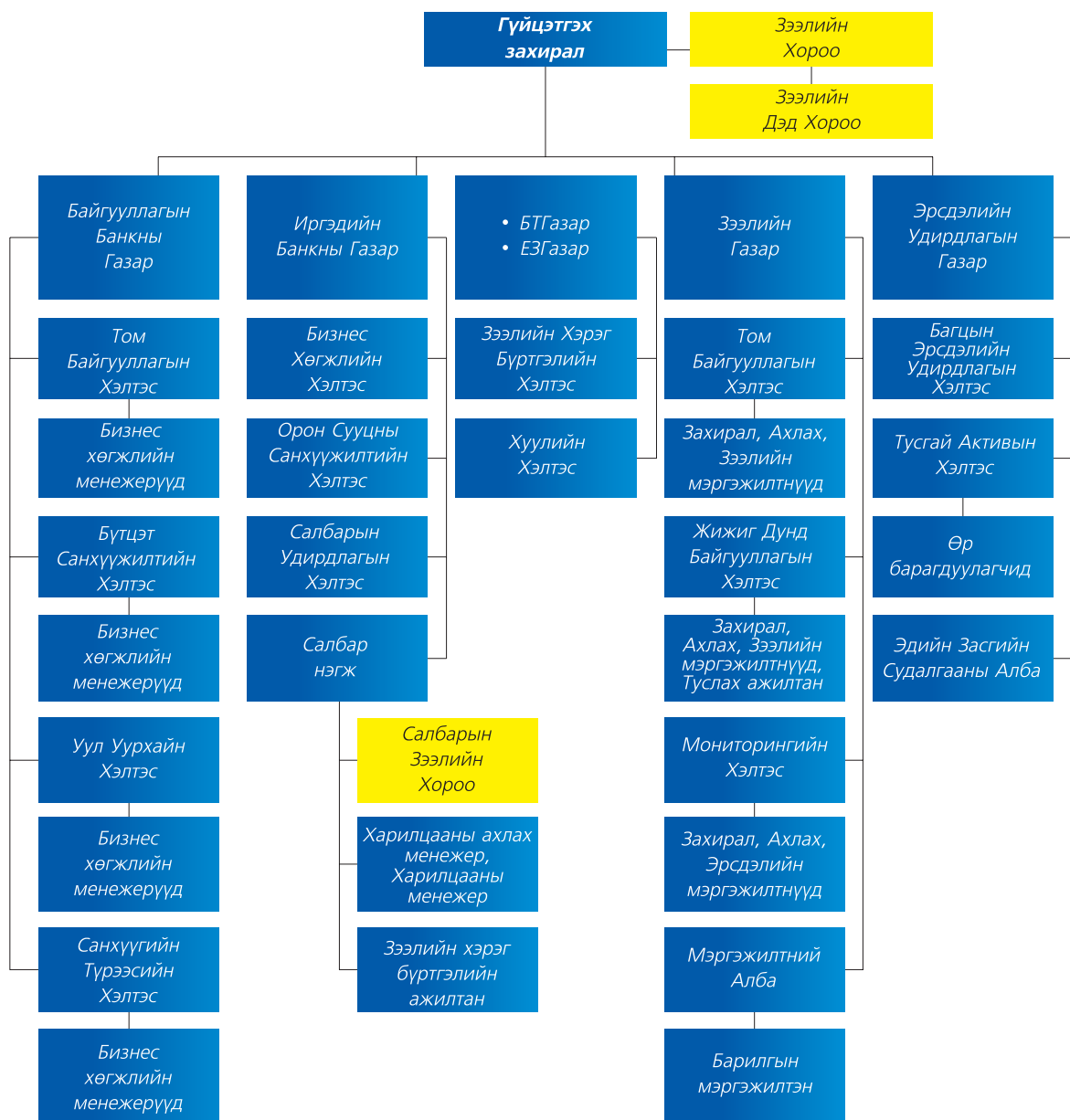
Бид дотоод зээлийн рейтингийн системийг хөгжүүлснээр том байгууллагын болон жижиг дунд байгууллагын 50 сая төгрөгөөс дээш дүн бүхий зээл хүсэгчдийн зээлээ эргэн төлөх чадварыг судлах, зээлийн зарцуулалтыг нарийвчлан судлах замаар бие даасан хараат бус дүгнэлт өгдөг. Уг систем нь гурван хүчин зүйлийг дэлгэрэнгүй тооцоолдог. Энэ нь зээлдэгчийн үйл ажиллагааны үндсэн болон туслах салбар, бизнесийн үндэс суурь, хэтийн төлөв (зээлдэгчийн туршлага, хэрэглэгчид болон бизнесийн сегментийн диверсификаци, зах зээлд эзлэх хувь болон бренд) болон зээлдэгч тус бүрийн санхүүгийн ил тод байдал юм. Эдгээр зээлийн үр дүн, үнэлгээг Зээлийн Хороо, Зээлийн Дэд Хороо болон Салбарын Зээлийн Хороогоор хэлэлцүүлэн шийдвэрлэдэг ба зээлийн үлдэгдэлд хяналт тавьдаг.

Бид том байгууллагын болон жижиг дунд байгууллагын зээлийг судлахдаа зээлдэгчийн зээлийн түүх чадамж, салбар, маркетинг ба хэрэглэгчийн зан төлөв, менежмент болон хяналт, санхүүгийн нөхцөл байдал, зээлийн барьцаа зэргийг бусад зүйлсээс илүү ач холбогдолтойгоор авч үздэг.

36

Зээл олгох бодлого, үйл явц

Бид зээлийн эрсдэлийг нягт нямбай хяналт ба зээл, хөрөнгө оруулалтын багцуудын чанарт менежмент хийх байдлаар удирддаг. Зээлийн Хороо нь бидний зээлийн бодлоготой холбоотой бүхий л асуудлыг ТУЗ болон Эрсдэлийн Удирдлагын хорооны чиглэлтэй уялдуулан хариуцан ажилладаг. Зээлийн Хороо нь зээлдэгчийн зээлийн эрсдэлийн түвшинд хязгаарлалт тавьж ажилладаг бөгөөд нэг зээлдэгч болон холбоо бүхий бүлэг зээлдэгчийн зээлийн хэмжээг хязгаарлах үзүүлэлтийг балансын эхний болон сүүлийн үзүүлэлтүүдэд тулгуурлан дээд лимит тогтоодог. Зээлийн Хороо нь зээлийн эрсдэлийг улирлаар болон илүү нарийн давтамжтайгаар хийгдсэн мэдээлэл дүгнэлтэнд үндэслэн тасралтгүй хянадаг. Бид томоохон зээлдэгч бүрийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл, дүгнэлтийг жилдээ нэгээс багагүй удаа хийдэг.

Зээлийн хороо нь мөн дэд хороотой бөгөөд энэ нь боломжит зээлийн шийдвэрийг батлах ажлыг хариуцдаг. Зээлийн Хороо нь 500 сая төгрөгөөс дээш дүнтэй зээлд тохирох нөхцөлийг баталдаг бөгөөд Зээлийн Дэд Хороо нь 500 сая төгрөгөөс бага дүнтэй зээлд тохирох нөхцөлийг баталдаг.

Дээр дурьдсанчлан салбар бүр тогтоосон хязгаарлалтын хүрээнд салбарын зээлийн хороогоор хэлэлцэн зээлийн шийдвэрийг гаргадаг. Салбар бүрийн зээл шийдвэрлэх эрхийн хэмжээг Зээлийн Хороо тогтоодог. Салбарын зээл бие даан шийдвэрлэх эрхийн хэмжээг зээлийн бодлоготой нийцэж байгаа байдал, тэдний ажлын туршлага, эдийн засгийн орчин зэргээс хамааруулан нэмэгдүүлэх ба бууруулдаг.

Зээл олгох үйл явц

Зээл шийдвэрлэх үйл явцыг доорхи байдлаар тайлбарлаж болно.

- Том байгууллагын зээл: Том байгууллагын зээлийн үзүүлэлтүүд нь манай зээлийн активт хамгийн их хувийг эзэлдэг. Том байгууллагын зээлийн хүсэлтийг бизнес хөгжлийн менежер хүлээн авдаг. Том байгууллагын харилцагчид бизнес хөгжлийн менежертэй урьдчилж хүсэлтээ танилцуулан уулзалт хийдэг. Уулзалт бүрийн үр дүнд бизнес хөгжлийн менежер хүсэлтийн нөхцлийг Зээлийн Газрын Том Байгууллагын Хэлтэстэй зөвшилцөн тогтоох ба уг зээлийг Зээлийн Газрын гишүүд хэлэлцэн боломжтой гэж үзвэл Зээлийн Хороо, Зээлийн Дэд Хороо болон салбарын зээлийн хороонд танилцуулахаар бэлддэг. Дараа нь зээлийн мэргэжилтэн хүсэлтийг хүлээн авч, харилцагчийн тухай болон түүний ажилладаг салбарын талаар гүнзгий мэдлэгтэй болохын тулд санхүүгийн шинжилгээг хийдэг. Уг шинжилгээ нь том байгууллагын зээлдэгчийн зах зээлд эзлэх байр суурь, нэр хүнд, зээлжих чадвар, туршлага болон боломжит бүх судалгаа, шинжилгээг багтаасан байдаг. Бид зээлдэгчийн бусад банкууд дахь зээлийн үлдэгдэл, зээлдэгчдийн зээлийн түүхийг хадгалж байдаг Монгол банкны зээлийн мэдээллийн сангаас лавлагаа авдаг ба, хэрэв боломжтой бол татварын газар гэх мэт төрийн байгууллагууд болох гуравдагч этгээдээс зээлдэгчийн талаарх бусад лавлагааг олж авдаг. Хэрэв зээл барьцаагаар хангагдсан бол санал болгосон барьцаа хөрөнгийн үнэлгээг бид дотооддоо бие даасан экспертээр үнэлүүлдэг ба хөрөнгийг барьцаалах тал дээр мэргэжлийн хууль зүйн зөвлөгөөгөөр хангагддаг.
- Жижиг дунд байгууллагын зээл: Жижиг дунд байгууллагын зээл нь 500 сая төгрөгөөс дээш дүнтэй бөгөөд том байгууллагын зээл олгох процесстэй ижил юм. 50 сая төгрөгөөс 500 сая төгрөг хүртэлх дүнтэй жижиг дунд байгууллагын зээлийг салбарын болон Зээлийн Газрын Жижиг дунд байгууллагын гишүүд хэлэлцэн боломжтой гэж үзвэл Зээлийн Дэд Хороо болон салбарын зээлийн хороонд танилцуулдаг. Салбарууд болон Зээлийн Газрын Жижиг дунд байгууллагын хэлтэс зээлийн хүсэлтэнд зээлийн үнэлгээ өгч, дотоод үнэлгээний системээр шинжилгээ хийн дүгнэлт гаргаж, Зээлийн Хороо болон салбарын зээлийн хороогоор хэлэлцүүлдэг. Шаардлагатай тохиолдолд олгогдсон зээл дээр ч мөн адил шинжилгээ хийдэг. 50 сая төгрөгөөс дээш дүнтэй бүх зээлүүд Зээлийн Газрын Мониторингийн Хэлтсийн эрсдэлийн дүгнэлтэйгээр холбогдох Зээлийн хороодоор хэлэлцэгдэн батлагддаг.
- Эрсдэлийн үнэлгээ хийх явц: Зээлийн газар нь Байгууллагын Банкны Газар буюу Салбарууд, Жижиг дунд Байгууллагын Хэлтсээс ирүүлсэн зээлийн хүсэлтүүдэд бие даасан шинжилгээ хийдэг. Уг хүсэлтүүд нь зээлийн программд “Зээл батлагдахаар хүлээгдэж байгаа” төлөвт бүртгэлтэй байдаг. Зээлийн газар нь ихэвчлэн дотоод процедурын хүчин зүйлд тулгуурлан шинжилгээ хийдэг. Энэ нь олон төрлийн эдийн засгийн салбар, бүтээгдэхүүний секторын лимит, нэг болон хоорондоо холбоо бүхий бүлэг этгээдийн лимит, хүссэн зээлийн үнэлгээг тогтоох, зээлийн багцын дуусах хугацааг тодорхойлох, зээлийн багцад харьцуулалт ба жигнэлт хийх болон бусад макроэкономикийн үзүүлэлтүүд ба Зээлийн Газрын бодлогод заасан бидний зээл шийдвэрлэх дотоод зааварчилгааны дагуу үнэлгээг хийх юм. Зээлийн хүсэлтүүдийг туршлагатай зээлийн мэргэжилтнүүд судалж зээлийн судалгааг зээлдэгчийн зээл төлөх чадварын үнэлгээнд тулгуурлан бэлтгэдэг. Бид статистикийн мэдээ болон гадны эх сурвалжаас зээлдэгчийн зээл төлөх чадварын үнэлгээг авч ашигладаг. Зээл шийдвэрлэх бодлогын дагуу зээлийн хүсэлтүүд хэмжээнээсээ хамаарч Зээлийн Хороо, Зээлийн Дэд Хороо болон салбарын зээлийн хороогоор орж шийдвэрлэгддэг.
- Жижиг зээлүүд: Жижиг зээл олгох үйл явц том зээл олгох үйл явцтай ижил. Ихэнх жижиг харилцагчид салбарын зээлийн мэргэжилтнүүдэд хүсэлтээ гаргадаг. Хэрэв жижиг харилцагчдын хүссэн зээлийн нөхцөл, зээлийн материалууд банкны шаардлага хангаж байвал зээлийн мэргэжилтэн хүсэлтийг Зээлийн Газар бүртгүүлж,

холбогдох судалгаа дүгнэлтүүдийг салбарын зээлийн хороонд танилцуулах ба зээлийг шийдвэрлэх эрх нь салбарын зээлийн хороонд байдаг. Хэрэв зээлийн дүн салбарын зээл шийдвэрлэх эрхийн хэмжээнээс өндөр бол зээлийн бодлогын дагуу салбарын зээлийн хорооны хурлаар хэлэлцээд, зээлийн хүсэлтийг шийдвэрлэх эрхийг Зээлийн Хороо болон Зээлийн Дэд Хороонд шилжүүлнэ.

Зээлийн мониторинг

Бид зээлдэгчийн зээлээ эргүүлэн төлөх чадварыг тодорхойлохдоо зээлдэгчийн нөхцөл байдал, барьцаа хөрөнгө, зээлдэгчийн зээл, хүүгийн төлбөрийг төлөх боломж зэрэгт шинжилгээ хийж зээлийн хэмжээ, төлөгдөх хугацаа зэргийг тодорхойлдог. Зээлийн Газрын Мониторингийн Хэлтэс зээлийн багцыг бүхэлд нь хянадаг ба “watch list-хянах жагсаалт”-ын аргаар байнгын хяналтыг хэрэгжүүлдэг ба энэ нь сард нэгээс доошгүй удаа байна. Энэхүү хяналтын хүрээнд эрсдэлийн үнэлгээ болон бизнесийн салбарын эрсдэлийг харгалзан үзэж, зээлийн ангиллыг хийдэг. Хяналтын процесс нь зээлийн багцын эрсдэл ба эдийн засгийн салбаруудын эрсдэлийн түвшинг ерөнхийд нь үнэлдэг. Харилцааны менежерүүд энэхүү тогтмол хяналтанд оролцдог ба харилцаа холбоон дээрээ тулгуурлан анхаарал, шаардлагуудаа тавьж ажилладаг. Зээл “watch list-хянах жагсаалт”-д орсон тохиолдолд харилцааны менежер харилцагчтай холбогдож зээлийн төлбөр төлөгдөхгүй байх эрсдэлийг бууруулахаар төлөвлөгөө гарган ажилладаг. Мөн энэ үйл ажиллагаанд тухайн зээлийг хариуцсан хэлтэс болон зээлийн мэргэжилтэн, зээлийн ахлах мэргэжилтэн оролцдог. Зээлийн Газрын Мониторингийн Хэлтэс нь холбогдох ажилтнуудын оролцоотойгоор зээлийн багцын харьцаа, тэнцвэрийг үнэлж, удирдахад зориулж эцсийн дүгнэлт тайлангуудыг бэлтгэдэг. Ингэснээр зээлийн чанар, эрсдэл, үр ашиг хэмжүүрийг тодорхойлох, үнэлгээнд хамаарах бусад чухал үзүүлэлтүүдийг онцгойлон авч үзэх ач холбогдолтой юм.

Зээлийг эргүүлэн төлүүлэх үйл явц

Зээлийг эргэн төлүүлэх ажиллагааг харилцааны менежерүүд хариуцдаг. Бүх харилцагчдад зээлийг эргүүлэн төлөхтэй холбоотой аливаа мэдээллийг бичгээр болон аман хэлбэрээр өгдөг ба зээлийг эргэн төлүүлэх чиглэлээр гэрээний дагуу эрчимтэй ажилладаг. Зээлийг эргэн төлөх хугацаа хэтэрснээс хойш 5 хоногийн дотор зээлийн түүх болон, өмнө хугацаа хэтрүүлж байсан эсэх, зээлийн хэмжээ зэргээс хамаарч харилцагчидтай зээлийн эргүүлэн төлөх талаар холбоо тогтоодог. Зээлийн өрийн хэмжээ өндөр байгаа болон зээлийг эргүүлэн төлөх үйл явц удаашралтай байгаа харилцагчдыг түлхүү анхаарч, тогтмол эргэх холбоотойгоор ажилладаг. Байгууллагын Банк болон Иргэдийн Банкны Газрын удирдлага зээлийн хугацаа хэтрэлттэй харилцагчдад анхны удаад утсаар мэдэгддэг ба уг харилцааны үр дүн ямар байгаагаас хамаарч дараагийн арга хэмжээг хэрэгжүүлдэг. Бүх зээлдэгчидтэй харилцах аман болон бичгийн харилцаа нь мэргэжлийн өндөр түвшинд, ёс зүйн шаардлагыг хангасан байдлаар явагддаг.

Зээлийг эргүүлэн төлүүлэх үйл явцыг тоймловол:

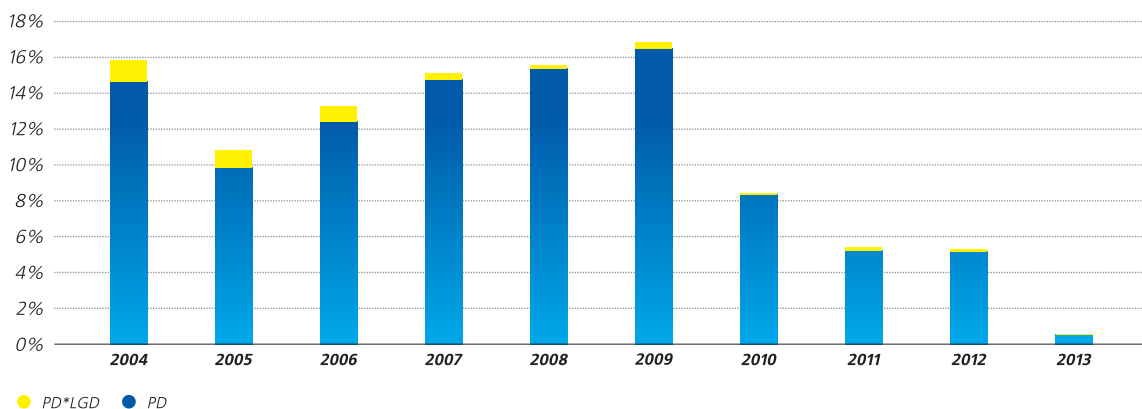
- Бид бүх зээлдэгчиддээ зээлийн дансны хуулга, зээл төлөгдсөн байдал, зээл төлөх хэмжээ, хугацаа хэтрэлтийн мэдээллийг агуулсан тайлангсар бүр илгээдэг. Харилцааны менежер хариуцсан зээлийн дансуудаа тогтмол хянах ба зарим нэг сонгогдсон дансуудыг Зээлийн Газрын зүгээс хамтран хянадаг. Явцын хяналтын үндсэн дээр хугацаа хэтэрсэн болон муудсан зээл дээр зээл эргэн төлүүлэх хөтөлбөрийг боловсруулдаг.
- Эдгээр харилцагчид төлбөрөө 30 хоногоос дээш хугацаа хэтрүүлбэл зээлийн мэргэжилтэн зээлдэгчийн зээлээ төлөх чадварыг дахин үнэлж, тэдгээр харилцагчдад бизнесийн боломжит хувилбаруудыг санал болгодог. Үүнд харилцагчийн өнөөгийн болон ирээдүйн мөнгөн урсгалын чадамжийг бэхжүүлэхийн тулд дансны авлагын бодлого, маркетингийн стратеги, борлуулалтаа өсгөх стратеги, үнийн бодлого болон түүхий эд, барааны эргэлтийг өсгөх зэрэг орно.
- Бүхий л шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн хэдий ч хугацаа хэтрэлт хэвээр байсаар, 90-ээс дээш хоног болсон тохиолдолд уг зээлийн удирдлага, хяналтыг Эрсдэлийн Удирдлагын Газрын Тусгай Активын хэлтэст шилждэг.
- Зээлийг эргүүлэн төлүүлэх бүхий л боломжийг судалж, шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн хэдий ч зээл төлөгдөөгүй, зээлдэгч зээл төлөх чадваргүй нь тогтоогдсон, эсвэл ямар нэг маргаан гарсан тохиолдолд Тусгай активын хэлтэст шилжүүлж, 30 хоногийн дотор хуулийн дагуу төлүүлэх арга хэмжээг авдаг.

Зээлийн эрсдэлийн загварчлал ба багцын чанар

Бид зээлийн хугацаа хэтрэлт (PD), алдагдлын магадлал (LGD) болон зээлийн эрсдэлийн бусад үзүүлэлтүүдийг тооцоолох загварчлалыг боловсруулан ашиглаж байна. Уг аргачлал нь IAS 39 болон Базелийн хорооноос гаргасан Зээлийн эрсдэлийн загварчлалын шаардлагуудыг бүрэн хангаж, хүлээгдэж буй хугацаа хэтрэлт, алдагдлын хэмжээг тооцоолон зээлийн эрсдэлийн хязгаарлалтууд, бусад зохистой үзүүлэлтүүдийг тогтоох замаар зээлийн эрсдэлийг хянах үр ашигтай хэрэгсэл болж чадсан юм. Чанаргүй зээлд хугацаа нь хэтэрч үнэ цэнэ нь буурсан зээлүүд хамаарна. Зээлийн үнэ цэнийн бууралтыг IAS 32-ын дагуу тогтоодог бөгөөд уг стандартын дагуу зээлийн өнөөгийн үлдэгдэл нь ирээдүйн мөнгөн урсгалаас төлөгдөх зээл, хүүний төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнээс их байх зээлүүдийг чанаргүй буюу үнэ цэнэ буурсан зээл гэж үзнэ. Энэхүү дүрэм зээлийн чанарын ангилалд зээлдэгчийн санхүүгийн чадавхиас гадна гадаад хүчин зүйлсийг авч үздэгээрээ давуу талтай юм.

Зээлийн эрсдэлийг хэмжих аргачлал

Салбарын шинжилгээ ба төвлөрөл

Бид зээлийн багцын чанарыг урьдчилан тодорхойлсон түвшинд барих үүднээс төвлөрлийн хязгаарлалтыг тогтоож, хэрэгжүүлдэг. Бизнесийн нэг салбарт, эсвэл эдийн засгийн аль нэг сегментэд зээлийн хэт төвлөрөл үүсэхээс зайлсхийх зорилгоор банкны зээлийн бодлогод эдийн засгийн нэг салбарт олгох зээлийн дээд хэмжээг нийт багцын 20 хувиас хэтрэхгүй байхаар заасан. Нэг зээлдэгчид олгох зээлийн дээд хэмжээ, холбоотой буюу хамааралтай зээлдэгчдэд олгох зээлийн дээд хэмжээ болон рейтинг, улс орны хязгаарлалт зэрэг үзүүлэлтүүд ч зээлийн бодлогод тусгагдсан байдаг. Манай зээлийн төвлөрлийн үзүүлэлтүүд өнөөгийн Монгол улсын эдийн засгийн бүтэц төвлөрсөн, төрөлжилт муутайг харуулж байгаа бөгөөд удирдлагууд салбарын төвлөрлийн эрсдэлийг бууруулах боломжтой гэж үзэж байгаа ба зээлийн багцаа төрөлжүүлэх боломжуудыг олж харахын тулд эдийн засгийн секторт тогтмол шинжилгээ хийж байдаг. 2013 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар нийт зээлийн багцын 13.2 хувийг боловсруулах аж үйлдвэрийн сектор, 11.3 хувийг уул уурхайн сектор, 9.7 хувийг худалдааны сектор тус тус эзэлж байгаа нь багцад хамгийн өндөр дүнг эзэлж байгаа юм.

Зээлийн ангилал ба зээлийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөх бодлого

Зээлийн хороо нь зээлийн багцын чанарыг зохицуулж, сайжруулахыг хариуцдаг. Эрсдэлийн Удирдлагын Газрын Багцын Эрсдэлийн Удирдлагын хэлтэс нь төвлөрсөн систем ашиглан зээлийн багцын чанарыг үнэлэх ба зээлийг алдагдалтай болсон үед шаардлагатай нөөцийг бүрдүүлж зээлийн багцыг бүхэлд нь хянаж байдаг.

Зээлийн ангилал: Зээлүүд тогтмол хяналтанд байдаг ба энэ нь зээлд байгаа аливаа асуудлыг эрт илрүүлэхэд тусалдаг. Мөн 1 тэрбум төгрөгнөөс дээш дүнтэй зээлүүдийн хувьд улирал бүр болон төлбөрийн график хуанлийн 14 хоногоос илүү зөрчигдсөн тохиолдолд зээлдэгч бүрийн санхүүгийн нөхцөл байдалд гүнзгий шинжилгээг хийдэг. Бид барьцаа хөрөнгийн төлөв байдалд үнэлгээг жилд дөрвөөс багагүй удаа хийдэг. Зээлийн эргэн төлөлт нэг өдрөөр хоцроход л Зээлийн Газар уг асуудлыг арилгах ажлаа эхэлдэг.

Зээл болон балансын бус үзүүлэлтүүд нь дараах зүйлсээр ангилагддаг: Харилцагчийн санхүүгийн гүйцэтгэл, үндсэн зээлийн ба хүүгийн эргэн төлөлтийн хугацаа, барьцаа хөрөнгийн чанар, зээлийн нөхцөлд өөрчлөлт оруулсан эсэх, бусад зээлүүдийн эргэн төлөлтийн хугацаа, зээлийг зориулалтын дагуу ашигласан эсэх, бусад зээлүүдийн хувьд уг зээлдэгч алдагдал учруулсан эсэх болон харилцагчийн рейтинг болно.

Багцын Эрсдэлийн Удирдлагын Хэлтэс нь зээлийн багцын эрсдэлийн шинжилгээг хийж сар бүр тайлагнадаг. Зээлийн Газар нь зээлийн эргэн төлөлтийн хугацаа ба ангилагдсан зээлүүд, болзошгүй өр төлбөрүүдийн талаарх нарийн анхааруулгыг уг тайланд тусгадаг. Хэрэв үндсэн болон хуримтлагдсан хүүний эргэн төлөлтөнд асуудал үүсвэл зээлийн эргэн төлөлтөнд хяналт тавин хариуцан ажилладаг хэлтсүүд шууд арга хэмжээ авдаг. Зээлийн багцад хамаарах хөрөнгүүдийн чанар болон болзошгүй өр төлбөрүүдийн талаар бүхэлд нь Зээлийн Газар мэдээлэл хийдэг.

IFRS зээлийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөх: Бидний санхүүгийн тайлан болон уг тайланд тусгагдсан санхүүгийн бусад мэдээллүүд IFRS-ийн дагуу бэлтгэгддэг. IFRS санхүүгийн тайланд тусгасан зээлийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрөх тооцоолол нь хагас жилийн санхүүгийн мэдээлэлд үндэслэн хийгдсэн ба хяналт болон зээлийн алдагдлын тооцоолол нь өдөр тутмын мэдээнд үндэслэн хийгддэг. Бид IFRS -ын дагуу санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхийн тулд зээлийн алдаглыг хүлээн зөвшөөрөхдөө бүх зээлүүдийг хамааруулан тооцдог.

Хөрвөх чадварын эрсдэл

Хөрвөх чадварын эрсдэл гэдэг нь банк өөрийн санхүүгийн үүргүүдээ цаг хугацаанд нь зах зээлийн үнээр гүйцэтгэж чадахгүйд хүрэх эрсдэл юм. Санхүүгийн үүргүүд гэдэгт хадгаламж эзэмшигчдэд өгөх өглөг, санхүүгийн хэрэгслүүдийн гэрээний дагуух төлбөрүүд, үнэт цаас, зээл, худалдан авалтын төлбөр тооцоонууд болон хөрөнгө оруулалт, зээлтэй холбоотой бүхий л үүргүүдийг ойлгоно. Хөрвөх чадварын эрсдэл нь позицийг удирдах, санхүүжилт болон хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа явуулахад тохиолддог эрсдэл. Уг эрсдэлд тухайн актив талын багцын хугацаа болон хүүгийн зөрүүнээс шалтгаалсан хүлээгдээгүй зардлын өсөлтийг хамааруулан авч үздэг.

Голомт банкны хөрвөх чадварын удирдлагын тогтолцоо нь зах зээлийн хэвийн болон хэвийн бус нөхцөлд дээр дурьдсан санхүүгийн үүргүүдээ бүрэн гүйцэтгэж чадахуйц хөрвөх чадварын баталгаат түвшингүүдийг тогтоох, хянах, удирдахад чиглэдэг. Түүнчлэн хөрвөх чадварын эрсдэлийг удирдах бодлого нь хэрэглэгчийн бэлэн мөнгөний хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц сан, хөрвөх чадвар өндөртэй нөөцтэй байх, үйл ажиллагааны өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээг хангуулах, хүүгийн болон бусад орлогыг нэмэгдүүлэх зэрэгт чиглэгддэг.

Банкны төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварыг Хөрөнгийн Удирдлагын Газар банкны бүх салбар нэгжээр дамжуулан зохистой түвшин болон таамаглалын үндсэн дээр удирддаг. Хөрөнгийн Удирдлагын Газрын захирал нь банкны хөрвөх чадварыг хангах үүднээс зээлийн шийдвэр гаргалтанд шууд оролцдог. Мөн Актив Пассивын Хорооны хурал нь сард хамгийн багадаа 2 удаа хуралддаг бөгөөд уг хурлаар хөрвөх чадварыг удирдах бодлогоос гадна шаардлагатай өөрчлөлт, шийдвэрүүдийг гаргаж, хөрвөх чадварын стандарт болон бусад бодлогуудтай нийцсэн дахин хяналтыг тавьж ажилладаг. Эрсдэлийн Удирдлагын Хороогоор банкны хөрвөх чадварын эрсдэлийг удирдах, олон улсын практик туршлага болон хуулийн шаардлагуудад нийцүүлэн хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагын стандартыг гаргадаг.

Актив Пассивын Хороо нь дараах зүйлүүдэд хяналт тавин, хэрэгжүүлэх шийдвэр гаргадаг. Үүнд, (i) богино болон урт хугацааны мөнгөн урсгалын удирдлага, (ii) баланс тайлангийн бүтэц, (iii) гадаад валютын хөрвөх чадварын удирдлага, (iv) татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийг тогтвортой байлгах, (v) хөрвөх чадварын стресс тест гүйцэтгэх, (vi) хөрвөх чадварыг хангах зорилгоор хөрөнгийн хүрэлцээг хангуулан ажиллах зэрэг багтана.

Актив Пассивын Хорооны хурлын мониторингийн процесс нь дотоод болон гадаад хяналтын системээр дамжин хэрэгждэг. Уг дотоод болон гадаад хяналтын системүүдийн тусламжтайгаар хөрвөх чадварын эрсдэлийг дараах арга хэрэгслүүдээр үнэлж, хэрэгжүүлдэг. Үүнд (i) сарын давтамж дээр үндэслэсэн хүү, хугацаа, гадаад валютын зөрүүний шинжилгээ, (ii) өдөр бүрийн мөнгөн урсгал, гарах мөнгөн урсгалын таамаглал, тайлан балансын урт хугацааны таамаглал, (iii) Санхүүгийн Удирдлагын Газраас сар бүрээр гаргасан актив пассивын оновчтой бүтцэд хяналт

тавих, (iv) төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцаанууд, өдрийн давтамжтайгаар тооцсон хамгийн бага нөөцийн шаардлагууд, (v) Хөрөнгийн Удирдлага, Байгууллагын банк, бусад дотоод газар хэлтсээс гаргасан аналитик тайлан, хөрөнгийн зах зээлийн таамаглал, хөрвөх чадварын тайлан зэрэг дээр үндэслэсэн хүлээгдэж буй хөрвөх чадвартай холбоотой үйл ажиллагаа, (vi) Эрсдэлийн Удирдлагын Газраас гаргасан үйл ажиллагааны хязгаарлалтууд, хөрвөх чадварын харьцаанууд, зөрүүний хэмжээний хязгаарууд, нэг сарын зээлийн лимит гэх зэрэг багтана.

Эргэн төлөгдөх хугацааны шинжилгээ нь хөрвөх чадварыг балансын бүтцийг удирдах, үр ашигтай цогц удирдлагын тогтолцооны суурь болдог. Хүлээгдэж буй мөнгөн урсгал нь эргэн төлөгдөх хугацаа өөрчлөгдөх бүрт тодорхой дүнгээр өөрчлөгдөж байдаг. Иймд банкны хөрөнгө, эх үүсвэр болон тэнцлийн гадуурх үүргүүдийг эргэн төлөгдөх хугацааны хувьд шинжлэхдээ хугацаа нь тодорхойгүй, эсвэл хугацаанаас өмнө хэрэгжих магадлалтай үүргүүдийг чанараар нь ангилж, хугацааны боломжуудыг тодорхойлдог. Энэхүү үйл явц нь балансын бүтэц алдагдсанаас үүсэх хөрвөх чадварын эрсдэл, түүнийг нөхөхөд зарцуулагдах нэмэлт эх үүсвэрийн хэмжээг тодорхойлоход ашиглагддаг. Хугацааны ялгаатай үеүдэд хүлээгдэж буй орох, гарах хөрөнгийн урсгалын зөрүүг тодорхой хязгаарт барих, хөрвөх чадварын харьцааг хангалттай өндөр түвшинд байлгах үүднээс зохих хязгаарлалт, шаардлагуудыг тогтоон мөрддөг. Энэхүү хязгаарлалт, шаардлагуудыг хангуулах үр ашиг бүхий механизмуудыг нэг нь богино хугацааны хөрөнгө, эх үүсвэрийн харьцааг тооцож, үр ашигтайгаар удирдах юм. Эдгээр түгээмэл хэрэглэгддэг харьцаануудыг дараах байдлаар тооцдог:

- Цэвэр зээл / Харилцах, хадгаламж;
- (Монголбанкинд байршуулсан хадгаламж + Мөнгөн хөрөнгө) / Харилцах, хадгаламж;
- Нэг сар хүртэлх хугацааны актив / Нэг сар хүртэлх хугацааны пассив;
- Банк санхүүгийн байгууллагуудаас татсан хөрөнгө / Харилцах, хадгаламж;
- Банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хадгаламж / Харилцах, хадгаламж;
- Хөрвөх актив / (Харилцах, хадгаламж + Банк санхүүгийн байгууллагуудаас татсан хөрөнгө);
- Хөрвөх актив / (Харилцах, хадгаламж + Банк санхүүгийн байгууллагуудаас татсан хөрөнгө + Хүлээж болзошгүй үүргүүд);
- Хөрвөх актив / Нийт актив;
- Цэвэр зээл / Нийт актив;
- Цэвэр зээл / Харилцах, хадгаламж;
- Цэвэр зээл / (Харилцах, хадгаламж + Банк санхүүгийн байгууллагуудаас татсан хөрөнгө);
- Хугацаатай хадгаламж / Нийт пассив;
- Гадаад валютын актив / Нийт актив;
- (Банк санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл + Гадаад валютын хадгаламж) / Гадаад валютын харилцах, хадгаламж;
- Гадаад валютын цэвэр зээл / Нийт актив;
- Гадаад валютын хөрвөх актив / Гадаад валютын харилцах, хадгаламж;
- Том харилцагчдын харилцах, хадгаламж / Харилцах, хадгаламж;
- Засгийн газрын харилцах, хадгаламж / Харилцах, хадгаламж;
- Бусад харьцаа үзүүлэлтүүд

Гадаад валютын хөрвөх чадварын удирдлага

Гадаад валютын ханшийн эрсдэл нь банкны балансын актив болон пассивын дүн төгрөгөөс өөр бусад валютаар байршсанаас хамааран гарч ирдэг эрсдэл юм. Гадаад валют тус бүрээр татан төвлөрүүлсэн хөрөнгөтэйгээ уялдуулан зээлээ ямар валютаар олгох талаар шийдвэр гарган ажилладаг. Бидний гадаад валютын эрсдэлийг удирдах бодлогын зорилго нь тухайн валютаар байршиж буй актив, пассив хөрөнгүүдийн хоорондын зөрүүг бага байлгахыг хичээдэг. Банк гадаад валютын эрсдэлийг байнгын удирдан ажиллаж байгаа бөгөөд уг хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх гол бодлогын сонголт нь гадаад валютаар олгох зээлийн хэмжээг тухайн валютаар татсан эх үүсвэртэй нь уялдуулах явдал юм.

Төвлөрөл багатай багц буюу хөрөнгийн тараан байршуулалт

Банкны хөрөнгө, эх үүсвэрийг эдийн засгийн секторууд болон том, групп харилцагчдаас хэт хамааралтай болохоос

урьчилан сэргийлэх, төвлөрлийг сааруулах зорилгоор төвлөрлийн эрсдэлийн хязгаарлалтуудыг тогтоодог. Эх үүсвэрийн дийлэнхийг урт хугацаат харилцах, хадгаламж болон харилцагчдын оновчтой түүврээс (том, жижиг харилцагчдын хувьд) бүрдүүлэх замаар төвлөрлийн эрсдэлийг бууруулдаг.

Хөрвөх чадварын стресс тест

Гэнэтийн давагдашгүй хүчин зүйлсийн улмаас банкны хөрвөх чадварт үүсч болзошгүй нөлөөллийг үнэлэх зорилгоор тусгайлсан болон системчилсэн стресс сценариудыг гарган, тэдгээрт нийцсэн мөнгөн урсгалын төсөөллүүдийг хийдэг. Сценариуд нь түүхэн эсвэл төсөөлсөн үйл явдлын (жишээ нь нэг банкны санхүүгийн нөхцөл байдал хүндэрсэн нь түүхэн явдал бол үүнээс банкны системд үзүүлэх нөлөөллийг тооцох нь төсөөлсөн явдал юм) аль алинд суурилж болох бөгөөд стресс тестийн үр дүнгүүд нь хөрвөх чадварын зорилтот түвшингүүдийг тодорхойлох, төлөвлөхөд хамгийн зөв, оновчтой өгөгдлүүд болдог.

Хөрвөх чадварын нөөц төлөвлөгөө

Эдийн засаг зогсонги байдалд орсонтой холбоотойгоор банк хөрвөх чадварын нөөц төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлдэг. Энэ нь хөрвөх чадварын хүндрэлийг хохиролгүйгээр даван туулахуйц түвшний итгэлцлийг зах зээлд бий болгох, хувь нийлүүлэлгчдийн ашиг сонирхлыг хамгаалахад чиглэгдсэн цогц төлөвлөгөө бөгөөд хямралын үед баримтлах тодорхой стратегид суурилсан, хямралыг урьдчилан мэдээлэх өргөн хүрээтэй үзүүлэлтүүдийг агуулсан байдаг. Урьдчилан мэдээлэх үзүүлэлтүүд нь тодорхой давтамжтайгаар, нарийвчлалын өндөр түвшинд хянагдан шинэчлэгддэг бол хямралын эсрэг стратеги нь эрсдэлийн удирдлагын тогтолцооны хүрээнд зохион байгуулагдаж, дотоод гадаад харилцаа, хөрвөх чадвар болон нөхцөл байдлын шаардлагаар бий болох нэмэлт мэдээллийн шаардлагуудыг тусгасан байдаг.

Зах зээлийн эрсдэл

Зах зээлийн эрсдэл нь хүүгийн түвшин, гадаад валютын ханш, өөрийн хөрөнгийн үнэ цэнэ гэх мэт зах зээлийн хэлбэлзэлтэй холбоотой эрсдэлийн хүчин зүйлсийн сөрөг өөрчлөлтийн нөлөөгөөр банкинд үүсч болзошгүй эрсдэл юм.

Банк арилжааны болон арилжааны бус багцын аль алинаас нь зах зээлийн эрсдэлд өртөж болох бөгөөд энд банкны хөрөнгийн удирдлагын үйл ажиллагаа ч хамаардаг.

Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлөөс банкны эрсдэлийн удирдлагын бодлогын хүрээнд зах зээлийн эрсдэлийн ерөнхий хязгаарлалт болон түүнд агуулагдах үзүүлэлт нэг бүрийн нарийвчилсан хязгаарлалтуудыг тогтоож, хэрэгжилтийг Актив Пассивын хороо хянадаг. Энэхүү хяналт нь банк одоо болон ирээдүйд хүү, ханшийн өөрчлөлтөөс хүлээж болох эрсдэлийн нийт багцын тодорхойлох, тогтмол хянах зарчмаар хийгддэг.

Хөрөнгийн Удирдлагын Газрын захирал Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл болон Актив Пассивын Хорооноос тогтоосон бодлого, журмын хэрэгжилтийг хангуулах, бүтээгдэхүүн, хөрөнгө оруулалтын төрлүүд, арилжааны хэлцлүүд болон санхүүгийн хэрэгслүүдийн хувьд танигдсан хязгаарлалтуудыг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгох замаар зах зээлийн эрсдэлийн өдөр тутмын удирдлагыг гүйцэтгэж ирсэн. Эрсдэлийн Удирдлагын Газар нь зах зээлийн эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагаанд голлох үүрэгтэйгээр оролцож үйл ажиллагаагаа Актив Пассивын Хороо болон Гүйцэтгэх захиралд шууд тайлагнадаг.

Хүүгийн эрсдэл

Банкны арилжааны бус багцаас урган гардаг зах зээлийн гол эрсдэл нь хүүгийн түвшний өөрчлөлтөөс банкны ашиг, эсвэл өөрийн хөрөнгөд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл буюу хүүгийн эрсдэл юм. Банк дараах шалтгаануудын улмаас хүүгийн түвшний эрсдэлд өртдөг.

- Хөрөнгө, эх үүсвэрийн дахин үнэлэгдэх эсвэл төлөгдөх хугацаа ялгаатай байх (жишээ нь, хөрөнгө нь эх үүсвэрээс хурдан хугацаанд дахин үнэлэгддэг тохиолдолд хүү буурвал ашиг буурна);
- Хөрөнгө, эх үүсвэр ижил хугацаанд ялгаатай дүнгээр дахин үнэлэгдэх (жишээ нь, зах зээл дэх хүүгийн түвшин буурахад Банк эх үүсвэрийн хүүгээ түүнээс бага түвшнээр бууруулах);

- Урт хугацаанд зах зээлийн хүүгийн түвшин ялгаатай дүнгээр өөрчлөгдөх (жишээ нь, өгөөжийн муруй шинээр олгогдож буй зээлийн өгөөж болон эх үүсвэрийн зардалд өөрөөр нөлөөлөх);
- Хүүгийн түвшний өөрчлөлтөөс хамаарч хөрөнгө, эх үүсвэрийн үлдсэн хугацаа уртсах эсвэл богиносх (жишээ нь, хэрэв урт хугацаат моргейжийн хүү огцом буурвал моргейж төлөвлөсөн хугацаанаас өмнө ихээр төлөгдөж, орлого буурна).

Хүүгийн эрсдэлийг удирдах үйл ажиллагааны үндсэн зорилго нь хүүгээс хамаарсан активыг удирдах замаар цэвэр хүүгийн орлогыг өсгөх, хүүгийн сөрөг өөрчлөлтийн банкинд үзүүлэх нөлөөг хязгаарлах замуудаар ашгийг нэмэгдүүлэхэд чиглэгддэг. Бид хүүгийн эрсдэлийг удирдахдаа хүүгээс хамаарсан хөрөнгүүдэд хяналт тавих, хүүгийн эрсдэлийг хамгийн бага байлгах, хэмжээнд хязгаарлалт тавих зэрэг арга хэрэгслүүдийг ашигладаг. Эдгээр арга хэрэгслүүд нь хүүгийн зөрүүний шинжилгээ, хугацааны зөрүүний шинжилгээ, хүүгийн орлогын төсөөлөл зэргийг тооцоход ашиглагддаг. Хүүгийн хязгаарлалтын систем нь дараах хэсгүүдээс бүрддэг. Үүнд: (i) хамгийн их алдагдлын хязгаар, (ii) хүүгийн зөрүүний хязгаар, (iii) нөөцийн хуваарилалтад хүүг хамгийн бага байлгах зэрэг болно.

Зах зээлийн хүүгийн түвшин болон актив пассивын хугацааны зөрүүгээс хамаарсан цэвэр хүүгийн орлогын хоорондын хамаарлаар хүүгийн мэдрэмж тодорхойлогддог. Сөрөг хүүгийн зөрүү нь балансын пассив талд мэдрэмжтэй бөгөөд энэ тохиолдолд хүүгийн түвшин буурах нь цэвэр хүүгийн орлогод эерэг, харин өсөх нь хүүгийн орлогод сөрөг нөлөөтэй. Бид хүүгийн эрсдэлд хяналт тавихдаа хүү болон хүүгийн маржины өөрчлөлтөөс хамаарах хөрөнгүүдийг үнэлэх, тогтоосон хязгаарлалтуудтай харьцуулан дүгнэлт өгөх болон хүүгийн позицэд нөлөөлөх банкны бусад шинэ бүтээгдэхүүн, арга хэрэгслийг ашигладаг. Түүнчлэн бид банкны актив, пассив, балансын бус тайлан, арга хэрэгслүүдийн үр дүнд шинжилгээ хийн уг эрсдэлээс хамгаалдаг.

Гадаад валютын ханшийн эрсдэл

Арилжааны багцын гол эрсдэл нь гадаад валют болон санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүү, зах зээл дэх хөрвөх чадвар, үнийн өөрчлөлтөөс үүсдэг. Арилжааны багцаас хүлээх эрсдэл нь гадаад валют болон санхүүгийн хэрэгслүүдийн хэмжээ, зах зээл дэх хөрвөх чадвар болон үнийн өөрчлөлтөөс голлон хамаарах ба эрсдэлийн үндсэн хүчин зүйлс нь хүүгийн түвшин, ханш, хувьцааны үнэ юм.

Банкны арилжааны үйл ажиллагааны гол цөм нь харилцагчдад өрсөлдөхүйц үнээр бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ нийлүүлэх буюу харилцагчдад чиглэсэн үйл ажиллагаа юм. Үүнээс гадна банк ашиг олох зорилгоор өөрөө янз бүрийн арилжаа хийдэг. Үүнд:

- зах зээлийн давуу байдлаа ашиглан авах, зарах үнийн зөрүүгээр ашиг олох зорилгоор валютын арилжаа хийх,
- хоорондоо холбоотой өөр өөр зах зээлийн төгс бус байдлаас ашиг олох зорилгоор позиц үүсгэх,
- ирээдүйд давуу тал олох зорилгоор санхүүгийн хэрэгслүүдийг эзэмших гэх мэт.

Бизнесийн үйл ажиллагааныхаа явцад зах зээлийн эрсдэлтэй холбогддог банкны бүтцийн бүхий л нэгжүүд банкны арилжааны бодлогыг дагаж мөрдөх ёстой. Зах зээлийн эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх үндсэн хэрэгсэл нь нарийвчлан тогтоосон, хатуу хязгаарлалтууд бөгөөд эдгээр нь дилерийн эрх хэмжээ гэх мэт эрсдэлийн удирдлагын үндсэн үзүүлэлтүүдийг бүхэлд нь тогтоосон байдаг. Хязгаарлалтууд зөрчигдсөн тохиолдолд авах арга хэмжээнүүдийг арилжааны бодлогод мөн тусгасан байдаг.

мянган төгрөгөөр	Delta Normal	Monte Carlo	Historical Simulation
Оны эцэст	106,624	96,578	141,397
Өдрийн дундаж	515,412	471,143	621,404
Хамгийн их	2,055,956	2,254,768	2,709,669
Хамгийн бага	10,201	10,507	11,185

Бид валютын арилжаа болон хөрөнгийн багцын зах зээлийн эрсдэлийг хэмжихийн тулд гурван төрлийн VaR аргыг ашигладаг. VaR аргаар тухайн сонгосон багцын зах зээлийн үнэ цэнийн боломжит сөрөг өөрчлөлтийг гаргаж авахад

ашигладаг. Бид нэг болон арван өдрийн хугацаатайгаар VaR-ыг тооцож байгаа бөгөөд үүнийг өнгөрсөн үеийн бодит ашиг алдагдлын утгатай нь харьцуулах байдлаар загвараа буцааж тест хийн шалгадаг. Арван өдрийн VaR-т 99 хувийн ач холбогдлын түвшинд Монголбанкнаас суурь хязгаарлалтуудыг тавин ажилладаг. Түүнчлэн бид VaR-аар олж авсан боломжит алдагдлын хэмжээгээр банкны стресс тест хийж гүйцэтгэдэг.

Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага

Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага нь бизнесийн өргөн цар хүрээг хамардаг бөгөөд дотоод үйл ажиллагаа, системийн сул хангалтгүй байдал, хүний санамсаргүй алдаа, санаатай үйлдлүүд, гадаад хүчин зүйлээс шалтгаалан үүсэх шууд болон шууд бус аливаа алдагдлыг авч үздэг. Олон улсын стандартын дагуу үйл ажиллагааны эрсдэлд хуулийн болон нэр хүндийн эрсдэлийг оруулж тооцох бөгөөд стратегийн эрсдэлийг авч үздэггүй. Голомт банкны үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын гол зорилго нь банкны зорилтот ашгийн түвшинд эрсдэлийг хамгийн бага байлгахад оршино.

Голомт банк оновчтой эрсдэлийн удирдлагыг бизнесийн үе шат бүрд хэрэгжүүлж, үйл ажиллагааг нарийн тодорхой зааж зохицуулсан дотоод журам, заавар, шалгуур үзүүлэлт, стандарт, хязгаарлалтуудыг нэвтрүүлж чанд мөрдөж ажилладаг. Бид тусгай программ хангамж, өдөр тутмын эрсдэлийн хяналтын хуудсыг ашиглан түүхэн өгөгдлүүдийг нэгдсэн мэдээллийн санд бүртгэж, Базелийн хорооны зөвлөмж болон олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн бусад арга аргачлалын дагуу ангилал, үнэлгээ, судалгаа хийн өдөр тутмын шийдвэр гаргалтандаа ашигладаг. Бид зохистой хяналтын тогтолцоо, тогтмол хяналт шалгалтаар банкны эрсдэлийг бууруулах, хаах, шилжүүлэх замаар үйл ажиллагааны эрсдэлийг удирдан ажилладаг.

Түүнчлэн бид орчин үеийн магадлал, статистикийн арга техник, дотоод гадаад хүчин зүйлийн нөлөөллийн тооцоо, сценарь шинжилгээний зэрэг олон арга аргачлалаар банкны хэвийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөхүйц эрсдэлийг урьдчилан таамаглаж, эрсдэлийн түлхүүр үзүүлэлтүүдийг тодорхойлон мөрдөж, урьдчилан сэргийлэх ажлыг өндөр түвшинд зохион байгуулж байна.

Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын хэлтэс нь газар нэгж, үйл ажиллагаа, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ тус бүрд эрсдэлийн үнэлгээг орчин үеийн дэвшилтэт арга аргачлалыг ашиглан тодорхой давтамжтайгаар хийдэг бөгөөд уг дүгнэлтийг үндэслэн цаашид сайжруулах арга хэмжээг эрсдэл өгөөжийноновчтой шийдлээр авч хэрэгжүүлдэг. Бид болзошгүй эрсдэлийн давтамж, нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг тараан байршуулах зэрэг арга техник ашиглан эрсдэлийг удирддаг.

Даатгал

Голомт банк нь олон улсын даатгалын зах зээлээр дамжуулан эрсдэлийг гуравдагч этгээдэд шилжүүлэх үйл ажиллагааг мэргэжлийн өндөр түвшинд зохион байгуулж ажилладаг. Бид болзошгүй эрсдэлийг даван туулах зорилгоор дотоодын даатгалын компаниудын зэрэгцээ "Moody's", "Fitch" агентлагуудын "AA-", "A" үнэлгээ бүхий Англи улсын "Lloyd's"-ийн гишүүн даатгагч нартай нягт хамтран ажиллаж байна. Голомт банк нь дотоодын болон олон улсын эрх бүхий байгууллагуудын шаардлага зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллахын зэрэгцээ сайн дурын даатгалын хамгаалалтыг үйл ажиллагаандаа өргөн ашиглаж хэвшсэн, оновчтой эрсдэлийн удирдлага бүхий тэргүүлэгч банк юм.

Мэдээллийн аюулгүй байдлын удирдлага

Мэдээллийн аюулгүй байдлын эрсдэлд санаатай болон санамсаргүй байдлаар мэдээллийн эх сурвалжуудыг ашиглах, өөрчлөх, задлах эсвэл устгах замаар банкны мэдээллийг хадгалах чадварт сөргөөр нөлөөлөх, бизнесийн тасралтгүй ажиллагааны бэлэн бус байдал, мэдээллийн нууцлал болон банкны нэр хүндэд сөргөөр нөлөөлөх асуудлууд хамаарна. Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын хэлтэс нь мэдээллийн технологийн үйл ажиллагаанд эрсдэлийн үнэлгээ хийх, дүгнэлт зөвлөмж гаргахаас гадна хэрэглэгчийн эрхийн зохицуулалт, өгөгдлийн сангаас мэдээлэл татах журам, сүлжээний мониторинг, хэрэглэгчийн хандалт, хийсэн үйлдлийн бүртгэлийн хяналтын программын тусламжтайгаар зайны хяналтыг гүйцэтгэж байгаагийн зэрэгцээ өдөр тутмын чиг үүрэг бүхий Мэдээллийн аюулгүй байдлын албатай хамтран ажиллах, чиглэл өгөх, давхар хяналтыг хэрэгжүүлж ажиллаж байна.

Бизнесийн тасралтгүй ажиллагааны удирдлага

Бизнесийн тасралтгүй ажиллагааны менежмент нь урьдчилж харах боломжгүй элдэв осол, саатлын улмаас бизнесийн хэвийн үйл ажиллагаа тасалдахад түүнийг богино хугацаанд хэвийн байдалд оруулах, системийн ажиллагааг бүрэн сэргээх, шаардлагатай арга хэмжээг зохион байгуулалтайгаар хэрэгжүүлэхэд чиглэдэг. Голомт банк нь бизнесийн тасралтгүй ажиллагааг хангах зорилгоор Монголбанк болон бусад хууль хяналтын байгууллагын шаардлага зөвлөмж, стандартуудыг мөрдөж ажилладаг. Бид нөөц төвийг байгуулж, тогтмол тест хийж, шаардлагатай өөрчлөлтүүдийг бизнесийн тасралтгүй ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгаж, осол, саатлын үед системийг хэвийн байдалд эргүүлэн оруулах хугацааг боломжит хамгийн богино түвшинд байлгахыг чухалчилж, үүнтэй холбоотой банкны чадавхийг улам бэхжүүлэхийг түлхүү анхаарч ажилласан.

Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагаа

Голомт Банк нь эрх бүхий байгууллагуудаас тогтоосон стандарт, шаардлагууд мөн мөнгө угаахтай тэмцэх хууль журмын хэрэгжилтийг хангах үүднээс данс эзэмшигчийн мэдээллийн үнэн зөв байдал, гүйлгээний явцад хатуу чанга хяналт тавих зэрэг үйл ажиллагааг өргөжүүлэн ажиллаж байна. Голомт Банк нь өөрчлөгдөж буй хууль эрхзүйн орчин нөхцөлд тохируулан бодлого, түүнийг хянах механизмаа сайжруулах замаар мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагаагаа илүү өндөр түвшинд хүргэж ажиллалаа. Үүний тулд Банк нь Монгол улсын Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль болон олон улсын санхүүгийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх байгууллагаас гаргасан зөвлөмжүүд шинэчлэгдсэнтэй нийцүүлэн өөрийн дотоодын бодлого, журмаа шинэчлэн баталсан билээ.

Банкны дотоод журам, бодлого нь холбогдох эрсдэл, гарч болзошгүй үр дагаврын талаар ойлголт өгөх, эрсдэлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх болон ажилтнуудын үүрэг хариуцлагыг бүрэн ухамсарлуулахад чиглэгдсэн байдаг. Үүний тулд банк нь шинэ ажилтан бүрийг улирал бүр сургалтанд хамруулж МУТСТ чиглэлээр ерөнхий ойлголт өгч, хуучин ажиллаж буй ажилтнуудынхаа мэдлэгийг шинэчлэн өргөжүүлэхэд анхаарч ирсэн билээ. Түүнчлэн харилцагчтай нүүр тулж харьцаж буй фронт оффисын ажилтнууд болон үйл ажиллагааны онцлогтой зарим нэгжийн ажилтнуудыг гүнзгийрүүлсэн сургалтанд хамруулдаг.

Банкны мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх нэгж нь банкны удирдлагыг олон улсын болон дотоодын хууль эрх зүй, стандарт зөвлөмжийн өөрчлөлт, шинэчлэлтийн талаар цаг алдалгүй мэдээллээр хангаж эргээд үүрэг даалгавар, чиглэл авч хамтран ажиллаж ирсэн.

Түүнчлэн Банк нь гадаад, дотоодын эрх бүхий байгууллагуудаас тогтоосон стандарт, шаардлагууд мөн мөнгө угаахтай тэмцэх хууль журмын хэрэгжилтийг хангах үүднээс үндсэн системээ шинэчлэн харилцагч болон тэдгээрийн гүйлгээг НҮБ-с гаргасан хориотой этгээдийн жагсаалтаас тулган шалгадаг процессыг автоматжуулан өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа хэрэглэхэд бэлэн болоод байна.

Голомт банк нь бусад банкуудын адилаар АНУ-ын банкуудтай корреспондент харилцаатай тул АНУ-ын Patriot Act болон FATCA хуулийг бүрэн дэмжиж гадаадын харилцагч банкуудад Голомт банкны мөнгө угаах терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх үйл ажиллагааны талаар үнэн зөв ойлголт өгөх, түүнийг бататгах, манай банкаар дамжсан гадаад гүйлгээний талаарх асуулгуудад түргэн шуурхай үнэн зөв мэдээлэл хүргэж гадаад харилцааны хамтын ажиллагааг байнга сайжруулсаар ирсэн.

Тусгай активын үйл ажиллагаа

Банкны тусгай активын хэлтэс нь чанаргүй ангилалд бүртгэгдсэн, эргэн төлөлтөнд тодорхой асуудал үүссэн зээл, авлагыг хянах болон төлүүлэх үйл ажиллагааг хариуцдаг.

Зээлийн эргэн төлөлт асуудалтай болох нь хэд хэдэн объектив болон субъектив үзүүлэлтээр тодорхойлогддог. Үүнд: зээлдэгчийн орлогын хэмжээ буюу мөнгөн хөрөнгийн гүйлгээнд огцом өөрчлөлт орох, зээлийн гэрээний үүргээ зөрчих, зээлийн нөхцлийг өөрчлөх хүсэлт гаргах, харилцагч банкны ажилтнуудтай харьцахаас зайлсхийх зэрэг үзүүлэлтүүд хамаарна. Авлагын хувьд банкны үйл ажиллагааны явцад гарсан авлагыг хариуцах ажилтан, гэрээт

байгууллага болон иргэд төлөхгүй удаашруулах, ажилтан ажлаас чөлөөлөгдсөн, холбоо барих боломжгүй болсон, улмаар төлбөр төлөхөөс зайлхийх хандлага гаргах зэргийг хамааруулан тооцно.

Бид зээл, авлага эргэн төлөгдөх явцад асуудал үүсэх нь тодорхой болоход тусгай активын хэлтсийн менежерүүд тухайн зээл, авлагыг хариуцсан харилцааны менежер, ажилтан, Зээлийн газрын эрсдлийн мэргэжилтнүүдтэй хамтран зээл, авлагыг хариуцагч этгээдийн үйл ажиллагаа, эргэлтийн хөрөнгө, хөдлөх болон үл хөдлөх хөрөнгө, бусад үнэ цэнэтэй хөрөнгөнд үнэлгээ хийж, ямар арга хэмжээ авах талаар төлөвлөгөө боловсруулдаг. Асуудалтай зээл, авлагыг аль болох богино хугацаанд төлүүлэх, хөрөнгийг найдвартай хамгаалах үүднээс банк бүхий л боломжит арга хэмжээг авч хэрэгжүүлдэг. Зээл, авлагыг шүүхийн бус болон шүүхийн замаар төлүүлэх ажиллагааг тусгай активын хэлтсийн менежерүүд гүйцэтгэх ба шаардлагатай тохиолдолд гэрээт өр барагдуулагч нарыг томилон ажиллуулна. Өр барагдуулагч нарын үйл ажиллагаанд тогтмол хяналтыг Тусгай активын хэлтсээс тавьж ажилладаг.

Тусгай активын хэлтэс нь зээлийн гэрээний үүргийг хангуулах зорилгоор зээлдэгчтэй уулзаж, харилцан тохиролцон үйл ажиллагааны бүтээмж үр ашгийг нь сайжруулах, авлага цуглуулах, илүүдэл бэлэн бүтээгдэхүүн, бараа материал, хөдлөх болон үл хөдлөх хөрөнгийг зарж борлуулах байдлаар хамтран ажилладаг. Зээлдэгчийн банктай харьцаж байсан түүх, зээлийг эргэн төлөх чадвар, банкнаас санал болгож буй эргэн төлөх нөхцөлийг хүлээн зөвшөөрөх байдал зэргээс шалтгаалан банк дээрх арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлдэг.

Шаардлагатай тохиолдолд бид зээлийн нөхцөлийг өөрчлөх бодлого баримтална. Энэ тохиолдолд тусгай активын хэлтэс нь зээлийн хүү, нэмэгдүүлсэн хүүнээс чөлөөлөх, хугацааг сунгах, үндсэн зээлийн төлбөрийн хуваарийг өөрчлөх зэрэг зээлдэгчид аль болох зээл, зээлийн хүүг эргэн төлөх боломжийг олгох байдлаар хамтран ажилладаг. Зээлийн нөхцөлд өөрчлөлт оруулах болсон тохиолдолд Эрсдэлийн удирдлагын газрын захиралд танилцуулах бөгөөд зээлийн хэмжээнээс хамааран Зээлийн Хороо, Зээлийн Дэд Хороогоор хэлэлцүүлж батлуулна.

Тусгай активын хэлтсийн хариуцсан зээл нь чанаргүй ангиллаас хэвийн ангилалд шилжсэн тохиолдолд тухайн зээлд 6 сараас 12 сарын турш үргэлжлүүлэн хяналт тавьж ажилладаг.

Зээл, авлагыг хариуцагч нь төлбөрийг сайн дураар буюу шүүхийн бус аргаар төлөхгүй тохиолдолд шүүхийн байгууллагад шилжүүлж шийдвэрлүүлдэг. Шүүхийн шийдвэрийг үндэслэн өр төлбөрийг барагдуулах ажиллагааг явуулах ба зайлшгүй шаардлага гарвал Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын туслалцаатай өрийг төлүүлдэг. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа нь тухайн байгууллагын үйл ажиллагаанд мөрдөгддөг хууль, эрхзүйн бусад бичиг баримтад үндэслэгдэн тодорхой цаг хугацаа, зардал шаардагддаг. Шүүхийн журмаар өрийг төлүүлэхээс өмнө банк нь мэргэжлийн экспертээр тусгай үнэлгээ хийлгүүлж, зээлийн гэрээний үүргийн гүйцэтгэлийг хангуулах боломж, барьцаа хөрөнгийн бодит үнэлгээ зэргийг тогтоолгож, зөвлөгөө авдаг.

Зээл, авлагыг хариуцагч нь олдохгүй болсон, нас барсан, шүүхийн шийдвэр гарснаас хойш төлбөр хийлгүй удсан тохиолдолд Хөнгөлөлт чөлөөлөлтийн комиссын хурлаар хэлэлцүүлж, Сангийн сайд, Монголбанкны ерөнхийлөгчийн хамтарсан тушаалаар батлагдсан Активыг ангилах, сан байгуулах, зарцуулах журмыг мөрдлөг болгон сангаас хааж, балансын гадуур бүртгэл болон Black list-д бүртгэн өр төлбөр барагдуулах ажиллагааг үргэлжлүүлэн хийдэг.

Голомт банк 2013 онд улс орны хөгжил болоод иргэд, харилцагчид, ажилтан албан хаагчдынхаа сайн сайхан амьдралын төлөө нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ нэр төртэйгээр биелүүлж ажиллалаа.

КОМПАНИЙН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГА

Голомт банк 2013 онд улс орны хөгжил болоод иргэд, харилцагчид, ажилтан албан хаагчдынхаа сайн сайхны төлөө нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ нэр төртэйгээр биелүүлж ажиллалаа.

Голомт банк 2013 онд улс орны хөгжил болоод иргэд, харилцагчид, ажилтан албан хаагчдынхаа сайн сайхан амьдралын төлөө нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ нэр төртэйгээр биелүүлж ажиллалаа. Үүний баталгаа болж МҮХАҮТ-аас жил бүр шилдэг аж ахуйн нэгжийг шалгаруулдаг “Энтрепренер-2013” ёслолын арга хэмжээний хамгийн нэр хүндтэй шагнал болох “Компанийн нийгмийн хариуцлагыг хэрэгжүүлэгч байгууллага”-аар тодорсон юм.

Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр

Эх болсон байгаль дэлхийгээ хайрлан хамгаалахын төлөө Голомт банк үйл ажиллагааныхаа бүхий л түвшинд анхааран, хүрээлэн буй орчинд үзүүлж буй сөрөг үр дагавар, дам нөлөөллийг багасгах арга хэмжээг авч ажилласаар ирсэн.

- Тогтвортой санхүүжилтийн санаачилгад нэгдэх: Монголын банкуудын холбоо, Монголбанк, бусад арилжааны банкуудтай хамтран “Тогтвортой санхүүжилтийн тунхаг бичиг”-т гарын үсэг зурж тогтвортой санхүүжилтийн санаачилгыг идэвхитэй дэмжин ажиллаж байна.
- Зээлийн судалгаа: Зээлийн судалгаа шинжилгээ хийхдээ байгаль орчинд үзүүлэх нөлөө, хор хөнөөлтэй бизнесийн төслийг дэмждэггүй. Харин зээлийн бодлогоороо дамжуулан эрчим хүч, байгалийн нөөцийн хэмнэлттэй бизнес болоод байгаль орчинд тустай үйл ажиллагааг дэмжин ажиллаж байна.
- Байгальд ээлтэй бизнесийг санхүүжүүлэх: Банк нь Сангийн Яамтай хамтран Японы Олон Улсын хамтын Ажиллагааны Агентлагийн санхүүжилтээр Жижиг дунд бизнесийг дэмжих, байгаль орчныг хамгаалах хоёр үе шаттай төслийн зээлийг хэрэгжүүлдэг. Энэ онд Эко бизнес төслийн зээлийн уралдааныг санаачлан зохион байгуулж, байгальд ээлтэй шалгарсан төслүүдийг бага хүүтэй зээлээр санхүүжүүлсэн.
- Байгаль орчинд ээлтэй хэрэглээг дэмжих: Цахим банкны үйлчилгээг шинэчлэн сайжруулж цахим банкаар авах үйлчилгээний боломж хүртээмжийг нэмэгдүүлснээр албан байгууллага, иргэдийн цаас, захидал, шатахууны зардлаа багасгах байгаль орчинд ээлтэй хэрэглээг дэмжин ажиллаж байна. Түүнчлэн Монголд анх удаа өөртөө

үйлчлэх банкны үйлчилгээг нэвтрүүлснээр харилцагчдынхаа цаас, шатахууны зардлыг хэмнэж нүүрстөрөгч ялгаруулалтыг багасгахад хувь нэмрээ орууллаа. Энэ чиглэлээр ТВ-ийн реклам, хэвлэмэл материал, цахим сувгуудаар дамжуулан ААН, иргэдэд сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулсан.

- Байгальд ээлтэй үйл ажиллагаа явуулах: Дотоодын холбоо харилцаандаа цаасны хэрэглээг багасгах, цаасгүй харилцаа холбооны хэрэглээг нэмэгдүүлэх зорилгоор Share point JIRA системийг 2011 оноос банкныхаа үйл ажиллагаанд ашиглаж эхэлсэн нь амжилттай хэрэгжиж байна. Иймээс тайлант онд уг системээ өргөжүүлэн E-Docs системийг хэрэглээнд бүрэн нэвтрүүлж өдөр тутмын үйл ажиллагаан дахь цаасны хэрэглээг багасгалаа. Мөн “Ногоон бүтээмж ба Ногоон оффис” хөдөлгөөнийг Голомт банкны хэмжээнд өрнүүлж, цаасны хэрэглээг бууруулах, ус, цахилгааны хэмнэлт гаргахад чиглэгдсэн сургалт, танилцуулга, ухуулгын ажлуудыг сайн дурын үндсэн дээр байгуулагдсан ажилтнуудын багийн дэмжлэгтэйгээр зохион байгуулсан. Тухайлбал, “Ногоон Панда-тай хамт ногоон аялалд гарцгаая” аян зэргийг нэрлэж болно.

Боловсролыг дэмжих чиглэлээр

Голомт банк нь Монгол орны хөгжлийн түүхээ болсон боловсролын салбарт хийх бодит хөрөнгө оруулалтаа жилээс жилд нэмж, оюутан залуусыг дэмжих зорилготой хөтөлбөрүүдийг амжилттай хэрэгжүүлж байна. Мөн Монголын хүүхдүүдийн сайн сайхан ирээдүйн төлөөх үйлсэд хувь нэмрээ оруулан олон талт арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллаж байна.

- Монголын нийт их, дээд сургуулийн оюутнуудын дунд Голомт банкны нэрэмжит Оюутны Эрдэм Шинжилгээний Бага Хурлыг 2013 онд 12 дахь удаагаа амжилттай зохион байгууллаа.
- Шилдэг 100 оюутанд сар бүрийн тэтгэлэг олгодог Голомт банкны нэрэмжит “Оюутны тэтгэлэгт хөтөлбөр”-ийг 11 дэх жилдээ амжилттай зохион байгуулж хөтөлбөр хэрэгжиж эхэлснээс хойш нийтдээ шилдэг 1,100 залуусын сурч боловсрох, хөгжих дэвших чин хүсэл эрмэлзлэлд 700 гаруй сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийгээд байна.
- Монголын томоохон их дээд сургуулиудад “Санхүүгийн боловсрол олгох өдөрлөг”-ийг зохион байгуулсан бөгөөд нийтдээ 25 их, дээд сургуулийн 6,000 гаруй оюутан залууст банкны үйлчилгээ, санхүүгийн менежмент, төлбөрийн карт, интернэт банк, интернэт төлбөр тооцооны талаар сургалт, танилцуулга өдөрлөгийг зохион байгуулсан.

Соёл урлаг, спортыг дэмжих чиглэлээр

Соёл урлаг, спортын салбарын хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх, нийгэм дэх урлаг, спортын боловсрол, мэдлэгийг хөгжүүлэх нь бидний үүрэг юм. Энэхүү үүргийнхээ хүрээнд олимпын наадам, олон улсын урлаг, спортын уралдаан тэмцээнд оролцох авъяастнуудыг дэмжих, сонгодог урлагийн хөгжлийг эрчимжүүлэх, Монголын уламжлалт урлаг, өв соёлыг дэлгэрүүлэхэд голлон анхаарч ажиллалаа.

- Монголын сонгодог урлагийн хөгжилд эрч нэмж, ард иргэдийн урлаг, соёлын мэдрэмжийг нэмэгдүүлэх үйлст хувь нэмрээ оруулан Улсын Дуурь Бүжгийн Эрдмийн Театрын үйл ажиллагааг 5-дахь жилдээ тууштай дэмжлээ.
- Монгол Улсын Морин Хуурын Чуулгын Албан ёсны түншээр сонгогдож үндэсний соёл урлагийг хөгжүүлэх, Монголын уламжлалт урлагийн онцгой өв соёлыг хайрлан хамгаалах их үйлсэд хувь нэмрээ оруулан ажиллаж байна.
- 2013 оны Хоккейн лигийн аварга шалгаруулах тэмцээнд Голомт банк нь н.Билэгтхүү багтай 1 жилийн хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулан дэмжлэг үзүүлэн ажиллаж байна.
- Голомт банкинд “Спорт хамтлаг” үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулдаг бөгөөд ажилтнуудын чөлөөт цагаар төрөл бүрийн спортын арга хэмжээ зохион байгуулдаг бөгөөд банк хоорондын спортын тэмцээн уралдаанд Голомт банкны баг тамирчид тогтмол өндөр амжилт үзүүлсээр байна.

Иргэдийг орон сууцжуулах чиглэлээр

Голомт банк Монгол айл өрх бүрийн гал голомтоо бадраах үйлсэд идэвхийлэн оролцож ирснээр иргэд тохилог орчинд амьдарч, ирээдүй болсон үр хүүхдээ ая тухтай эрүүл орчинд өсгөж хүмүүжүүлэх боломж нэмэгдэж байна. Мөн иргэд өөрийн гэсэн өмч хөрөнгөтэй болсноор цаашид хуримтлал үүсгэх, зээлжих чадвар нэмэгдэх төдийгүй, тухайн хүний амьдралын гол хэрэгцээ хангагдаж, цаашдын хөгжил дэвшилд нь чухал нөлөө үзүүлж байна. Голомт банк орон сууцжуулалтыг дэмжсэнээр гэр хорооллын тэлэлт багасаж, агаарын бохирдол буурах зэргээр байгаль орчинд эерэг нөлөөтэй.

- Голомт банк нь орон сууцны мөргөйжийн зах зээлийн 30 хувийг дангаар бүрдүүлдэг бөгөөд нийт 691.9 тэрбум төгрөгийг орон сууцны зээлээр гаргасан.
- 16000 гаруй айл өрх, дунджаар 70,000 гаруй иргэд өөрийн гэсэн орон сууцтай болсон. Орон сууцны зээл авсан айл өрхийн 65 хувь нь залуучууд буюу ажиллаж эхлээд удаагүй, эдийн засагт хувь нэмэр оруулж эхэлж буй ирээдүйн Монгол Улсын гол хөдөлгөгч хүч байдаг.

Засгийн газрын санал санаачилгыг дэмжих чиглэлээр

Голомт банк нь Монгол Улсын гадаад харилцааг өргөтгөх, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг дэмжих чиглэлээр Монгол Улсын Засгийн Газраас санаачлан хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг оюуны болон санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын хувьд дэмжин ажилладаг.

- Дэлхийн Эдийн Засгийн чуулган, Олон Улсын Санхүүгийн Институт, Хөгжиж буй орнуудын Зөвлөх Консул зэрэг байгууллагын гишүүнчлэлээр дамжуулан Монгол Улсын эдийн засгийн хөгжил, гадаад орнуудыг Монгол Улстай холбох сүлжээг нэмэгдүүлэхэд хувь нэмрээ оруулж байна.
- Mongolia Investment Summit, Coal Mongolia 2013 чуулган, Mine Tech 2013, Mongolia mining, IPO чуулган, Монголын Компанийн засаглалын форум, Лондонгийн бизнес форумын ивээн тэтгэгчээр ажиллаж Монгол Улсын хөгжилд хурд нэмэх санал санаачилгуудыг хэрэгжүүлэн дэмжлээ.
- Азийн Банкны Холбооны 30 дахь чуулга уулзалтыг ивээн тэтгэж бүс нутгийн банк санхүүгийн хөгжил дэвшилд хувь нэмрээ оруулсан.
- Монгол Улсын Засгийн Газраас зохион байгуулсан “Монголын эдийн засгийн чуулган”-ны Алтан ивээн тэтгэгчээр дөрөв дэх жилдээ хамтран ажиллав.
- Монголын Засгийн Газраас хэрэгжүүлсэн оюутны тэтгэлэг, хүүхдийн мөнгө олгох хөтөлбөрт нэгдэж салбар сүлжээгээрээ дамжуулан хэрэгжүүллээ.

ХАРИЛЦАГЧ БАНКУУД

50

№	Банкны нэр	Байршил	Свифт, Телекс код	Валют	Ностро данс
1.	AUSTRALIA AND NEW ZEALAND BANKING GROUP LIMITED	Мельбурн, Австрали	ANZBAU3M	AUD	920660AUD00001
2.	CANADIAN IMPERIAL BANK OF COMMERCE	Торонто, Канад	CIBCCATT	CAD	1818910
3.	THE AGRICULTURAL BANK OF CHINA	Бээжин, Хятад	ABOCCNB	USD	8211000908
4.	BANK OF CHINA	Эрээн, Хятад	BKCHCNBJ880	USD CNY	155605293946 154005293944
5.	BAOSHANG BANK	Баотоу, Хятад	BTBCNB Bank code: 313192000021	CNY USD	002105599800010 002105599800020
6.	CHINA CONSTRUCTION BANK CORPORATION	Нэймэнгу, Хятад	PCBCCNBJNME	USD CNY	NRA15014150500220100181 15001658408052502177
7.	THE AGRICULTURAL BANK OF CHINA	Хөх хот, Хятад	ABOCCNB1050	USD CNY	05999914040000049 05999910400000053
8.	INDUSTRIAL AND COMMERCIAL BANK OF CHINA		ICBKCNCBJNMA	USD CNY	0610040629200061234 0610040609200054391
9.	CHINA CITIC BANK		CIBKCNCBJ010 Bank Code: 302191027101	USD CNY	7271111486000000181 7271110186000000155
10.	COMMERZBANK AG, FF/AM MAIN	Франкфурт, Герман	COBADEFF 041/415 2530 CBD	USD EUR CHF	400 878 506 500 400 878 506 501 400 878 506 500
11.	DEUTSCHE BANK AG		DEUTDEFF	EUR	100-9517673-0000
12.	BANK OF CHINA (HONG KONG) LIMITED	Хонгконг	BKCHHKHH	HKD CNY USD	012-875-60115674 01287560118495 01287560121220
13.	MIZUHO CORPORATE BANK LTD	Токио, Япон	MHCBJPJT	JPY	6740010
14.	SUMITOMO MITSUI BANKING CORPORATION		SMBCJPJT	USD JPY	3623 4374
15.	BANK OF TOKYO MITSUBISHI UFJ, Ltd.		BOTKJPJT	USD JPY	653-0455601 653-0432881
16.	KAZKOMMERTSBANK	Алмата, Казакстан	KZKOKZKX	USD	KZ769260001000694001
17.	KOREA EXCHANGE BANK	Сөүл, Өмнөд Солонгос	KOEXKRSE	USD KRW	963-THR-313-01-2 0963FRW0010000054
18.	SHINHAN BANK		SHBKKRSE	USD KRW	0102245USD01 0102245KRW01
19.	KOOKMIN BANK		CZNBKRSE	USD KRW	819-8-USD-0-15 819-8-KRW-0-17
20.	LAND BANK OF TAIWAN	Тайвань, Хятад	LBOTWTWP	USD	088-185-00002
21.	SBERBANK, RUSSIA BAIKALSKY HEAD OFFICE	Эрхүү, Орос	SABRRU66 231231 SBANK.RU	USD RUB	30111840518000000003 30111810618000000001
22.	JSC BANK FOR FOREIGN TRADE	Москва, Орос	VTBRRUMM	RUB USD	30111810655550000126 30111840155550000104
23.	RUSSIAN AGRICULTURAL BANK		RUAGRUMM	USD RUB	30111840300000000006 30111810200000000013
24.	SBERBANK, RUSSIA MOSCOW HEAD OFFICE		SABR RUM 012	USD RUB	301118401000000000840 301118108000000000840
25.	UNITED OVERSEAS BANK LIMITED	Сингапур	UOVBSGSG	SGD	301-399-069-5
26.	BARCLAYS BANK PLC	Лондон, Нэгдсэн Вант Улс	BARCGB22 Sort Code: 20-32-53	GBP	43379779 IBAN: GB33BARC20325343379779
27.	STANDARD CHARTERED BANK	Нью-Йорк, АНУ	SCBLUS33	USD	3582-026934-001
28.	DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY AMERICAS		BKTRUS33	USD	04453138

2013 оны 12 сарын 31-ний байдлаар

САЛБАР СҮЛЖЭЭ

Голомт банкны төв байр, Их эзэн Чингис хааны нэрэмжит талбай 5, Ш/х-22, Улаанбаатар 15160, Монгол Улс

Утас: +(976) 7011-1646

Факс: +(976) 11 312 307, 313 155

И-мэйл: mail@golomtbank.com

Вэб: www.golomtbank.com

ГАДААДАД БҮЙ ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ГАЗАР

Банкны нэгж	Хаяг	Холбоо барих
Бээжин дэх төлөөлөгчийн газар	СИТИС тауэр, Жиангуомен Дайжэ, Бээжин хот, БНХАУ	Утас +(86-10)-65033876 Факс +(86-10)-65923727 Гар утас: +(86-139)-11737254 мэйл: golomt@public2.bta.net.cn
Лондон дахь төлөөлөгчийн газар	GBRW, 27 Throgmorton Street, London EC2N 2AQ, England	Утас: +(44-0)-20 7382 9900 факс: +(44-0)-20 7382 9988 мэйл: jeremy.denton-clark@gbrw.com мэйл: mail@gbrw.com

УЛААНБААТАР ДАХЬ САЛБАРУУД

Банкны нэгж	Хаяг	Холбоо барих
Төв Бизнес төв	Худалдааны гудамж 6/2, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-310759 Факс: +(976-11)-326231
Зээлийн төв Бизнес төв	"Бурхан халдун групп" ХХК-ийн үйлчилгээний төвийн байр, Энхтайвны өргөн чөлөө, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-70111646 Дотуур утас: 2252, 2253 Факс: +(976-11)-70003307, 330621
Сансар Бизнес төв	Голомт банкны 3-р оффис, 15-р хороолол, Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70157091 Факс: +(976)-70003302
100 айл салбар	Анд Интернэйшнл ХХК-ийн байр, 7-р хороо, 11-р хороолол, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-350542 Факс: +(976-11)-350544
Ард салбар	Он энд Он ХХК-ны байр, Бага тойруу гудамж, 1-р хороо, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-70117676 Дотуур утас: 2104, 2103 Факс: +(976-11)-330436
Солонго салбар	Тулга дөрвөн уул ХХК-ийн үйлчилгээний төв, Нацагдоржийн гудамж, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-70110368 Факс: +(976-11)-70003305
Саппора салбар	Бармон ХХК-ийн байр, 1-р хороолол, Сонгино-Хайрхан дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70180347 Факс: +(976)-70003309
Москва салбар	Бодь Интернэйшнл ХХК-ийн байр, 4-р хороолол, Баянгол дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-305419 Факс: +(976-11)-70003306
120 мянгат салбар	120 мянгат үйлчилгээний төв, 1-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Хан-Уул дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70130080 Факс: +(976)-70120018
Моннис салбар	Моннис тауэр, 1 дүгээр хороо, Чингисийн өргөн чөлөө-15, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-321291 Факс: +(976-11)-70003308
Баянзүрх салбар	"Бо-Бо" худалдааны төв, 15-р хороо Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-458250 Факс: +(976-11)-458250
Голомт хотхон салбар	Бодь интернэйшнл группын "Голомт хотхон" цогцолбор, 5-р хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70111646 Дотуур утас: 2292, 2295 Факс: +(976-11)-322943, 70003323
Нисэх тооцооны төв	Чингис хаан олон улсын нисэх буудал, 10-р хороо, Хан-Уул дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-283205 Факс: +(976-11)-283205
Гааль тооцооны төв	Улаанбаатар хотын Гаалийн газар, 1-р хороо, Баянгол дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-242943 Факс: +(976)-70003324

Багануур тооцооны төв	Холбооны газрын байр, 1-р хороо, Багануур дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70212341, 70212341 Факс: +(976)-70212332
Цамбагарав тооцооны төв	Цамбагарав худалдааны төв, 1-р хороолол, Сонгино-Хайрхан дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70000762 Факс: +(976)-70003312
Цэцээ гүн тооцооны төв	"Цэцээ гүн" дээд сургуулийн байр, 4-р хороо, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-316395 Факс: +(976-11)-316395
13-р хороолол тооцооны төв	Эм Жи Эл ХХК-ийн байр, 25-р хороо, Манлайбаатар Дамдинсүрэнгийн гудамж, Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-451806 Факс: +(976)-70003314
Тамир тооцооны төв	"Ханна-Импекс" ХХК-ийн байр, Ард аюушийн гудамж, 3-р хороолол, Баянгол дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-304959 Факс: +(976)-70003337
Нарантуул тооцооны төв	Нарантуул ОУХТөвийн захиргааны байр, 14-р хороо, Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-457018 Факс: +(976)-70003327
Их дэлгүүр тооцооны төв	Зан Интернэшнл ХХК-ийн байр, 4-р хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-7011351 Fax: +(976)-7011195
Номин Юнайтед тооцооны төв	Улсын их дэлгүүр, Энхтайвны өргөн чөлөө-44, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-319977 Факс: +(976)-70110579
Сентрал Тауэр тооцооны төв	Сентрал Тауэр, Их эзэн Чингис хааны нэрэмжит талбай, 4-р хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-326474 Факс: +(976)-70003313
32-р тойрог тооцооны төв	"Сансар-32"худалдаа үйлчилгээний төвийн байр, 32-ын тойрог, 12-р хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-77443232 Факс: +(976-11)-77443131
Сонгино-Хайрхан тооцооны төв	"Жавхлант" төв, 19-р хороо Сонгино хайрхан дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-636217 Факс: +(976)-70003310
ИБМУТ тооцооны төв	"Жинтуул ХХК" байр, Цагдаагийн гудамж, 11-р хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-350267 Факс: +(976)-70003303
ШУТИС тооцооны төв	ШУТИС-ын төв байр, 8-р хороо, Бага тойруу, Залуучуудын өргөн чөлөө, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-7011530 Факс: +(976)-70003304
Офицеруудын ордон тооцооны төв	Хорго хотхоны 2-3 байр, Дарданбаатар гудамж, 16-р хороо, Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-76022002
Макс Моол тооцооны төв	Макс Моол худалдааны төв, Энхтайваны өргөн чөлөө, 17-р хороо, Баянгол дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-7011227 Факс: +(976)-70003328
Өргөө тооцооны төв	Хоту ХХК-ийн байр, 3-р хороолол, Ард Аюушийн гудамж, Баянгол дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-368276 Факс: +(976)-70003321
"Бөхийн өргөө" тооцооны төв	Мөнгөн гүүр ББСБ байр, 12-р хороолол, Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70157093
Варьете тооцооны төв	Газар Холдинг ХХК-ийн байр, Баянгол дүүрэг, 4-р хороо, 1-р давхарт	Утас: +(976)-70129701 Факс: +(976)-70129700
10-р хороолол тооцооны төв	Олд Чех ХХК-ийн байр, 5-р хороо, 10-р хороолол, Баянгол дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70002108 Факс: +(976)-70003329
Тэнгис тооцооны төв	"Виктория" төв, Ж.Самбуугийн гудамж, 5-р хороо, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976-11)-70120520 Факс: +(976-11)-70120522
Да-Хүрээ тооцооны төв	Да хүрээ захын урд, Шар хадны гудамж Ш/С-51, 17-р хороо, Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70151533 Факс: +(976)-70003332
Жапан таун тооцооны төв	IC тауэр, Жапан таун хороолол, Махатма Гандигийн гудамж, 1-р хороо, Хан-Уул дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70129702 Факс: +(976)-70129703
Зайсан тооцооны төв	Билэг-2 худалдааны төв, Зайсангийн гудамж, Хан-Уул дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70110301
Найман шарга тооцооны төв	Визард говь ХХК-ийн байр, 2-р хороо, Төмөрчний гудамж, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-77115884 Факс: +(976)-77115884
Блю скай тооцооны төв	"Blue sky" тауэр, 1-р хороо, Энхтайваны өргөн чөлөө, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70141530 Факс: +(976)-70003326
Зайсан скуэр тооцооны төв	Зайсан Скуэр төв, 11-р хороо Хан-Уул дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70111646 Дотуур утас: 4600
Эмбасси тооцооны төв	Олимпын гудамж, 1-р хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70111646 Дотуур утас: 3012
Хувийн банкны алба	Бодь цамхаг, Их эзэн Чингис хааны нэрэмжит талбай, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар	Утас: +(976)-70111646 Дотуур утас: 1104 Факс: +(976)-326840

ОРОН НУТАГ ДАХЬ САЛБАРУУД

Банкны нэгж	Хаяг	Холбоо барих
Орхон Салбар	Си-то төвийн байр, Амарын гудамж, Баян өндөр сум, Орхон аймаг	Утас: +(976)-70355200 Факс: +(976)-70355100
Орхон Пирамид Тооцооны Төв	"Тод жаргал" ХХК-ийн байр, Согоот баг, Баян өндөр сум, Орхон аймаг	Утас: +(976)-70353300 Факс: +(976)-70353300
Орхон Зээлийн Төв Тооцооны Төв	Орхон Чандмань" ХХК-ийн байр, Уурхайчин баг, Баян-Өндөр сум, Орхон аймаг	Утас: +(976)-70357057 Факс: +(976)-70357058
Дархан Салбар	Голомт банкны байр, 13-р баг, Дархан сум, Дархан-Уул аймаг	Утас: +(976)-70373928 Факс: +(976)-70377136
Дархан Зээлийн Төв Тооцооны Төв	Дэлба ХХК-ийн байр, 5-р баг, Дархан сум, Дархан-Уул аймаг	Утас: +(976)-70111646 Дотуур утас: 4041
Ховд Салбар	Монгол банкны байр, Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд аймаг	Утас: +(976)-70432115 Факс: +(976)-70432195
Ховд Булган Тооцооны Төв	Бүрэнхайрхан баг, Булган сум, Ховд аймаг	Утас: +(976)-70432178
Ховд Баянбүрд Тооцооны Төв	Баянбүрд төв, Жаргалан баг, Жаргалант сум, Ховд аймаг	Утас: +(976)-70432175 Факс: +(976)-70432175
Баян-Өлгий Салбар	Голомт банкны байр, 5-р баг, Өлгий сум, Баян-Өлгий аймаг	Утас: +(976)-70422012 Факс: +(976)-70422001
Тирлик Тооцооны Төв	Армон дэлгүүр, 5-р баг, Өлгий сум, Баян-Өлгий аймаг	Утас: +(976)-70422008 Факс: +(976)-70422008
Өмнөговь Салбар	Голомт банкны байр, 3-р баг, Даланзадгад сум, Өмнөговь аймаг	Утас: +(976)-70533990 Факс: +(976)-70533991
Оюутолгой Тооцооны Төв	Оюу Толгойн камп, Ханбогд сум, Өмнөговь аймаг	Утас: +(976)-70117676 Дотуур утас: 4440
Цогтцэций Тооцооны Төв	Голомт банкны байр, Ямаан хүрэн баг, Цогтцэций сум, Өмнөговь аймаг	Утас: +(976)-0153-226520
Ханбогд Тооцооны Төв	Гоётын 1-7-р байр, Ханбогд сум, Өмнөговь аймаг	Утас: +(976)-70535148 Факс: +(976)-70535148
Гурван Тэс Тооцооны Төв	Хүрд супермаркет, 4-р баг, Гурван Тэс сум, Өмнөговь аймаг	Утас: +(976)-70536444 Факс: +(976)-70536444
Дорнод салбар	Голомт банкны байр, 7-р баг, Хэрлэн сум, Дорнод аймаг	Утас: +(976)-70582703 Факс: +(976)-70582702
Дорнод-Хэрлэн Тооцооны Төв	Дорнод худалдаа ХХК-ийн байр, 6-р баг, Хэрлэн сум, Дорнод аймаг	Утас: +(976)-70582704 Факс: +(976)-70582704
Дорноговь Салбар	Ц.Ванжилдоржийн байр, 1-р баг, Сайншанд сум, Дорноговь аймаг	Утас: +(976)-70522794 Факс: +(976)-0252242794
Замын-Үүд Тооцооны Төв	Голомт банкны байр, 1-р баг, Замын -Үүд сум, Дорноговь аймаг	Утас: +(976)-02-5245-43773 Факс: +(976)-02-5245-43773
Аршанд Тооцооны Төв	"Ган зам" худалдааны төвийн байр, 4-р баг, Сайншанд сум, Дорноговь аймаг	Утас: +(976)-0252242796
Сүхбаатар Тооцооны Төв	Монос төвийн байр, 7-р баг, Баруун-Урт сум, Сүхбаатар аймаг	Утас: +(976)-70512006 Факс: +(976)-70512007
Хөвсгөл Салбар	"Нэмэн" ХХК-ийн байр, 3-р хороо, Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг	Утас: +(976)-01-382-21474 Факс: +(976)-01-382-21474
Өвөрхангай Тооцооны Төв	"Оюу" төв, 5-р баг, Арвайхээр сум, Өвөрхангай аймаг	Утас: +(976)-70322525
Сэлэнгэ Тооцооны Төв	Баянхаан худалдааны төв, 2-р баг, Сүхбаатар сум, Сэлэнгэ аймаг	Утас: +(976)-70362318 Факс: +(976)-70362318
Баянхонгор Тооцооны төв	Баянхонгор их дэлгүүр, 1-р баг, Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг	Утас: +(976)-70444522
Увс Тооцооны Төв	Улаансарнай ХХК-ийн байр, 3-р баг, Улаангом сум, Увс аймаг	Утас: +(976)-70454566

ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК

54

Нэр	Хаяг
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №1	Москва салбарын байр, 14 Хороо, 4-р хороолол, БГД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №2	Монголын Урчуудын Эвлэлийн Б корпус, 1-р хороо, СБД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №3	Солонго салбарын байр, Сөүлийн гудамж, СБД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №4	Вива сити хороолол М9, 4-р хороо, ХУД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №5	Зээлийн төв Бизнес төв, 2-р хороо, ЧД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №6	Их дэлгүүр тооцооны төв, 1-р хороо, СБД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №7	Алтжин Бөмбөгөр худалдааны төв, 2 хороо, ЧД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №8	Тэди төв, ЧД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №9	Алтжин Бөмбөгөр худалдааны төв, 2-р хороо, ЧД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №10	Шинэ гэр хороолол, ХУД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №11	Голомт банкны Ард салбар, ЧД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №12	Цамбагарав худалдааны төв, 14-р хороо, 1-р хороолол, СХД
ӨӨРТӨӨ ҮЙЛЧЛЭХ БАНК №13	Сентрал Тауэр, Их эзэн Чингис хааны нэрэмжит талбай, 8-р хороо, СБД

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

ГОЛОМТ БАНК ХХК болон
түүний Охин Компани

2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр
тасалбар болсон жилийн

НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

Байгууллагын талаарх мэдээлэл

58

Үүсгэн байгуулах шийдвэр

Голомт Банк (цаашид “Банк” гэх) нь 1995 оны 03 сарын 06-ны өдрийн Бодь Интернэйшнл ХХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдийн шийдвэрээр Бодь Интернэйшнл ХХК-ийн 100 хувийн охин компани болон анх үүсгэн байгуулагдсан.

Голомт Секюритиз ХХК (цаашид “Охин компани” гэх) нь 2011 оны 05 сарын 17-ны өдрийн 01 тоот шийдвэрийн дагуу Голомт Банкны 100 хувийн эзэмшлийн охин компани болон Хязгаарлагдмал Хариуцлагатай Компанийн хэлбэрээр үүсгэн байгуулагдсан.

Гэрчилгээ ба лиценз

Тус Банк нь 2005 оны 12 сарын 05-ны өдөр Монгол улсын Улсын Бүртгэлийн Албанаас 2075377 тоот регистрийн дугаар бүхий 9016001014 тоот Улсын Бүртгэлийн гэрчилгээг шинэчлэн авсан.

Тус Банк нь 1995 оны 03 сарын 06-ны өдөр Банкны үйл ажиллагаа эрхлэх 25 тоот Тусгай зөвшөөрлийг авсан.

Охин Компани нь 5481589 тоот регистрийн дугаар бүхий 9011287134 тоот Улсын Бүртгэлийн гэрчилгээг Монгол улсын Улсын Бүртгэлийн албанаас 2011 оны 11 сарын 02-ны өдөр авсан.

Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 2011 оны 11 сарын 02-ны өдрийн № 317 тоот шийдвэрээр Үнэт цаасны зах зээлд үйл ажиллагаа эрхлэх 3/97 тоот тусгай зөвшөөрлийг Охин компани нь эзэмшдэг

Төлөөн Удирдах Зөвлөл

Ч.Мөнхцэцэг	ТУЗ-ын дарга (2013 оны 12 сарын 09-нд томилогдсон)
З.Тэмүүн	ТУЗ-ын гишүүн (2013 оны 12 сарын 09-нд томилогдсон)
Ж.Үнэнбат	Хараат бус гишүүн
Урс Е.Шварценбах	Гишүүн (2013 оны 12 сарын 09-нд томилогдсон)
Д.Мөнхтөр	Гишүүн (2013 оны 12 сарын 09-нд томилогдсон)

Гүйцэтгэх Удирдлага

Г.Ганболд	Гүйцэтгэх захирал
Д.Мөнхтөр	Үйл ажиллагаа хариуцсан Тэргүүн дэд захирал
Л.Болормаа	Хөрөнгө оруулалтын банк хариуцсан Тэргүүн дэд захирал
М.Чимэгмөнх	Дэд захирал, Санхүүгийн удирдлагын газрын захирал
Л.Оюун-Эрдэнэ	Дэд захирал, Байгууллагын банкны газрын захирал
Б.Энхтуяа	Дэд захирал, Иргэдийн банкны газрын захирал
М.Чингүүн	Дэд захирал, Эрсдэлийн удирдлагын газрын захирал
Б.Загал	Дэд захирал, Хөрөнгө оруулалтын банкны газрын захирал
Р.Батсүрэн	Дотоод аудитын газрын захирал
Н.Цэрэндаваа	Мэдээлэл технологийн газрын захирал
Б.Мөнхбаатар	Хөрөнгийн удирдлагын газрын захирал
Т.Нямсүрэн	Зээлийн газрын захирал
З.Хайдар	Цахим банкны газрын захирал
Н.Очирхуяг	Маркетингийн хэлтсийн захирал

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
Байгууллагын талаарх мэдээлэл (үргэлжлэл)

Хаяг	Голомт Банк Голомт банкны төв байр, Сүхбаатарын талбай, Ш/х-22, Улаанбаатар 15160, Монгол улс
Аудитор	БДО Аудит ХХК Улаанбаатар, Сүхбаатар Дүүрэг, 6-р хороо, Их Сургуулийн Гудамж 32/1, АБ Центр, 10-р давхар

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

2013 оны 12 сарын 31-нийн өдрөөр тасалбар болсон жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэж батлахтай холбоотой Удирдлагын хариуцлагын талаарх мэдэгдэл

60

Энэхүү тайлангийн хараат бус аудиторын тайланд дурдсан хараат бус аудиторын дүгнэлттэй хамт уншигдах дараах мэдэгдэл нь Голомт Банк ХХК (цаашид "Банк" гэх) болон түүний охин компани (хамтад нь "Групп" гэх)-ийн 2013 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлантай холбоотой удирдлагын үүрэг хариуцлага болон аудиторын хариуцлагыг тусад нь илэрхийлэх үүднээс хийгдсэн болно.

Группын захирлууд нь эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт ("СТОУС")-ын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй бөгөөд нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь 2013 оны 12 сарын 31-нээрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, тайлант жилийн санхүүгийн гүйцэтгэл, мөнгөн гүйлгээ, өмчийн өөрчлөлтийг СТОУС-ын дагуу үнэн зөв илэрхийлнэ.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ Захирлууд нь:

- Нягтлан бодох бүртгэлийн тохирох зарчмуудыг сонгож, тууштай хэрэгжүүлэх;
- Ул үндэстэй бөгөөд оновчтой шийдэл болон тооцоолол хийх;
- СТОУС-ыг даган мөрдсөн эсэх болон СТОУС-аас зөрүүтэй байгаа зүйлсийн талаар нэмэлт тодруулга, тайлбар хийсэн эсэх талаар дурдах;
- Групп нь ойрын ирээдүйд бизнесээ үргэлжлүүлэх эсэхийг төсөөлөхөд тохиромжгүй байхаас бусад тохиолдолд санхүүгийн тайлангуудыг өөдрөг төсөөллийн сууриар бэлтгэх үүргийг хүлээдэг.

Мөн удирдлага нь дараах үүргийг хүлээнэ:

- Группын хэмжээнд дотоод хяналтын үр дүнтэй, тохирохуйц системийг зохион байгуулах, нэвтрүүлэх, хэрэгжүүлэх;
- Группын санхүүгийн байдлыг ул үндэстэй үнэнээр илэрхийлэхүйц мөн Группын санхүүгийн тайлангууд нь СТОУС-ын дагуу бэлтгэгдэх боломжоор хангасан нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх;
- Монгол улсын Сангийн яам, Монголбанкнаас гаргасан нягтлан бодох бүртгэлийн үлгэрчилсэн заавар журам, холбогдох Монгол улсын хуулийг даган мөрдөж нягтлан бодох бүртгэлийг хөтлөх;
- Группын хөрөнгийг хамгаалахтай холбоотой зохих арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх;
- Заль мэх болон бусад зөрчлүүдийг илрүүлэх буюу тэдгээрээс урьдчилан сэргийлэх.

Группын удирдлагын хувьд 2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн санхүүгийн тайлангуудыг гаргахыг 2014 оны 03 сарын 28-ний өдөр батлав.

Ц.МӨНХЦЭЦЭГ
ТУЗ-ийн дарга
Голомт Банк ХХК

Г.ГАНБОЛД
Гүйцэтгэх захирал
Голомт Банк ХХК

М.ЧИМЭГМӨНХ
Дэд захирал,
Санхүү удирдлагын газрын захирал
Голомт Банк ХХК

Огноо: 2014 . 03 . 28

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ГОЛОМТ БАНКНЫ ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДЭД

Санхүүгийн тайлангуудын талаарх

Бид Голомт Банк ХХК (цаашид “Банк” гэх) болон түүний охин компани (цаашид хамтад нь “Групп” гэх)-ийн 2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр тасалбар болсон санхүүгийн жилийн нэгтгэсэн ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан, нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо болон бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийж гүйцэтгэлээ.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудтай холбоотойгоор захирлуудын хүлээх хариуцлага

Группын захирлууд нь эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын дагуу бэлтгэж, шударгаар толилуулах үүрэгтэй. Мөн залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийллээс ангид санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэх боломжийг бий болгоход зайлшгүй шаардлагатай гэж удирдлагын тодорхойлсон дотоод хяналтыг зохион байгуулах үүрэгтэй.

Аудиторын хариуцлага

Бид гүйцэтгэсэн аудитдаа үндэслэн эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудад дүгнэлт гаргах үүрэгтэй. Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандартын дагуу хийж гүйцэтгэлээ. Эдгээр стандарт нь санхүүгийн тайлангууд материаллаг алдаагүй илэрхийлэгдсэн гэсэн зохих нотолгоог олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, ёс зүйн шаардлагуудыг баримтлан гүйцэтгэхийг биднээс шаарддаг.

Аудитын ажил нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дахь дүн болон тодруулгуудын талаар аудитын нотолгоо олж авах горимуудыг гүйцэтгэх ажлыг багтаадаг. Санхүүгийн тайлангууд нь алдаа эсвэл залилангийн улмаас гарч болох материаллаг буруу тайлагналтай байж болох эрсдэлийг үнэлэх зэрэг горимуудыг аудитор өөрийн шийдлээр сонгож авна. Тэдгээр эрсдэлийн үнэлгээг хийхэд Группын дотоод хяналтын системийн үр нөлөөтэй байдлын талаар дүгнэлт гаргах зорилгоор биш харин тухайн нөхцөл байдалд зохистой аудитын горимуудыг боловсруулахын тулд санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэх, үнэн зөв толилуулахтай холбоотой дотоод хяналтыг аудитор авч үздэг. Түүнчлэн аудитын ажил нь санхүүгийн тайланг бүхэлд нь үнэлэхээс гадна, удирдлагын зүгээс хийсэн тооцооллуудын ул үндэстэй байдал, баримталсан бүртгэлийн бодлогын зохистой байдлыг үнэлэх ажлыг өөртөө агуулдаг.

Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь бидний гаргасан дүгнэлтэд хангалттай бөгөөд зохистой үндэслэл болж чадна гэдэгт бид итгэлтэй байна.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ (үргэлжлэл)

62

Дүгнэлт

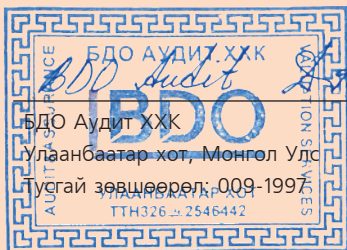
Бидний дүгнэлтээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь 2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөрх Группын нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан, энэ өдрөөр тасалбар болсон жилийн санхүүгийн гүйцэтгэл болон мөнгөн гүйлгээг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (СТОУС)-ын дагуу үнэн бөгөөд шударгаар илэрхийлсэн байна.

Онцлох асуудал

Эцсийн үр дүн нь тодорхойгүй байгаа Стэнхопе Инвестмент-ийн тус Банкны эсрэг гаргасан нэхэмжлэлийн талаар Тэмдэглэл 56, Болзошгүй үйл явдал-д тодруулга хийгдсэн тул танилцана уу. Энэ асуудалтай холбогдуулан бид аудитын дүгнэлтээ өөрчлөөгүй болно.

Тайлангийн хэрэглээ

Энэхүү тайланг өөр ямар нэгэн зорилгоор бус харин Монгол Улсын "Компанийн тухай хууль"-ийн 94 дүгээр зүйлд заасан хуулийн этгээд болох Группын хувьцаа эзэмшигчдэд зориулан гаргасан болно. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд өөр аливаа нэг гуравдагч талын өмнө хариуцлага хүлээхгүй.

Огноо: 2014 . 03 . 28

**2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн
Нэгтгэсэн Санхүүгийн Байдлын Тайлан**

	Тод	Аудитлагдсан-(Групп) 2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг	Аудитлагдсан-(Банк) 2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
ХӨРӨНГӨ					
Бэлэн мөнгө, төв банкны харилцах	7	310,932,806	186,730,836	310,932,590	186,730,836
Монгол банкинд байршуулсан заавал байлгах нөөц	8	259,809,543	239,329,820	259,809,543	239,329,820
Санхүүгийн хөрөнгө-бодит үнэ цэнэ нь олз гарцаар хүлээн зөвшөөрөгдөх	9	184,554	520,464	184,554	520,464
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	10	159,657,425	214,816,931	159,657,425	214,816,931
Санхүүгийн хөрөнгө-борлуулахад бэлэн	11	3,194,738	1,778,566	3,194,738	1,778,566
Санхүүгийн хөрөнгө-Дуусгавар хугацаа хүртэл эзэмших	12	731,014,385	398,111,870	731,014,385	398,111,870
Охин компанид оруулсан хөрөнгө оруулалт	13	-	-	200,000	200,000
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	14	2,550,950	3,220	2,550,950	3,220
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	15	2,199,227,860	1,427,851,635	2,199,227,860	1,427,851,635
Өмч, барилга ба тоног төхөөрөмж	16	52,670,047	36,366,251	52,648,556	36,337,050
Биет бус хөрөнгө	17	4,638,352	802,840	4,637,302	800,744
ХОЗҮХХ	18	1,209,050	689,892	1,209,050	689,892
Өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгө	19	11,887,806	5,377,344	11,887,806	5,377,344
Бусад хөрөнгө	20	12,662,284	11,110,304	12,651,699	11,097,703
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	21	-	3,298,482	-	3,298,482
Нийт хөрөнгө		3,749,639,799	2,526,788,456	3,749,806,458	2,526,944,558
ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ					
Өр төлбөр					
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	22	26,462,940	46,989,030	26,462,940	46,989,030
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	23	2,161,434,493	2,056,677,247	2,161,778,828	2,056,727,989
Зээлээр авсан эх үүсвэр	24	1,032,319,221	112,840,408	1,032,319,221	112,840,408
Репо хэлцэл	25	167,154,900	-	167,154,900	-
Хоёрдогч өглөг	26	58,261,173	34,691,374	58,261,173	34,691,374
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	27	962,305	1,172,027	962,305	1,172,027
Болзошгүй өр төлбөр	28	2,578,818	2,215,362	2,578,818	2,215,362
Бусад өр төлбөр	29	19,678,735	80,739,098	19,621,467	80,739,098
Хойшлогдсон орлого	30	6,628,765	4,509,880	6,628,765	4,509,880
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	21	1,499,173	-	1,499,173	-
Орлогын албан татварын өр төлбөр	31	714,402	361,213	691,907	361,167
Нийт өр төлбөр		3 477 694 925	2 340 195 639	3 477 959 497	2 340 246 335
Өөрийн хөрөнгө					
Давуу эрхтэй хувьцаа	32	16,388,100	-	16,388,100	-
Хувьцаат капитал	33	25,907,593	25,907,593	25,907,593	25,907,593
Хувьцааны урамшуулал	33	42,322,298	42,322,298	42,322,298	42,322,298
Өмчийн бусад хэсэг	34	13,838,281	1,934,247	13,838,281	1,934,247
Хуримтлагдсан ашиг	35	173,488,603	116,428,679	173,390,689	116,534,085
Нийт өөрийн хөрөнгө		271,944,874	186,592,816	271,846,960	186,698,222
Нийт өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгө		3,749,639,799	2,526,788,456	3,749,806,458	2,526,944,558

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн Нэгтгэсэн ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй Орлогын Тайлан

64

	Тод	Аудитлагдсан-(Групп) 2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг	Аудитлагдсан-(Банк) 2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	36	290,946,169	200,245,015	290,945,319	200,245,015
Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	37	(184,695,271)	(143,124,972)	(184,700,730)	(143,127,131)
Хүүгийн цэвэр орлого		106,250,897	57,120,043	106,244,588	57,117,884
Харилцагчдад олгосон зээлийн үнэ цэнийн бууралтын нөөц	38	(27,342,769)	(8,605,761)	(27,342,769)	(8,605,761)
Харилцагчдад олгосон зээл, авлагын үнэ цэнийн бууралтын нөөцийн дараах цэвэр хүүгийн орлого		78,908,128	48,514,282	78,901,819	48,512,123
Бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн санхүүгийн хөрөнгөөс үүдсэн олз/гарз	39	2,550,950	4,484	2,550,950	4,484
Борлуулах боломжтой санхүүгийн хөрөнгөөс үүдсэн олз/гарз	39	(511,739)	(187,378)	(511,739)	(187,378)
Агуулагдсан санхүүгийн хэрэгслийн бодит үнэ цэнийн олз/гарз	39	209,722	709,744	209,722	709,744
Гадаад валют, үнэт металийн арилжааны олз/гарз	40	578,245	19,293,411	578,245	19,293,411
Гадаад валют, үнэт металийн ханшийн тэгшитгэлийн олз/гарз	40	37,586,759	(2,078,050)	37,586,759	(2,078,050)
Хүлээн авсан ногдол ашиг	40	4,459	6,776	4,459	6,776
Бусад үйл ажиллагааны орлого	40	353,300	189,931	353,243	189,969
Хураамж ба шимтгэлийн орлого	41	25,737,817	19,980,330	25,358,165	19,969,184
Хураамж ба шимтгэлийн зардал	42	(5,442,569)	(4,937,631)	(5,350,053)	(4,935,586)
Борлуулах боломжтой санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт	43	(1,005,420)	(1,040,666)	(1,005,420)	(1,040,666)
Бусад хөрөнгө, өрийн болон өрийн бус хүлээж болзошгүй үүргийн үнийн бууралтын нөөц	44	(597,567)	(2,184,286)	(597,567)	(2,184,286)
Үйл ажиллагааны орлого		138,372,086	78,270,947	138,078,585	78,259,725
Үйл ажиллагааны зардал	45	(67,183,606)	(45,536,016)	(67,116,015)	(45,418,952)
Татварын өмнөх ашиг		71,188,480	32,734,931	70,962,569	32,840,773
Орлогын албан татварын зардал	46	(14,128,557)	(6,694,629)	(14,105,966)	(6,694,413)
Цэвэр ашиг		57,059,924	26,040,302	56,856,604	26,146,360
Бусад дэлгэрэнгүй орлого					
Бусад дэлгэрэнгүй орлого/(зардал)	47	11,433,440	(200,703)	11,433,440	(200,703)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого-цэвэр		68,493,364	25,839,599	68,290,044	25,945,657
Нэгж хувьцааны үндсэн ашиг (төгрөг):	48	2,284	1,091	2,276	1,095
Нэгж хувьцааны шингэрсэн ашиг (төгрөг):	48	1,833	904	1,827	908

2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн Нэгтгэсэн Өмчийн Өөрчлөлтийн Тайлан

	Давуу эрхтэй хувьцаа мян.төг	Хувьцаат капитал мян.төг	Хувьцааны урамшуулал мян.төг	Зохицуулалтын нөөц мян.төг	Хувьцаанд суурилсан төлбөрийн нөөц мян.төг	Өмчлөх бусад санхүүгийн хөрөнгийн бэлэн нөөц мян.төг	Өмчлөх бусад санхүүгийн хөрөнгийн нөөц мян.төг	Дахин үнэлгээний нөөц мян.төг	Хуримтлагдсан ашиг мян.төг	Нийт өмч мян.төг
2012 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	-	24,591,543	22,344,874	3,980,112	1,500,000	262,407	-	-	86,408,264	139,087,200
Нэмж гаргасан хувьцаа	-	1,316,050	19,977,424	-	-	-	-	-	-	21,293,474
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	-	-	-	-	26,040,302	26,040,302
Хувьцаанд суурилсан төлбөр	-	-	-	-	372,543	-	-	-	-	372,543
Зохицуулалтын нөөцрүү шилжүүлсэн	-	-	-	(3,980,112)	-	-	-	-	3,980,112	-
Бусад дэлгэрэнгүй орлого (зардал)	-	-	-	-	-	(59,194)	(141,509)	-	-	(200,703)
2012 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	-	25,907,593	42,322,298	-	1,872,543	203,213	(141,509)	-	116,428,678	186,592,816
Нэмж гаргасан давуу эрхт хувьцаа	16,388,100	-	-	-	-	-	-	-	-	16,388,100
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	-	-	-	-	57,059,924	57,059,924
Хувьцаанд суурилсан төлбөр	-	-	-	-	470,594	-	-	-	-	470,594
Бусад дэлгэрэнгүй орлого (зардал)	-	-	-	-	-	(36,255)	3,257,517	8,212,178	-	11,433,440
2013 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	16,388,100	25,907,593	42,322,298	-	2,343,137	166,959	3,116,008	8,212,178	173,488,602	271,944,874

13-115-р хуудсан дахь тэмдэглэлүүд нь эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудын салшгүй хэсэг болно.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн Нэгтгэсэн Мөнгөн Гүйлгээний Тайлан

66

	Аудитлагдсан- (Групп) 2013 мян.төг	Аудитлагдсан- (Групп) 2012 мян.төг	Аудитлагдсан- (Банк) 2013 мян.төг	Аудитлагдсан- (Банк) 2012 мян.төг
ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ				
Татварын өмнөх ашиг	71,188,480	32,734,931	70,962,569	32,840,773
Тохируулга:				
Хуримтлуулсан хүүгийн зардал	-	-	-	-
Агуулагдсан үүсмэл санхүүгийн хэрэгслийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	-	-	-	-
Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	511,737	106,865	511,737	106,865
Валютын форвард хэлцлийн бодит бус гарз/(олз)	(2,547,730)	-	(2,547,730)	-
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны гарз/(олз)	-	15,103	-	15,103
Валютын ханшийн өөрчлөлтийн бодит бус гарз/(олз)	(37,880,352)	2,078,050	(37,586,759)	2,078,050
Дахин үнэлгээний нөөц	8,212,178		8,212,178	
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	22,557,847	3,478,388	22,557,847	3,478,388
Бусад хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	13,740	60,299	13,740	60,299
Борлуулахад бэлэн хөрөнгө оруулалтын үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	1,005,420	(1,398,558)	1,005,420	(1,398,558)
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	2,725,749	3,910,318	2,716,046	3,903,885
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга	831,643	563,622	831,643	562,309
Данснаас хассан үндсэн хөрөнгө	709,939	-	709,939	
Зээлийн алдагдалд байгуулсан нөөц	-	2,123,987	-	2,123,987
ОБҮХХ үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	3,257,517	110,063	3,257,517	110,063
Хувьцаанд суурилсан опционы төлбөрийн зардал	470,594	372,542	470,594	372,542
Ажлын капиталын өөрчлөлтийн өмнөх үйл ажиллагааны ашиг	71,056,763	44,155,610	71,114,741	44,253,706
Үйл ажиллагааны хөрөнгийн өөрчлөлтүүд:-				
Монголбанкинд заавал байлгах нөөц	(20,479,723)	(44,778,000)	(20,479,723)	(44,778,000)
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	(749,561,187)	(184,216,635)	(749,561,187)	(184,216,635)
Бусад хөрөнгө	(1,565,863)	(18,734,745)	(1,567,735)	(18,722,343)
Үйл ажиллагааны өр төлбөрийн өөрчлөлтүүд	-	-		
Бусад банк санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	146,628,810	37,492,777	146,628,810	37,492,777
Харилцагчдын харилцах хадгаламж	105,050,840	217,411,640	105,050,840	217,411,640
Бусад өр төлбөр	(25,963,205)	55,647,146	(26,020,617)	55,650,410
Үйл ажиллагаанд (зарцуулсан)/орсон мөнгө	(474,833,565)	106,977,793	(474,834,871)	107,091,555
Орлогын албан татварын төлөлт	(8,977,714)	(9,932,700)	(8,977,571)	(9,932,455)
Үйл ажиллагаанд (зарцуулсан)/орсон цэвэр мөнгө	(483,811,279)	97,045,093	(483,812,442)	97,159,100

**2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн
Нэгтгэсэн Мөнгөн Гүйлгээний Тайлан**

	Аудитлагдсан- (Групп) 2013 мян.төг	Аудитлагдсан- (Групп) 2012 мян.төг	Аудитлагдсан- (Банк) 2013 мян.төг	Аудитлагдсан- (Банк) 2012 мян.төг
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ				
Охин компанид оруулсан хөрөнгө оруулалт	-	-	-	(100,000)
Худалдан авсан санхүүгийн хөрөнгө оруулалт	(512,931,674)	(163,008,617)	(512,931,674)	(163,008,617)
Дуусгавар болсон ба борлуулсан санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын орлого	479,090,871	133,758,342	479,090,871	133,758,341
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого	1,732,627	742,870	1,732,627	742,870
Худалдан авсан үндсэн хөрөнгө	(28,500,685)	(10,419,909)	(28,499,740)	(10,384,275)
Худалдан авсан репо хэлцэлүүд	-	(501,520,605)	-	(501,520,605)
Хугацаа дуусгавар болсон репо хэлцлийн орлого	-	526,500,000	-	526,500,000
Худалдан авсан биет бус хөрөнгө	(4,668,201)	(720,472)	(4,668,201)	(719,364)
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(65,277,062)	(14,668,391)	(65,276,117)	(14,731,650)
САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ				
Хувьцаа нэмж гаргаснаас орж ирсэн мөнгө	16,388,100	21,293,474	16,388,100	21,293,474
Зээлийн санхүүжилтийн татан авалт	948,885,898	77,361,713	948,885,898	77,361,713
Зээлийн санхүүжилтийн эргэн төлөлт	(45,447,806)	(27,908,508)	(45,447,806)	(27,908,508)
Санхүүгийн үйл ажиллагаанаас орж ирсэн (зарцуулсан) цэвэр мөнгөн гүйлгээ	919,826,192	70,746,679	919,826,192	70,746,679
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр өсөлт (бууралт)	370,737,851	153,123,381	370,737,633	153,174,129
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	648,950,496	495,877,858	648,950,496	495,776,367
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл (Тод 54)	1,019,688,346	649,001,238	1,019,688,130	648,950,496

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн Нэгтгэсэн Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

1. ТАЙЛАГНАГЧ АЖ АХУЙН НЭГЖ

Эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь Голомт Банк ХХК ("Банк" гэх) болон Голомт Секюритиз ХХК ("Охин Компани" гэх)-ийн санхүүгийн тайлангуудаас бүрдэнэ.

Голомт Банк нь анх Бодь Интернэйшнл ХХК-ийн 100 хувийн охин компанийн хэлбэрээр Бодь Интернэйшнл ХХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдийн шийдвэрээр Монгол Улсын хууль, журмын дагуу үүсгэн байгуулагдсан.

Тус банк нь 2005 оны 12 сарын 05-ны өдөр Улсын Бүртгэлийн Албанаас олгогдсон 2075377 тоот регистрийн дугаартай, 9016001014 тоот Улсын Бүртгэлийн Гэрчилгээтэй.

1995 оны 03 сарын 06-ны өдөр Монгол Банкнаас Банкны үйл ажиллагаа эрхлэх 25 тоот тусгай зөвшөөрлийг авсан.

Банкны хүчин төгөлдөр дүрмийн дагуу Банкны үндсэн үйл ажиллагаа нь:

- Хадгаламж;
- Зээлийн үйлчилгээ;
- Картын үйлчилгээ;
- Баталгаа ба Аккредитив;
- Мөнгөн шилжүүлэг;
- Гадаад валют худалдах, худалдан авах, хадгалах арилжаалах;
- Үнэт метал худалдах, худалдан авах, хадгалах арилжаалах;
- Гадаад төлбөр, тооцоо;
- Үнэт цаас гаргах, арилжаалах;
- Санхүүгийн түрээсийн үйлчилгээ;
- Зээл болон бусад санхүүгийн хэрэглүүр худалдан авах, худалдах;
- Монгол Банк болон Засгийн Газрын бусад агентлагуудаас хязгаарлаагүй бусад санхүүгийн үйлчилгээ болно.

Тус Банк нь 2011 оны 06 сарын 02-ны өдөр Монгол Улсын Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 163 тоот тогтоолын дагуу андеррайтерийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл Санхүүгийн Зохицуулах Хорооноос авсан.

Банкны гол хувьцаа эзэмшигчдийн талаарх мэдээллийг дор харуулав:

Хувьцаа эзэмшигч	2013 он	2012 он
	Эзэмшил (%)	Эзэмшил (%)
Бодь Интернэйшнл ХХК	84.66%	84.66%
Свисс-Мо Инвестмент Эй.Жи	10.16%	10.16%
Трафигура Бэхээр Би.Ви	5.02%	5.02%
Хувьцаат капиталын 5 хувиас бага хувьцаа эзэмшигчид	0.16%	0.16%
Нийт	100%	100%

Тус Групп болон Банкийг Бодь Интернэйшнл ХХК 84.66 хувийг, Свисс-Мо Инвестмент Эй.Жи 10.16 хувийг, Трафигура Бэхээр Би.Ви 5.02 хувийг тус тус эзэмшдэг.

2013 оны 12 сарын 19-ны өдрийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрийн дагуу нэгж нь 1000 төгрөгний нэрлэсэн үнэтэй 25,000,000 ширхэг давуу эрхт хувьцааг гаргахыг зөвшөөрсөн бөгөөд 2013 оны 12 сарын 24-ны өдөр Ноён Зоригт (Давуу эрхт хувьцаа эзэмшигч) болон Голомт Банк ХХК-н хооронд давуу эрхийн хувьцаа худалдах болон худалдан авах гэрээ байгуулагдсан. Энэхүү гэрээний дагуу Банкны давуу эрхт хувьцаанд олгож буй нийт хөрөнгө оруулалтын хэмжээ нь 15,000,000 ам.доллар бөгөөд хоёр үе шаттай хэсэгчилсэн төлбөр байна. (2013 оны 12 сарын 25-ны өдрөөр 10 мянган ам.доллар мөн 2014 оны 12 сарын 25-ны өдрөөр 5 мянган ам.доллар). 2013 оны 12 сарын 31-ны байдлаар давуу эрхт хувьцааны дүн нь нийт 10,000,000 ам.доллар буюу 16,388,100 мянган төгрөгтэй тэнцэх 16,388,100 ширхэг давуу эрхт хувьцаа байна.

Охин компани

Голомт Банк ХХК-ийн 100 хувийн охин компани болох Голомт Секюритиз ХХК ("охин компани" гэх) нь 2011 оны 05 сарын 17-ны өдрийн №1 шийдвэрийн дагуу Хязгаарлагдмал Хариуцлагатай Компанийн хэлбэрээр үүсгэн байгуулагдсан.

Компани нь 2011 оны 11 сарын 02-ны өдөр Улсын Бүртгэлийн Албанд бүртгүүлж, 5481589 тоот регистрийн дугаартай 9011287134 тоот Улсын Бүртгэлийн Гэрчилгээ авсан.

Охин компани нь Үнэт Цаасны Зах зээл дээр үйл ажиллагаа эрхлэх 3/97 тоот Тусгай Зөвшөөрлийг 2011 оны 11 сарын 02-ны өдрийн Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны 317 тоот тогтоолын дагуу авсан.

Охин компанийн үндсэн үйл ажиллагаа нь:

- Брокерийн үйл ажиллагаа
- Дилерийн үйлчилгээ
- Санхүүгийн болон хөрөнгө оруулалтын үйлчилгээ

2. БАНК / ГРУППЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЧИН

2.1 Ерөнхий

Монгол Улсын эдийн засаг нь харьцангуй өндөр инфляцийн түвшинтэй, бусад гадаадын улс орнуудад чөлөөтэй хөрвөх чадваргүй үндэсний валюттай гэх мэт хөгжиж буй зах зээлийн шинж чанарыг агуулж байна. Монгол Улсын татвар, валютын болон гаалийн хууль тогтоомжуудыг өөр өөр өнцгөөс тайлбарлахаас гадна ойр ойрхон өөрчлөлт хийх хандлагатай. Монгол Улс нь зах зээлийн эдийн засгийн шаардлагыг хангахуйц эрх зүй, татвар болон захиргааны тогтолцоог тасралтгүй боловсронгуй болгож байгаа болно. Засгийн газраас хөгжүүлж буй эдийн засгийн шинэчлэл нь Монгол Улсын эдийн засгийг шинэ техник технологиор хангах, өндөр технологийн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, хөдөлмөрийн бүтээмжийг дээшлүүлэх, үндэсний өндөр технологийн үйлдвэрийг хөгжүүлэх, дэлхийн зах зээлд үндэсний бүтээгдэхүүний өрсөлдөх чадварыг сайжруулах зорилготой юм.

Европ болон бусад улс орнуудын санхүүгийн зах зээлийн тодорхойгүй бөгөөд тогтворгүй байдал үргэлжилж байгаа нь Монгол улсын санхүүгийн болон бизнесийн секторт томоохон сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй юм. Банкны удирдлагын баг нь нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн "Бодитой алдагдал" загварыг ашиглан зээлийн үнэ цэнийн бууралтын нөөцийг тооцдог аргачлалыг нэвтрүүлсэн. Энэхүү загвар нь өнгөрсөн хугацаан дахь түүхэн мэдээлэлд тулгуурлан үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолохыг шаарддаг бөгөөд ирээдүйн эдийн засгийн орчны өөрчлөлтөд тулгуурлан үнэ цэнийн бууралтыг тооцохыг хориглодог. Тухайн үйл явдал ирээдүйд тохиолдох магадлалтай байсан ч мөн хориглодог.

Монгол Улсын эдийн засгийн ирээдүйн чиг хандлага нь Засгийн Газраас авч хэрэгжүүлж байгаа эдийн засаг, мөнгө, санхүүгийн талаарх арга хэмжээний үр дүнтэй байдал, татвар, эрх зүйн зохицуулалт болон улс төрийн өөрчлөлт шинэчлэлтээс шууд хамааралтай.

2.2 Инфляци

Монгол улс нь инфляцийн өндөр түвшинтэй байсаар байна. Сүүлийн таван жилийн инфляцийн индексүүдийг доорх хүснэгтэнд харуулав:

Дуусгавар болсон жилүүд	Хугацаан дахь инфляци
2013 оны 12 сарын 31	12.50%
2012 оны 12 сарын 31	14.00%
2011 оны 12 сарын 31	10.20%
2010 оны 12 сарын 31	13.00%
2009 оны 12 сарын 31	4.20%
2008 оны 12 сарын 31	22.10%

2.3 Валютын ажил гүйлгээ

Гол төлөв Ам.доллар болон Евро зэрэг гадаад валют нь Монгол Улсын ихэнх бизнесийн төлбөр тооцоонд ашиглагдаж, суурь эдийн засагт чухал үүрэг гүйцэтгэж байна. Доорх хүснэгт нь Монгол Улсын Төв банкнаас зарласан Ам.доллар болон Еврогийн төгрөгтэй харьцах ханшийг харуулна:

Огноо	Ам.доллар	Евро
2013 оны 12 сарын 31	1,654.10	2,288.81
2012 оны 12 сарын 31	1,392.10	1,835.83
2011 оны 12 сарын 31	1,396.37	1,806.76
2010 оны 12 сарын 31	1,256.47	1,662.31
2009 оны 12 сарын 31	1,442.84	2,071.34
2008 оны 12 сарын 31	1,267.51	1,786.75

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

3. ТАЙЛАН БЭЛТГЭСЭН ҮНДЭСЛЭЛ

3.1 Ерөнхий зарчмууд

Групп болон Банкны эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт("СТОУС")-ын дагуу бэлтгэгдсэн. Групп болон Банк нь Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу нягтлан бодох бүртгэлээ хөтөлдөг. Эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь СТОУС-тай бүх материаллаг зүйлсийн хувьд нийцсэн нягтлан бодох бүртгэлийн суурийн дагуу бэлтгэгдсэн.

3.2 Гүйлгээний болон тайлагналын валют

Эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь Группын гүйлгээний болон тайлагналын валют болох Монгол улсын Үндэсний Төгрөг("төгрөг")-өөр илэрхийлэгдсэн ба өөрөөр тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд бүх үзүүлэлтүүдийг мянганчлан илэрхийлсэн.

3.3 Тооцоолол ба төсөөлөл

Санхүүгийн тайланг бэлтгэх нь санхүүгийн тайлан бэлтгэсэн өдрөөрх хөрөнгө, өр төлбөрийн тайлагнагдсан дүн, болзошгүй хөрөнгө, өр төлбөрийн нэмэлт тодруулга, тайлант хугацааны орлого болон зардлын тайлагнагдсан дүн зэрэгт нөлөөлөх тооцоолол болон төсөөллийг ашиглахыг шаарддаг. Удирдлагаас тооцоолол шаарддаг, санхүүгийн тайланд хамгийн чухал нөлөөтэй зүйлсийн талаар Тодруулга 5, Нягтлан бодох бүртгэлийн Гол Бодлогуудын Хураангуй-д нэмж тодруулсан.

Тайлангийн өдрөөр тодорхой бус байсан гол гол үнэлгээ болон ирээдүйд анхаарч үзэх үндсэн тооцоолууд нь доор тусгагдсан бөгөөд эдгээр нь дараагийн санхүүгийн жилүүдэд хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнэнд материаллаг нөлөө үзүүлж болохуйц нөлөө бүхий эрсдэлүүд байна.

(i) Өмч, барилга, тоног төхөөрөмж болон хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээ

Групп нь хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийг хуримтлагдсан элэгдлийг хассан дүнгээр өртгөөр нь бүртгэдэг. Мөн Групп нь газар болон барилгыг дахин үнэлэгдсэн дүнгээр хэмжиж, бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгасан. 2013 оны 12 сарын 31 байдлаар хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө болон газар, барилга зэргийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлох үүднээс үнэлгээний мэргэжилтэнг хөлсөлж авсан. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд үнэлгээний мэргэжилтэн нь тус хөрөнгийн шинж чанараас үүдэн зах зээлийн харьцуулагдах өгөгдөл байхгүй учир үнэлгээний мөнгөн урсгалыг дискаунтлах хандлагыг ашиглан тооцсон.

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн тодорхойлогдсон бодит үнэ цэнэ нь ялангуяа урт хугацаатай түрээслэх боломжит түвшний хувьд тооцоолсон өгөөжөөс хамгийн их мэдрэмтгий байна. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлоход ашигласан төсөөллийг тусдаа санхүүгийн тайлангийн тэмдэглэлд авч үзсэн.

(ii) Өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын хугацаа

Групп нь тайлант үе бүрийн эцэст биет бус хөрөнгө болон өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийн хөрөнгийн зүйлсийн үлдэх ашиглалтын хугацааг үнэлдэг. Үнэлгээ нь хөрөнгийн тухайн үеийн нөхцөл байдлаас гадна тухайн хөрөнгө ирээдүйд Групп-т эдийн засгийн үр өгөөжийг хэр удаан хугацаанд авчирч чадах эсэхээс хамааран тооцсон хугацаанд үндэслэн шалгадаг. Хэрвээ үнэлгээ нь өмнөх тооцоолуудаас өөр байвал өөрчлөлтүүд нь нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын өөрчлөлтөөр тусгагдана. Эдгээр үнэлгээ нь өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийн дансны үнэ болон өмнөх хугацааны элэгдлийн зардлын дүнд материаллаг нөлөө үзүүлж болох юм.

(iii) Найдваргүй авлагын хасагдуулга

Групп нь найдваргүй авлагын хасагдуулгыг харилцагчийн төлбөрөө төлөх чадваргүй болох магадлалд үндэслэн хэмжиж бүртгэлд тусгадаг. Найдваргүй авлагын зохистой байдлыг үнэлэхдээ удирдлага нь тухайн үеийн эдийн засгийн ерөнхий байдал, баланс дах авлагын дансны насжилт, данснаас хасалт хийхээс өмнөх үеийн түүхэн мэдээлэл, харилцагчдын зээлээ төлөх чадвар болон төлбөрийн хугацааны өөрчлөлт зэрэгт үндэслэн тооцдог. Эдийн засаг, үйлдвэрлэлийн өөрчлөлт эсвэл онцгой харилцагчдын нөхцөл байдлууд нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дээр тусгагдсан найдваргүй авлагын хасагдуулгад залруулга оруулахыг шаардаж болно.

(iv) Хуучирсан болон удаан гүйлгээтэй бараа материалын хасагдуулга

Групп нь хуучирсан болон удаан гүйлгээтэй түүхий эд материал болон сэлбэг хэрэгсэлд хасагдуулга хийдэг. Группын тодорхой бэлэн бүтээгдэхүүнүүд нь цэвэр боломжит үнэ цэнээр бүртгэгддэг. Бэлэн бүтээгдэхүүний цэвэр боломжит үнэ цэнийн хэмжилтийг хамгийн итгэж болохуйц нотолгоо бий болох үед хийнэ. Эдгээр хэмжилт нь нотолгоо/үйл явдал нь дараа үеүдэд бий болж тайлант хугацааны эцэс хүртэл энэхүү үйл явдал нь байсаар байгааг нотолж байгаа тохиолдолд тус үйл явдалтай шууд холбоотой өртөг эсвэл үнэ цэнийн өөрчлөлтийн хэлбэлзлийг тусган авч хэмждэг.

(v) Шүүхийн нэхэмжлэх

Групп нь хүлээгдэж байгаа маргааныг шүүхээр эсвэл төлбөр тооцоонд хамаарах бусад өрийн үлдэгдлийн нэхэмжлэлийг харилцан тохиролцоо, зуучлал, арбитрын эсвэл төрийн хуулиар зохицуулалтаар шийдвэрлүүлэхтэй холбоотойгоор болзошгүй өр төлбөр төлөх эрсдэл болон түүнд зориулсан аливаа санг хэмжиж, хүлээн зөвшөөрөхдөө үнэлгээ хийдэг. Хүлээгдэж байгаа нэхэмжлэл нь амжилттай болох эсвэл хариуцлага хүлээх магадлалыг үнэлэх болон эцсийн төлбөр тооцоо хийгдэх боломжит тоон хэмжээг тодорхойлоход мэргэжлийн шийдэл гаргах шаардлагатай болдог. Үнэлгээний үйл явц дах уламжлалт тодорхой бус байдлаас үүдэн бодит алдагдал тооцоолсон сангаас зөрүүтэй байж болно. Хэмжилт нь дотоодын мэргэжилтнүүдийн эсвэл гадны зөвлөгчийн тусламжтайгаар бий болсон шинэ мэдээлэл ирэх болгонд өөрчлөгдөж болно. Тооцоолол дахь өөрчлөлт нь ирээдүйн үйл ажиллагааны үр дүнд томоохон нөлөө үзүүлэх магадлалтай байдаг.

(vi) Хойшлогдсон орлогын татварын хөрөнгө

Хойшлогдсон татварын хөрөнгийг тайлант үе бүрийн эцэст шалгадаг бөгөөд үүнийг ирээдүйд хангалттай татварын өгөөж хүртэх боломжгүй болсон үед бүхлээрээ эсвэл хэсэгчлэн бууруулдаг. Үүнийг хэмжих магадлал нь хүлээгдэж буй ирээдүйн гүйцэтгэлд суурилан үнэлдэг. Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн ирээдүйн ашиглалтын магадлалыг үнэлэхэд олон төрлийн хүчин зүйлсийг авч үзэх шаардлагатай. Үүнд: өмнөх үеийн үйл ажиллагааны үр дүн, үйл ажиллаганы төлөвлөгөө, татварын стратеги төлөвлөлт болон цаашид шилжүүлэн тооцох татварын алдагдалын дуусгавар хугацаа зэрэг болно. Хэрвээ бодит үр дүн нь тооцоологдсон дүн эсвэл тооцооллоос өөр байвал энэ нь ирээдүйн үеүдэд санхүүгийн байдлын тайланд залруулагдах бөгөөд мөнгөн гүйлгээ болон үйл ажиллагааны үр дүнд сөргөөр нөлөөлнө.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө нь хойшлогдсон татварын хөрөнгийг ирээдүйд шилжүүлэх үнэлгээ нь буурах үед энэхүү бууралтыг орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

3.4 Өөдрөг төсөөлөл

Эдгээр санхүүгийн тайлангууд нь Группын үйл ажиллагаа болон санхүүгийн байдалд үзүүлэх Монгол улсын бизнесийн орчны нөлөөллийн талаарх Группын удирдлагын үнэлгээг тусгасан. Монгол улсын эдийн засгийн ирээдүйн чиг хандлага нь Засгийн Газрын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үр дүн, зохицуулалтын болон улс төрийн хөгжил дэвшил гэх мэт Группын хяналтаас гадна орших бусад хүчин зүйлсээс багагүй хамаардаг. Эдгээр хүчин зүйлс нь Группын санхүүгийн байдалд ирээдүйд хэрхэн нөлөө үзүүлэхийг Группын удирдлага нь урьдчилан таамаглах боломжгүй юм.

Эдгээр санхүүгийн тайлангууд нь өөдрөг төсөөлөлд үндэслэгдэн бэлтгэгдсэн. 53.4-р Тодруулгад харуулсан Группын төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар нь эргэлтийн өр төлбөрөө барагдуулахад хүрэлцэхүйц түргэн хөрвөх хөрөнгөтэй болохыг илэрхийлж байна.

Хөрвөх чадварын эрсдэлээ шууд удирдахын тулд Групп нь Группын хөрвөх чадварын түвшинд нөлөө үзүүлж болох гадаад хүчин зүйлсийг тогтмол хянаж, мөнгөн урсгалаа төлөвлөдөг. Хөрвөх чадварын дунд болон урт хугацааны эрсдэлийг удирдахдаа хөрөнгө болон өр төлбөрийн дуусгавар болох хугацааны зөрүүтэй байдлыг шинжилдэг. Эрсдэлд өртөх магадлалыг бууруулахын тулд Групп хөрвөх чадварын зөрүүний хязгаар тогтоодог бөгөөд энэхүү тогтоосон хязгаарыг гадаад болон дотоод орчны өөрчлөлттэй уялдуулан тогтмол хугацаагаар шалгадаг.

Хөрвөх чадварын шаардлагатай түвшинг хадгалахын тулд Групп болон Банк Монгол улсын Төв Банкнаас болон банк хоорондын зах зээл дээрээс эх үүсвэр татах боломжтой. Хөрвөх чадварын эх үүсвэрийг төрөлжүүлэх нь Группыг ямар нэг эх үүсвэрээс хараат байх эрсдэлийг хамгийн бага түвшин хүртэл бууруулж өр төлбөрөө бүрэн барагдуулах боломжийг олгодог. Группын хуримтлуулсан өнөөгийн хөрвөх чадварын байдал болон нэмэлт санхүүжилт бий болгох боломжит эх үүсвэр зэрэг нь Группыг урт хугацааны турш үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах боломжийг олгодог.

3.5 Хэмжилтийн үндэслэл

Эдгээр нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь санхүүгийн байдлын тайланд тусгагдсан доорх материаллаг зүйлсээс бусад нь түүхэн өртөгт суурилан бэлтгэгдсэн:

- Бодит үнэ цэнэ нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх санхүүгийн хэрэглүүрүүд нь бодит үнэ цэнээр;
- Борлуулах боломжтой санхүүгийн хөрөнгө нь бодит үнэ цэнээр ;
- Биологийн хөрөнгө нь бодит үнэ цэнээс борлуулахад гарсан өртгийг хассан дүнгээр;
- Газар болон барилга нь бодит үнэ цэнээр ;
- Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө нь бодит үнэ цэнээр ;
- Тодорхойлсон тэтгэмжийн үүргийн өнөөгийн үнэ цэнэ дээр хүлээн зөвшөөрөөгүй актуар олзыг нэмж, төлөвлөгөөт хөрөнгийн цэвэр нийт дүн, үзүүлсэн үйлчилгээний хүлээн зөвшөөрөөгүй өртөг болон хүлээн зөвшөөрөөгүй актуар гарзыг хасах замаар тодорхойлсон тэтгэмжийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрдөг.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

4. ШИНЭ БОЛОН НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРСОН СТАНДАРТ, СТАНДАРТЫН ТАЙЛБАР

4.1 2013 оны 01 сарын 01 өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр үйлчлэх шинэ стандартууд болон стандартын тайлбарууд

72

Шинэ болон нэмэлт өөрчлөлт орсон дараах стандарт болон нэмэлт тайлбарууд нь 2013 оны 01 сарын 01-ны өдрөөс эхлэн эдгээр санхүүгийн тайлангуудад анх удаа мөрдөгдсөн. Эдгээр санхүүгийн тайланд мөрдөгдсөн стандарт болон нэмэлт өөрчлөлтүүдийг доор үзүүлэв

СТОУС 10, *Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан* (2011 оны 05 сард батлагдаж 2013 оны 01 сарын 01-ны өдөр буюу үүний дараа үеүдээс эхлэн хүчин төгөлдөр байна.)

Аж ахуйн нэгж нэг ба түүнээс дээш аж ахуйн нэгжүүдийг хянаж буй үед нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэх болон толилуулах зарчмыг гаргах нь СТОУС 10-ын гол зорилго юм. НБООУС 27 “Нэгтгэсэн ба Тусдаа Санхүүгийн Тайлан” болон СТХ-12 (SIC-12) Нэгтгэл– Тусгай Зорилготой Аж Ахуйн Нэгж- д заасан нэгтгэл болон хяналтын талаарх бүх шаардлагуудыг СТОУС 10 нь орлох ба хяналтын зарчмыг тодорхойлж, нэгтгэлд хяналт нь суурь болохыг тодорхойлдог. СТОУС 10-аар хяналтын талаарх тодорхойлолтыг өөрчилсөн ба ингэснээр бүх аж ахуйн нэгжүүд хяналтыг тодорхойлохдоо ижил шалгуур баримтлах талаар заасан. Хяналт хэмээх шинэ тодорхойлолт нь дараах гурван элементээс бүрдэнэ. Үүнд:

- (а) санхүүжигчид тавих хөрөнгө оруулагчийн эрх мэдэл
- (б) санхүүжигчийн оролцооноос хувьсах өгөөж хүртэх эрх ба эрсдэлд өртөх магадлал
- (в) тухайн санхүүжигч дэх эрх мэдлээ ашиглан хөрөнгө оруулагчийн үр өгөөжид нөлөөлөх чадвар

Санхүүжигчийг хяналтандаа байлгадаг хөрөнгө оруулагч эдгээр гурван шалгуурыг бүгдийг хангасан байх ёстой. Хяналтыг үнэлэхэд хүндрэлтэй үед ашиглах нэмэлт зааврыг стандартад тайлбарласан.

Групп нь нэг охин компанитай бөгөөд хяналтыг үнэлэхэд хүндрэлтэй бус бөгөөд СТОУС 10-н хэрэглээ нь охин компани дах сонирхлын нэгтгэлд үзүүлэх нөлөөлөл нь их биш байна.

СТОУС 11 “Хамтарсан хэлцэл” (2011 оны 05 сард гарч 2013 оны 01 сарын 01-ны өдөр буюу үүний дараа үеүдээс хүчин төгөлдөр байна.)

СТОУС 11 Хамтарсан Хэлцэл нь НБООУС 31 Хамтарсан Үйлдвэр дахь Хөрөнгө Оруулалт болон СТХ-13 Хамтарсан Хяналттай Аж Ахуйн Нэгжүүд – Мөнгөн-бус Хувь Оролцоо-г орлоно. Өмнө нь НБООУС 31-д хамтарсан хяналттай аж ахуйн нэгж, хамтарсан үйл ажиллагаа болон хамтарсан хяналттай хөрөнгө гэсэн хамтарсан хэлцлийн гурван төрөл байсан.

СТОУС 11–д хамтарсан хэлцлийн зөвхөн хоёр төрөл байна. Ангиллын төрөл нь хамтарсан хэлцэлд оролцогч талуудын эрх болон үүргээс хамаарна. Дараах төрлүүд байна:

- Хөрөнгө оруулагч нь хэлцэл дэх хөрөнгийг эзэмших эрх эдэлж, өр төлбөрийг хариуцах үүрэг хүлээж байх хэлцлийг хамтын хэлцэл гэнэ. Хамтарсан үйл ажиллагаанд оролцогч тал нь хөрөнгө, өр төлбөр, орлого болон зардлын өөрт ногдох хэсгийг хариуцна.
- Хөрөнгө оруулагч нь хэлцэл дэх цэвэр хөрөнгийг эзэмших эрхтэй хэлцлийг Хамтарсан үйлдвэр гэнэ. Хамтарсан үйлдвэр дэх Хөрөнгө Оруулалтыг өмчийн аргаар бүртгэнэ.

Хамтарсан хэлцлийг оролцоогоор хувь тэнцүүлэн нэгтгэхийг хориглосон. СТОУС 11-н хэрэглээ нь Группын хамтарсан хэлцэлийн бүртгэлд нөлөөлөхгүй.

СТОУС 12 “Бусад аж ахуйн нэгжүүдийн хувь оролцооны тодруулга” (2011 оны 05 сард гарч 2013 оны 01 сарын 01-ны өдөр буюу үүний дараа үеүдээс хүчин төгөлдөр байна.)

СТОУС 12 нь охин компаниуд, хамтарсан хэлцлүүд, хараат компаниуд болон тусгай зориулалттай аж ахуйн нэгжүүдэд тухайн аж ахуйн нэгжийн оруулсан хувь оролцоотой холбоотой тодруулгын шаардлагыг заасан. Тайлагнагч аж ахуйн нэгжийн бусад аж ахуйн нэгжүүдтэй холбогдсон харилцаа холбооны мөн чанар болон санхүүгийн нөлөөллийг санхүүгийн тайлангийн мэдээлэл хэрэглэгчид үнэлэхэд нь тус болохуйц мэдээллийг тайлагнагч аж ахуйн нэгж тодруулахыг уг стандартаар шаардсан. Эдгээр шаардлагын хүрээнд шинэ стандарт нь бусад аж ахуйн нэгж дэх хувь оролцооны сонирхлын нөлөөлөл, хамтын хяналт эсвэл хяналт байгаа эсэхийг тодорхойлон гол тооцоолол болон төсөөлөл хэсэгт тодруулахыг шаардсан бөгөөд үүнээс гадна тусгай зориулалттай аж ахуйн нэгж дэх сонирхлын тодруулга болон хяналтын бус хувь оролцоотой охин компаниудын санхүүгийн мэдээллийг нэгтгэж мөнгөн урсгал болон группын үйл ажиллагаа дах хяналтын бус сонирхлын хувийг нэмж тодруулна

СТОУС 13 “Бодит үнэ цэнийн хэмжилт”

(2011 оны 05 сард гарч 2013 оны 01 сарын 01-ны өдөр буюу үүний дараа үеүдээс хүчин төгөлдөр байна) Ирээдүйн тайлант хугацаанд

СТОУС 13, Бодит Үнэ Цэнийн Хэмжилт нь бодит үнэ цэнийн талаарх илүү ойлгомжтой тодорхойлолт, бодит үнэ цэнийн хэмжилтийн ганц эх үүсвэр, СТОУС-ыг ашиглах тодруулгын шаардлагуудыг тодорхой болгох замаар тууштай байдлыг сайжруулах ба хүндрэлийг бууруулахад чиглэгдсэн. Шаардлагууд нь бодит үнэ цэнийн бүртгэлийг хэрхэн хэрэглэх талаар заавраар хангана. Энэ нь бусад СТОУС-ууд дахь бодит үнэ цэнийн хэмжилтийн талаарх тодруулгын шаардлагуудыг орлох ба илүү өргөжүүлсэн.

Группын бодит үнэ цэнийн хэмжилтэт СТОУС 13 нь төдийлөн материаллаг нөлөө үзүүлэхгүй.

НББОУС 19 (2011 онд шинэчлэгдсэн) “Ажилчдын тэтгэмж”

(2011 оны 06 сард гарч 2013 оны 01 сарын 01-ны өдөр буюу үүний дараа үеүдээс хүчин төгөлдөр байна.)

Зарим зүйлсээс бусад тохиолдолд буцаан хэрэглэх горимоор хэрэгжүүлнэ

НББОУС 19 (2011 онд шинэчлэгдсэн)-т орсон гол өөрчлөлт нь тэтгэмжийн төлөвлөгөө болон тэтгэмжийн дуусгавар хугацааны үед хийгдэх нягтлан бодох бүртгэл байна. Бусад жилийн хувьд тодорхойлогдсон тэтгэмжийн үүрэг хариуцлагын өөрчлөлтийн бүртгэл болон тэтгэмжийн төлөвлөгөөний бодит үнэ цэнэ нөлөө үзүүлэхүйц хэмжээнд өөрчлөгдсөн үеийн бүртгэлийн талаар тусгасан.

Стандартын нэмэлт өөрчлөлт нь тэтгэмжийн төлөвлөгөөний хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт болон тодорхойлогдсон тэтгэмжийн үүрэг хариуцлагын өөрчлөлтүүдийг бий болсон үед нь хүлээн зөвшөөрөхийг шаардсан бөгөөд НББОУС 19-ын өмнөх хувилбараас “коридор аргыг” хасаж өмнөх хугацааны үйлчилгээний өртгийг түргэсгэн бүртгэхийг шаардсан. Мөн нэмэлт өөрчлөлт нь Тогтоосон тэтгэмжийн төлөвлөгөөний өр төлбөр/хөрөнгийг дахин хэмжсэнээс үүсэх актуар олз/гарзыг ашиг, алдагдлаас илүү бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрч, дараа үеүдэд дахин ангилахгүй

Нягтлан бодох бүртгэлийн загварт өөрчлөлт орсонтой холбоотой “цэвэр сонирхол” (тэтгэмжийн төлөвлөгөөний хөрөнгийн хүлээгдэж буй өгөөж болон хүүгийн зардлын оронд) гэх шинэ элемент танилцуулагдаж байгаа бөгөөд энэ нь passage of time үүссэн тодорхойлогдсон цэвэр тэтгэмжийн өр төлбөр эсвэл хөрөнгийн тайлант хугацаа дах өөрчлөлтийг илтгэх бөгөөд тодорхойлогдсон цэвэр тэтгэмжийн хөрөнгө, өр төлбөрөөс хөнгөлтийн хувийг тооцож тооцологдоно. Мөн НББОУС 19 нь тодорхойлогдсон тэтгэмжийн зардлын тайлагналыг дэлгэрэнгүйгээр тодруулахыг шаардсан.

НББОУС 19-ын (2011 онд шинэчлэгдсэн) хэрэглээ нь Группын санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөө үзүүлэхгүй.

СТОУТХ 20 “Ил Уурхайн Үйлдвэрлэлийн Үе Шатан дахь Хөрс Хуулалтын Өртөг”

(2011 оны 10 сард гарч 2013 оны 01 сарын 01-ны өдөр буюу үүний дараа үеүдээс хүчин төгөлдөр байна)

Энэхүү тайлбар нь ил уурхайн үйлдвэрлэлийн үе шатанд гарсан хөрс хуулалтын өртгийг нягтлан бодох бүртгэлд хэрхэн тусгах талаарх удирдамжаар хангах ба хөрс хуулах үйл ажиллагаанаас хүртэх өгөөжийн нягтлан бодох бүртгэлд зориулагдсан. Тайлант жилийн хугацаанд Группт тус стандарттай холбоотой гэрээ байгуулагдаагүй бөгөөд Группын санхүүгийн тайланд нөлөө үзүүлэхгүй.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

4. ШИНЭ БОЛОН НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРСОН СТАНДАРТ, СТАНДАРТЫН ТАЙЛБАР (үргэлжлэл)

4.1 2013 оны 01 сарын 01 өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр үйлчлэх шинэ стандартууд болон стандартын тайлбарууд (үргэлжлэл)

74

СТОУС 7 нэмэлт өөрчлөлт “Санхүүгийн Хөрөнгө ба Санхүүгийн Өр Төлбөрийг Цэвэр дүнгээр Тооцох болон Холбогдох Тодруулга” (2011 оны 12 дугаар сард гаргасан ба 2013 оны 01 сарын 01 өдрөөс эхлэх тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө) Буцаах горим хэрэглэнэ

СТОУС 7-ийн нэмэлт өөрчлөлт нь суутган тооцох (цэвэр дүнг гаргах) эрх болон холбогдох хэлцлүүдийн (тухайлбал, барьцааны гэрээ) талаарх мэдээллийг аж ахуйн нэгж тодруулахыг шаардсан. Тодруулга нь хэлцлүүдийг цэвэрлэж толилуулснаар аж ахуйн нэгжийн санхүүгийн байдалд үзүүлэх нөлөөллийг үнэлэхэд санхүүгийн тайлангийн хэрэглэгчдэд тустай байвал зохино. Шинэ тодруулгуудыг НББОУС 32 Санхүүгийн Хэрэглүүр: Толилуулга-ын дагуу суутган тооцох бүх хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хэрэглүүрүүдэд шаардагдана.

Тодруулгууд НББОУС 32-ын дагуу суутган тооцох эсэхээс үл хамааран дагаж мөрдөх суутган тооцох хэлцэл эсвэл төстэй хэлцэлд хамаарах хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хэрэглүүрүүдэд мөн хэрэглэнэ.

Групп-д хооронд нь цэвэрлэх хэлцэлүүд байхгүй бөгөөд СТОУС-7 орсон нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Группын санхүүгийн тайланд нөлөөлөхгүй.

НББОУС 1-д орсон өөрчлөлтүүд, “Санхүүгийн Тайлангийн Толилуулга” (2011 оны 06 дугаар сард гаргасан ба 2012 оны 07 сарын 01 өдрөөс эхлэх тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө)

НББОУС 1-д бусад дэлгэрэнгүй орлогын (БДО) хэсэт тайлагнагдсан зүйлүүдийн тодруулгын өөрчлөлтүүдийг тусгасан. Өөрчлөлтүүд нь аж ахуйн нэгжээс ирээдүйд ашиг, алдагдал руу дахин ангилагдах зүйлс эсвэл ангилагдахгүй зүйлс гэдэгт үндэслэн БДО-ын зүйлсийг хоёр хэсэгт бүлэглэх ёстой гэж шаардсан.

Энэхүү өөрчлөлт нь мөн шинэ нэр томъёог танилцуулсан — “дэлгэрэнгүй орлогын тайлан” гэдгийг “ашиг, алдагдал болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан” гэж өөрчилсөн бөгөөд уг шинэ нэршлийг заавал хэрэглэхийг шаардаагүй.

4.2 2009–2011 оны хооронд гаргасан СТОУС-уудын жилийн сайжруулалтууд

НББОУС 16 “Өмч, барилга, тоног төхөөрөмж” — *Үйлчилгээний тоног төхөөрөмжийн ангилал*

Уг стандартын сайжруулалт нь өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийн шалгуурыг хангаж буй гол үндсэн сэлбэг хэрэгсэл болон үйлчилгээний тоног төхөөрөмжийг бараа материал биш болохыг тодруулж өгсөн.

НББОУС 16-д орсон өөрчлөлтийн хэрэглээ нь Группын санхүүгийн тайланд нөлөөлөхгүй.

НББОУС 32 “Санхүүгийн Хэрэглүүрүүд: Толилуулга” — *Өмчийн хэрэглүүрийн эзэмшигчдэд ногдох хуваарилалтуудын татварын нөлөө*

Уг стандартын сайжруулалт нь НББОУС 12 Орлогын Татвар-ын дагуу бүртгэсэн эзэмшигчдэд хуваарилсан ашгийн хуваарилалтуудаас үүсэх орлогын татварын нөлөөг тодруулсан.

НББОУС 32-д орсон өөрчлөлтийн хэрэглээ нь Группын санхүүгийн тайланд нөлөөлөхгүй.

НББОУС 1 “Санхүүгийн Тайлангийн Толилуулга” — *Зэрэгцүүлэгдэх мэдээлэлд тавигдах*

Сайн дурын зэрэгцүүлэгдэх нэмэлт мэдээлэл болон зэрэгцүүлэгдэх мэдээлэлд наад захын шаардагдах мэдээллийн хоорондын ялгааг уг стандартын сайжруулалт тодруулсан. Аж ахуйн нэгж хамгийн багадаа зэрэгцүүлэгдэх жилийн мэдээллээс гадна сайн дурын зэрэгцүүлэгдэх мэдээллийг гаргах үедээ зэрэгцүүлэгдэх мэдээллийг санхүүгийн тайлангийн тэмдэглэлд заавал оруулна. Стандартын нэмэлт өөрчлөлт нь Санхүүгийн байдлын гурав дах тайлан нь (Группын хувьд 2012 оны 01 сарын 01) санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд дахин ангилал нь хавсаргасан холбоотой тэмдэглэлд тодруулагдаагүй эсвэл өнгөрсөн үеийн мэдээллүүдийг дахин баталгаажуулсан бол толилуулах талаар тодруулсан.

Групп нь зэрэгцүүлэх мэдээлэлд наад захын шаардагдах мэдээлэлийг хангаагүй бөгөөд НББОУС 1-н өөрчлөлтийн хэрэглээ нь Группын санхүүгийн тайланд нөлөө үзүүлэхгүй.

4.3 Хараахан мөрдөгдөж эхлээгүй байгаа Стандарт болон Тайлбарууд

НББОУС 32 —н нэмэлт өөрчлөлт “Санхүүгийн Хэрэглүүрүүд: Толилуулга. Санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн суутган тооцох ” (2011 оны 12 дугаар сард гаргасан ба 2014 оны 01 сарын 01 өдрөөс эхлэх тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө)

Буцаан хэрэглэнэ

НББОУС 32—н нэмэлт өөрчлөлт нь тухайн хугацаанд хэрэгжиж байгаа хуулийн хүрээнд суутгах тооцохыг тодорхойлсон.

Стандартын нэмэлт өөрчлөлт нь нийт дүнгээрх төлбөр тооцооны механизм ашигладаг төлбөр тооцооны системд (клирингийн төвлөрсөн төлбөр тооцооны систем гэх мэт) НББОУС 32-ийн хооронд нь хаах шалгуурын хэрэглээг нэмж тодруулсан.

Группын санхүүгийн байдал болон гүйцэтгэлд НББОУС 32-н нэмэлт өөрчлөлтийн хэрэглээ нь нөлөөлөхгүй.

СТОУС 9 “Санхүүгийн хэрэглүүр 1 дүгээр хэсэг: Ангилал болон хэмжилт”

(2009 оны 11 дугаар сард гаргасан ба 2015 оны 01 сарын 01 өдрөөс эхлэх тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө)

СТОУС 9 нь НББОУС 39-г орлуулах НББОУС-н Хорооноос гаргасан төслийн эхний хэсэг юм ба энэ нь санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн ангилал ба хүлээн зөвшөөрөлт хэрэглэгдэнэ. 2011 оны 12 сард нэмэлт өөрчлөлт орсон бөгөөд 2013 оны 01 сарын 01-ны өдрөөс 2015 оны 01 сарын 01-ны өдөр хүртэл хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

Стандарт нь дараах гол ойлголтуудыг агуулсан.Үүнд:

- Санхүүгийн хөрөнгө нь дараа үеүдэд бодит үнэ цэнээр хэмжигдэх болон дараа үеүдэд хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх гэсэн үндсэн 2 ангилалд хуваагдаж байгаа. Аль аргыг хэрэглэх шийдвэр нь анхны хүлээн зөвшөөрөлтөд хийгдэнэ. Ангилал нь хэрэглүүрийн гэрээний мөнгөн урсгалын шинж чанар болон санхүүгийн хэрэглүүрийг удирдах загвараас шалтгаална.
- Хэрэглүүр нь хэрвээ өрийн хэрэглүүр бөгөөд (i) аж ахуйн нэгжийн бизнесийн загварын зорилго нь гэрээний мөнгөн урсгалыг хөрөнгөөр барагдуулах (ii) хөрөнгийн гэрээний мөнгөн урсгал нь зөвхөн үндсэн болон хүүгийн төлбөрийг илэрхийлсэн дараа үеүдэд хорогдуулсан өртгөөр хэмжинэ. Бусад бүх өрийн хэрэглүүрүүд нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх бодит үнэ цэнээр хэмжигдэнэ.
- Бүх өмчийн хэрэглүүрүүд нь дараа үеүдэд бодит үнэ цэнээр хэмжигдэнэ. Борлуулахаар эзэмшиж буй өмчийн хэрэглүүрүүд нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх бодит үнэ цэнээр хэмжигдэнэ. Өөр бусад бүх өмчийн хэрэглүүрүүд нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөхөөс илүү бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бодит үнэ цэнийн бодит ба бодит бус олз гарзаар хүлээн зөвшөөрөх эцсийн сонголтыг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө хийнэ. Ногдол ашиг нь хөрөнгө оруулалтын өгөөж бий болсон үед орлогын тайланд толилуулна.
- НББОУС 39 дах санхүүгийн өр төлбөрийн ангилал болон хэмжилтийн ихэнх шалгуур нь СТОУС 9-д ерөнхийдөө өөрчлөгдөөгүй.

Гол өөрчлөлтүүд нь хэрэв аж ахуйн нэгжид бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгасан өр төлбөрийн зээлийн эрсдэлийн өөрчлөлтийн нөлөөллийн хүлээн зөвшөөрөлт нь ашиг алдагдалд тохиромжгүй бол бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан дах өр төлбөрийн эрсдэлийн өөрчлөлтүүдийн нөлөөг аж ахуйн нэгж нь бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд ашиг, алдагдлаар тайлагнагдах бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн санхүүгийн өр төлбөрийн зээлийн эрсдэлийн өөрчлөлтийн нөлөөг тусгасан байхыг шаардсан.

Групп нь 2015 оны 01 сарын 01-ны өдрөөр эхлэл болсон санхүүгийн тайлант жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд СТОУС 9-ийг ашиглахаар таамаглаж байгаа бөгөөд СТОУС 9-н хэрэглээ нь Группын тайлагнагдсан санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн дүнд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлж болно. Гэсэн хэдий ч энэхүү стандарт нь бүрэн хэмжээгээр дуусгавар болтол нөлөөлөлийн хангалттай хэмжилтийг нэвтрүүлэх боломжгүй юм.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

4. ШИНЭ БОЛОН НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРСОН СТАНДАРТ, СТАНДАРТЫН ТАЙЛБАР (үргэлжлэл)

4.3 Хараахан мөрдөгдөж эхлээгүй байгаа Стандарт болон Тайлбарууд (үргэлжлэл)

76

СТОУС 10, СТОУС 12 болон НББОУС 27-д оруулсан өөрчлөлт (2012 оны 10 дугаар сард гаргасан ба 2014 оны 01 сарын 01 өдрөөс эхлэх тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөнө)
Буцаан хэрэглэх горим
Заасан хугацаанаас өмнөх үед ашиглагдаж болно

НББОУС 36 Хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт Санхүүгийн бус хөрөнгийн эргэн нөхөгдөх өртгийг тодруулахыг шаардсан нэмэлт өөрчлөлт оруулсан, 2014 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс эхлэн мөрдөнө.

НББОУС 39 Санхүүгийн хэрэглүүр: Хүлээн зөвшөөрөлт ба хэмжилт-д үүсмэл хэрэглүүр хэмээх шинэ зүйл нэмж оруулсан, 2014 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс эхлэн мөрдөнө.

СТОУТХ 21 Хураамж (2013 оны 5 дугаар сард гаргасан ба 2014 оны 01 сарын 01-ний өдрөөр эхлэх тайлангийн хугацаанаас мөрдөж эхлэнэ).
Буцаах горим хэрэглэнэ.

Өөрчлөлтүүд нь СТОУС 10 дахь нэгтгэлийн шаардлагаас зарим заалтыг хассан ба охин компаниудыг нэгтгэхээс илүү ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр нь хэмжихийг хөрөнгө оруулалтын аж ахуйн нэгжүүдээс шаардсан. Мөн өөрчлөлтүүд нь хөрөнгө оруулалтын аж ахуйн нэгжүүдийн талаарх нэмэлт тодруулгын шаардлагыг заасан.
Группын санхүүгийн байдал болон гүйцэтгэлд СТОУС 10, СТОУС 12 болон НББОУС 27-н нэмэлт өөрчлөлтүүдийн хэрэглээ нь нөлөө үзүүлэхгүй.

“Хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт” , НББОУС 36-ын зорилго нь “СТОУС 13” буюу “Бодит үнэ цэнийн хэмжилт”-т тодорхойлсон үнэ цэнэ буурсан хөрөнгийн эргэн нөхөгдөх дүнг хэмжихтэй холбоотойгоор тодруулгын шаардлагыг нэмж оруулж өгсөн.

Группын хувьд 2014 оны 01 сар хүртэл тус өөрчлөлтийг заавал толилуулах шаардлагагүй байсан бөгөөд Групп 2013 оны 01 сарын 01-ны өдрөөрх өмнөх үеүдэд тусгахаар шийдсэн. Нэмэлт өөрчлөлтийн зорилго нь нэмэлт тодруулга болон тодруулгын шаардлагуудын уялдаа холбоог бий болгосон хэрэгтэй мэдээллээр хангах юм. Санхүүгийн бус хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын тодруулгууд нь энэхүү нэмэлт өөрчлөлтийн дагуу сайжруулагдсан.

НББОУС 39 —д орсон нэмэлт өөрчлөлтийн зорилго нь хууль, дүрмийн заалтын нөлөөгөөр хамгаалалтын хэрэгслийг шинэчлэх шаардлагатай нөхцөл байдал үүсэн үед НББОУС 39 болон НББОУС 9-д заасан хамгаалалтын бүртгэлийг зогсоох шалгуур үзүүлэлтүүдийг тайлбарласан.

Групп нь санхүүгийн хэрэглүүрийг шинэчлэх хэлэлцээр байгуулаагүй бөгөөд Группын санхүүгийн байдал болон гүйцэтгэлд НББОУС 39 —н хэрэглээ нь нөлөө үзүүлэхгүй гэж таамаглаж байна.

СТОУТХ 21 нь НББОУС 37 буюу “Нөөц, болзошгүй хөрөнгө, өр төлбөр”-н нэмэлт тайлбар юм
Нэмэлт өөрчлөлт нь орлогын албан татварын бус төлөх хураамжийн үүрэг хариуцлагыг бүртгэх талаар тусгасан.
Хураамжийн төлбөрийг төлөх үүрэг хариуцлагыг бий болгож буй үйл явдал нь холбоотой хууль тогтоомжинд тайлбарласан төлбөл зохих үйл ажиллагаа байна гэж тодорхойлсон. Хураамжийн өр төлбөр нь холбоотой хууль тогтоомж батлагдсан үед санхүүгийн тайланд тусгагдана.
Групп нь санхүүгийн байдал болон гүйцэтгэлд энэхүү стандартын нэмэлт нь нөлөө үзүүлэхгүй гэж таамаглаж байгаа бөгөөд Групп-т нөлөө үзүүлэхгүйц хураамж байхгүй.

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ

Групп болон Банкны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн дараах гол бодлогуудыг баримталсан. Үүнд:

5.1 Нэгтгэл

5.1.1 Нэгтгэлийн үндэс

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангууд нь 2013 оны 12 сарын 31-ны өдрөөрх Групп болон түүний охин компанийн санхүүгийн тайлангуудыг хамруулсан.

Группын хувьд санхүүжигч дэх оролцооноосоо хувьсах өгөөж хүртэх эрхтэй эсвэл боломжтой байх, мөн санхүүжигч дэх өөрийн эрх мэдлээрээ дамжуулан тухайн үр өгөөжид нөлөөлөх чадвартай бол хяналт байна гэж үзнэ. Ялангуяа, дараах бүх зүйл Групп-т байгаа бол Групп нь санхүүжигчид хяналттай байна:

- Санхүүжигч дэх эрх мэдэл (өөрөөр хэлбэл: Санхүүжигчийн холбогдох үйл ажиллагааг шууд удирдан чиглүүлэх боломжийг одоо байгаа эрх мэдэл нь олгодог байх)
- Санхүүжигч дэх хувь оролцооноос хувьсах өгөөж хүртэх эрх ба боломж
- Тухайн санхүүжигч дэх эрх мэдлээ ашиглан хөрөнгө оруулагчийн үр өгөөжид нөлөөлөх чадвар

Групп нь санхүүжигчийн саналын эрхийн дийлэнхээс багыг эзэмшдэг үед Групп нь дараах бүх холбоотой баримт нотолгоо болон нөхцөл байдлыг авч үзэн санхүүжигчид эрх мэдэлтэй эсэхээ үнэлнэ. Үүнд:

- Санхүүжигчийн бусад саналын эрх эзэмшигчидтэй байгуулсан гэрээт хэлэлцээр
- Бусад гэрээт хэлэлцээрээс үүсэх эрх
- Группын саналын эрх болон боломжит саналын эрх

Групп нь хэрэв баримт нотолгоо, нөхцөл байдал нь хяналтын гурван элементийн нэг ба түүнээс дээш элементэд өөрчлөлт орсон болохыг илэрхийлж байвал санхүүжигчид хяналттай байгаа эсэхээ дахин үнэлнэ. Охин компани нэгтгэл нь Групп охин компанид хяналттай үед эхлэх бөгөөд охин компани дах хяналтаа алдсан үед нэгтгэл мөн зогсоно.

Групп нь охин компани удирдлагыг олж авсан өдрөөс эхлээд охин компани дах хяналтаа алдах өдөр хүртэл дэлгэрэнгүй орлогын тайланг хамруулан охин компани хөрөнгө, өр төлбөр, орлого болон зардлыг нэгтгэгдэх буюу цэвэрлэгдэнэ.

Дэлгэрэнгүй орлогын бүрэлдэхүүн тус бүр болон ашиг алдагдыг Группын толгой компанийн өмчлөгчид болон хяналтын бус хувь оролцооных гэж үзэх бөгөөд хяналтын эрхгүй хувь оролцоо нь хасах үлдэгдэлтэй болох байсан ч мөн ингэж үзэх болно.

Группын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлоготой охин компани санхүүгийн тайланг нэг шугаманд авчрахын тулд охин компани санхүүгийн тайланд залруулга оруулах шаардлагатай болно. Нэгтгэлд Группын гишүүдийн дунд хийгдсэн ажил гүйлгээтэй холбоотой бүх мөнгөн гүйлгээ, зардал, орлого, өмч, өр төлбөр болон хөрөнгийн дотоод гүйлгээнүүд нь бүгд цэвэрлэгдэх болно.

Хяналтаа алдахгүйгээр охин компани дах сонирхлын хувь хэмжээний өөрчлөлт нь өмчийн ажил гүйлгээгээр бүртгэгдэнэ. Хэрвээ Групп нь охин компани дах хяналтаа алдвал:

- Охин компанийн хөрөнгө (үүнд гүүдвилл орно) ба өр төлбөрийг үл хүлээн зөвшөөрнө;
- Хяналтын бус хувь оролцооны дансны үнийг үл зөвшөөрнө;
- Өмчийн хэсэгт бүртгэгдсэн хуримтлагдсан ханшийн зөрүү үнэлгээг гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц үл хүлээн зөвшөөрөх ;
- Хүлээн авсан нөхөн төлбөрийн бодит үнэ цэнийг хүлээн зөвшөөрөх ;
- Аливаа үлдсэн хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийг хүлээн зөвшөөрөх;
- Орлогын тайлангийн илүүдэл дутагдлыг хүлээн зөвшөөрөх ;

Хэрэв өмнө нь бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөгдсөн бүх толгой компанийн хувьцааны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг ашиг, алдагдал эсвэл хуримтлагдсан ашиг руу дахин ангилах ёстой байсан бол Групп нь шууд холбогдох авлага өглөг рүү шилжүүлнэ.

Охин компани

50 хувиас дээш саналын эрхийг шууд буюу шууд бус хувь оролцоогоор дамжуулан Групп нь эзэмшиж байх эсвэл санхүүгийн болон үйл ажиллагааны бодлогод хяналт тавих эрхтэй байх аж ахуйн нэгжүүдийг охин компани гэнэ.

Охин компаниуд нь хяналт Группд шилжиж ирсэн өдрөөс эхлэн нэгтгэгдэх бөгөөд хяналт байхгүй болсон өдрөөс эхлэн нэгтгэгдэхгүй. Групп дотор хийгдсэн бүх ажил гүйлгээ, үлдэгдэл, ажил гүйлгээнээс үүдэлтэй хэрэгжээгүй олз зэрэг нь цэвэрлэгдэх бөгөөд шилжсэн хөрөнгийн үнийн бууралттай холбоотой нотолгоо байгаа бол хэрэгжээгүй гарзыг мөн цэвэрлэнэ. Шаардлагатай тохиолдолд Группын баримталж буй бодлоготой нийцүүлэх үүднээс охин компаниудын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг өөрчилдөг.

2011 онд Банк нь Голомт Секюритиз ХХК-г үүсгэн байгуулсан. 2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд дараах охин компаниуд багтсан. Үүнд:

Охин компани	Бизнесийн үйл ажиллагаа	Эзэмшил, (%)	Нийт хөрөнгө оруулалт	
			2013/12/31 мян.төг	2012/12/31 мян.төг
Голомт Секюритиз ХХК	Брокер, дилер	100 %	200,000	200,000

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ (үргэлжлэл)

Охин компани (үргэлжлэл)

5.1.2 Бизнесийн нэгдэл

Бизнесийн нэгдлийн худалдан авалтын арга ашиглан бүртгэгддэг. Худалдан авалтын өртгийг нэгдэгч дэх хувь оролцооны дүн худалдан авалтын өдрөөрх нэгдэгчийн хяналтын эрхгүй бус хувь оролцооны бодит үнэ цэнээр хэмжиж бүртгэгдэг. Бизнесийн нэгдэл тус бүрийг Нэгтгэгч нь хяналтын эрхгүй хувь оролцоог бодит үнэ цэнэ эсвэл нэгдэгчийн тодорхойлогдох цэвэр хөрөнгийн хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүн дэх өнөөгийн өмчлөлийн хэрэглүүрийн хувь тэнцүүлсэн хувиар хэмждэг. Өөрөөр хэлбэл, хяналтын эрхгүй хувь оролцоог бодит үнэ цэнээр хэмжинэ. Худалдан авалтын өртөгт ерөнхий удирдлагын зардлыг хамруулна.

Групп нь бизнесийн нэгтгэхдээ худалдан авч эзэмшсэн санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийг худалдан авалт хийсэн өдрөөрх гэрээний нөхцөл, эдийн засгийн байдал, бусад хамаарах хүчин зүйлд тулгуурлан ангилах болон тодорхойлох ёстой. Энэ нь мөн эзэмшлийн гэрээ дэх агуулагдсан үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийг тусгаарлах эсэхийг хамруулна.

Үе шаттайгаар байгуулсан бизнесийн нэгдлийн хувьд худалдан авалтын өдрөөрх нэгдэгч талд өмнө нь эзэмшиж байсан хөрөнгийн хувь оролцооны бодит үнэ цэнийг дахин үнэлж худалдан авалтын өдрөөрх ашиг алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Нэгтгэгчээс шилжүүлсэн аливаа болзошгүй зүйлүүд нь худалдан авалтын өдрөөрх бодит үнэ цэнээр бүртгэгдэнэ. Худалдан авалтын өдрөөс хойш хүлээн зөвшөөрсөн болзошгүй зүйлийн бодит үнэ цэнэд гарсан өөрчлөлтүүд буюу энэ нь хөрөнгө эсвэл өр төлбөр бий болохоор тооцоологдож байгаа өөрчлөлтүүд нь орлого, зардал эсвэл бусад дэлгэрэнгүй орлогын өөрчлөлтөөр хүлээн зөвшөөрөгдөх эсэхээс үл хамааран НББОУС 39-ын дагуу хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

Гүүдвиллыг хэмжиж авсан тодорхойлогдох хөрөнгө ба тооцоологдсон өр төлбөрийн худалдан авалтын өдрөөрх цэвэр дүнгээс давсан нэгдэгч тал дах хяналтын эрхгүй хувь оролцооны дүнгээр анх хүлээн зөвшөөрнө. Хэрвээ энэ нь охин компанийн цэвэр хөрөнгийн бодит үнэ цэнээс доогуур байвал зөрүү дүнгээр ашиг, алдагдлыг хүлээн зөвшөөрдөг.

5.1.3 Нэгтгэгдсэн хяналтанд байдаг аж ахуйн нэгжээс бүрдсэн худалдан авалт

Группт хяналтын оролцоотой хувь нийлүүлэгчийн хяналтанд байдаг аж ахуйн нэгж дэх хувь эзэмшлийг шилжүүлэх замаар бий болсон бизнесийн нэгдлийг хамгийн эхний зэрэгцүүлэх жилд бий болгосон худалдан авалт гэж үзэж бүртгэх бөгөөд хэвийн хяналт бий болсон өдрөөс хойшхи хугацаанд энэ зорилгоор зэрэгцүүлэх үзүүлэлтийг залруулан илэрхийлнэ. Олж эзэмшсэн хөрөнгө, өр төлбөр нь өмнө нь Группын хяналт дах хувьцаа эзэмшигчдын нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрөгдсөн дансны үнээр тусгагдана. Нэгтгэгдсэн аж ахуйн нэгжийн өмчийн бусад хэсэг нь Группын өмчийн хэсэгт ижил бүрэлдэхүүн хэсэг нэмэгдэх бөгөөд үүсэх аливаа олз гарзыг шууд өмчийн хэсэгт хүлээн зөвшөөрнө.

5.1.4 Гүүдвилл

Гүүдвилл бизнесийн нэгдэлийн үед үүсэх бөгөөд худалдан авалтын өдрөөр тодорхойлогдсон өртгөөс хэрвээ хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралтын алдагдал байгаа бол түүнийг хассан дүнгээр тодорхойлогдоно.

Үнийн бууралтыг шалгах зорилгоор, Гүүдвиллийг хамтын ажиллагааны үр өгөөж гэж үзэн мөнгө үүсгэх нэгжид (Группын мөнгө үүсгэх нэгж) хуваарилдаг.

Мөнгө үүсгэх нэгжид хувиарлагдсан Гүүдвиллийг үнэ цэнийн бууралт байгаа эсэхийг үнэ цэнийн бууралтанд орсон гэх шинж тэмдэг бий болсон үед тодорхой давтамжтайгаар эсвэл жилд нэг удаа шалгаж үздэг. Хэрвээ мөнгө үүсгэх нэгжийн эргэн нөхөгдөх дүн нь үүний дансны үнээс бага байвал үнийн бууралтын алдагдлыг эхлээд мөнгө үүсгэх нэгжүүдэд хувиарлагдсан гүүдвиллийн дансны үнийг багасгаж дараа нь нэгж дэх бусад хөрөнгийн дансны үнийг хувь тэнцүүгээр бууруулах замаар бүртгэдэг. Гүүдвиллтэй холбоотой үнийн бууралтын алдагдал шууд орлогын тайланд тусгагдана.

Гүүдвиллтэй холбоотой үнийн бууралтын алдагдлыг дараа үеүдэд хүчингүй болгодоггүй. Холбогдох мөнгө бий болгогч нэгжийг данснаас хасахдаа гүүдвиллийн хамаарах дүн нь ашиг алдагдалд шингэнэ.

5.1.5 Хамтын үйл ажиллагаа нь дах сонирхол

Хамтын үйл ажиллагаа гэдэг нь хэлэлцээрт хамтын хяналттай талууд хэлэлцээрийн хөрөнгийг ашиглах, өр төлбөрийг хариуцах үүрэх бүхий хамтын хэлэлцээр юм. Хамтын хяналт гэж гэрээний дагуу зөвшөөрсөн хэлэлцээрийн хяналтыг хамтран эзэмших явдал бөгөөд энэ нь зөвхөн холбогдох үйл ажиллагааны талаар гаргасан шийдвэрийн дагуу оролцогч талууд хяналтыг хамтран эзэмшихээр санал нэгтэй зөвшөөрсөн тохиролцоо байхыг шаардсан тохиолдолд л оршин байна.

Групп нь хамтын үйл ажиллагаа явуулж байгаа бол хамтын үйл ажиллагаан дахь өөрийн хувь оролцоотой холбоотой дараах зүйлсийг хүлээн зөвшөөрнө:

- Өөрийн хөрөнгө, үүнд хамтран эзэмшиж буй аливаа хөрөнгийн өөрт ногдох хувь орно;
- Өөрийн өр төлбөр, үүнд хамтран хариуцаж буй аливаа өр төлбөрийн өөрт ногдох хувь;
- Хамтын үйл ажиллагаанаас бий болсон бүтээгдэхүүний гарцын өөрт ногдох хувийг борлуулсны орлого;
- Хамтын үйл ажиллагаанаас бий болсон бүтээгдэхүүний гарцыг борлуулсны орлогын өөрт ногдох хувь; болон
- Өөрт ногдох зардал, үүнд хамтран гаргасан аливаа зардлын өөрт ногдох хувь орно.

Групп нь бүлэг аж ахуйн нэгжүүдтэй хамтын үйл ажиллагаанд оролцож хамтын үйл ажиллагаа явуулагч (борлуулалт эсвэл хөрөнгө бий болгох) болсон үед бусад талуудтай хийгдэж буй хамтын үйл ажиллагааны ажил гүйлгээг авч үзэх ба ажил гүйлгээнээс үүссэн аливаа ашиг, алдагдал нь Группын нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дээр зөвхөн бусад талуудын хамтын үйл ажиллагааны сонирхол хэсэгт бүртгэгдэх болно. Групп нь бүрэг аж ахуйн нэгжүүдтэй хамтын үйл ажиллагаанд оролцож хамтын үйл ажиллагаа явуулагч болсон үед (Хөрөнгө худалдан авах) Гуравдагч талд эдгээр хөрөнгүүдийг дахин худалдах хүртэл үүссэн олз, гарзын өөрт ногдох хэсгийг хүлээн зөвшөөрөхгүй.

5.2 Бүртгэлийн болон тайлагналын валют

Группын санхүүгийн тайлангууд нь албан ёсны валютаар илэрхийлэгдсэн.

Монгол Улсын Төгрөг нь Банкны албан ёсны валют бөгөөд Группын нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дах тайлагч валют нь Төгрөг (Tөгрөг) байна.

Тайлагнагч валют руу доорх байдлаар хөрвүүлсэн:

- Бүх мөнгөн ба мөнгөн бус хөрөнгө, өр төлбөрүүдийг баланс тайлагнагдах өдрийн хаалтын ханшаар хөрвүүлэгдсэн;
- Орлого болон зардлын зүйлүүд нь тайлант хугацааны дундаж ханшаар хөрвүүлэгдсэн бөгөөд тайлант хугацаанд ханшийн өөрчлөлт мэдэгдэхүйц хэмжээгээр нөлөө орсон ханшийг тухайн ажил гүйлгээнд ашиглагдсан өдрийн ханшаар бүртгэсэн;
- Өмчийн бүх бүрэлдэхүүн хэсэг түүхэн ханшинд тулгуурлан хөрвүүлэгдсэн ;
- Ханшийн зөрүүгийн нөлөө өмчийн хэсэгт тусдаа хэсэгт бүртгэгдсэн, болон
- Мөнгөн урсгалын нэгтгэсэн тайлан, мөнгөн хөрөнгийн эцсийн болон эхний үлдэгдлүүдийг тухайн өдрийн ханшаар хөрвүүлсэн. Мөнгөн урсгал нь тайлант жилд ашиглагдсан дундаж ханшаар илэрхийлэгдсэн. Ханшийн зөрүүгийн өөрчлөлтийн нөлөөг тайлагнагч валют руу хөрвүүлсэн.

5.3 Гадаад валютаарх ажил гүйлгээ

Санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ байгууллагын албан ёсны валютаас бусад валютаар илэрхийлэгдсэн ажил гүйлгээг тухайн ажил гүйлгээ гарсан өдрийн албан ханшаар хөрвүүлж, бүртгэдэг. Санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрөөрх гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн хөрөнгө ба мөнгөн өр төлбөрүүд нь тайлагнах өдрийн гадаад валютын албан ханшаар хөрвүүлэгдэнэ. Урьдчилгаа нь хаагдаагүй мөнгөн хөрөнгө, өр төлбөрийн дахин хөрвүүлэлтээс үүссэн ханшийн зөрүүг шууд ашиг алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. Гадаад валютаар гарсан мөнгөн бус хөрөнгө, өр төлбөрүүдийг тухайн гүйлгээ гарсан өдрийн түүхэн ханшаар хөрвүүлдэг. Бодит үнэ цэнээр тайлагнагддаг мөнгөн бус хөрөнгө, өр төлбөрүүдийг бодит үнэ цэнэ тодорхойлогдсон өдрийн ханшийг ашиглан хөрвүүлнэ. Гадаад валютаарх ажил гүйлгээг хөрвүүлэхтэй холбоотой үүссэн бүх олз, гарзууд нь цэвэр дүнгээрээ санхүүгийн орлого, зардлаар бүртгэгдэнэ.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэхэд ашиглагдсан валютын ханшийг доорх хүснэгтэд үзүүлэв:

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ (үргэлжлэл)

5.3 Гадаад валютаарх ажил гүйлгээ (үргэлжлэл)

	2013 он	2012 он
<i>Монгол улсын төгрөг /Ам.доллар</i>		
12 сарын 31	1,654.10	1,392.10
Дуусгавар болсон жилүүдийн дундаж ханш	1,523.93	1,359.24
<i>Монгол улсын төгрөг /Евро</i>		
12 сарын 31	2,275.63	1,835.83
Дуусгавар болсон жилүүдийн дундаж ханш	2,026.36	1,748.47
<i>Монгол улсын төгрөг / Фунт Стерлинг</i>		
12 сарын 31	2,728.02	2,240.03
Дуусгавар болсон жилүүдийн дундаж ханш	2,388.00	2,155.11
<i>Монгол улсын төгрөг / Юань</i>		
12 сарын 31	272.88	223.39
Дуусгавар болсон жилүүдийн дундаж ханш	248.03	215.48
<i>Монгол улсын төгрөг /Рубль</i>		
12 сарын 31	50.56	45.66
Дуусгавар болсон жилүүдийн дундаж ханш	47.78	43.79

5.4 Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө нь нэг өдрийн дотор бэлэн мөнгөнд хөрвөх чадвартай байх ба бэлэн мөнгө, Группын харилцах дансдын үлдэгдэл, овернайт хадгаламж, бусад арилжааны банкуудад байршуулсан хадгаламж болон брокерийн дансны бэлэн мөнгөнөөс бүрдэнэ. Банк хоорондын богино хугацаат бүхий л мөнгөн хөрөнгүүд нь (1 хоногийн хугацаат хадгаламжаас бусад) бусад арилжааны банкуудад байршуулсан мөнгөн хөрөнгөнд багтана. Хязгаарлагдмал шинж чанар бүхий санхүүжилттэй холбоотой дүнгүүд нь мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгөд орохгүй.

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгөд Төв Банкинд байршуулсан заавал байлгах нөөцийн үлдэгдлийг оруулаагүй.

5.5 Монгол Улсын Төв Банкинд байршуулсан заавал байлгах нөөц

Монгол Улсын Төв Банкинд байршуулсан заавал байлгах нөөцийн үлдэгдэл гэж Группын өдөр тутмын үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх боломжгүй, Төв Банкинд байршуулсан нөөцийн дансыг хэлнэ. Энэхүү нөөцийн үлдэгдлийг мөнгөн гүйлгээний тайлангийн зорилгоор мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгөд оруулахгүй.

5.6 Санхүүгийн хөрөнгүүд

Групп нь санхүүгийн хөрөнгүүдээ дараах байдлаар ангилна:

- Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг орлого, зардлаар хүлээн зөвшөөрөх санхүүгийн хөрөнгө;
- Зээл ба авлага (энэ ангилалд харилцагчдад олгосон зээлүүд багтана болон банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах хадгаламж);
- Дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтууд;
- Борлуулах зориулалттай санхүүгийн хөрөнгүүд.

Групп санхүүгийн хөрөнгүүдийн ангиллыг анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтөөр тодорхойлдог. Анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтөөрх санхүүгийн хөрөнгүүдийн ангилал нь тэдгээрийг олж эзэмших болсон зорилго болон тэдгээрийн шинж чанараас хамаарна.

(i) Санхүүгийн хөрөнгийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлт

Групп нь санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээт үүргийн нэг тал болох үед санхүүгийн байдлын тайландаа санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрүүдийг хүлээн зөвшөөрнө. Санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн энгийн худалдан авалт, борлуулалтыг төлбөр хийгдэх өдрийг ашиглан хүлээн зөвшөөрнө. Ашиг, алдагдлаар дамжсан бодит үнэ цэнээрх санхүүгийн хөрөнгөөс бусад бүх санхүүгийн хөрөнгүүдийг бодит үнэ цэнэ

дээр нь санхүүгийн хөрөнгийг олж эзэмших, гаргахтай шууд холбогдон гарсан гүйлгээний өртгийг нэмсэн дүнгээр анх хүлээн зөвшөөрнө.

(ii) Бодит үнэ цэнийн хэмжилт

Тайлант хугацааны эцэст идэвхтэй зах зээл дээр арилжаалагдаж буй санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг тухайн зах зээлийн эсвэл арилжааны жишиг үнэ (гүйлгээний өртгийн хамт)-д суурилан тодорхойлно. Хэрэв зах зээлийн жишиг үнэ мэдэгдэхгүй бол санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийг бодит үнэ цэнээр нь санхүүгийн байдлын тайланд бүртгэхдээ ижил төстэй санхүүгийн хэрэглүүрийн зах зээлийн жишиг үнэд суурилж эсвэл математик загвар зэрэг олон төрлийн үнэлгээний арга ашиглан тооцно. Тэдгээр үнэлгээний загваруудад ашиглагдах өгөгдлүүд нь олж болохуйц зах зээлийн мэдээлэл эсвэл шийдэлд суурилна. Энэхүү шийдэл нь мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ, зээлийн эрсдэлийн түвшин, хэрэглүүрийн хувьсагч, зах зээлийн эрсдэлийн түвшин болон бусад холбогдох хүчин зүйлсэд үндэслэгдэнэ.

(iii) Санхүүгийн хэрэгслийн хорогдуулсан өртөг

Санхүүгийн хөрөнгө эсвэл өр төлбөрийн хорогдуулсан өртөг гэж тэдгээрийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтөөр хэмжигдсэн дүнгээс үндсэн дүнгийн эргэн төлөлтийг хасч, анхны дүн болон дуусгавар хугацааны дүнгийн аливаа зөрүүний үр ашигт хүүгийн арга ашиглан тооцсон хуримтлагдсан хорогдуулгыг нэмж эсвэл хасаад, үнэ цэнийн бууралт эсвэл эргэн цугларахгүй аливаа суутгал (шууд эсвэл нөөцийн данс ашиглан)-ыг хассан дүн байна.

Үр ашигт хүүгийн арга нь санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн (эсвэл бүлэг санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөр) хорогдуулсан өртгийг тооцох, хамаарах хугацааны хүүгийн орлого болон хүүгийн зардлыг хуваарилах арга юм. Үр ашигт хүүгийн түвшин нь тооцоолсон ирээдүйн мөнгөн төлбөрүүд эсвэл хүлээн авах дүнгүүдийг санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүлээгдэж буй хугацаанд нь эсвэл санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны цэвэр дүн хүртэлх богино хугацаанд нь яг зөв дүнгээр хорогдуулж буй түвшинг хэлнэ. Групп үр ашигт хүүгийн түвшин тооцохдоо санхүүгийн хэрэгслүүдийн (тухайлбал, урьчилгаа төлбөр, дуудах опцион болон төстэй опционууд) бүх гэрээт нөхцлүүдийг хамарсан мөнгөн урсгалыг тооцоолох ба ирээдүйн алдагдлыг харгалзан үзэхгүй. Тооцоололд гэрээний талуудын хооронд үр ашигт хүүгийн түвшин, ажил гүйлгээний өртөг, бусад бүх урамшуулал, хөнгөлөлттэй салшгүй холбоотой төлсөн эсвэл хүлээн авсан бүх төлбөрүүд багтана. Энд ижил төстэй бүлэг санхүүгийн хэрэгслүүдийн мөнгөн урсгал болон хүлээгдэж буй хугацааг найдвартай тооцож болно гэж таамаглана. Гэсэн хэдий ч санхүүгийн хэрэгсэл (эсвэл бүлэг санхүүгийн хэрэгслүүд)-ийн мөнгөн урсгал, хүлээгдэж буй хугацааг найдвартай тооцоолох боломжгүй тэдгээр ховор тохиолдлуудад Групп санхүүгийн хэрэгсэл (эсвэл бүлэг санхүүгийн хэрэгслүүд)-ийн иж бүрэн гэрээний нөхцлийн хүрэн дэх гэрээт мөнгөн урсгалыг ашиглана.

(iv) Санхүүгийн хөрөнгийн үл хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн хөрөнгө (эсвэл санхүүгийн хөрөнгийн нэг хэсэг эсвэл ижил төстэй санхүүгийн хөрөнгүүдийн бүлэг)-ийг дараах тохиолдлуудад үл хүлээн зөвшөөрнө:

- Хөрөнгөөс орох мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрх дуусвар болсон бол;
- Групп хөрөнгөөс мөнгө хүлээн авах эрхээ шилжүүлсэн эсвэл уг эрх нь байгаа боловч тэдгээрийг хугацаа алдалгүйгээр гуравдагч талд бүхэлд нь төлөх үүргийг хүлээж байгаа бол;
- Групп хөрөнгийн эрсдэл, өгөөжийг бүхэлд нь шилжүүлсэн эсвэл хөрөнгийн эрсдэл, өгөөжийг бүхэлд нь шилжүүлээгүй бөгөөд хадгалсан хэвээр боловч хөрөнгийн хяналтаа шилжүүлсэн. Хэрэв хүлээн авагч тал нь хөрөнгийг холбоогүй гуравдагч талд шилжүүлэгт нэмэлт хязгаарлалт ногдуулалгүйгээр бүхэлд нь худалдан борлуулах туршлагагүй бол аж ахуйн нэгжид хяналт хадгалагдан үлдэнэ.

Групп нь хөрөнгөөс орох мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрхээ шилжүүлсэн, хөрөнгөтэй холбоотой бүх эрсдэл болон өгөөжийг иж бүрэн шилжүүлээгүй бөгөөд хадгалж үлдээгүй, хөрөнгийн хяналтыг шилжүүлээгүй тохиолдолд Группын хөрөнгийг эзэмших хугацааны турш хөрөнгө хүлээн зөвшөөрөгдөнө. Шилжүүлсэн хөрөнгөнд гаргасан баталгааны хэлбэрээр оролцоогоо хадгалж буй бол хөрөнгийг анхны дансны үнэ болон Группын төлөх шаардлагатай хамгийн их дүнгийн аль багаар хэмжинэ.

(v) Санхүүгийн хөрөнгийн дахин ангилал

Групп нь үүсмэл санхүүгийн хэрэгслийг эзэмшиж эсвэл гаргахдаа ашиг, алдагдлаар дамжсан бодит үнэ цэнээр анх хүлээн зөвшөөрч ангилсан бол тэдгээр ашиг, алдагдлаар дамжсан бодит үнэ цэнээрх санхүүгийн хэрэгслийг дахин ангилахгүй.

Хэрэв Групп борлуулах зориулалттай санхүүгийн хөрөнгүүдийн талаар эерэг таамаглалтай бөгөөд ойрын ирээдүй эсвэл дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших боломжтой бол эдгээр хөрөнгийг зээл болон авлагаар дахин ангилж болно.

Хэрэв санхүүгийн хөрөнгүүдийг зээл ба авлага эсвэл дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалт гэж дахин ангилсан бол дахин ангиллын өдрөөрх бодит үнэ цэнэ нь эдгээр санхүүгийн хөрөнгүүдийн шинэ өртөг болно. Дараа үед эдгээр хөрөнгүүдийг үр ашигт хүүгийн арга ашиглан хорогдуулсан өртгөөр хэмжинэ.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ (үргэлжлэл)

5.6 Санхүүгийн хөрөнгүүд (үргэлжлэл)

(v) Санхүүгийн хөрөнгийн дахин ангилал (үргэлжлэл)

Таамаглал эсвэл боломжийн өөрчлөлтийн үр дүнд хэрэв дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалт гэж ангилах нь тохиромжгүй болвол үүнийг борлуулах зориулалттай санхүүгийн хөрөнгө гэж дахин ангилан, бодит үнэ цэнээр нь дахин хэмжинэ. Борлуулах зориулалттай санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс үүссэн хэрэгжээгүй олз, гарзыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бусад дэлгэрэнгүй орлогоор бүртгэнэ.

Тухайн тайлант жил эсвэл өмнөх хоёр тайлант жилүүдэд дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтын ялимгүй хэмжээнээс илүүг дуусгавар хугацаанаас нь өмнө (дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтын нийт дүнд ялимгүй хэмжээтэй дүнгээс илүү дүн) дараах тохиолдлуудаас бусад үед борлуулж эсвэл дахин ангилсан бол Групп ямар нэг санхүүгийн хөрөнгийг дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалт гэж ангилж болохгүй:

- Дуусгавар хугацаа эсвэл хөрөнгийн дуудах өдөр болоход маш ойрхон (тухайлбал, дуусах хугацаа болоход гурван сараас бага хугацаа үлдсэн) зах зээлийн хүүгийн түвшний өөрчлөлт нь санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнэд материаллаг нөлөө үзүүлэхээргүй байвал;
- Аж ахуйн нэгж нь санхүүгийн хөрөнгийн анхны үндсэн төлбөрийг хуваарийн дагуу эсвэл урьдчилан бүхэлд нь цуглуулсны дараа тохиолдсон бол; эсвэл
- Аж ахуйн нэгжийн хяналтаас гадуур, үл тохиолдох бөгөөд аж ахуйн нэгж бодитоор урьдчилан таамаглах боломжгүй тусгаарлагдсан үйл явдалтай холбоотой бол.

Дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтын ялимгүй хэмжээнээс илүүг борлуулж эсвэл дахин ангилсан нь ангиллын аль ч нөхцлийг хангаж чадахгүй бол, дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтын аливаа үлдэх бүх хэсгийг борлуулах зориулалттай гэж дахин ангилна.

(vi) Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг орлого, зардлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх санхүүгийн хөрөнгө

Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг орлого, зардлаар хүлээн зөвшөөрөх санхүүгийн хөрөнгөнд арилжааны үнэт цаас болон бусад ашиг, алдагдлаар дамжсан бодит үнэ цэнээрх санхүүгийн хөрөнгүүд багтана.

Арилжааны үнэт цаас нь үнийн эсвэл арилжаалагчийн ашгийн түвшний богино хугацааны хэлбэлзлээс ашиг хүртэх зорилгоор олж эзэмшсэн үнэт цаас эсвэл богино хугацааны арилжааны загвар оршин буй тохиолдолд багцад багтсан үнэт цааснуудыг илэрхийлнэ. Групп нь үнэт цаасыг худалдан авснаас хойш богино хугацааны дотор борлуулахаар зорьж байвал арилжааны үнэт цаас гэж ангилна. Арилжааны үнэт цаасыг ойрын хугацаанд тохиолдох магадлал маш өндөр, ер бусын, маш тодорхойгүй нэг үйл явдлаас үүссэн ховор тохиолдлоос бусад үед дахин ангилахгүй.

Арилжааны үнэт цаасыг бодит үнэ цэнээр нь хүлээн зөвшөөрнө. Арилжааны үнэт цааснаас олсон хүүг нэгтгэсэн орлогын тайланд хүүгийн орлогоор тусгана. Ногдол ашгийг Групп авах эрх нь үүссэн бөгөөд хүлээн авах нь тодорхой үед нэгтгэсэн орлогын тайланд хүлээн авсан ногдол ашгаар хүлээн зөвшөөрнө. Бодит үнийн цэнийн өөрчлөлт болон үл хүлээн зөвшөөрөлтөөс үүссэн олз, гарзын бусад бүх элементүүдийг үүссэн тайлант үед нь нэгтгэсэн орлогын тайланд ашиг, алдагдлаар дамжсан бодит үнэ цэнээрх санхүүгийн хөрөнгөөс үүссэн олзоос хасах нь гарз гэж бүртгэнэ.

Хэйджид зориулагдсан үүсмэл хэрэглүүрээс бусад бодит үнэ цэнэ бүхий фючерс, валют солилцооны гэрээ болон хүүгийн түвшний своп солилцоо зэрэг Үүсмэл санхүүгийн хэрэгслүүдийг санхүүгийн байдлын тайланд анх өртгөөр (ажил гүйлгээний өртгийг багтаана) нь бусад хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч, бүртгэх ба дараа үеүүдэд тэдгээрийн бодит үнэ цэнээр дахин хэмжинэ. Бодит үнэ цэнийг зах зээлийн жишиг үнэ эсвэл ажил гүйлгээний төрлөөс хамааран жилийн эцэс дэх спот ханш ашиглан гаргана.

Үүсмэл санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг орлого, зардлаар хүлээн зөвшөөрөх санхүүгийн хөрөнгөөс үүссэн гарзыг хассан олз эсвэл ажил гүйлгээний төрлөөс хамаарч гадаад валютын эсвэл үнэт металын арилжаанаас үүссэн гарзыг хассан олзод бүртгэнэ.

Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг орлого, зардлаар хүлээн зөвшөөрөх санхүүгийн бусад хөрөнгөнд дараах шалгууруудын аль нэгийг хангаж энэ ангилалд анх ангилагдсан үнэт цаасууд багтана:

- өөр өөр суурь ашиглан Хөрөнгийг хэмжих, олз гарзыг хүлээн зөвшөөрөхөөс үүдэн бий болж болох тогтвортой бус хандлагыг бууруулах буюу үгүй болгох зорилгыг агуулдаг; эсвэл

- баримтжуулсан эрсдэлийн удирдлагын болон хөрөнгө оруулалтын стратеги, мэдээллийн дагуу бүлэг санхүүгийн хөрөнгө болон/эсвэл санхүүгийн өр төлбөрийг удирдаж, үүний гүйцэтгэлийг бодит үнэ цэнийн сууриар хэмжих ба энэхүү суурийн талаарх мэдээллийг Группын удирдлага энгийнээр тодруулж, шалгадаг.

Энэхүү ангилалд тодорхойлогдсон санхүүгийн хөрөнгүүдийн хүлээн зөвшөөрөлт ба хэмжилт нь дээр дурдсан арилжааны үнэт цаастай холбоотой нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод нийцсэн байна.

5.7 Бусад банкны байгууллагаас авах авлага

Бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад Групп нь бусад банкуудад янз бүрийн хугацаагаар хөрөнгө байршуулдаг. Тогтоосон дуусгавар болох хугацаатай бусад банкуудаас авах авлагыг нэн даруй эсвэл богино хугацаанд арилжаалахыг зорьдоггүй ба үр ашигт хүүгийн арга ашиглан хорогдуулсан өртгөөр нь хэмжинэ. Тогтоосон хугацаагүй авлагыг таамаглаж буй дуусгавар болох хугацаанд суурилан тооцож хорогдуулсан өртгөөр бүртгэнэ. Бусад банкинд байршуулсан харилцах, хадгаламж нь үнэ цэнийн бууралтыг хассан дүнгээр тайлагнадаг.

5.8 Харилцагчдад олгосон зээл

Энэ ангилалд идэвхтэй зах зээл дээр арилжаалагдаггүй тогтмол эсвэл тодорхойлж болох төлбөрүүд бүхий дараахаас бусад үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгүүд багтана:

- арилжаалагдах зориулалтаар эзэмшиж буй гэж ангилагдах нэн даруй эсвэл ойрын хугацаанд борлуулахаар зорьж буй бөгөөд анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтийн хүрээнд ашиг, алдагдлаар дамжсан бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн хөрөнгүүд;
- анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтийн хүрээнд борлуулах зориулалттай гэж тодорхойлсон хөрөнгүүд;
- борлуулах зориулалттай гэж ангилагдах чанар муудсан зээлээс бусад анхны хөрөнгө оруулалтаа эргэн нөхөх боломжгүй тэдгээр хөрөнгүүд.

Харилцагчдад олгосон зээлийг анх өртгөөр нь буюу харгалзан үзэх зүйлсийн бодит үнэ цэнээр нь бүртгэнэ. Дараа үед тэдгээрийг үр ашигт хүүгийн арга ашиглан хорогдуулсан өртгөөс зээлд байгуулсан нөөцийг хассан дүн байна. Харилцагчдад олгосон зээлийг зээлдэгчдэд мөнгөөр урьдчилан олгосон үед бүртгэнэ.

Зах зээлийн хүүгийн түвшнээс ялгаатай хүүгийн түвшинд харилцагчдад олгосон зээлийг ижил төрлийн зээлийн зах зээлийн хүүгийн түвшнээр дискаунтласан ирээдүйн хүүгийн төлбөр болон үндсэн өрийн эргэн төлбөрийг ашиглан, олгосон тухайн үед нь бодит үнэ цэнээр хэмждэг. Зээл олгох үеийн бодит үнэ цэнэ болон нэрлэсэн үнийн зөрүү нь зах зээлийн хүүгээс илүү/дутуу түвшинд хөрөнгө гаргаснаас үүссэн олз ба гарзаар дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тайлагнадаг. Дараах үеүдэд ийм зээлийн дансны үнэ нь гаргасан зээлийн олз ба гарзын хорогдуулалтаар тохируулагдан холбогдох олз ба гарз нь үр ашигт хүүгийн аргаар дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэгддэг.

5.9 Дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалт

Санхүүгийн хөрөнгийн энэ ангилал нь тогтмол буюу тодорхойлж болох төлбөрүүд бүхий, дуусгавар болох хугацаа хүртэл нь эзэмшинэ гэсэн эерэг төсөөлөл болон боломж бүхий тогтоосон хугацаатай үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгүүдийг илэрхийлнэ. Группын удирдлага нь худалдан авах үедээ санхүүгийн хөрөнгүүдийн зохистой ангиллыг тодорхойлдог.

Санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед болон тайлант хугацаа бүрийн эцэст Групп нь санхүүгийн хөрөнгийг дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших зорилго ба боломж байгаа эсэхийг үнэлнэ. Дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтыг анх бодит үнэ цэнээр (ажил гүйлгээний өртгийг багтаасан) нь бүртгэх ба дараа үед хорогдуулсан өртгөөр нь бүртгэнэ. Дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтын олз, гарзыг тухайн хөрөнгийн үнэ цэнэ нь буурсан үед нь болон хорогдуулах үйл явцын туршид дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

Хэрэв Групп дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтын багцын нөлөө бүхий хэсгийг хугацаанаас нь өмнө борлуулвал энэхүү ангиллын үлдэх санхүүгийн хөрөнгүүдийг борлуулах зориулалттай санхүүгийн хөрөнгөөр дахин ангилна.

Дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтаас бий болсон хүүг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүүгийн орлогоор хүлээн зөвшөөрнө.

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ (үргэлжлэл)

5.10 Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгө

Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгүүд нь үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгө болох ба дээрх ангиллуудын алинд нь ч орохгүй.

Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгийг анх бодит үнэ цэнэ дээр санхүүгийн хөрөнгийг худалдан авах эсвэл гаргахтай шууд холбоотой гарсан ажил гүйлгээний өртгийг нэмсэн дүнгээр хүлээн зөвшөөрнө. Дараа үеүдэд борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгийг зах зээл дээрх үнэнд үндэслэн бодит үнэ цэнээр нь дахин хэмжинэ. Тусдаа зах зээлийн жишиг үнэгүй борлуулахад бэлэн санхүүгийн тухайлсан хөрөнгүүдийг ижил төрлийн санхүүгийн хөрөнгийг холбоотой бус гуравдагч этгээдэд худалдсан сүүлийн үеийн арилжааны үр дүнд эсвэл үнэт цаасны ангилал тус бүрийн худалдан авах/худалдах мэдээллийн агентлаг болон үнэт цаасны зах зээлийн мэргэжлийн оролцогчийн нийтэд хэвлэсэн тодорхой үнэнд үндэслэн Группын удирдлага үнэлнэ. Идэвхитэй зах зээл байхгүй бөгөөд итгэж болохуйц аргыг ашиглан өмчийн үнэт цаасны бодит үнэ цэнийг тодорхойлох боломжгүй тохиолдолд хөрөнгө оруулалтыг худалдан авсан өртгөөр нь бүртгэнэ.

Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс үүссэн хэрэгжээгүй олз, гарзыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрнө. Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгийг борлуулах үед өмнө нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдсөн хуримтлагдсан хэрэгжээгүй олз, гарзыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгөөс үүссэн олзоос хасах нь гарз гэж дахин ангилна. Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгийн борлуулалтыг ЭАЭЗ аргыг ашиглан бүртгэнэ. Борлуулах зориулалттай өрийн үнэт цааснаас бий болох хүүг үр ашигт хүүгийн арга ашиглан тодорхойлох ба дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүүгийн орлогоор тусгана. Борлуулах зориулалттай өмчийн хөрөнгө оруулалтаас хүлээн авсан ногдол ашгийг Групп хүлээн авах эрх нь үүссэн бөгөөд авах нь тодорхой болсон үед дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэнэ.

5.11 Худалдан авсан өрийн бичиг

Худалдан авсан өрийн бичиг нь тэдгээрийн эдийн засгийн мөн чанараас хамааран борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгө, дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалт, бусад банкнаас авах авлага эсвэл харилцагчдад олгосон зээлд багтах ба дараа үед хөрөнгийн эдгээр ангиллуудын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын дагуу бүртгэнэ.

5.12 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Групп нь санхүүгийн хөрөнгийн зүйл эсвэл бүлэг зүйлсийн үнэ цэнэ нь буурсан гэх бодит нотолгоо байгаа эсэхийг хаалтын өдрөөр үнэлнэ. Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хөрөнгийг ('алдагдлын үйл явдал') анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш тохиолдсон нэг буюу түүнээс дээш үйл явдлуудын үр дүнд үүссэн тухай бүрт нь дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөх ба тэрхүү алдагдлын үйл явдал (эсвэл үйл явдлууд) нь найдвартай хэмжигдэх боломжтой санхүүгийн хөрөнгийн эсвэл бүлэг хөрөнгийн тооцоолсон ирээдүйн мөнгөн гүйлгээний дүн эсвэл хугацаанд нөлөөлнө. Хэрэв Групп тус бүртээ үнэлэгдсэн санхүүгийн хөрөнгөд үнэ цэнийн бууралт оршин байх бодит нотолгоо байхгүй гэж тодорхойлсон бол хөрөнгийг ижил төстэй өрийн эрсдэлийн үзүүлэлт бүхий санхүүгийн хөрөнгүүдийн бүлэгт багтааж, бүхэлд нь үнэ цэнийн бууралтыг үнэлнэ.

(i) Бусад банкинд байршуулсан хөрөнгө болон харилцагчдад олгосон зээлийн үнэ цэнийн бууралт

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдсэн бусад банкуудаас авах авлага болон харилцагчдад олгосон зээлийн хувьд Групп дангаараа нөлөө бүхий санхүүгийн хөрөнгүүдэд тус бүрт нь эсвэл дангаараа нөлөө бүхий бус санхүүгийн хөрөнгүүдэд бүхэлд нь үнэ цэнийн бууралт байгаа гэх бодитой нотолгоо байгаа эсэхийг эхлээд үнэлнэ.

Бусад банкуудаас авах авлага болон харилцагчдад олгосон зээлийн үнэ цэнэ буурсан гэх бодитой нотолгоонд тусдаа нөлөө бүхий санхүүгийн хөрөнгөтэй холбоотой дараах үйл явдлуудын талаар олж авсан мэдээлэл багтана:

- төлбөрийн хугацаа хэтрэлт;
- Группд мэдэгдсэнээр зээлдэгч санхүүгийн нөлөө бүхий хүндрэлд орох;
- зээлдэгч дампуурах эсвэл санхүүгийн бусад дахин зохион байгуулалтын хэлбэрт орох нь магадлалтай болох;
- үндэсний эсвэл дотоодын эдийн засгийн орчин муудах нь зээлдэгчид нөлөөлөх;
- хүүгийн болон үндсэн өрийн хугацаа хэтрэлт буюу удаашрал гэх мэт гэрээний заалт зөрчих;
- зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлтэй холбоотой эдийн засгийн эсвэл эрх зүйн шалтгаанаар зээлдүүлэгч нь авч үзэхээргүй хөнгөлөлтийг зээлдэгчид зээлдүүлэгч нь олгох.

Тус бүрт нь үнэ цэнийн бууралтыг үнэлсэн бөгөөд үнэ цэнийн алдагдлыг хүлээн зөвшөөрсөн хөрөнгүүдийг үнэ цэнийг бууралтыг бүлгийн үнэлгээнд хамруулахгүй. Хэрэв дангаар нь үнэлсэн санхүүгийн хөрөнгөд үнэ цэнийн бууралт бий гэх бодитой нотолгоо байхгүй гэж Групп тодорхойлбол тухайн хөрөнгийг ижил төстэй өрийн эрсдэлийн шинж чанартай санхүүгийн хөрөнгийн бүлэгт оруулж, үнэ цэнийн бууралтыг бүлгээр нь үнэлнэ.

Үнэ цэнийн бууралтыг бүлгээр нь үнэлэх зорилгоор санхүүгийн хөрөнгүүдийг ижил төстэй зээлийн эрсдэлд тухайлбал, хөрөнгийн төрөл, салбар, барьцааны төрөл, төлбөрийн байдал болон бусад хүчин зүйлсэд нь суурилан бүлэглэнэ. Сонгосон шинж чанарууд нь үнэлэгдэж буй хөрөнгүүдийн гэрээний нөхцлүүдийн дагуу зээлдэгчийн төлбөр барагдуулах чадварыг харуулахуйц хөрөнгүүдийн бүлгийн ирээдүйн мөнгөн урсгалын тооцоололд хамааралтай.

Бүлгээр нь хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгийг харуулах бусад банкуудаас авах авлага болон харилцагчдад олгосон зээлийн үнэ цэнийн бууралтаас үүсэх гарзын бодитой нотолгоог тодорхойлоход ашиглагдах гол шалгуур нь тэдгээр хөрөнгүүдийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш санхүүгийн бүлэг хөрөнгөөс бий болохоор тооцсон ирээдүйн мөнгөн урсгал дахь хэмжигдэхүйц бууралтыг илэрхийлэх мэдээллийн нээлттэй байдал, мөн бүлэг санхүүгийн хөрөнгөд дангаараа байгаа санхүүгийн хөрөнгөд бууралтыг тодорхойлж чадахгүй байх явдал юм. Ийм мэдээллүүдэд бүлэгт багтсан зээлдэгчийн төлбөрийн байдал дахь сөрөг өөрчлөлт (жишээлбэл, төлбөрийг хугацаа хоцроосон тохиолдлууд нэмэгдэх, зээлийн хязгаартаа хүрсэн бөгөөд сар бүрийн хамгийн бага төлбөрийг төлж буй зээлийн картын зээлдэгчийн тоо ихсэх), бүлэг дэх хөрөнгийн хугацаа хэтрэлттэй хамааралтай үндэсний буюу дотоодын эдийн засгийн нөхцөл байдал (жишээлбэл, зээлдэгчийн газар зүйн бүс нутаг дахь ажилгүйдлийн түвшин ихсэх, холбогдох бүс нутаг дахь моргейжийн үл хөдлөх хөрөнгийн үнийн бууралт, газрын тосны үйлдвэрлэгчид олгосон зээлийн хувьд газрын тосны үнийн бууралт, эсвэл бүлэг дэх зээлдэгчид үзүүлж болох салбарын нөхцлийн сөрөг өөрчлөлт) зэрэг нь багтана.

(i) Бусад банкинд байршуулсан хөрөнгө болон харилцагчдад олгосон зээлийн үнэ цэнийн бууралт

Хэрэв үнэ цэнийн бууралт байгаа гэх бодитой нотолгоо байвал гарзын хэмжээг хөрөнгийн дансны үнэ болон хүлээгдэж буй ирээдүйн мөнгөн урсгалуудын өнөөгийн үнэ цэнийн зөрүүгээр хэмжинэ. Хөрөнгийн дансны үнийг үнэ цэнийн бууралтын нөөцийн дансыг ашиглан бууруулах ба гарзын дүнг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

Өнөөгийн үнэ цэнийг тодорхойлоход тооцоолсон ирээдүйн мөнгөн гүйлгээг санхүүгийн хөрөнгийн бодит хүчин төгөлдөр хүүгийн түвшнээр хөнгөлнө (дискаунтчилна). Хэрэв зээл нь хувьсах хүүтэй бол үнэ цэнийн бууралтын гарзыг хэмжих дискаунтын түвшин нь тухайн үеийн хүчин төгөлдөр хүүгийн түвшин байна. Барьцаалагдсан санхүүгийн хөрөнгийн тооцоолсон мөнгөн урсгалын өнөөгийн үнэ цэнийн тооцоолол нь барьцааны зүйлийг худалдан авах эрхээс барьцааг олж авах болон борлуулахад гарсан зардлыг хассанаас үүсэх мөнгөн гүйлгээнд үндэслэгдэнэ.

Үнэ цэнийн бууралтыг нь бүлгээр үнэлсэн бүлэг зээлийн ирээдүйн мөнгөн урсгалыг тухайн бүлэг дэх зээлүүдтэй зээлийн эрсдэлийн ижил шинж чанартай зээлийн алдагдлын түүхэн мэдээлэлд үндэслэн эсвэл хугацаа хэтэрсэн зээлийг цуглуулахтай холбоотой түүхэн мэдээлэлд үндэслэн тооцно. Алдагдлын түүхэн туршлагыг суурь болгон авсан хугацаанд нөлөө үзүүлэхгүй өнөөгийн нөхцөл байдлын үр нөлөөллийг тусгах болон одоо оршин байгаа бус түүхэн хугацааны нөхцөл байдлын үр нөлөөг арилгахын тулд өнөөгийн ашиглаж болохуйц мэдээлэлд суурилан алдагдлын түүхэн мэдээллийг тохируулдаг. Хугацаа тус бүрийн холбогдох ашиглаж болохуйц мэдээлэл дэх өөрчлөлтийг ирээдүйн мөнгөн гүйлгээний өөрчлөлтийн тооцоололд тусгадаг бөгөөд тэрхүү өөрчлөлттэй (ажилгүйдлийн түвшин, үл хөдлөх хөрөнгийн үнэ, өргөн хэрэглээний барааны үнэ, төлбөрийн чадвар болон бүлгийн хувьд алдагдалд хүргэж болох шинж тэмдгийг илэрхийлэх бусад хүчин зүйл дэх өөрчлөлт ба тэдгээрийн хэмжээ) нийцсэн байдаг. Ирээдүйн мөнгөн урсгалыг тооцоолоход ашигласан арга зүй болон төсөөлөл нь алдагдлын тооцоолол болон алдагдлын түүхэн туршлагын хоорондох зөрүүг бууруулахын тулд тогтмол хугацаагаар шалгагддаг.

Дараагийн үед хэрэв үнэ цэнийн бууралтын гарзын дүн буурч, тэрхүү бууралт нь үнэ цэнийн бууралтыг хүлээн зөвшөөрснөөс хойш (тухайлбал зээлдэгчийн зээлийн түвшний өсөлт) тохиолдсон нь баттай бол өмнө нь хүлээн зөвшөөрсөн үнэ цэнийн бууралтын гарзыг хасагдуулгын дансыг залруулах замаар дэлгэрэнгүй орлогын тайланд буцаана.

Эргэн цуглаарахгүй хөрөнгүүдийг бүхэлд нь эсвэл хэсэгчлэн эргэн нөхөх шаардлагатай бүх горимуудыг гүйцэтгэсний дараа үнийн цэнийн бууралтад байгуулсан нөөц рүү хааж, гарзын эцсийн дүнг тодорхойлно. Үнэ цэнэ нь буурсан санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнийг шууд хасч болохгүй.

Монгол улсын хууль дүрмийн дагуу эргэн цуглаарахгүй зээл болон холбогдох хүүг данснаас хасах тохиолдолд Групп энэхүү үлдэгдэл зээлийг цуглуулахын тулд шаардлагатай бөгөөд тохиромжтой алхмуудыг хуульд шаардсаны дагуу, бизнесийн жишиг туршлагаар эсвэл гэрээгээр хийнэ.

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ (үргэлжлэл)

5.12 Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

(ii) Дуусгавар хугацаа хүртэл эзэмших хөрөнгө оруулалтын үнэ цэнийн бууралт

Групп дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших хөрөнгө оруулалтад үнэ цэнийн бууралтын бодит нотолгоо байгаа эсэхийг дангаар нь үнэлнэ. Хэрэв үнэ цэнийн бууралтын гарз байгаа гэх бодит нотолгоо байвал гарзын дүнг хөрөнгийн дансны үнэ болон тооцсон ирээдүйн мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнийн зөрүүгээр хэмжинэ. Хөрөнгийн дансны үнийг бууруулж, гарзын дүнг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө. Хэрэв дараагийн жилд үнэ цэнийн бууралтын гарз буурч, бууралт нь үнэ цэнийн бууралтыг хүлээн зөвшөөрснөөс хойш тохиолдсон нь бодитой бол өмнө нь хүлээн зөвшөөрсөн үнэ цэнийн бууралтын гарзыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд орлогоор хүлээн зөвшөөрнө.

(iii) Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Групп борлуулах зориулалттай санхүүгийн хөрөнгө оруулалт эсвэл бүлэг хөрөнгө оруулалтын үнэ цэнэ буурсан гэх бодит нотолгоо байгаа эсэхийг тайлант хугацаа бүрийн эцэст үнэлнэ.

Өмчийн хөрөнгө оруулалтыг борлуулах зориулалттай гэж ангилсан үед үнэ цэнийн бууралтын бодит нотолгоонд тухайн санхүүгийн хөрөнгө гаргагчийн нээлттэй мэдээллээр баталгаажсан нөлөө бүхий санхүүгийн бэрхшээлийг багтаана. Үнэ цэнийн бууралтын аливаа шинж тэмдэг байгаа эсэхийг үнэлэхдээ Групп санхүүгийн хөрөнгө гаргагчийн эдийн засгийн хүчин зүйлс тухайлбал, гаргагч талын үйл ажиллагаа явуулж буй салбарын техникийн, зах зээлийн, эдийн засгийн, хуулийн орчин зэргийн нөлөөллийг харгалзан үйл ажиллагаанд нь шинжилгээ хийнэ. Мөн нэгж хувьцааны үнийн өөрчлөмтгий байдал зэрэг бусад хүчин зүйлсийг үнэлнэ.

Худалдан авалтын өртөг болон тайлант хугацааны бодит үнэ цэнийн зөрүүгээр хэмжигдсэн хуримтлагдсан гарзаас ашиг, алдагдлаар дамжуулан өмнө нь хүлээн зөвшөөрсөн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын аливаа гарзыг хассан дүнг бусад дэлгэрэнгүй орлогоос ашиг, алдагдлын данс руу шилжүүлнэ.

Өмчийн хэрэгслүүд дэх үнэ цэнийн бууралтын гарзыг ашиг, алдагдлын дансаар буцаахгүй: үнэ цэнийн бууралтын дараах бодит үнэ цэнийн өсөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод шууд бүртгэнэ.

Бодит үнэ цэнээр бүртгэсэн хаалттай өрийн хэрэгслүүдийг борлуулах зориулалттай гэж ангилсан тохиолдолд үнэ цэнийн бууралтыг хорогдуулсан өртгөөр нь бүртгэсэн санхүүгийн хөрөнгүүдтэй адил шалгуурт суурилан үнэлнэ. Хүүгийн орлогыг бууруулсан дансны үнэд суурилан, үнэ цэнийн бууралтын гарзыг хэмжих зорилгоор ирээдүйн мөнгөн урсгалыг дискаунтилахад ашигласан хүүг ашиглан хуримтлуулна. Хүүгийн орлогыг дэлгэрэнгүй орлогын тайлан дахь хүүгийн орлогын хэсэгт бүртгэнэ.

Хэрэв дараагийн жилд өрийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ өссөн бөгөөд тэрхүү өсөлт үнэ цэнийн бууралтыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрсний дараа тохиолдсон нь бодитой бол үнэ цэнийн бууралтын гарзыг буцааж, холбогдох сэргээх дүнг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэнэ.

5.13 Хооронд хаах бичилт

Хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүнгүүдийг хооронд нь хааж бүртгэх эрх зүйн хүчин төгөлдөр эрх байгаа үед болон цэвэрээр нь тооцоо хийх буюу эсвэл нэгэн зэрэг хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрч, өр төлбөрийг барагдуулах зорилго байх үед л санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийг хооронд нь хааж, цэвэр дүнг санхүүгийн байдлын тайланд тайлагнадаг.

5.14 Санхүүгийн өр төлбөр

Санхүүгийн өр төлбөрүүд нь ашиг, алдагдлаар дамжин бодит үнээр хэмжигдсэн санхүүгийн өр төлбөр болон хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх санхүүгийн өр төлбөр гэж ангилагддаг.

Ашиг алдагдлаар дамжуулан бодит үнэ цэнээр хэмжихээс бусад санхүүгийн өр төлбөрийг анх бүртгэхдээ бодит үнэ цэнэ дээр тухайн санхүүгийн өр төлбөрийг гаргах буюу олж бэлтгэхтэй шууд холбоотой ажил гүйлгээний зардлуудыг нэмсэн дүнгээр хэмжинэ.

Тухайн өр төлбөртэй холбоотой үүрэг хариуцлага нь хангагдах, хүчингүй болох эсвэл дуусвар болох үед санхүүгийн өр төлбөрийг үл хүлээн зөвшөөрнө.

Санхүүгийн өр төлбөр нь өөр нөхцөл бүхий гэвч ижил зээлдүүлэгчээс авсан санхүүгийн өр төлбөрөөр сольсон тохиолдолд эсвэл тухайн өр төлбөрийн нөхцөл өөрчлөгдсөн тохиолдолд ийм төрлийн солилцоо болон өөрчлөлт нь анхны өр төлбөрийг үл хүлээн зөвшөөрч, өр төлбөрийг шинээр хүлээн зөвшөөрөхөд хүргэх бөгөөд дансны үнүүдийн зөрүүг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

5.15 Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдсэн санхүүгийн өр төлбөр

Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдсэн санхүүгийн өр төлбөр нь бусад банкнаас байршуулсан эх үүсвэр, харилцагчдын харилцах, хадгаламж, өрийн үнэт цаас болон бусад зээлийн эх үүсвэр зэргээс бүрдэнэ.

Бусад банкнаас байршуулсан эх үүсвэр .Бусад банкнуудаас мөнгө болон бусад хөрөнгийг урьдчилгаа болгон олгоход бусад банкнаас байршуулсан эх үүсвэрийг бүртгэдэг.

Харилцагчдын данс. Харилцагчдын харилцах, хадгаламж нь хувь хүмүүс, төрийн болон хувийн хэвшлийн харилцагчдад төлөх үүсмэл бус санхүүгийн өр төлбөрүүд юм.

Гаргасан өрийн үнэт цааснууд. Өрийн үнэт цааснууд нь Группын гаргасан өрийн бичгээс бүрдэнэ. Хэрэв Групп нь өөрийн гаргасан өрийн үнэт цаасыг худалдан авбал, санхүүгийн байдлын тайлангаас хасах бөгөөд өр төлбөрийн дансны үнэ болон төлсөн төлбөрийн дүнгийн зөрүү нь үйл ажиллагааны бусад орлогод өрийн бичгийг данснаас хассаны олзоор бүртгэгддэг.

Бусад зээлийн эх үүсвэр. Бусад зээлийн эх үүсвэр нь Группын хоёрдогч өглөгийг агуулах бөгөөд Групп нь мөнгө хүлээн авах үед бүртгэгддэг.

5.16 Буцаан худалдан авах буюу урвуу буцаан худалдан авах гэрээ

Борлуулалт ба буцаан худалдан авах гэрээ ("репо" хэлцэл) нь барьцаат санхүүжилтийн ажил гүйлгээ гэж бүртгэгдэнэ. Борлуулалт ба буцаан худалдан авах гэрээний дагуу борлуулсан үнэт цаасыг үл хүлээн зөвшөөрөхгүй ба үнэт цаасыг дахин ангилахгүй. Холбогдох өр төлбөр нь бусад банкинд байршуулсан эх үүсвэр хэсэгт толилуулагддаг. Дахин борлуулах гэрээний ("буцаах репо" хэлцэл) дагуу худалдан авсан үнэт цаас нь бусад банкнаас байршуулсан эх үүсвэр эсвэл харилцагчдад олгосон зээлийн аль тохиромжтойгоор нь бүртгэгддэг. Борлуулалтын болон буцаан худалдан авах үнийн зөрүүг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүүгийн орлогоор хүлээн зөвшөөрөх ба үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан репо хэлцлийн хугацааны турш хуримтлуулдаг.

Бусад талуудад Группын зээлдүүлсэн үнэт цаас нь санхүүгийн тайланд үнэт цаасаар хүлээн зөвшөөрөгдөх тогтмол нөхөн төлбөртэй зээлээр тайлагнагдана. Гуравдагч талд борлуулснаас бусад тохиолдолд тогтмол нөхөн төлбөртэй зээлээр авсан үнэт цаас нь Группын санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрөгдөхгүй. Энэ тохиолдолд ийм үнэт цаасыг борлуулснаас болон худалдан авснаас үүсэх санхүүгийн үр дүнг ашиг алдагдлаар дамжин бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн санхүүгийн хөрөнгийн олз гарзаар дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө. Үнэт цаасыг буцаах үүрэг нь ашиг алдагдлаар дамжин бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн санхүүгийн өр төлбөр болон бүртгэгдэнэ.

5.17 Өмч, барилга, тоног төхөөрөмж

5.17.1 Хүлээн зөвшөөрөлт ба хэмжилт

Дахин үнэлгээ хийх өдрөөр хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал болон хуримтлагдсан элэгдлийг бодит үнэ цэнээс хасаж хэмждэг барилгаас бусад өмч, барилга, тоног төхөөрөмж нь өртөг эсвэл дахин үнэлэгдсэн үнээс хуримтлагдсан элэгдэл болон үнийн цэнийн бууралтын нөөцийг хассан дүнгээр тайлагнагдана.

Өртөгт нь хөрөнгийг олж бэлтгэхтэй шууд холбоотой зардлуудыг хамруулна. Өөрөө барьж байгуулж буй хөрөнгийн өртгийн хувьд өртөгт нь капиталжуулсан зээлийн өртөг, байршиж байсан талбайг дахин сэргээх, үндсэн хөрөнгийн зүйлсийг устгах, зайлуулахтай холбоотой өртөг, тухайн хөрөнгийг ашиглахад бэлэн болгоход зориулж одоогийн нөхцөлд авчрахтай холбоотой бүх зардлууд болон шууд хөдөлмөр, материал зэрэг орно.

Хэрвээ өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийн нэг хэсэг нь өөр өөр ашиглалтын хугацаатай байвал тэдгээрийг тусдаа хэсгээр (гол бүрэлдэхүүн хэсгүүд) бүртгэнэ.

Өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийг борлуулсан/данснаас хассанаас үүссэн олз ба гарзыг дансны үнэтэй нь уялдуулан тодорхойлж, дэлгэрэнгүй орлогын тайланд үйл ажиллагааны зардлаар бүртгэдэг. Дахин үнэлэгдсэн хөрөнгө зарагдсан үед дахин үнэлгээний нөөц дах дүнг хуримтлагдсан ашиг руу шилжүүлж бүртгэнэ.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ (үргэлжлэл)

5.17 Өмч, барилга, тоног төхөөрөмж

5.17.2 Дахин үнэлгээ

Газар болон барилга нь дахин үнэлгээ хийсний дараах өдрөөр хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал болон барилга дах хуримтлагдсан элэгдлийг бодит үнэ цэнээс хассан дүнгээр хэмжигдэнэ. Дахин үнэлгээ нь хөрөнгийн дансны үнэ нь дахин үнэлэгдсэн хөрөнгийн бодит үнэ цэнээс материаллаг зөрүү байхгүй гэдгийг батлахын тулд тодорхой давтамжтайгаар гүйцэтгэгдэнэ.

Дахин үнэлгээний нэмэгдэл нь өмнө нь ижил хөрөнгө дээр дахин үнэлгээний бууралтын нөөцийг орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрсөн бол өсөлтийг мөн орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд үүнээс бусад тохиолдолд бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэгдэх бөгөөд өмчийн тайланд дахин үнэлгээний нөөцөөр бичигдэнэ. Дахин үнэлгээний алдагдал нь хөрөнгийн дахин үнэлгээний нөөц нь ижил хөрөнгөнд бүртгэгдсэн байгаа нэмэгдэлийг арилгах бичилт хийхээс бусад тохиолдолд орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

Дахин үнэлгээний нөөцөөс хуримтлагдсан ашиг руу шилжүүлэх дүн нь хөрөнгийн дахин үнэлэгдсэн дансны үнэнд тулгуурласан элэгдэл болон анхны өртөгт тулгуурлан тооцсон элэгдэл хоёрын зөрүү дүн байна. Мөн дахин үнэлгээний өдрөөрх хуримтлагдсан элэгдэл нь хөрөнгийн нийт дансны үнээс арилгах бичилт хийгдэх ба цэвэр дүн нь хөрөнгийн дахин үнэлэгдсэн дүн байна. Тодорхой хөрөнгийг зарж борлуулахтай холбоотой дахин үнэлгээний нөөц нь хуримтлагдсан ашиг руу бүртгэгдэнэ.

5.17.3 Дараа үеийн зардал

Сольж тавьсан эд анги, хэсэг нь ирээдүйд эдийн засгийн үр өгөөж компанид өгөх болон өртгийг найдвартай хэмжих боломжтой үед Өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийн эд ангийг дахин солих, орлуулахтай холбоотой өртгийг тайланд хөрөнгийн дансны үнэнд нэмж хүлээн зөвшөөрнө. Солигдсон эд ангийн дансны үнээр хөрөнгийн дансны үнийг бууруулна. Өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийн өдөр тутмын үйлчилгээний зардлыг тухайн зардал гарсан тайлант үеийн орлогын тайланд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

5.17.4 Элэгдэл

Ашиглалтанд бэлэн болсон өдрөөс эхлэн Өмч, барилга, тоног төхөөрөмжийг элэгдүүлж эхэлнэ. Хөрөнгийн тогтоосон ашиглалтын хугацааны турш нь шулуун шугамын аргаар элэгдүүлнэ.

- Барилга — 480 сар;
- Тээврийн хэрэгсэл — 120 сар;
- Тоног төхөөрөмж ба компьютер — 36 -120 сар;
- Тавилга — 120 сар.

Газар нь тодорхойгүй ашиглалтын хугацаатай тул элэгддэггүй.

Хэрэв хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа дууссан ба хөрөнгө ашиглалтын хугацааны эцэст хүлээгдэж буй нөхцөл байдалд байх тохиолдолд ашиглалтын хугацааны эцэс дэх хөрөнгийн үлдэх өртөг нь хөрөнгийг данснаас хассанаас олж авч болох дүнгээс хөрөнгийг данснаас хасахтай холбоотой зардлыг хассан дүн байна. Хөрөнгийн үлдэх өртөг болон ашиглалтын хугацааг тайлант хугацаа бүрийн эцэст шалгаж, тохиромжтой бол залруулдаг.

5.17.5 Дуусаагүй барилга

Дуусаагүй барилгын өртөгт барилгыг барьж байгуулахтай шууд холбоотой барилга, машин, тоног төхөөрөмжийн өртгийг тусгана. Мөн эдгээр зардлууд нь зээлээр санхүүжиж байгаа бол барьж байгуулж байгаа хугацааны туршид зээлийн өртгийг мөн өртөг оруулна. Эдгээр хөрөнгүүд нь хөрөнгийг ашиглалтанд шилжүүлсэн үеэс эхлэн элэгдэж эхэлдэг.

5.18 Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө гэдэг нь удирдлагын зорилгоор эсвэл бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нийлүүлэх зорилгоор ашигладаг, бизнесийн ерөнхий үйл явцад зарагдах, түрээсийн орлого

ба капиталын өгөөж хүргэх зорилготой эсвэл тус 2 зорилго хоёуланг нь хэрэгжүүлэхээр эзэмшиж буй өмч хөрөнгө юм.

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө нь өртгөөс хуримтлагдсан элэгдлийг хассан дүнгээр тайлагнагддаг. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн өртөг нь худалдан авсан үнэ болон түүнтэй шууд холбогдолтой зардлуудаас бүрдэнэ. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийг 10 жилийн хугацаанд шулуун шугамын аргаар элэгдүүлдэг.

Анхдагч хүлээн зөвшөөрөлтөөс дараа үеүдэд хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө нь дахин үнэлэгдсэн өртгөөс хуримтлагдсан элэгдэл болон үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан дүн байна. Дахин үнэлгээ нь 2013 оны эцэст хийгдсэн бөгөөд хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө нь бодит үнэ цэнэд ойртсон өртгөөр тусгагдсан.

Үл хөдлөх хөрөнгийн ашиглалт нь эзэмшлийн хөрөнгөөс хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө болон өөрчлөгдөхөд үл хөдлөх хөрөнгө нь хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгөөр дахин ангилагдана.

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө нь хөрөнгийг данснаас хасах эсвэл ашиглалтаас бүр мөсөн хасах үед болон хөрөнгийн ашиглалтаас ирээдүйд өгөөж олохооргүй бол үл хүлээн зөвшөөрнө. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийг данснаас хасах, актласнаас үүсэх олз ба гарз нь тухайн жилдээ орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөгддөг.

5.19 Биет бус хөрөнгө

Биет бус хөрөнгө нь биет шинж чанар агуулаагүй мөнгөн бус хөрөнгө болно. Биет бус хөрөнгийг дараах шалгуур хангагдсан үед анх хүлээн зөвшөөрнө. Үүнд:

- хөрөнгө нь Группд ирээдүйд эдийн засгийн өгөөж бий болгохоор байх;
- хөрөнгийн өртгийг итгэж болохуйц байдлаар хэмжих боломжтой байх;
- хөрөнгө нь Группээс тусгаарлагдах, дангаараа болон холбогдох гэрээ ба үүргийн хамт борлуулагдах, шилжих, тусгай зөвшөөрөл авах, түрээслэх болон солилцогдох боломжтой байх.

Тусад нь олж бэлтгэсэн биет бус хөрөнгийг анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр өртгөөр нь хэмжинэ. Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараах үеүдэд өртгөөс хуримтлагдсан хорогдуулалт ба үнэ цэнийн бууралтын хуримтлагдсан нөөцийг хассан дүнгээр хүлээн зөвшөөрч, бүртгэнэ.

Биет бус хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг тодорхойлж болохуйц эсвэл тодорхойлж болохгүй байгаа эсэхээр нь үнэлэнэ. Тодорхойлж болохуйц ашиглалтын хугацаа бүхий биет бус хөрөнгийг эдийн засгийн ашиглалтын бодит хугацааны турш хорогдуулж, биет бус хөрөнгийн үнэ цэнэ буурсан эсэх талаар шинж тэмдэг байгаа эсэхийг мөн үнэлэнэ. Тодорхойлж болохуйц ашиглалтын хугацаа бүхий биет бус хөрөнгийн хорогдуулах хугацаа ба аргыг хамгийн багадаа тайлант жил бүрийн эцэст хянана.

Тодорхойлж болохооргүй ашиглалтын хугацаатай хөрөнгүүдийг хорогдуулахгүй бөгөөд зөвхөн дангаар нь эсвэл мөнгө бий болгогч нэгжийн нэгшинд нь үнийн бууралтын шинжилгээг хийнэ. Тодорхойгүй ашиглалтын хугацаа бүхий хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг дэмжих зүйл байгаа эсэхийг тодорхойлохын тулд жил бүр хянана.

5.20 Үйл ажиллагааны түрээс

Үйл ажиллагааны түрээс — Групп нь түрээслэгч бол

Эзэмшлийг дагалдах эрсдэл ба өгөөж нь түрээслүүлэгчид хүчинтэй хэвээр байх үе дэх үл хөдлөх хөрөнгийн түрээсийг үйл ажиллагааны түрээсээр ангилдаг. Үйл ажиллагааны түрээсийн дагуух түрээсийн төлбөрүүдийг түрээсийн хугацааны турш шулуун шугамын аргаар зардлаар хүлээн зөвшөөрч, дэлгэрэнгүй орлогын тайланд үйл ажиллагааны зардлаар тайлагнана

Үйл ажиллагааны түрээс — Групп нь түрээслүүлэгч бол

Групп нь үйл ажиллагааны түрээстэй холбоотой хөрөнгийг санхүүгийн байдлын тайланд хөрөнгийн шинж чанараас хамааруулан толилуулна. Үйл ажиллагааны түрээсийн орлогыг түрээсийн хугацааны турш шулуун шугамын аргаар дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бусад үйл ажиллагааны орлогоор хүлээн зөвшөөрнө. Түрээслэгчид олгосон урамшууллын хуримтлагдсан зардлыг түрээсийн хугацааны турш шулуун шугамын аргаар түрээсийн орлогыг бууруулж хүлээн зөвшөөрнө. Үйл ажиллагааны түрээсээс орлого олохтой холбоотой анхны шууд зардлуудыг түрээсийн хөрөнгийн дансны үнэн дээр нэмэх ба түрээсийн орлоготой ижил сууриар түрээсийн хугацааны туршид зардалд хүлээн зөвшөөрдөг.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ (үргэлжлэл)

5.21 Хувьцаат капитал

Энгийн хувьцаа ба хуримтлалгүй, оролцоогүй давуу эрхтэй хувьцаанууд нь хувьцаат капиталаар ангилагдан, бүртгэгддэг. Хувьцаат капитал нь анхны өртгөөрөө тайлагнагддаг. Хувьцаат капиталд оруулсан мөнгөн бус оролцоог тухайн оролцоо гарсан өдөр оруулсан хөрөнгийн бодит үнэ цэнээр бүртгэгдэнэ.

5.22 Хувьцааны урамшуулал

Хувьцааны урамшуулал нь гаргасан хувьцааны нэрлэсэн үнээс давуулан оруулсан хөрөнгө оруулалтыг илэрхийлнэ.

5.23 Ногдол ашиг

Тайлагналын өдрөөс өмнө буюу тайлагналын өдрөөр ногдол ашгийг зарласан бол тайлант хугацааны эцэст ногдол ашгийг өр төлбөрөөр хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд ногдол ашиг нь хувьцаа эзэмшигчдийн өмчийг бууруулна. Тайлант хугацаанаас хойш зарлагдсан ногдол ашгийн талаарх мэдээллийг тайлангийн дараах үйл явдлаар тодруулдаг. Санхүүгийн тайланд тусгагдсан тайлант жилийн цэвэр ашиг нь ногдол ашгийг хуваарилах болон төлөх үндсэн суурь нь болно.

Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас ногдол ашгийг баталснаар ногдол ашгийг санхүүгийн тайланд хуваарилсан ашгаар хүлээн зөвшөөрнө.

5.24 Болзошгүй хөрөнгө ба болзошгүй өр төлбөр

Болзошгүй хөрөнгийг санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрөхгүй боловч эдийн засгийн өгөөжийн орох урсгал магадлалтай үед санхүүгийн тайланд нэмж тодруулна.

Төлбөрийг барагдуулахтай холбоотой мөнгөн гарах урсгал нь магадлалгүй бол болзошгүй өр төлбөрийг санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрөхгүй боловч нэмж тодруулна.

5.25 Зээлтэй холбоотой хариуцлага

Групп баталгаа, зээлийн хугацаа сунгах амлалт гэх мэт зээлтэй холбоотой хариуцлагад гэрээ байгуулдаг. Баталгаа нь харилцагч нь гуравдагч талд үүргээ биелүүлэх боломжгүй болсон үед Групп өмнөөс нь төлбөрийг хийх буцалтгүй баталгааг илэрхийлэх бөгөөд зээлтэй адилтгах зээлийн эрсдэлийг өөртөө агуулж байдаг. Зээлийг сунгах үүрэг нь зээл ба баталгааны хэлбэрээрх эрхийн ашиглагдаагүй хэсгийг илэрхийлнэ. Зээлийг сунгах хариуцлагатай холбоотой зээлийн эрсдэлийн хувьд Групп нь нийт ашиглаагүй хариуцлагатай тэнцүү хэмжээний дүнгээр алдагдал хүлээх эрсдэлд өртөх магадлалтай. Гэвч ихэнх тохиолдолд алдагдал хүлээх магадлалтай дүн нь ашиглаагүй хариуцлагын нийт дүнгээс бага байдаг. Учир нь зээлийг сунгах ихэнх хариуцлага нь харилцагчийн зээлийн тусгай стандарттай байхтай холбоотойгоор болзошгүй байдаг.

Зээлтэй холбоотой хариуцлага нь анх бодит үнэ цэнээрээ хүлээн зөвшөөрөгддөг. Дараах үеүдэд, тайлант хугацаа бүрийн эцэст шинжилж, өнөөгийн хамгийн сайн тооцооллыг тусгахын тулд тохируулдаг. Өнөөгийн үүрэг хариуцлагыг барагдуулахад шаардлагатай зарцуулалтын хамгийн сайн тооцоолол нь Группын тайлант хугацааны эцсээр үүргийг хангах эсвэл гуравдагч талд шилжүүлэхэд төлөх төлбөрийн дүн байна.

5.26 Нөөц

Группд өнгөрсөн үйл явдлын үр дүнд үүссэн өнөөгийн үүрэг (хуулийн эсвэл ёс зүйн) байгаа болон энэхүү үүргээ биелүүлэхэд эдийн засгийн өгөөж агуулсан баялгийг зарцуулах нь тодорхой болсон ба үүргийн дүнг бодитойгоор ойролцоолон тооцоолох боломжтой үед нөөц/санг хүлээн зөвшөөрнө.

5.27 Татвар

Орлогын татварын зардал/нөхөлт нь тайлант хугацааны татвар ба хойшуулсан татвараас бүрдэх бөгөөд бусад дэлгэрэнгүй орлогоор шууд бүртгэгдэж буй ажил гүйлгээтэй холбоотойгоос бусад дэлгэрэнгүй орлогод тайлагнагдснаас бусад тохиолдолд дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тайлагнагдана. Орлогын татварын зардал нь Монгол улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу орлогын тайланд бүртгэгдэнэ. Тайлант хугацааны татварыг тайлант хугацааны турш хүчин төгөлдөр байсан хувь хэмжээг ашиглан тайлант жилийн татвар ногдох орлогод суурилан тооцоолно.

Тайлант хугацааны татвар нь тайлант хугацааны болон өмнөх тайлант хугацааны татвар ногдох орлого эсвэл алдагдалтай холбоотойгоор татварын байгууллагад төлөх буюу нөхөн авах дүнг илэрхийлнэ. Татварын тайланг бэлтгэхээс өмнө санхүүгийн тайланг баталж буй тохиолдолд татварын дүнгүүд нь тооцоололд үндэслэнэ. Хойшлуулсан орлогын албан татварыг хөрөнгө, өр төлбөрийн татварын суурь, тэдгээрийн санхүүгийн тайлангийн зорилгоорх дансны үнийн хоорондох түр зөрүү болон алдагдал шилжүүлэн тооцохтой холбоотойгоор балансын аргыг ашиглан тооцдог.

Түр зөрүүг буцаах болон шилжүүлсэн татварын алдагдал хэрэгжих үед нь ашиглах зорилгоор тайлант хугацааны эцэс дэх хүчин төгөлдөр эсвэл батлагдсан хувь хэмжээгээр хойшлуулсан татварын үлдэгдлийг хэмжинэ. Нэг татвар төлөгч, нэг татварын байгууллагад хамаарах хойшлуулсан орлогын албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг хооронд нь цэвэрлэн тайлагнах хуулиар олгогдсон эрхтэй бол хойшлуулсан орлогын албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг хооронд нь цэвэрлэн тайлагнаж болно.

Суутгагдах түр зөрүү болон татварын алдагдлыг ирээдүй рүү шилжүүлснээс үүссэн хойшлогдсон татварын хөрөнгө нь ирээдүйн татвар ногдох орлого нь тухайн суутгалыг хийх магадлалтай байх үед бүртгэгддэг. Санхүүгийн тайланд ирээдүйн татвар ногдох орлогын дүн болон хугацаа нь магадлалтай байх тохиолдолд ирээдүйн татварын төлөвлөгөө стратегид суурилан хүлээн зөвшөөрөгдөх хойшлогдсон татварын дүнг тодорхойлоход шийдвэр гаргах хэрэгтэй болдог.

Монгол улс нь өөр бусад татваруудтай бөгөөд Группын үйл ажиллагаанд үзүүлэх нөлөөллийг үнэлдэг. Эдгээр бусад татварыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд үйл ажиллагааны зардлаар тайлагнадаг.

5.28 Ажиллагсдын тэтгэмж ба нийгмийн халамж

(i) Богино хугацаат тэтгэмж

Цалин, хөлс, бусад цалин хөлстэй холбоотой зардлууд нь Групп болон Банкинд ажилтан нь холбогдох үйлчилгээг үеүүлсэн тухайн жилдээ зардлаар хүлээн зөвшөөрөгддөг.Ээлжийн амралт гэх мэт богино хугацааны хуримтлагдах, нөхөн төлбөр бүхий амралт чөлөө нь ажилтан үйлчилгээг үзүүлсэн тухайн хугацаанд нь хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд өвчний чөлөө гэх мэт хуримтлалгүй түр хугацааны чөлөө нь чөлөө олгогдсон тухайн үедээ хүлээн зөвшөөрөгддөг.

(ii) Тогтоосон тэтгэмжийн төлөвлөгөө

Монгол Улсын холбогдох хууль, тогтоомжид заасны дагуу Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа компаниуд нь Монгол Улсын эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлнө. Эдгээр шимтгэлийг гарсан хугацаанд нь орлого, үр дүнгийн тайланд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө. Групп ба Банк мөн өөрсдийн байгуулсан тэтгэврийн санд шимтгэл төлдөг. Төлсөн шимтгэлийг ажилтны банкинд ажилласан хугацаанд нь хувь тэнцүүлэн "Тэтгэврийн сангийн зардал"дансанд бүртгэнэ.

5.29 Орлого ба зардал хүлээн зөвшөөрөлт

(i) Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого ба зардал

Хүүгийн орлого ба зардлыг үр ашигт хүүгийн түвшинг ашиглан бүх өрийн хэрэгслүүдийн хувьд дэлгэрэнгүй орлогын тайланд аккрузал сууриар бүртгэдэг. Үр ашигт хүүгийн арга нь санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөрийн хорогдуулсан өртгийг тооцож, хүүгийн орлого ба хүүгийн зардлыг холбогдох хугацаанд нь хуваарилдаг арга юм. Үр ашигт хүүгийн түвшин гэдэг нь санхүүгийн хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй хугацааны турш хүлээн авах мөнгөн орлого болон төлөх мөнгөн төлбөрийг санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөрийн дансны цэвэр үнэ хүртэл нь хөнгөлөх түвшин юм. Үр ашигт хүүгийн түвшинг тооцоолохдоо Групп нь санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээний бүх нөхцлүүдийг харгалзан үзэж мөнгөн урсгалыг тооцоолох боловч ирээдүйн зээлийн алдагдлыг харгалзан үздэггүй. Энэхүү тооцоолол нь гэрээнд оролцогч талуудын төлсөн буюу хүлээн авсан бүх шимтгэл, хураамж, ажил гүйлгээний зардал бусад бүх хөнгөлөлт эсвэл урамшууллыг үр ашигт хүүгийн түвшний салшгүй хэсэгт болгон авч үздэг.

Хүүгийн орлого нь тогтмол орлоготой санхүүгийн хөрөнгөөс олсон хүүгийн төлбөр, бонд, вексел, бусад дискаунталсан хэрэглүүрийн хуримтлуулсан урамшуулал ба хөнгөлөлтийг багтаана. Зээл төлөгдөх эсэх нь эргэлзээтэй болсон тохиолдолд зээлийн дүнг нөхөгдөх дүн хүртэл нь бууруулах ба түүнээс хойшхи хүүгийн орлогыг эргэн нөхөгдөх дүнг хэмжих зорилгоор ирээдүйн мөнгөн урсгалыг дискаунтлахад ашигласан хүүгийн түвшинд үндэслэн хүлээн зөвшөөрнө.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

5. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ГОЛ БОДЛОГЫН ХУРААНГУЙ (үргэлжлэл)

5.29 Орлого ба зардал хүлээн зөвшөөрөлт (үргэлжлэл)

(ii) Хураамж, шимтгэлийн орлого

Хураамж, шимтгэл болон бусад орлого зардлын зүйлс нь үйлчилгээг үзүүлсэн үед аккрузал суурийн дагуу бүртгэгддэг. Олгогдоогүй боловч олгогдох нь магадлалтай болсон зээлийн үүслийн шимтгэлийг бусад хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч, дараах үеүдэд зээлийн үр ашигт өгөөжийн тооцооллыг харгалзан үзнэ. Зээл, хувьцаа, бусад үнэт цаас худалдан авах, бизнесийг борлуулах буюу худалдан авах гэх мэт гуравдагч талтай хийж буй хэлцлээс үүдсэн хураамж ба шимтгэлийг ажил гүйлгээг иж бүрэн болсон үед нь дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэдэг. Хөрөнгө оруулалтын багц болон бусад зөвлөх үйлчилгээний шимтгэл нь холбогдох үйлчилгээний гэрээний хүрээнд хүлээн зөвшөөрөгддөг.

Тодорхой хугацааны турш үйлчилгээг үзүүлснээс олох хураамжийн орлогыг тухайн хугацааны турш хуримтлуулдаг. Ийм төлбөрүүдэд шимтгэлийн орлого, хөрөнгө удирдлагын, кастодиан, бусад удирдлагын болон зөвлөх үйлчилгээний төлбөр багтана.

Олгогдохоор хүлээгдэж буй зээлүүдийн амлалттай холбоотой төлбөр болон бусад зээлтэй холбоотой төлбөрүүдийг (бусад өсөн нэмэгдэх зардлуудын хамт) хойшлуулах ба зээлийн үр ашигт хүүгийн түвшний залруулгаар хүлээн зөвшөөрөгддөг. Зээл олгогдохооргүй болсон үед зээлийн амлалтын төлбөр нь амлалтын хугацааны турш шулуун шугамын аргаар хүлээн зөвшөөрөгддөг.

5.30 Сегментийн тайлагнал

Орлого олж, зардал гаргадаг бизнесийн үйл ажиллагаа, сегментэд хуваарилагдах нөөцийн талаар шийдвэр гаргахын тулд байгууллагын үйл ажиллагааны шийдвэр гаргагчид үйл ажиллагааных нь үр дүнд байнга хяналт тавьж байдаг, санхүүгийн тусдаа мэдээлэл бэлтгэх боломжтой Группын бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг үйл ажиллагааны сегмент гэдэг.

Групп нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайландаа дараах тоон шаардлагуудын аль нэгийг хангасан үйл ажиллагааны сегментийн талаарх мэдээллийг тусад нь тайлагнана. Үүнд:

- Тухайн сегментийн гадны харилцагчдад болон сегмент хоорондын нийт тайлагнасан орлого нь Группын бүх үйл ажиллагааны сегментүүдийн дотоод болон гадаад нийт орлогын 10 хувь болон түүнээс их бол;
- Тайлагнасан ашиг ба алдагдлын үнэмлэхүй дүн нь;
- Тайлант хугацаанд алдагдал тайлагнаагүй нийт сегментүүдийн нийлмэл ашгийн 10 хувь ба түүнээс их бол;
- Тайлант хугацаанд алдагдал тайлагнасан сегментүүдийн тайлагнасан нийлмэл алдагдлын 10 хувь ба түүнээс их бол ;
- Хөрөнгө нь үйл ажиллагааны бүх сегментийн нийлмэл хөрөнгийн дүнгийн 10 хувь ба түүнээс их бол.

Хэрэв удирдлага нь сегментийн талаарх мэдээлэл нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн хэрэглэгчдэд үр дүнтэй мэдээлэл өгнө гэж итгэж буй бол дээрх тоон үзүүлэлтийн шалгуурыг хангаагүй үйл ажиллагааны сегментийн талаар тайлагнах, тусд нь нэмж тодруулах боломжтой.

Удирдлагын тайлагналын мэдээлэл нь СТОУС-ын дагуух санхүүгийн тайлангаас ялгаатай байж болох бөгөөд тохируулга хийж, шалтгааныг нэмж тодруулдаг. Материаллаг бүх тохируулгын зүйлсийг тусад нь тодорхойлж, тайлбар оруулдаг. Жишээлбэл, өөр бүртгэлийн бодлого баримталснаас үүдэн тайлагнах сегментийн ашиг алдагдлыг Группын ашиг, алдагдал руу тохируулахад шаардлагатай материаллаг залруулгын дүнгүүдийг тодорхойлж, тусад нь тайлбарлана.

6. СЕГМЕНТИЙН ТАЙЛАГНАЛ

Тус групп нь бизнесийн үндсэн 4 сегменттэй:

Иргэдийн банк	Харилцагчдын харилцах , хадгаламжийн данс, хэрэглээний зээл, кредит карт болон шилжүүлгийн гүйлгээ
Байгууллагын банк	Байгууллага болон аж ахуйн нэгж харилцагчдад үзүүлдэг харилцах, хадгаламжийн данс, зээл болон зээлийн хэрэгслүүд
Хөрөнгө оруулалтын банк	Байгууллагын санхүү болон худалдан авалт, бизнесийн нэгдэл, тусгай санхүүгийн зөвлөгөө, арилжаа зэргийг оролцуулсан хөрөнгө оруулалтын банкны үйлчилгээ
Хөрөнгийн удирдлага	Хөрөнгө зохицуулалт, санхүүжилт болон бусад төвийн үйл ажиллагаа.
Брокер, дилер	Санхүүгийн зах зээл дэх брокер, дилерийн үйлчилгээ

Удирдлага нь бизнесийн нэгжүүдийн үйл ажиллагааны үр дүнг нөөцийн хуваарилалт, гүйцэтгэлийн үнэлгээний талаар шийдвэр гаргах зорилгоор тусад нь хянан удирддаг. Сегментийн гүйцэтгэлийг үйл ажиллагааны ашиг, алдагдал (зарим тохиолдолд санхүүгийн тайлангууд дээрх үйл ажиллагааны ашиг алдагдлаас өөрөөр хэмждэг) дээр нь үндэслэн үнэлдэг. Орлогын албан татварыг компанийн түвшинд удирддаг ба сегментүүдэд хуваарилдаггүй.

Удирдлагын гүйцэтгэлийн хэмжүүр нь нийт хүүгийн орлого, зардал биш цэвэр хүүгийн орлого байдаг учраас хүүгийн орлогыг цэвэр дүнгээр нь тайлагнадаг.

Үйл ажиллагааны сегментүүдийн хооронд шилжих үнэ нь гуравдагч талтай хийж байгаа гүйлгээний нэг адил зарчмаар хийгддэг.

2013 ба 2012 онд нэг хөндлөнгийн харилцагч эсвэл талтай хийсэн гүйлгээний орлого нь Групп ба Банкны нийт орлогын 10%-иас илүү гараагүй.

Дараах хүснэгтэнд 2013 болон 2011 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн банкны үйл ажиллагааны сегментүүдийн орлого, ашиг ба зарим нэг хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн мэдээллүүдийг үзүүлсэн болно.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

6. СЕГМЕНТИЙН ТАЙЛАГНАЛ (үргэлжлэл)

Дараах хүснэгтэнд Группын 2013 оны 12 сарын 31-нээрх сегментүүдийн орлого, ашиг ба зарим хөрөнгө өр төлбөрүүдийн мэдээллүүдийг үзүүлсэн болно.

	Байгууллагын банк	Иргэдийн банк	Хөрөнгө оруулалтын банк	Хөрөнгийн удирдлагын газар	Хувиарлаг -даагүй	Нийт
	2013	2013	2013	2013	2013	2013
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Гуравдагч тал	126,897,647	(4,750,048)	(787,144)	44,951,969	-	166,312,423
Сегмент хоорондын	(70,847,976)	76,904,347	1,342,027	(7,398,397)	-	-
Нийт үйл ажиллагааны орлого	56,049,670	72,154,299	554,883	37,553,571	-	166,312,423
Эрсдэлийн сангийн зардал	(27,346,965)	(2,480,302)	-	1,886,931	-	(27,940,336)
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын үнэ цэнийн бууралтын алдагдал						
Цэвэр үйл ажиллагааны орлого	28,702,705	69,673,997	554,883	39,440,502	-	138,372,087
Үр дүнгүүд						
Хүү түүнтэй адилтгах орлого	141,730,364	92,873,949	850	56,341,005	-	290,946,169
Хүү түүнтэй адилтгах зардал	(91,432,930)	(48,636,316)	273,967	(44,899,993)	-	(184,695,271)
Цэвэр хүүгийн орлого	50,297,434	44,237,634	274,817	11,441,013	-	106,250,898
Хураамж, шимтгэлийн орлого	5,647,897	12,350,297	391,979	7,347,645	-	25,737,817
Хураамж, шимтгэлийн зардал	(3,131)	(1,148,166)	(112,015)	(4,179,258)	-	(5,442,569)
Цэвэр хураамж, шимтгэлийн орлого	5,644,766	11,202,131	279,963	3,168,387	-	20,295,248
Цэвэр арилжааны орлого/(зардал)	-	-	-	2,248,934	-	2,248,934
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	(496,602)	(4,091,681)	(8,252)	(319,479)	(580,816)	(5,496,830)
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга	(218,987)	(616,844)	(1,455)	(145,531)	(17,156)	(999,974)
Сегментийн ашиг (алдагдал)	20,837,589	20,548,378	154,168	30,246,318	(597,973)	71,188,481
Орлогын татварын зардал					(14,128,557)	(14,128,557)
Тайлант жилийн ашиг						57,059,924
Хөрөнгө						
Капиталын зардал						
Өмч, барилга олон тоног төхөөрөмж	31,595	3,605,563	4,980	9,268	11,929,673	15,581,080
Бусад биет бус хөрөнгө	-	-	-	-	4,668,206	4,668,206
Нийт хөрөнгө	1,270,147,319	913,832,099	748,313	1,421,583,529	143,328,537	3,749,639,798
Нийт өр төлбөр	1,249,758,213	893,113,784	594,225	1,391,246,216	(57,017,511)	3,477,694,925

Дараах хүснэгтэнд Группын 2012 оны 12 сарын 31-нээрх сегментүүдийн орлого, ашиг ба зарим хөрөнгө өр төлбөрүүдийн мэдээллүүдийг үзүүлсэн болно.

	Байгууллагын банк	Иргэдийн банк	Хөрөнгө оруулалтын банк	Хөрөнгийн удирдлагын газар	Хувиарлаг -даагүй	Нийт
	2013	2013	2013	2013	2013	2013
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Гуравдагч тал	97,045,531	(36,798,389)	12,307	28,660,036	-	88,919,485
Сегмент хоорондын	(70,948,198)	86,521,658	-	(15,573,460)	-	-
Нийт үйл ажиллагааны орлого	26,097,333	49,723,269	12,307	13,086,576	-	88,919,485
Эрсдэлийн сангийн зардал	(7,574,826)	(3,186,125)	-	(29,096)	-	(10,790,047)
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын үнэ цэнийн бууралтын алдагдал	-	-	-	-	-	-
Цэвэр үйл ажиллагааны орлого	18,522,507	46,537,144	12,307	13,057,480	-	78,129,438
Үр дүнгүүд						
Хүү түүнтэй адилтгах орлого	93,656,610	72,761,010	-	33,827,395	-	200,245,015
Хүү түүнтэй адилтгах зардал	(71,889,930)	(43,783,865)	-	(27,451,177)	-	(143,124,972)
Цэвэр хүүгийн орлого	21,766,680	28,977,145	-	6,376,218	-	57,120,043
Хураамж, шимтгэлийн орлого	4,257,716	10,228,033	27,534	5,467,047	-	19,980,330
Хураамж, шимтгэлийн зардал	(1,564)	(807,411)	(15,284)	(4,113,372)	-	(4,937,631)
Цэвэр хураамж, шимтгэлийн орлого	4,256,152	9,420,622	12,250	1,353,675	-	15,042,699
Цэвэр арилжааны орлого/(зардал)	-	-	-	385,618	-	385,618
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	(370,670)	(2,893,269)	(6,719)	(154,198)	(382,056)	(3,806,912)
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга	(164,087)	(418,789)	(50)	(65,520)	(10,837)	(659,283)
Сегментийн ашиг (алдагдал)	12,740,419	12,038,894	(246,725)	8,441,280	(238,720)	32,735,148
Орлогын албан татварын зардал	-	-	-	-	(6,694,845)	(6,694,845)
Тайлант жилийн ашиг						26,040,302
Хөрөнгө						
Капиталын зардал	-	-	-	-	-	-
Өмч, барилга ба тоног төхөөрөмж	58,207	7,632,413	4,395	24,890	2,589,495	10,309,400
Бусад биет бус хөрөнгө	-	379,022	-	-	719,364	1,098,386
Нийт хөрөнгө	970,634,104	583,872,806	456,108	818,074,828	153,750,608	2,526,788,454
Нийт өр төлбөр	954,492,025	564,501,188	702,926	813,672,450	6,827,049	2,340,195,638

7. МӨНГӨ, ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ

	2013 оны 12 сарын 31	2012 оны 12 сарын 31
	мян.төг	мян.төг
Бэлэн мөнгө	94,632,268	98,334,104
Төв банкин дахь харилцах	476,110,080	327,726,553
Хасах нь: Групп болон банкны өдөр тутмын үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгогүй Монгол банкинд заавал байлгах нөөц	(259,809,543)	(239,329,820)
	310,932,806	186,730,836

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

8. МОНГОЛ БАНКИНД БАЙРШУУЛСАН ЗААВАЛ БАЙЛГАХ НӨӨЦ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Монгол банкинд байршуулсан заавал байлгах нөөц	259,809,543	239,329,820

Монголбанкнаас тавигддаг шаардлагын дагуу Монголбанкнд харилцах данс байршуулдаг. Монголбанкнд байршуулах бэлэн мөнгөний заавал байлгах үлдэгдэл нь 14 хоногийн татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн 12.0% (2012: 12.0 %) аас багагүй байдаг.

2013 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Банкны байлгах шаардлагатай 14 хоногийн дундаж нөөцийн хэмжээ дотоод валютаар 178,725 сая төгрөг (2012: 133,384 сая төгрөг) ба гадаад валютаар 81,084 сая төгрөг (2012: 105,945 сая төгрөг) байсан.

9. БОДИТ ҮНЭ ЦЭНЭ НЬ АШИГ, АЛДАГДЛААР ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГӨ

2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-нээрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт орлого, зардлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх санхүүгийн хөрөнгө нь арилжааны үнэт цаасуудыг агуулна.

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Байгууллагын үнэт цаас	184,554	520,464

Хөрөнгийн биржид арилжаалагддаг борлуулахад бэлэн үнэт цаас болон дуусвар хугацаа хүртэл эзэмших үнэт цааснууд нь Хонг Конгийн Хөрөнгийн Биржид бүртгэлтэй өмчөөрх хөрөнгө оруулалтыг илэрхийлнэ.

2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилд бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь орлого, зардлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх санхүүгийн хөрөнгийн багцад гарсан өөрчлөлт нь дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
1 сарын 1-нээрх дансны үнэ	935,560	1,235,916
Бодит үнэ цэнийн тохируулга	(415,096)	(174,765)
1 сарын 1-нээрх бодит өртөг	520,464	1,061,151
Худалдаж авсан	-	218,090
Худалдсан	-	(724,412)
Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн нөлөө	175,829	205,966
12 сарын 31-нээрх дансны үнэ	1,111,389	935,560
Бодит үнэ цэнийн тохируулга	(926,835)	(415,096)
12 сарын 31-нээрх бодит өртөг	184,554	520,464

10. БУСАД БАНК САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГАД БАЙРШУУЛСАН ХӨРӨНГӨ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Дотоодын банк дах харилцах данс	5,078,753	11,096,853
Гадаадын банк дах харилцах данс	145,754,357	203,536,118
Хадгаламж-дотоодын банк	30,313	30,308
Хадгаламж-гадаадын банк	8,270,684	-
Бусад	523,318	153,652
	159,657,425	214,816,931

11. БОРЛУУЛАХАД БЭЛЭН САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГӨ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй хувьцаа-өртгөөр	2,398,095	679,271
Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй хувьцаа-бодит үнээр	796,643	1,099,295
	3,194,738	1,778,566

2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн турш борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгийн багцад гарсан өөрчлөлт нь дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй	4,425,048	4,341,912
Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй	679,271	642,922
01 сарын 01-ний өдрөөрх дансны үнэ	5,104,319	4,984,834
Бодит үнэ цэнийн тохируулга	(3,325,753)	(2,225,894)
01 сарын 01-ний өдрөөрх бодит үнэ цэнэ	1,778,566	2,758,940
Нэмэгдсэн:		
Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй	1,755,174	33,700
Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй	-	86,203
Нийт нэмэгдсэн	1,755,174	119,903
Ханшийн зөрүүний нөлөө	749,602	(417)
Хасагдсан:		
Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй	-	-
Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй	46,930	-
Нийт хасагдсан	46,930	-
12 сарын 31-ний өдрөөрх дансны үнэ	7,562,165	5,104,319
Бодит үнэ цэнийн тохируулга	(4,367,427)	(3,325,753)
12 сарын 31-ний өдрөөрх бодит үнэ цэнэ	3,194,738	1,778,566

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

12. ДУУСГАВАР ХУГАЦАА ХҮРТЭЛ ЭЗЭМШИХ САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГӨ

		2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Монголбанкны үнэт цаас	(a)	549,098,116	247,402,728
Засгийн Газрын бонд	(b)	154,939,387	72,554,598
Хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлтэй хувьцаа	(c)	-	2,784,250
Вексел	(d)	-	75,370,294
МИК бонд	(e)	26,976,882	-
		731,014,385	398,111,870

(a) Монгол банкны үнэт цаас ("МБ")

Монголбанкны үнэт цаас нь хөнгөлөлттэй гаргасан хүү бүхий богино хугацаат үнэт цаас болно. 2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн турш Монголбанкны үнэт цаасны багцад гарсан өөрчлөлт нь дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01-ний өдрөөрх дансны үнэ	250,000,000	181,640,000
Үнэт цаасны хөнгөлөлт	(2,597,272)	(3,063,138)
01 сарын 01-ны өдрөөр хорогдуулсан өртөг	247,402,728	178,576,862
Нэмэгдсэн	15,002,646,000	2,262,267,000
Хасагдсан	(14,702,646,000)	(2,193,907,000)
12 сарын 31-ний өдрөөрх дансны үнэ	550,000,000	250,000,000
Үнэт цаасны хөнгөлөлт	(901,884)	(2,597,272)
12 сарын 31-ны өдрөөр хорогдуулсан өртөг	549,098,116	247,402,728

(b) Засгийн газрын бонд

Засгийн газрын бонд нь Сангийн яамнаас хөнгөлөлттэй гаргасан 7 жилийн дотор дуусгавар болох хугацаатай бондыг илэрхийлнэ. 2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн турш Засгийн Газрын Бондын багцад гарсан өөрчлөлт нь дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01-ний өдрөөрх дансны үнэ	73,545,000	49,280,000
Хуримтлуулсан хүүгийн орлого	(1,709,378)	(1,566,777)
01 сарын 01-ний өдрөөрх хорогдуулсан өртөг	72,554,598	50,846,777
Нэмэгдсэн	487,814,150	48,765,000
Хасагдсан	(404,416,000)	(24,500,000)
12 сарын 31-ний өдрөөрх дансны үнэ	156,943,150	73,545,000
Бондын хөнгөлөлт	(3,095,650)	(1,709,378)
Хуримтлуулсан хүүгийн орлого	1,091,887	718,976
12 сарын 31-ний өдрөөрх хорогдуулсан өртөг	154,939,387	72,554,598

(с) Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй өрийн үнэт цаас

Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй дуусгавар хугацаа хүртэл нь эзэмших өрийн үнэт цаас нь Сингапурийн Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй Худалдаа Хөгжлийн Банкны хөрөнгө оруулалтыг илэрхийлнэ. 2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн турш хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй өрийн үнэт цаасны багцад гарсан өөрчлөлт нь дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01-ний өдрөөрх дансны үнэ	2,828,410	2,792,740
Хуримтлагдсан хүүгийн орлого	44,210	44,104
Үнэт цаасны хөнгөлөлт	(44,160)	(98,692)
01 сарын 01-ний өдрөөрх хорогдуулсан өртөг	2,828,460	2,738,152
Нэмэгдсэн		
Хасагдсан	(3,446,950)	-
Хуримтлагдсан хүүгийн орлого	-	44,210
Ханшийн зөрүүгийн нөлөө	618,540	(8,540)
12 сарын 31-ний өдрөөрх дансны үнэ	-	2,828,410
Үнэт цаасны хөнгөлөлт	-	(44,160)
12 сарын 31-ний өдрөөрх хорогдуулсан өртөг	-	2,784,250

(d) Вексел

Векселийн дүн нь 2013 онд хугацаа дууссан 3 байгууллагаас гаргасан хүү бүхий векселийг илэрхийлнэ.

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01-ний өдрөөрх дансны үнэ	68,892,814	72,062,060
Хуримтлуулсан хүүгийн орлого	6,477,479	87,599
Векселийн хөнгөлөлт	-	(141,498)
01 сарын 01-ний өдрөөрх хорогдуулсан өртөг	75,370,293	72,008,161
Нэмэгдсэн:		
Хүү бүхий вексель	-	106,094,914
	-	106,094,914
Хасагдсан:		
Хөнгөлөлттэй вексель	-	(10,996,508)
Хүү бүхий вексель	(69,164,114)	(98,460,200)
	(69,164,114)	(109,456,708)
Гадаад валютын ханшийн нөлөө	271,300	192,548
12 сарын 31-ний өдрөөрх дансны үнэ	-	68,892,814
Хуримтлуулсан хүүгийн орлого	-	6,477,479
12 сарын 31-ний өдрөөрх хорогдуулсан өртөг	-	75,370,293

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

12. ДУУСГАВАР ХУГАЦАА ХҮРТЭЛ ЭЗЭМШИХ САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГӨ (үргэлжлэл)

(е) МИК-н (Монголын Ипотекийн Корпораци) бонд

МИК-ийн бонд нь Банкны харилцагчдадаа олгосон зээлээр баталгаажсан үнэт цаасыг илэрхийлнэ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01-ний өдрөөрх дансны үнэ	-	-
Нэмэгдсэн:		
Хөнгөлөлтэй вексель	26,943,000	-
Хуримтлагдсан хүү	33,882	-
	26,976,882	-
12 сарын 31-ний өдрөөрх дансны үнэ	26,976,882	-
Хуримтлуулсан хүүгийн орлого	-	-
Векселийн хөнгөлөлт	-	-
12 сарын 31-ний өдрөөрх хорогдуулсан өртөг	26,976,882	-

13. ОХИН КОМПАНИД ОРУУЛСАН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй хувьцаа-өртгөөр	200,000	200,000

Энэхүү дүн нь Монгол улсад үүсгэн байгуулагдаж, брокер, дилерийн үйл ажиллагаа явуулдаг Голомт Секюритиз ХХК-ийн 100 хувийн эзэмшлийн хөрөнгө оруулалтыг илэрхийлнэ.

14. ҮҮСМЭЛ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛҮҮР

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Хөрөнгө		
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй үүсмэл хэрэгсэл- гадаад валютын форвард хэлцэл	2,550,950	3,220
Өр төлбөр		
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй үүсмэл хэрэгсэл- гадаад валютын форвард хэлцэл	962,305	1,172,027
	1,588,645	1,168,807

Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийн дүн нь гадаад валютын форвард хэлцлээс үүссэн болно.

15. ХАРИЛЦАГЧДАД ОЛГОСОН ЗЭЭЛ БА УРЬДЧИЛГАА

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Бизнесийн зээл	963,588,386	766,836,422
Жижиг дунд бизнесийн зээл	634,592,067	304,216,178
Хэрэглээний зээл	172,817,915	132,751,032
Орон сууцны зээл	485,784,545	249,997,245
	2,256,782,913	1,453,800,877
<i>Хасах: Үнэ цэнийн бууралтын сан</i>	(57,555,053)	(25,949,242)
Харилцагчдад олгосон нийт зээл	2,199,227,860	1,427,851,635

Харилцагчдад олгосон зээлийн үнэ цэнийн бууралтын сан нь нийт зээл болон хуримтлагдсан хүүгийн үнэ цэнийн бууралтын дүнг илэрхийлнэ.

2013 болон 2012 оны харилцагчдад олгосон зээлийн үнэ цэнийн бууралтын санд гарсан хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

	Бизнесийн зээл мян.төг	Жижиг дунд бизнесийн зээл мян.төг	Хэрэглээний зээл мян.төг	Орон сууцны зээл мян.төг	Нийт мян.төг
2012 оны 1 сарын 1-ний өдрөөрх зээлийн үнэ цэнийн бууралтын сан	9,575,415	7,685,378	77,333	216,180	17,554,306
Нэмэгдсэн сан/(сангийн нөхөлт)	7,388,738	862,554	285,246	69,224	8,605,762
Ханшийн зөрүү	(28,163)	(18,516)	(16,673)	(11,511)	(74,863)
Тайлант жилд цуглуулах боломжгүй данснаас хассан зээл	-	(81,158)	(54,806)	-	(135,964)
2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөрх зээлийн үнэ цэнийн бууралтын сан	16,935,990	8,448,258	291,100	273,893	25,949,241
Нэмэгдсэн сан/(сангийн нөхөлт)	25,771,676	(144,238)	1,832,542	(117,212)	27,342,768
Ханшийн зөрүү	3,133,351	1,155,835	71,756	62,856	4,423,798
Тайлант жилд цуглуулах боломжгүй данснаас хассан зээл	-	(29,021)	(131,734)	-	(160,755)
2013 оны 12 сарын 31-ний өдрөөрх зээлийн үнэ цэнийн бууралтын сан	45,841,017	9,430,834	2,063,664	219,538	57,555,053

2013 онд зээлийн гэрээний дагуу цуглуулах боломжгүй 160,756 мянган төгрөгийн (2012 онд: MNT135,964) зээлийг Гүйцэтгэх Захирлын шийдвэрээр сангаас хаасан.

Группын зээлийн багц дахь эдийн засгийн секторын төвлөрөл дараах байдалтай байна:

	2013 оны 12 сарын 31		2012 оны 12 сарын 31	
	MNT'000	%	MNT'000	%
Хөдөө аж ахуй	54,213,516	2.40%	17,773,925	1.22%
Уул уурхай, хайгуул	257,783,816	11.42%	149,452,801	10.28%
Үйлдвэрлэл	289,325,032	12.82%	126,045,558	8.67%
Эрчим хүч, газрын тос	178,415,942	7.91%	132,200,353	9.09%
Барилга	209,297,917	9.27%	139,196,389	9.57%
Дэд бүтэц	42,295,242	1.87%	24,203,447	1.66%
Бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа	220,621,902	9.78%	149,617,943	10.29%
Засвар үйлчилгээ	30,579,055	1.35%	15,693,595	1.08%
Зочид буудал, зоогийн газар	33,573,138	1.49%	9,775,361	0.68%
Аялал жуулчлал	41,676,617	1.85%	42,154,035	2.90%
Харилцаа холбоо	42,060,104	1.86%	75,982,404	5.23%
Санхүү	61,619,030	2.73%	86,338,573	5.94%
Үл хөдлөх хөрөнгө	80,313,586	3.56%	74,416,770	5.12%
Боловсрол	17,358,844	0.77%	1,390,632	0.10%
Эрүүл мэнд	16,711,918	0.74%	7,186,532	0.49%
Нийгмийн халамжийн систем	17,780,748	0.79%	17,773,527	1.22%
Хувиараа эрхлэх аж ахуй	305,527	0.01%	692,991	0.05%
Олон улсын байгууллага	6,037	0.00%	2,784	0.00%
Нийтийн үйлчилгээ	191,552	0.01%	1,154,979	0.08%
Моргейж, орон байрны засвар	485,801,607	21.53%	250,040,708	17.20%
Авто машин	8,993,506	0.40%	7,776,626	0.53%
Гэр ахуйн цахилгаан бараа	1,728,337	0.08%	2,263,936	0.16%
Цалин	166,129,940	7.36%	122,667,008	8.44%
Нийт харилцагчдад олгосон зээл	2,256,782,913	100.00%	1,453,800,877	100.00%

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

15. ХАРИЛЦАГЧДАД ОЛГОСОН ЗЭЭЛ БА УРЬДЧИЛГАА (үргэлжлэл)

2013 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар Группын 15 (2012 онд: 21) зээлдэгч өөрийн хөрөнгийн 10 хувиас давсан зээлтэй байсан. Эдгээр зээлийн дүн нь нийт 567,579,569 мянган төгрөг буюу харилцагчдад олгосон зээлийн 25 хувь (2012 онд: 595,700,219 мянган төгрөг буюу харилцагчдад олгосон нийт зээлийн 42 хувь)-тай тэнцүү байсан.

2013 оны 12 сарын 31-ний байдлаар зээлүүдийн чанарын шинжилгээ нь дараах байдалтай байна:

	Нийт зээл мян.төг	Үнэ цэнийн бууралтын нөөц мян.төг	Үнэ цэнийн бууралт хассан цэвэр зээл мян.төг	Үнэ цэнийн бууралт/ Нийт зээл %
Бизнесийн зээл				
Тусгай үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	67,189,001	30,451,156	36,737,846	45.32%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	-	-	-	-
Бүлгийн үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	896,399,385	15,390,386	881,008,999	13.00%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	881,352,740	13,603,008	867,749,733	1.54%
Хугацаа хэтрэлт-1 сар	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-1-2 сар	15,046,645	1,787,378	13,259,266	11.88%
Хугацаа хэтрэлт-2-3 сар	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-3-6 сар	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-6 сараас дээш	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-1 жилээс 2 жил	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт- 2 дээш жил	-	-	-	0.00%
Нийт бизнесийн зээл	963,588,386	45,841,542	917,746,845	4.76%
Жижиг дунд бизнесийн зээл				
Тусгай үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	31,952,455	6,716,383	25,236,071	21.02%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	-	-	-	-
Бүлгийн үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	602,639,612	2,714,452	599,925,161	17.42%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	577,214,760	2,256,183	574,958,576	0.39%
Хугацаа хэтрэлт-1 сар	7,417,429	15,449	7,401,981	0.21%
Хугацаа хэтрэлт-1-2 сар	4,096,657	104,712	3,991,944	2.56%
Хугацаа хэтрэлт-2-3 сар	905,310	30,541	874,769	3.37%
Хугацаа хэтрэлт-3-6 сар	10,432,127	251,724	10,180,403	2.41%
Хугацаа хэтрэлт-6 сараас дээш	1,418,099	19,058	1,399,041	1.34%
Хугацаа хэтрэлт-1 жилээс 2 жил	846,751	23,235	823,517	2.74%
Хугацаа хэтрэлт- 2 дээш жил	308,479	13,550	294,930	4.39%
Нийт жижиг дунд бизнесийн зээл	634,592,067	9,430,835	625,161,232	1.49%

2013 оны 12 сарын 31-ний байдлаар зээлүүдийн чанарын шинжилгээ нь дараах байдалтай байна:

	Нийт зээл мян.төг	Үнэ цэнийн бууралтын нөөц мян.төг	Үнэ цэнийн бууралт хассан цэвэр зээл мян.төг	Үнэ цэнийн бууралт/ Нийт зээл %
Хэрэглээний зээл				
Тусгай үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	5,799,882	1,919,516	3,880,366	33.10%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)				
Бүлгийн үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	167,018,033	143,623	166,874,410	13.66%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	160,980,378	80,000	160,900,379	0.05%
Хугацаа хэтрэлт-1 сар	2,533,219	2,541	2,530,679	0.10%
Хугацаа хэтрэлт-1-2 сар	1,106,053	9,808	1,096,245	0.89%
Хугацаа хэтрэлт-2-3 сар	488,215	7,581	480,634	1.55%
Хугацаа хэтрэлт-3-6 сар	768,438	14,219	754,219	1.85%
Хугацаа хэтрэлт-6 сараас дээш	556,904	9,234	547,669	1.66%
Хугацаа хэтрэлт-1 жилээс 2 жил	376,608	10,037	366,570	2.67%
Хугацаа хэтрэлт- 2 дээш жил	208,218	10,203	198,015	4.90%
Нийт хэрэглээний зээл	172,817,915	2,063,139	170,754,776	1.19%
Орон сууцны зээл				
Тусгай үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	634,519	57,404	577,115	9.05%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)				
Бүлгийн үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	485,150,026	162,133	484,987,893	6.71%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	470,161,030	117,960	470,043,070	0.03%
Хугацаа хэтрэлт-1 сар	10,708,521	3,390	10,705,131	0.03%
Хугацаа хэтрэлт-1-2 сар	1,922,259	9,111	1,913,148	0.47%
Хугацаа хэтрэлт-2-3 сар	1,146,106	11,253	1,134,853	0.98%
Хугацаа хэтрэлт-3-6 сар	243,641	1,504	242,137	0.62%
Хугацаа хэтрэлт-6 сараас дээш	766,284	14,181	752,103	1.85%
Хугацаа хэтрэлт-1 жилээс 2 жил	175,125	4,726	170,399	2.70%
Хугацаа хэтрэлт- 2 дээш жил	27,060	8	27,052	0.03%
Нийт орон сууцны зээл	485,784,545	219,537	485,565,008	0.05%
Нийт харилцагчдад олгосон зээл	2,256,782,913	57,555,053	2,199,227,860	2.55%

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

15. ХАРИЛЦАГЧДАД ОЛГОСОН ЗЭЭЛ БА УРЬДЧИЛГАА – ЦЭВЭР (үргэлжлэл)

2012 оны 12 сарын 31-ний байдлаар зээлүүдийн чанарын шинжилгээ нь дараах байдалтай байна.

	Нийт зээл мян.төг	Үнэ цэнийн бууралтын нөөц мян.төг	Үнэ цэнийн бууралт хассан цэвэр зээл мян.төг	Үнэ цэнийн бууралт/ Нийт зээл %
Бизнесийн зээл				
Тусгай үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	45,816,240	13,113,564	32,702,676	28.62%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)				
Бүлгийн үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	721,020,182	3,822,951	717,197,231	0.53%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	716,703,558	3,822,951	712,880,607	0.53%
Хугацаа хэтрэлт-1 сар	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-1-2 сар	4,316,624	-	4,316,624	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-2-3 сар	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-3-6 сар	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-6 сараас дээш	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт-1 жилээс 2 жил	-	-	-	0.00%
Хугацаа хэтрэлт- 2 дээш жил	-	-	-	0.00%
Нийт бизнесийн зээл	766,836,422	16,936,515	749,899,907	2.21%
Жижиг дунд бизнесийн зээл				
Тусгай үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	23,013,898	6,608,569	16,405,329	28.72%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)				
Бүлгийн үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	281,202,280	1,839,689	279,362,590	24.32%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	269,333,290	1,519,682	267,813,607	0.56%
Хугацаа хэтрэлт-1 сар	3,159,748	12,342	3,147,405	0.39%
Хугацаа хэтрэлт-1-2 сар	2,132,348	57,411	2,074,936	2.69%
Хугацаа хэтрэлт-2-3 сар	1,792,971	82,940	1,710,032	4.63%
Хугацаа хэтрэлт-3-6 сар	189,638	8,701	180,938	4.59%
Хугацаа хэтрэлт-6 сараас дээш	939,066	36,655	902,411	3.90%
Хугацаа хэтрэлт-1 жилээс 2 жил	2,887,242	87,141	2,800,101	3.02%
Хугацаа хэтрэлт- 2 дээш жил	767,977	34,817	733,160	4.53%
Нийт жижиг дунд бизнесийн зээл	304,216,178	8,448,258	295,767,919	2.78%

2012 оны 12 сарын 31-ний байдлаар зээлүүдийн чанарын шинжилгээ нь дараах байдалтай байна.

	Нийт зээл мян.төг	Үнэ цэнийн бууралтын нөөц мян.төг	Үнэ цэнийн бууралт хассан цэвэр зээл мян.төг	Үнэ цэнийн бууралт/ Нийт зээл %
Хэрэглээний зээл				
Тусгай үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	203,857	203,857	-	100.00%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)				
Бүлгийн үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	132,547,175	86,718	132,460,457	14.30%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	128,586,044	31,922	128,554,122	0.02%
Хугацаа хэтрэлт-1 сар	1,135,071	1,162	1,133,909	0.10%
Хугацаа хэтрэлт-1-2 сар	256,875	2,995	253,880	1.17%
Хугацаа хэтрэлт-2-3 сар	664,438	7,834	656,604	1.18%
Хугацаа хэтрэлт-3-6 сар	470,995	9,630	461,365	2.04%
Хугацаа хэтрэлт-6 сараас дээш	549,793	10,994	538,799	2.00%
Хугацаа хэтрэлт-1 жилээс 2 жил	754,930	14,646	740,284	1.94%
Хугацаа хэтрэлт- 2 дээш жил	129,029	7,535	121,494	5.84%
Нийт хэрэглээний зээл	132,751,032	290,575	132,460,457	0.22%
Орон сууцны зээл				
Тусгай үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	437,753	34,368	403,385	7.85%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)				
Бүлгийн үнэлгээгээр үнэ цэнэ буурсан зээл	249,559,492	239,525	249,319,967	7.58%
Хэвийн зээл (хугацаандаа байгаа)	243,018,443	179,617	242,838,824	0.07%
Хугацаа хэтрэлт-1 сар	1,723,757	1,103	1,722,654	0.06%
Хугацаа хэтрэлт-1-2 сар	1,152,093	7,605	1,144,488	0.66%
Хугацаа хэтрэлт-2-3 сар	829,824	7,485	822,339	0.90%
Хугацаа хэтрэлт-3-6 сар	593,436	9,462	583,975	1.59%
Хугацаа хэтрэлт-6 сараас дээш	201,122	2,273	198,850	1.13%
Хугацаа хэтрэлт-1 жилээс 2 жил	1,974,449	30,922	1,943,527	1.57%
Хугацаа хэтрэлт- 2 дээш жил	66,368	1,058	65,310	1.59%
Нийт хэрэглээний зээл	249,997,245	273,893	249,723,352	0.11%
Нийт харилцагчдад олгосон зээл	1,453,800,877	25,949,242	1,427,851,635	1.78%

Тусгай үнэлгээгээр үнэлэгдсэн зээлүүд нь үнэ цэнийн хувьд материаллаг ба/эсвэл үнэ цэнийн бууралтын шинж агуулсан зээлүүд бөгөөд Групп тусгайлан үнэлсэн.

Үнэ цэнэ нь буураагүй зээлүүд нь төлбөр гүйцэтгэх болон ашигт ажиллагааны өндөр түвшинд харилцагчдад олгосон зээлийг илэрхийлэх бөгөөд тус бүртээ үнэ цэнэ нь буурсан шинж тэмдэггүй зээлүүд болно.

Бүлгээр нь үнэлсэн зээлүүд нь эрсдэлийн хувьд буюу үнэ цэнийн бууралтын ижил буюу энгийн шинж чанараар нь нэг төрлийн санд бүлэглэсэн зээлүүдийг агуулна.

Үнэ цэнийн бууралтын шинж тэмдэггүй харилцагчдад олгосон зээлийн чанар нь салбарын эрсдэл болон зээлдэгчдийн санхүүгийн байдлын шинж чанарын хувьд ялгаатай тул нэг төрлийн байдаггүй.

Хугацаа хэтэрсэн зээлээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүнгүүд нь бүх үлдэгдлээрээ болон графикт төлбөрийн хугацаа хэтэрсэн дүнгүүдийг илэрхийлнэ.

Монгол Банк нь арилжааны банкуудаас харилцагчдад олгосон баталгаа болон аккредитив, зээлийн дүнгийн харьцаа нь 5 хувиас хэтрүүлэхгүй байхыг шаарддаг.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

15. ХАРИЛЦАГЧДАД ОЛГОСОН ЗЭЭЛ БА УРЬДЧИЛГАА – ЦЭВЭР (үргэлжлэл)

	2013 оны 12 сарын 31		2012 оны 12 сарын 31	
	Нийт капитал	Нийт капиталын 5 хувь	Нийт капитал	Нийт капиталын 5 хувь
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Давуу эрхт хувьцаа	16,388,100	819,405	-	-
Энгийн хувьцаа	25,907,593	1,295,380	25,907,593	1,295,380
Хувьцааны урамшуулал	42,322,298	2,116,115	42,322,298	2,116,115
Хуримтлагдсан ашиг	173,390,689	8,669,534	116,534,085	5,826,704
Эздийн өмчийн бусад хэсэг	13,838,281	691,914	1,934,247	96,712
Хоёрдогч өглөг	58,261,173	2,913,059	34,691,373	1,734,569
	330,108,134	16,510,375	221,389,596	11,069,480
Харилцагчдад гаргасан баталгаа		19,651,899		16,539,150
		5.95%		7.47%

2013 оны 12 сарын 31-ний байдлаар барьцаа хөрөнгийн бүтцийн талаарх мэдээлэл дараах байдалтай байна. Үүнд:

	Бизнесийн зээл	Жижиг дунд бизнсийн зээл	Хэрэглээний зээл	Орон сууцны зээл	Нийт
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Авлага	100,814,211	29,987,584	-	-	130,801,795
Бараа материал	69,688,758	20,429,514	185,930	-	90,304,202
Барилга	495,102,948	775,800,608	22,310,456	887,487,855	2,180,701,867
Бусад хөрөнгө	47,876,080	104,477,381	268,502	45,579,643	198,201,606
Газар	672,763,880	200,581,099	378,787	2,292,883	876,016,649
Тоног төхөөрөмж, авто машин	222,038,017	165,886,234	19,801,231	217,000	407,942,482
Бэлэн мөнгө	-	30,812,042	59,758,530	1,117,080	91,687,652
Орлого	400,238,370	101,726,638	355,156,557	3,533,909	860,655,474
Үнэт цаас	277,670,832	82,557,370	-	-	360,228,202
Нийт хөрөнгийн барьцаа	2,286,193,096	1,512,258,470	457,859,993	940,228,370	5,196,539,929

2012 оны 12 сарын 31-ний байдлаар барьцаа хөрөнгийн бүтцийн талаарх мэдээлэл дараах байдалтай байна. Үүнд:

	Бизнесийн зээл	Жижиг дунд бизнсийн зээл	Хэрэглээний зээл	Орон сууцны зээл	Нийт
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Авлага	88,092,960	10,936,800	-	-	99,029,760
Бараа материал	74,755,000	20,164,950	694,039	-	95,613,989
Барилга	486,289,517	364,048,773	34,333,596	501,403,238	1,386,075,124
Бусад хөрөнгө	178,689,001	127,435,634	1,609,556	24,796,666	332,530,857
Газар	365,497,636	190,294,216	54,600	8,431,743	564,278,195
Тоног төхөөрөмж, авто машин	338,660,654	124,759,506	19,438,359	236,500	483,095,019
Бэлэн мөнгө	297,659,030	59,740,222	91,233,412	1,089,369	449,722,033
Орлого	158,465,193	7,913,245	361,015,010	1,121,328	528,514,776
Үнэт цаас	483,963,686	111,888,731	-	213,268	596,065,685
Нийт хөрөнгийн барьцаа	2,472,072,677	1,017,182,077	508,378,573	537,292,112	4,534,925,438

16. ӨМЧ, БАРИЛГА, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ

Өртөг	Барилга байшин мян.төг	Тээврийн хэрэгсэл мян.төг	Компьютер тоног төхөөрөмж мян.төг	Нөөцийн ӨБТТ мян.төг	Тавилга мян.төг	Дуусаагүй барилга мян.төг	Түрээсийн сайжруулалт мян.төг	Нийт мян.төг
2012 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	7,561,463	1,602,256	10,543,929	1,705,227	2,318,976	15,230,361	-	38,962,212
Худалдан авсан	147,154	665,691	316,219	6,107,625	519,941	2,302,218	379,022	10,437,870
Дахин ангилсан	-	-	5,573,090	(5,573,090)	-	-	-	-
Худалдан борлуулсан	-	(78,720)	(192,230)	-	(6,765)	(694,148)	-	(971,863)
Капиталжуулалт	3,058,246	-	-	-	-	(3,058,246)	-	-
Акталсан	-	(70,688)	(561,890)	-	(36,856)	-	-	(669,434)
2012 оны 12 сарын 31-нээрх үлдэгдэл	10,766,863	2,118,539	15,679,118	2,239,762	2,795,296	13,780,185	379,022	47,758,785
Худалдан авсан	1,988,727	403,577	7,225,211	1,376,715	494,981	3,922,269	169,600	15,581,080
Дахин ангилсан	-	-	-	-	(390,786)	-	-	(390,786)
Капиталжуулалт	2,993,699	-	-	-	-	(2,993,699)	-	-
Худалдан борлуулсан	-	215,276	1,066,524	198,649	11,726	-	-	1,492,175
Акталсан	-	-	689,258	-	20,681	-	-	709,939
Дахин үнэлгээ	6,408,197	-	-	-	247,545	-	-	6,408,197
2013 оны 12 сарын 31-нээрх үлдэгдэл	22,157,486	2,306,840	21,148,547	3,417,828	2,867,084	14,708,755	548,622	67,155,162
Хуримтлагдсан элэгдэл	Барилга байшин мян.төг	Тээврийн хэрэгсэл мян.төг	Компьютер тоног төхөөрөмж мян.төг	Нөөцийн ӨБТТ мян.төг	Тавилга мян.төг	Дуусаагүй барилга мян.төг	Түрээсийн сайжруулалт мян.төг	Нийт мян.төг
2012 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	490,817	434,619	6,557,494	-	955,200	-	-	8,438,130
Дахин ангилсан	-	-	-	-	-	-	-	-
Тайлант жилд байгуулсан	265,518	295,491	2,926,593	-	253,152	-	96,975	3,837,729
Худалдсан	-	(40,702)	(188,651)	-	(6,404)	-	-	(235,757)
Акталсан	-	(70,688)	(552,761)	-	(24,119)	-	-	(647,568)
2012 оны 12 сарын 31-нээрх үлдэгдэл	756,335	618,720	8,742,675	-	1,177,829	-	96,975	11,392,534
Тайлант жилд байгуулсан	245,548	306,831	4,358,491	-	932,939	-	168,325	6,012,134
Дахин ангилсан	-	-	-	-	(153,518)	-	-	(153,518)
Худалдсан	-	28,395	1,013,803	-	7,512	-	-	1,049,710
Акталсан	-	-	681,718	-	14,713	-	-	696,431
Дахин үнэлгээ	(1,019,894)	-	-	-	-	-	-	(1,019,894)
2013 оны 12 сарын 31-нээрх үлдэгдэл	(18,011)	897,156	11,405,645	-	1,935,025	-	265,300	14,485,115
Дансны цэвэр үнэ								
2012 оны 12 сарын 31	10,010,528	1,499,819	6,936,443	2,239,762	1,617,467	13,780,185	282,047	36,366,251
2013 оны 12 сарын 31	22,175,497	1,409,684	9,742,902	3,417,828	932,059	14,708,755	283,322	52,670,047

Дээрх дансны цэвэр үнэнд Банкны охин компани болох Голомт Секюритиз ХХК-ийн 2013 оны 12 сарын 31-нээрх 35,580 мянган төгрөгийн өмч барилга тоног төхөөрөмжийн өртгөөс 15,089 мянган төгрөгийн хуримтлагдсан элэгдлийг хассан цэвэр дүн багтсан болно. (2012: цэвэр дансны үнэ 29,201мян.төг).

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

17. БИЕТ БУС ХӨРӨНГӨ

	Программ хангамж Лиценз MNT'000	Вэб домайн MNT'000	Газар эзэмших эрх MNT'000	нийт MNT'000
Өртөг				
2012 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	4,289,944	2,408	329	4,292,681
Нэмэгдэл	719,364	1,108		720,472
2012 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	5,009,308	3,516	329	5,013,153
Нэмэгдэл	3,995,217	-	672,984	4,668,201
2013 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	9,004,525	3,516	673,313	9,681,354
Хуримтлагдсан элэгдэл				
2012 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	3,646,584	107		3,646,691
Тайлант жилд байгуулсан	562,308	1,314		563,622
2012 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	4,208,892	1,421	-	4,210,313
Тайлант жилд байгуулсан	831,642	1,047		832,689
2013 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	5,040,534	2,468	-	5,043,002
Дансны цэвэр үнэ				
2012 оны 12 сарын 31-нээр	800,416	2,095	329	802,840
2013 оны 12 сарын 31-нээр	3,963,991	1,048	673,313	4,638,352

Биет бус хөрөнгийн дансны цэвэр үнэнд Банкны охин компани болох Голомт Секюритиз ХХК-ийн ашигладаг Вэб Домайны 2013 оны 12 сарын 31-нээрх 1,048 мянган төгрөгийн (2011: 2,098 мян.төг) цэвэр өртөг багтсан.

18. ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЗОРИУЛАЛТАЙ ҮЛ ХӨДЛӨХ ХӨРӨНГӨ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Өртөг		
1-р сарын 01-ний үлдэгдэл	1,104,966	1,122,927
Нэмэгдсэн	150,334	32,599
Дахин үнэлсэн	-	(50,560)
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	1,255,300	1,104,966
Хуримтлагдсан элэгдэл		
1-р сарын 01-ний үлдэгдэл	415,074	342,484
Тайлант жилд байгуулсан	(368,824)	114,450
Дахин үнэлсэн	-	(41,860)
12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	46,250	415,074
Дансны цэвэр үнэ		
2012 оны 12 сарын 31-нээр	689,892	780,443
2013 оны 12 сарын 31-нээр	1,209,050	689,892

Өртгийн аргаар бүртгэгдсэн хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө нь Группын үндсэн үйл ажиллагаанд ашиглагддаггүй зуслангийн цогцолборын дансны үнийг илэрхийлнэ.

Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ нь 2013 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар ойролцоогоор 1,200,000 мянган төгрөг (2012 онд: 990,720 мянган төгрөг) байсан.

19. ӨМЧЛӨХ БУСАД ҮЛ ХӨДЛӨХ ХӨРӨНГӨ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Бодит үнэ цэнээрх санхүүгийн хөрөнгө	9,512,024	5,377,344
Өртгөөр бүртгэгдсэн санхүүгийн бус хөрөнгө	2,899,092	523,310
Хасах: Үнэ цэнийн бууралтын сан	(523,310)	(523,310)
	11,887,806	5,377,344

Өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын өөрчлөлт:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01-р сарын 01-ний өдрөөрх үлдэгдэл	523,310	604,029
Төлөгдсөн	-	(68,000)
Данснаас хассан	-	(12,719)
12 сарын 31- ний өдрөөрх үлдэгдэл	523,310	523,310

Өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгө буюу санхүүгийн хөрөнгө нь (үнэ цэнэ буурсан зээлийн төлбөрт авсан) нийт өртгийн хувьд 5,518,852 мянган төгрөг (2012 онд: 5,518,852 мянган төгрөг) бодит үнэ цэнийн тохируулгын хамт нийт 3,993,172 мянган төгрөг (2012 онд: 141,509 мянган төгрөг) үлдэгдлийг илэрхийлнэ. Групп-т бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс ямар нэг өгөөж хүртэнэ гэсэн төлөвлөгөө байхгүй бөгөөд үнэ цэнэ буурсан харилцагчдад олгосон зээлийн эргэн төлөлт дах бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиглахыг хүлээн зөвшөөрч байгаа.

20. БУСАД ХӨРӨНГӨ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Бизнесийн ажил гүйлгээтэй холбоотой урьдчилгаа төлбөр	9,122,427	5,861,320
Бизнесийн ажил гүйлгээтэй холбоотой дансны авлага	3,365,729	4,961,856
Хангамжийн болон бусад бараа материал	1,058,026	977,470
	13,546,182	11,800,646
Хасах: Бусад хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын сан	(883,898)	(690,342)
Нийт бусад хөрөнгө	12,662,284	11,110,304

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

20. БУСАД ХӨРӨНГӨ (үргэлжлэл)

2013 болон 2012 онуудын бусад хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын сангийн хөдөлгөөнийг доор харуулав:

	Урьдчилгаа төлбөр мян.төг	Дансны авлага мян.төг	Нийт мян.төг
2012 оны 1 сарын 1-ний үнэ цэнийн бууралтын сан	102	690,668	690,770
Нэмэгдсэн	19,468	46,387	65,855
Данснаас хассан	(102)	(66,091)	(66,193)
Ханшийн өөрчлөлтийн нөлөөлөл	-	(90)	(90)
2012 оны 12 сарын 31-ний үнэ цэнийн бууралтын сан	19,468	670,874	690,342
Нэмэгдсэн	-	291,645	291,645
Данснаас хассан	(19,468)	(83,942)	(103,410)
Ханшийн өөрчлөлтийн нөлөөлөл	-	5,321	5,321
2013 оны 12 сарын 31-ний үнэ цэнийн бууралтын сан	-	883,898	883,898

2013 оны 12 сарын 31-нээр болон 2012 оны 12 сарын 31-нээр бусад хөрөнгөөр ангилагдсан санхүүгийн хөрөнгийн чанарын шинжилгээгээр 12,662,284 мянган төгрөгийн (2012 онд: 11,110,304 мянган төгрөг) дүнтэй санхүүгийн бүх хөрөнгүүд нь эргэн төлөлтийн хугацаандаа байна.

2013 оны 12 сарын 31-ний байдлаар бусад хөрөнгөөр ангилагдсан санхүүгийн хөрөнгийн насжилтийн шинжилгээ дараах байдалтай байна.

	Хугацаандаа байгаа мян.төг	1 сараас бага мян.төг	1-6 сар мян.төг	6-12 сар мян.төг	1 жилээс дээш мян.төг	Нийт мян.төг
Авлага	947,484	478,919	1,256,340	85	682,901	3,365,729
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын сан	(255,996)	-	-	-	(627,902)	(883,898)
Бусад хөрөнгөөр ангилагдсан нийт санхүүгийн хөрөнгө	691,488	478,919	1,256,340	85	54,999	2,481,831

2012 оны 12 сарын 31-ний байдлаар бусад хөрөнгөөр ангилагдсан санхүүгийн хөрөнгийн насжилтийн шинжилгээ дараах байдалтай байна.

	Хугацаандаа байгаа мян.төг	1 сараас бага мян.төг	1-6 сар мян.төг	6-12 сар мян.төг	1 жилээс дээш мян.төг	Нийт мян.төг
Авлага	4,145,825	-	1,501	-	814,530	4,961,856
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын сан	-	-	-	-	(690,342)	(690,342)
Бусад хөрөнгөөр ангилагдсан нийт санхүүгийн хөрөнгө	4,145,825	-	1,501	-	124,188	4,271,514

21. ХОЙШЛОГДСОН ТАТВАРЫН ХӨРӨНГӨ/(ӨР ТӨЛБӨР)

Монгол Улсын татварын хуулийн заалт болон НББОУС-н хоорондын зөрүү нь Группын татварын зорилгоор болон санхүүгийн тайлангийн зорилгоор бэлтгэсэн тодорхой хөрөнгө болон өр төлбөрүүдийн дансны үнийн хооронд түр хугацааны зөрүү үүсгэдэг.

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01-ний өдрийн үлдэгдэл	3,298,482	1,022,526
Дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгасан	-	-
Хойшлогдсон татвар	(4,797,655)	2,275,956
12 сарын 31-ний өдрийн үлдэгдэл	(1,499,173)	3,298,482

Хойшлогдсон татварын тооцооллыг доорх хүснэгтэд үзүүлэв:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Хасагдах түр зөрүүгийн татварын нөлөөлөл		
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын дахин үнэлгээ	1,347,850	1,003,938
Валютын форфард хэлцлийн ханшийн тэгшитгэл	-	316
Валютын своп хэлцлийн ханшийн тэгшитгэл	(637,738)	-
Агуулагдсан үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	51,483	103,914
Урьдчилж орсон орлого	1,526,101	937,739
Хойшлогдсон орлого	(5,247,586)	-
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа-зээлийн эрсдэлийн сангийн буцаалт	753,159	667,236
Баталгаа ба аккредитивд байгуулсан сан	642,687	530,997
Өмч, барилга, тоног төхөөрөмж-Хурдасгасан татварын элэгдүүлэлт	64,871	54,343
Нийт хойшлогдсон татварын хөрөнгө	(1,499,173)	3,298,482
Татварын түр зөрүүний нөлөөлөл		
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа- зээлийн эрсдэлийн сангийн буцаалт	-	-
Нийт хойшлогдсон татварын өр төлбөр-цэвэр	-	-
Нийт хойшлогдсон татварын хөрөнгө /өр төлбөр-цэвэр	(1,499,173)	3,298,482

22. БАНК САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХАРИЛЦАХ, ХАДГАЛАМЖ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Бусад арилжааны банкуудын харилцах, хадгаламж	26,462,940	46,989,030

Бусад банк санхүүгийн байгууллагуудын харилцах, хадгаламж нь дотоодын болон гадаадын арилжааны банкуудын Банкинд гадаад болон дотоод валютаар үүсгэсэн харилцах данс болон хугацаатай хадгаламжуудаас бүрдэнэ.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

23. ХАРИЛЦАГЧДЫН ХАРИЛЦАХ, ХАДГАЛАМЖ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Төсвийн байгууллагын харилцах, хадгаламж		
Харилцах данс	55,277,139	39,595,773
Хугацаагүй хадгаламж	470,603	2,827,343
Хугацаат хадгаламж	31,036,744	213,063,171
Хувийн секторын харилцах, хадгаламж		
Харилцах данс	398,905,639	365,579,066
Хугацаагүй хадгаламж	18,020,627	9,780,602
Хугацаат хадгаламж	193,141,088	205,877,932
Иргэдийн харилцах, хадгаламж		
Харилцах данс	97,763,417	81,319,799
Хугацаагүй хадгаламж	358,282,276	351,181,560
Хугацаат хадгаламж	763,291,996	754,204,639
Бусад харилцах хадгаламж		
Харилцах данс	11,401,532	13,579,944
Хугацаагүй хадгаламж	1,351,306	1,275,290
Хугацаат хадгаламж	232,492,126	18,392,128
	2,161,434,493	2,056,677,247

Монгол Улсын Иргэний хуулийн дагуу Банк нь харилцах, хадгаламж эзэмшигч иргэдэд хадгалуулагчийн мөнгийг шаардсан үед нь эргүүлэн төлөх үүрэг хүлээсэн байдаг. Хэрэв хугацаатай хадгаламжийг хугацааны өмнө буцаан татсан тохиолдолд гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол Банк хүүг хугацаагүй хадгаламжийн хүүгийн түвшнээр тооцож олгоно.

2013 оны 12 сарын 31-ны өдрөөр 91,687,065 (2012 онд: 245,552,385) мянган төгрөгийн иргэдийн хугацаат хадгаламж нь харилцагчдад олгосон зээлд барьцаалагдсан байсан.

Охин компаниас байршуулсан 344,335 мянган төгрөг (2012: 50,742 мянган төгрөг) нь Группын нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд цэвэрлэгдсэн.

24. ЗЭЭЛЭЭР АВСАН ЭХ ҮҮСВЭР

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Гадаадын банк санхүүгийн байгууллагаас авсан эх үүсвэр /Доллар/	28,572,624	16,335,460
Гадаадын банк санхүүгийн байгууллагаас авсан эх үүсвэр /Евро/ (a)	12,464,871	5,032,154
Гадаадын банк санхүүгийн байгууллагаас авсан эх үүсвэр /Юань/	111,222	-
	41,148,717	21,367,614
Төслийн зээлийн эх үүсвэр /Төгрөг/ (b)	982,982,824	83,279,011
Төслийн зээлийн эх үүсвэр /Доллар/	7,245,340	8,193,783
Төслийн зээлийн эх үүсвэр /Евро/	942,340	-
	991,170,504	91,472,794
	1,032,319,221	112,840,408

(а) Гадаадын банк санхүүгийн байгууллагас авсан эх үүсвэр

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Гадаадын банк санхүүгийн байгууллагаас авсан эх үүсвэр /Доллар/	28,572,624	16,335,460
Гадаадын банк санхүүгийн байгууллагаас авсан эх үүсвэр /Евро/	12,464,871	5,032,154
Гадаадын банк санхүүгийн байгууллагаас авсан эх үүсвэр /Юань/	111,222	-
	41,148,717	21,367,614

Гадаадын банк санхүүгийн байгууллагаас авсан эх үүсвэрийн дүн нь нэгээс 5 жилийн хугацаатай хүүтэй эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

(b) Төслийн зээлийн эх үүсвэрүүд

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Төслүүд		
Орон сууцны санхүүжилтийн төслийн эх үүсвэр	1,765,185	2,376,779
Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах төслийн эх үүсвэр	23,287,725	18,444,310
Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих сангийн эх үүсвэр	34,749,706	25,900,874
Ноолууран утас болон эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдийг дэмжих сангийн эх үүсвэр	11,286,631	12,229,534
40,000 айлын орон сууц хөтөлбөрийн эх үүсвэр	626,935	701,283
Шатахууны жижиглэнгийн худалдааны үнийг тогтворжуулах дэд хөтөлбөрийн зээлийн эх үүсвэр	25,803,963	25,803,963
Хөдөө Аж Ахуйн Хөдөөгийн хөгжлийг дэмжих төслийн эх үүсвэр	3,914,988	3,548,188
Орон сууцны эх үүсвэр	408,000,000	-
Орон сууц барилгын салбарыг дэмжих төсөл	110,005,753	-
Ноолууран бүтээгдэхүүний технологийг шинэчлэх төсөл	107,813,128	-
Ноосон бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжих төсөл	71,638,904	-
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжих төслийн эх үүсвэр	44,101,419	-
Хүлэмжийн аж ахуйг дэмжих төсөл	27,699,227	-
Оёмол бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжих төсөл	21,493,794	-
Нөөцийн мах бүрдүүлэх төслийн эх үүсвэр	26,406,028	-
Нүүрсний нөөц бүрдүүлэх төслийн эх үүсвэр	24,061,726	-
Орон сууцны үнэ тогтворжуулах төлсийн эх үүсвэр	15,608,641	-
Хувийн хэвшлийг хөгжүүлэх төсөл-2,төгрөг	1,456,186	-
КФВ банкны төслийн эх үүсвэр -983	5,124,633	-
Хүнсний гол нэрийн бараа, бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах төслийн эх үүсвэр	1,734,230	-
Зоорь, агуулахыг нэмэгдүүлэх төслийн эх үүсвэр	7,737,245	-
Эрчимжүүлсэн мал аж ахуйн үйлдвэрийг дэмжих төсөл	6,782,244	-
Цемент, арматурын нөөц бий болгох төсөл	9,099,837	-
Бусад төслийн зээл	972,376	2,467,863
	991,170,504	91,472,794

24. ЗЭЭЛЭЭР АВСАН ЭХ ҮҮСВЭР (үргэлжлэл)

(b) Төслийн зээлийн эх үүсвэрүүд (үргэлжлэл)

(i) Орон сууцны санхүүжилтийн төслийн эх үүсвэр

Монгол улсын Засгийн газар ба Азийн хөгжлийн банк хооронд 2002 оны 4 сарын 26-ний өдөр байгуулсан хэлэлцээр буюу “Орон сууцны салбарын санхүүжилтийн төсөл”-ийн А хэсгийг хэрэгжүүлэх зорилгоор 2002 оны 4 сарын 26-ны өдөр Сангийн яам болон Голомт банкны хооронд Дамжуулан зээлдэх гэрээг байгуулсан.

“Орон сууцны салбарын санхүүжилтийн төсөл”-ийн зээл нь Монгол улсын хүн амын орон сууцны эрэлт хэрэгцээг хангах, бага болон дунд орлоготой өрхүүдийн зээлийн хэрэгцээнд нийцсэн зах зээлийн харилцаанд суурилсан орон сууцны санхүүжилтийн тогтвортой тогтолцоог бий болгох, урт хугацааны зорилтыг биелүүлэхэд хувь нэмэр оруулах, гэр хорооллын дэд бүтэц үйлчилгээг сайжруулах замаар ядуурлыг бууруулах, бага болон дунд орлоготой өрхүүдэд тэдгээрийн төлбөрийн чадавхид нийцсэн орон сууцны зээл олгох амьдрах орчныг нь сайжруулах зорилготой байна.

Дэд зээл бүрийн 25 хувийг нь арилжааны банк өөрийн эх үүсвэрээс санхүүжүүлэх бөгөөд нэг зээлдэгчид олгох зээл нь жилийн 7.69-8.8% -ийн хүүтэй, 10 жилийн хугацаатай байна.

(ii) Жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах хоёр үе шаттай төслийн эх үүсвэр

Монгол улсын Засгийн газар, Японы Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага хоорондын 2006 оны 3 сарын 28-ны өдөр байгуулсан “Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах хоёр үе шаттай төсөл MON-P7” тоот хэлэлцээрийг санхүүжүүлэхэд туслалцаа үзүүлэх зорилгоор “Журам батлах тухай” Засгийн газрын 2006 оны 185 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Гадаадын зээлийн хөрөнгийг дотоодод дамжуулан зээлдүүлэх журам”-ыг үндэслэн 2006 оны 09 сарын 29-ний өдөр Сангийн яам болон Голомт банкны хооронд Дамжуулан зээлдүүлэх гэрээг байгуулсан.

Монгол улсын Засгийн газар, Японы Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага хоорондын 2010 оны 11 сарын 19-ны өдөр байгуулсан “Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах хоёр үе шаттай төсөл MON-P9” тоот зээлийн хэлэлцээр болон “Журам батлах тухай” Засгийн газрын 2006 оны 185 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Гадаадын зээлийн хөрөнгийг дотоодод дамжуулан зээлдүүлэх журам”-ыг үндэслэн 2011 оны 12 сарын 19-ний өдөр Сангийн яам болон Голомт банкны хооронд Дамжуулан зээлдүүлэх гэрээг байгуулсан.

Дэд зээлийг жижиг дунд аж ахуйн нэгжийн санал болгосон бизнесийн болон байгаль орчин хамгаалах (агаарын бохирдлыг багасгах, нам даралтат зуухыг солих, шинэчлэх, боловсронгуй болгох, түүхий нүүрсийг боловсруулах гэх зэрэг) төслүүдэд урт хугацааны хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэр олгох зорилгоор зээлдэгчид олгогдоно. Дэд зээлийн хэмжээ нь 10,000 ам.доллараас багагүй, 600,000 ам.доллараас ихгүй дүнтэй байх ба 600,000 ам.доллараас дээш дүнтэй төслүүдэд Японы Олон Улсын Хамтын ажиллагааны байгууллагын зөвшөөрөл авна. Хүүгийн төлбөрийг гэрээний хүрээнд тухай бүр байгуулах нэмэлт хавсралтын дагуу тогтооно.

Дамжуулан зээлдүүлсэн зээлийн ашигласан дүнгээс эргэж төлөгдөөгүй байгаа үлдэгдэлд хүү тооцох ба хүүгийн хувь хэмжээг зургаан (6) сар тутам шинэчилнэ. Дэд зээлийн эргүүлэн төлөх хугацаа 3-10 жил байх ба (i) 2-3 жилийн хугацаатай зээлийн хувьд (3 сараас 1 жил), (ii) 4-7 жилийн хугацаатай зээлийн хувьд (1-2 жил), (iii) 8-10 жилийн хугацаатай зээлийн хувьд (2-3 жил)-ийн үндсэн өрийн төлбөрөөс чөлөөлөгдөнө.

(iii) Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих сангийн эх үүсвэр

Монгол улсын Засгийн газраас баталсан “Орон нутагт үйлдвэр хөгжүүлэх чиглэл”, -Монгол улсыг үйлдвэржүүлэх хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэхээр Хүнс,Хөдөө Аж Ахуй, Хөнгөн үйлдвэрийн яам, Голомт банкны хооронд 2009 оны 06 сарын 12-ний өдөр Хамтран ажиллах гэрээг байгуулсан. Хамтран ажиллах гэрээг 2010 оны 4 сарын 9 өдөр, 2011 оны 6 сарын 2-ны өдөр нэмэлт өөрчлөлтийг оруулан шинэчлэн байгуулсан байна.

Орон нутагт жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх нөөц боломж дээр тулгуурласан үйлдвэрлэл, үйлчилгээг санхүүжүүлэх механизмыг бий болгох, санхүүгийн таатай орчныг төрийн байгууллагуудын оролцоотойгоор бүрдүүлэх улмаар орон нутагт ажлын байр нэмэгдүүлэх, хүн амын амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэх, эдийн засгийн өсөлтийг хангахад зориулж “Тусгай зориулалтын сан”-д төвлөрсөн хөрөнгийг зүй зохистой зарцуулахад хамтран ажиллахад гэрээний зорилго чиглэгдэнэ.

Зээлдэгчид олгох зээлийн хэмжээ нь Төсөл сонгон шалгаруулах комиссоос дэмжигдэн банкинд албан ёсоор хүргүүлсэн дүн, жилийн хүү 8 хувь, зээл олгох дээд хугацаа 5 жил, зээлийн үйлчилгээний шимтгэлгүй ба үндсэн зээлийн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх дээд хугацаа 1 жил байна

Хүнс Хөдөө Аж Ахуй Хөнгөн үйлдвэрийн яамны Жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сан, Голомт банкны хооронд Жижиг дунд үйлдвэрлэл үйлчилгээг дэмжих зорилгоор "Тусгай зориулалтын сан"-ийн дансанд төвлөрсөн мөнгөн хөрөнгөнөөс зээл олгох зорилгоор 2010 оны 3 сарын 9-ний өдөр 31 тоот гэрээ байгуулсан. Гэрээнд 2011 оны 5 сарын 31-ний өдөр нэмэлт өөрчлөлтийг оруулж шинэчлэн байгуулсан. Нэг зээлдэгчид олгох зээлийн хэмжээ Төслийг сонгон шалгаруулах дэд комиссын журамд заасны дагуу олгогдох бөгөөд нэг зээлдэгчид олгох зээлийн дээд хэмжээ нийслэлд 200 сая төгрөг, аймагт 100 сая төгрөг, жилийн хүү 7 хувь, зээл олгох дээд хугацаа 5 жил, зээлийн үйлчилгээний шимтгэл авахгүй ба үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх доод хугацаа 12 сар байна.

(iv) Ноолууран утас болон эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчийг дэмжих сангийн эх үүсвэр

"Журам батлах тухай" Засгийн газрын 2011 оны 221 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан "Ноолууран утас болон эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч, ноос боловсруулах үндэсний үйлдвэрлэгчийг Засгийн газрын бондын эх үүсвэрээр дэмжих хөрөнгийг зарцуулах, хяналт тавих, тайлагнах тухай журам"-ыг үндэслэн 2011 оны 10 дүгээр сарын 10-ний өдөр Хүнс хөдөө аж ахуй хөнгөн үйлдвэрийн яам, Сангийн яам болон Голомт банкны хооронд "Засгийн Газраас Бондын Эх Үүсвэрээр Бүрдэх Хөрөнгийн Дамжуулан Зээлдүүлэлтийг хамтран Хэрэгжүүлэх Гэрээ"-г байгуулсан.

Банкнаас олгох дэд зээл нь төсөлд шаардлагатай хөрөнгийн дүнгээс хэтрэхгүй ба жилийн 7 хувийн хүүтэй, 5 хүртэл жилийн хугацаатай, Үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх хугацаа 1 жил байна.

(v) "40 000 айлын орон сууц" хөтөлбөрийн эх үүсвэр

Монгол улсын эдийн засаг, нийгмийг 2006-2008 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэл, Улсын Их хурлын 2006 оны 69 дүгээр тогтоол, Засгийн газрын "40 000 айлын орон сууц" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Сангийн яам (Зээлдүүлэгч), "Орон сууцны санхүүжилтийн корпораци" ХХК (Хөтөлбөрийн хэрэгжүүлэгч), Голомт банк (Зээлдэгч)-ны хооронд 2008 оны 2 сарын 27-ны өдөр Дамжуулан зээлдүүлэх гэрээг байгуулсан.

Энэхүү зээлийн гэрээгээр Засгийн газрын "40 000 айлын орон сууц" хөтөлбөрийн хүрээнд төлөвлөгдсөн орон сууцыг барьж буй гүйцэтгэгч барилгын компаниудад болон баригдсан орон сууцыг худалдан авах иргэдэд зориулж Засгийн газрын үнэт цаас гарган төвлөрүүлсэн эх үүсвэрээс зээл олгох, түүнийг эргэн төлүүлэхтэй холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулна.

2008 оны 2 сарын 27-ны өдөр талуудын хооронд байгуулсан Дамжуулан зээлдүүлэх гэрээ-г бүрэн дүгнэж, тооцоо нийлсэнийг үндэслэн эх үүсвэрийг баригдсан орон сууц худалдан авах иргэдэд дэд зээл олгох замаар үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж 2012 оны 1 сарын 19-ний өдөр Дамжуулан зээлдүүлэх гэрээг байгуулсан. Зээл нь жилийн 7%-ийн хүүтэй бөгөөд нэг зээлдэгчид олгох зээлийн дээд хэмжээ 40 сая төгрөг, 10 жилийн хугацаатай байна.

(vi) Шатахууны үнийг тогтворжуулах төсөл

"Шатахууны жижиглэнгийн худалдааны үнийг тогтворжуулах (SIFS) дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Монгол банк, Голомт банкны хооронд 2012 оны 12 сард Дамжуулан зээлдүүлэх гэрээг байгуулсан. Энэхүү хөтөлбөрт Магнай трейд ХХК болон Содмонгол ХХК-д хамрагдсан бөгөөд зээл нь төсөл хэрэгжүүлэгч компанийн шатахууны жижиглэнгийн импортын төлбөр тооцоог санхүүжүүлэх зориулалтаар ашиглагдана.

Зээлийн хүү нь Монгол банкнаас тогтоосон хүү дээр Оролцогч банкны хүүгийн маржины дээд хязгаарын хүүг нэмсэнтэй тэнцүү байна. Зээл нь гэрээ байгуулсан өдрөөс хойш 1 жил (1 жилээр 2 удаа хүртэл сунгах боломжтой) хугацаатай байна.

(vii) Хөдөө Аж Ахуй Хөдөөгийн хөгжлийг дэмжих төслийн эх үүсвэр

2008 оны 10 сарын 24-ны өдөр Монгол улсын Засгийн газар болон Азийн хөгжлийн банкны хооронд "Хөдөө Аж Ахуй, Хөдөөгийн Хөгжлийн Төсөл" Буцалтгүй тусламжийн 0115 MON (SF) хэлэлцээр хийгдсэн. Энэхүү төслийг 2009-2013 онуудад хэрэгжүүлнэ. Агробизнесийн чиглэлийн хувийн аж ахуйн нэгжүүдийн Нэмүү өртгийн сүлжээг хөгжүүлэхэд хөрөнгө оруулснаар хөдөө аж ахуй, хөдөөгийн хөгжлийг дэмжин, ядуурлыг бууруулахад хувь нэмэр оруулах зорилготой. Зээлийн өргөдөлд Сангийн яамыг Төлөөлөн ажиллаж буй Төсөл удирдах нэгжээс зөвшөөрөл авах бөгөөд Азийн Хөгжлийн банк өргөдөл бүрийг хянаж батална. Голомт банк нь Нэмүү өртгийн сүлжээг хөгжүүлэх зээл бүрийг бодитой тооцоолсон хүүтэй олгох бөгөөд зээлийн эрсдэл, эх үүсвэрийн өртөг болон Сангийн яамнаас Голомт банкны төслийн дансанд байршуулах хөрөнгө нь хүүгүй байх зэргийг харгалзан үзнэ. Нэмүү өртгийн сүлжээг хөгжүүлэх зээл бүрийн төлөлтний график нь зээл батлагдсан өдрөөс эхлэн долоон (7) жилээс хэтрэхгүй байх бөгөөд үүнд үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх хугацаа нь зээл батлагдсанаас хойш 3 жилээс хэтрэхгүй байна.

(viii) Орон сууцны эх үүсвэр

Төв банкны тухай хуулийн 13 болон 4-р зүйлийн 2 дахь заалт мөн Монголбанкнаас баталсан "Орон сууцны ипотекийн санхүүжилтийн журам"-д үндэслэн Голомт банк болон Монголбанк нь 2013 оны 06 сарын 14-ны өдөр зээлийн гэрээ байгуулсан. Гэрээний зорилго нь орон сууцны санхүүжилтийн тогтвортой системийг бий болгох үүднээс санхүүжилтын нөхцөлийг тогтооход оршино. Нийт зээлийн дүн 408,000,000 сая төгрөг бөгөөд хүүгийн хэмжээ 4% байна.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

24. ЗЭЭЛЭЭР АВСАН ЭХ ҮҮСВЭР (үргэлжлэл)

(b) Төслийн зээлийн эх үүсвэрүүд (үргэлжлэл)

(ix) Орон сууц, барилгын салбарыг дэмжих төсөл

2013 оны 12 сарын 25-ны өдөр барилга, орон сууцны нийлүүлэлтийг дэмжих зорилгоор Монголбанкны тухай хуулийн 13 болон 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь заалтыг үндэслэн нэг талаас Төв банк нөгөө талаас Голомт банк хамтран зээлийн гэрээ байгуулсан.

Нийт зээлийн дүн 110,005,753 мянган төгрөг бөгөөд зээлийн хугацаа 18 сар хүртэл байна. Зээлийн хүүгийн хэмжээ жилийн 7% байна.

(x) Чингис бонд төсөл

Монгол Улсын Засгийн газрын 2013 оны 126 болон 141 дүгээр тогтоолийн дагуу Голомт банк болон Монгол Улсын Хөгжлийн банк нь 2013 оны 08 сарын 15-ны өдөр зээлийн гэрээ байгуулсан. Гэрээний зорилго нь ноолууран, ноосон, оёмол болон сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжих, шинэчлэх хүлэмжийн аж ахуйг байгуулах ажлыг санхүүжүүлэх мөн эргэн төлөлттэй холбоотой асуудлыг шийдэхэд оршино.

Нийт зээлийн дүн 269,030,318,200 төгрөг бөгөөд 2017 оны 12 сарын 01 хүртэл хүчинтэй. Зээлийн хүүгийн хэмжээ 5.125 хувь болно.

(xi) Нөөцийн мах бүрдүүлэх төсөл

Засгийн газар, Монголбанк хоорондын "Гол нэрийн бараа, бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах дунд хугацааны хөтөлбөрийг хамтран хэрэгжүүлэх харилцан ойлголцлын санамж бичиг", Монголбанкны ерөнхийлөгч, Үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн сайдын А-166/А-24 тоот хамтрассан тушаалаар батлагдсан "Хүнсний гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах дэд хөтөлбөр"-ийг үндэслэн Үйлдвэрлэл, хөдөө аж ахуйн яам, Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар, Голомт банк болон "Эй Эн Ди Эм" ХХК хооронд 2013 оны 10 сарын 14-ны өдөр гэрээ байгуулагдсан.

Гэрээний зорилго нь 2014 онд Улаанбаатар, Дархан, Эрдэнэт хотын хүн амын хэрэгцээнд нөөцийн мах нийлүүлэх менежерийг сонгон шалгаруулах, НММСШ/2014/02 тоот төслийн 1 багц буюу Улаанбаатар хотод 6 мянган тонн махыг бэлтгэх, нөөцлөх, үйлдвэрлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах санхүүжүүлэхэд оршино.

Төслийн хугацаа 2014 оны 07 сарын 15-ны өдөр хүртэл бөгөөд 0,89%-ийн хүүгийн хэмжээтэй байна.

(xii) Нүүрсний нөөц бүрдүүлэх төсөл

Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Эрчим хүчний сайдын 2013 оны 07 сарын 09-ны өдрийн А-148, 95 дугаар тушаалуудаар баталсан "Нүүрсний нөөцийг бүрдүүлэх, өвөлжилтийн бэлтгэлийг хангах, эрчим хүчний үнэ тарифыг тогтворжуулах" хөтөлбөрийн хүрээнд нэг талаас Голомт банк нөгөө талаас Монголбанк хамтран 2013 оны 09 сарын 05-ны өдөр зээлийн гэрээ байгуулсан.

Энэхүү гэрээний зорилго нь дамжуулан зээлдүүлэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, зөвшөөрөгдсөн хуваарын дагуу зээлийг Монголбанкинд эргүүлэн төлөх, зээлийг эрчим хүчний салбарын төрийн өмчит компанид зээлдүүлэх зэрэг болно. Зээлийн хугацаа нэг жил байна.

(xiii) Орон сууцны үнэ тогтворжуулах төсөл

Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Барилга, хот байгуулалтын Сайдын 2013 оны 01-р сарын 09-ны өдрийн А-2/06 дугаар тушаалаар батлагдсан "Барилгын салбарыг дэмжих, улмаар орон сууцны үнийг тогтворжуулах" хөтөлбөрийн хүрээнд Монголбанк болон Голомт банкны хооронд 2013 оны 05 сард дамжуулан зээлдүүлэх гэрээ байгуулсан.

Энэхүү гэрээний зорилго нь дамжуулан зээлдүүлэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, зөвшөөрөгдсөн хуваарын дагуу зээлийг Монголбанкинд эргүүлэн төлөх, зээлийг барилгын гол нэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч салбарт зээлдүүлэх мөн барилгын салбарыг дэмжих улмаар орон сууцны үнийг тогтворжуулах хөтөлбөрт зориулагдсан санхүүжилтын эх үүсвэрийг Голомт банкруу шилжүүлэх зэрэг болно.

Зээлийн хугацаа нэг гурван жил бөгөөд хүүгийн хэмжээ 2.5% байна.

(xiv) Хувийн хэвшлийг хөгжлүүлэх төслийн зээл-2, /төгрөг/

Монгол улс Олон улсын Хөгжлийн Ассоциацийн 4088-MOG дугаартай зээлийн зохих хэсгийг Хувийн Хэвшлийг Дэмжих зорилгоор ашиглахаар зээлийн гэрээ байгуулсан бөгөөд Хөгжлийн Ассоциацийг төлөөлж Монгол Улсын Сангийн яам Голомт банкны хооронд 2007 оны 11 сарын 12-ны өдөр дамжуулан зээлдүүлэх гэрээ байгуулсан. Банкнаас олгох дэд зээл нь төсөлд шаардлагатай хөрөнгийн дүнгээс хэтрэхгүй бөгөөд

үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх хугацаа 5 жил, зээл эргүүлэн төлөх хугацаа 20 жил байна. Голомт банк нь эргүүлж төлөгдөөгүй байгаа ашигласан зээлийн үлдэгдэлд 2%-ийн тогтмол хүү төлнө.

(хv) КФВ банкны төслийн эх үүсвэр -983

Голомт банк болон Монголбанк нь 2003 оны 01 сарын 17-ны өдрийн Монголбанк, Сангийн яамны хооронд байгуулагдсан “Дамжуулан зээлдүүлэх гэрээ” мөн 2002 оны 04 сарын 24-ны өдрийн Герман улсын Кредитанштальт фюр Вийдерафбау, Монгол Улсын Засгийн газрын хооронд байгуулсан “Зээл, санхүүжилтийн гэрээ” зэргүүдийг үндэслэн 2012 оны 06 сарын 08-ны өдөр зээлийн гэрээ байгуулсан.

Энэхүү гэрээний зорилго нь хувийн хэвшлийн жижиг, дунд үйлдвэрийн хөрөнгө оруулах болон эргэлтийн хөрөнгийн дунд болон богино хугацааны санхүүжилтыг олгоход зориулна. Хүүгийн хэмжээ төгрөгийн хувьд 10.5% еврогийн хувьд 1.25% байна.

(хvii) Хүнсний гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах хөтөлбөр

Засгийн газар, Монголбанк хоорондын “Гол нэрийн бараа, бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах дунд хугацааны хөтөлбөрийг хамтран хэрэгжүүлэх харилцан ойлголцлын санамж бичиг”, Монголбанкны ерөнхийлөгч, Үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн сайдын А-166/А-24 тоот хамтрассан тушаалаар батлагдсан “Хүнсний гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах дэд хөтөлбөр”-ийг үндэслэн Монгол банк болон Голомт банкны хооронд дамжуулан зээлдэх гэрээ нь 2013 оны 01 сарын 14-ны өдөр байгуулагдсан.

Энэхүү гэрээний зорилго нь дамжуулан зээлдэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, эх үүсвэрийг тогтоосон хуваарийн дагуу Монголбанкинд эргүүлэн төлөх, эх үүсвэрийг гурилын үйлдвэрлэл эрхлэгч аж ахуйн нэгжүүдэд нөөц бүрдүүлэх зорилгоор дамжуулан зээлдүүлэх болно. Зээлийн хугацаа нэг жил хүртэл бөгөөд хүүгийн хэмжээ 0,89% байна.

(хviii) Зоорь агуулах нэмэгдүүлэх, эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжлүүлэх төсөл

Төв банкны тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн сайдын А-166/А-24 дүгээр хамтарсан тушаалаар батлагдсан “Хүнсний гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах” хөтөлбөрийн хүрээнд Голомт банк болон Монгол банк нь 2013 оны 11 сарын 18-ны өдөр зээлийн гэрээг байгуулсан.

Гэрээний зорилго нь зоорь агуулах нэмэгдүүлэх, эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжлүүлэх хөтөлбөрийн хүрээндх санхүүжилтын эх үүсвэрийг Голомт банк руу шилжүүлэх, дэд зээлийг зоорь агуулах нэмэгдүүлэх, эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжлүүлэх зорилгын дагуу зээлдүүлэх, олгосон зээлийг батлагдсан хуваарын дагуу эргэн төлөх, дэд зээл олгох үйл ажиллагаанд хяналт тавих зэрэг болно. Зээлийн хугацаа 36 сар хүртэл байх бөгөөд хүүгийн хэмжээ 0,89% байна.

(хviii) Цемент арматурын нөөц бүрдүүлэх

Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Барилга, хот байгуулалтын Сайдын 2013 оны 01-р сарын 09-ны өдрийн А-2/06 дугаар тушаалаар батлагдсан “Барилгын салбарыг дэмжих, улмаар орон сууцны үнийг тогтворжуулах” хөтөлбөрийн хүрээнд Монголбанк болон Голомт банкны хооронд 2013 оны 05 сард дамжуулан зээлдүүлэх гэрээ байгуулсан.

Энэхүү гэрээний зорилго нь дамжуулан зээлдүүлэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, зөвшөөрөгдсөн хуваарын дагуу зээлийг Монголбанкинд эргүүлэн төлөх, зээлийг цемент, арматур импортлогчид зээлдүүлэх бөгөөд барилгын салбарыг дэмжих, улмаар орон сууцны үнийг тогтворжуулах хөтөлбөрийн хүрээнд зайлшгүй импортлох шаардлагатай барилгын материалуудын (цемент болон арматур) улирлын шинж байдлыг арилгах зэрэг болно.

Хүүгийн хэмжээ 2.5% ба хугацаа 1 жил хүртэл байна.

(i) Бусад төсөл

- Нийгэм хамгаалал хөдөлмөрийн яамны ажлын байрыг нэмэгдүүлэх төсөл
- Монгол банкны Ерөнхийлөгч, Нийгмийн хамгаалал, Хөдөлмөрийн сайдын 2000 оны 1-сарын 15-ны өдрийн 593/57 тоот хамтарсан Тушаалын хавсралт Азийн Хөгжлийн банкны “Ажлын байр нэмэгдүүлэх төсөл”-ийн хүрээнд “Эргэн төлөгдсөн эх үүсвэрээс зээл олгох журам”-ыг үндэслэн Монгол банк, Голомт банкны хооронд 2001 оны 5 сарын 7-ны өдөр зээлийн гэрээ байгуулагдсан. Зээлийн гэрээний нөхцлийн хүрээнд олгогдох Дэд зээлийн хэмжээ эхний удаад 10.0 сая төгрөгнөөс үл хэтрэх бөгөөд дараагийн үе шатанд 15.0 сая төгрөг байна. Дэд зээлийн төлөгдөх хугацаа 1 хүртэл жил байх ба давтан зээл авах хугацааг өмнөх зээлийг хугацаанд нь төлсөн, 3-5 ажлын байр шинээр бий болгосон үйлдвэрлэл эрхлэгчид олгох ба үйлдвэрлэл үйлчилгээний онцлог, цар хүрээг харгалзан хугацааг нэмэгдүүлэх шийдвэрийг банк гаргаж болно. Зээлийн 2012 оны 12 сарын 31-нээрх үлдэгдэл 396.6 мянган төгрөг байна.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

24. ЗЭЭЛЭЭР АВСАН ЭХ ҮҮСВЭР (үргэлжлэл)

(i) Бусад төсөл (үргэлжлэл)

- Монгол улс Олон улсын Хөгжлийн Ассоциацийн хооронд 1999 оны 6 сарын 18-ны өдөр байгуулсан Хөгжлийн зээлийн гэрээний дагуу Ассоциаци нь “Хувийн Хэвшлийг Хөгжүүлэх Төсөл”-ийг санхүүжүүлэхэд туслалцаа үзүүлэх зорилгоор зээл олгохыг зөвшөөрч 3226-MOG дугаартай зээлийг хэрэгжүүлэх үүднээс Ассоциаци түүнийг төлөөлж Сангийн яам Голомт банкны хооронд 1999 оны 11 сарын 17-ны өдөр Дамжуулан зээлдүүлэх гэрээ байгуулсан. Банкнаас олгох дэд зээл нь төсөлд шаардлагатай хөрөнгийн дүнгээс хэтрэхгүй бөгөөд үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх хугацаа 5 жил, зээл эргүүлэн төлөх хугацаа 20 жил байна. Голомт банк нь эргүүлж төлөгдөөгүй байгаа ашигласан зээлийн үлдэгдэлд 2%-ийн тогтмол хүү төлнө.

25. РЕПО ХЭЛЦЭЛ

Энэхүү дүн нь 12,5 хувийн хөнгөлөлттэй Монгол банкнаас авсан 2 өдрийн репо хэлцлээр авсан хуримтлагдсан өр төлбөрийн дүнг илэрхийлнэ.

26. ХОЁРДОГЧ ӨГЛӨГ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Бодь Интернэшнлээс авсан хоёрдогч өглөг	16,901,223	-
Стэнхөп Инвестментс-ээс авсан хоёрдогч өглөг	41,359,950	34,691,374
	58,261,173	34,691,374

Бодь Интернэшнл ХХК-с авсан хоёрдогч өглөг (Кредит Свисс)

2007 онд Голомт Банк нь Кредит Свисс-ийн Сингапур улс дахь салбараас 5 жилийн хугацаатай, 10 сая ам. долларын хоёрдогч өглөгийг авсан бөгөөд анхны гэрээнд 2008 оны 12-р сарын 19-ны өдөр дараах нэмэлт өөрчлөлтийг оруулсан болно. Үүнд:

- Хөрвүүлэх хувилбар — Кредит Свисс нь зээлийн гэрээний хугацаанд хүссэн үедээ зээлийг нэг бүр нь 1,000 төгрөгийн үнэтэй шинэ энгийн хувьцаанд нэг ам.долларыг 1,170.79 төгрөгтэй тэнцэх тогтмол ханшаар тооцон хөрвүүлэх эрхтэй ба Худалдах, Худалдан авах үнэ нь 4,848.49 төгрөг ба шаардлага хангасан зах зээл дээр гаргах хувьцааны үнэ хоёрын аль багаас хөрвүүлэг хийх өдрийн байдлаар аливаа нэг ногдол ашгийг хассан дүн байна
- Зээлийн хүү нь 3 сарын ЛИБОР дээр 2.5%-г нэмсэнтэй тэнцэх хүү байх ба улирал бүр төлөгдөнө.

Зээлийн хугацаа 2012 оны 12 сарын 19-ны өдөр дууссан бөгөөд энэ өдрөөр зээл нь хувьцаанд хөрвөөгүй эсвэл эргэн төлөгдөөгүй байна.

2013 оны 12 сарын 31-ны өдөр Кредит Свисс-н хоёрдогч өглөгийг Бодь Интернэшнл ХХК-д шилжүүлэх гэрээний нэмэлт өөрчлөлт дээр компаний гол хувьцаа эзэмшигч болох Бодь Интернэшнл ХХК болон Голомт банк ХХК гарын үсэг зурсан. Шилжүүлэх гэрчилгээн дээр 2014 оны 01 сарын 08-ны өдөр Голомт банк, Бодь Интернэшнл ХХК, Кредит Свисс Ай Жи буюу Сингапур улс дахь салбар гарын үсэг зурснаар Бодь Интернэшнл ХХК буюу банкны гол хувьцаа эзэмшигч нь 2013 оны 12 сарын 27-ны өдрийн Settlement and Transfer Agreement and Release гэрээний дагуу Кредит Свисс-с авсан хоёрдогч өглөгийг худалдаж авсан бөгөөд бүх төлбөрүүдийг Бодь Интернэшнл Кредит Свисс-т төлнө гэдгээ хүлээн зөвшөөрч талуудын хооронд үүсэн маргаан эцсийн шатандаа шийдэгдсэн.

Бодь Интернэшнлтэй хийгдсэн гэрээний нэмэлт өөрчлөлтийн дагуу зээл нь 2018 оны 12 сарын 31-ны өдөр хуримтлагдсан хүү болон үндсэн зээлийн хамт төлөгдөх бөгөөд хүүгийн хэмжээ жилийн 6 хувь байна.

Стэнхөп Инвестментс-ээс авсан хоёрдогч өглөг

2010 оны 06 сарын 08-ны өдөр Банк нь Абу Даби Инвестментс Консулын 100% эзэмшлийн Стэнхөп Инвестментс-ээс 5 жилийн хугацаатай 25 сая ам.долларын хөрвөх зээлийг дараах нөхцөлтэйгээр авсан.Үүнд:

- (а) Хөрвүүлэх хувилбар – Стэнхеп Инвестментс нь зээлийн гэрээний хугацаанд хүссэн үедээ уг зээлийг Банкны 1,000 төгрөгийн нэрлэсэн үнэтэй энгийн хувьцаанд хөрвүүлэх эрхтэй ба Худалдах, худалдан авах үнэ нь 6,838.44 төгрөг ба шаардлага хангасан зах зээл дээр гаргах хувьцааны анхны үнэ хоёрын аль багаас хөрвүүлэг хийх өдрийн байдлаар аливаа нэг ногдол ашгийг хассан дүн байна.
- (б) Зээлийн хүү нь ЛИБОР дээр 4.5%-ийг нэмсэнтэй тэнцэх хүүтэй байх ба улирал бүр төлөгдөнө.

Стэнхеп Инвестментс нь 2013 оны 12 сарын 10-ны өдөр Лондон дахь Macfarlanes LLP буюу өөрийн хуулийн төлөөлөгчөөр дамжуулан High Court of Justice Queen's Bench Division Commercial Court, Royal Courts of Justice, дээд шүүхэд 2010 оны 06-р сарын 08-ны өдрийн байгуулсан зээлийн гэрээний нөхцөл болон заалтуудыг зөрчснөөс IPO гаргаагүйн урамшуулал болон хүүгийн алдагдал болон хуримтлагдсан хүүг зээлийн үндсэн дүнгийн хамтаар буцаан татах нэхэмжлэлийг гаргасан.

2014 оны 02 сарын 05-ны өдөр Голомт банк нь өөрийн хуулийн төлөөлөгч болох Лондонд байрлах Milbank Tweed Hadley & McCloy LLP дамжуулах дээр дурьдсан нэхэмжлэхийн эсрэг зарга үүсгэсэн.

Энэхүү тайлангийн өдрөөр шүүхийн үйл ажиллагаа эхлээгүй байсан бөгөөд Банкинд IPO урамшуулал болон хүү, зээлийг эргүүлэн төлнө гэсэн ямар нэг таамаглал байхгүй байсан.

Хүлээн авсан хоёрдогч өглөгийн нийт дүнг (гүйлгээний зардлыг хассан цэвэр дүн) өрийн хэрэглүүр болон агуулагдсан үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр гэсэн хоёр бүрэлдэхүүн хэсгээр нь салгасан. Агуулагдсан өмчийн болон валютын үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийг Банкны таамаглал болон зах зээлийн үнэ дээр суурилсан стандарт опционы үнэлгээний загварыг ашиглаж үнэлсэн. Агуулагдсан үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийн үнэ цэнийг үнэлж үзсэний дараа үлдэх үнийг үндсэн өр төлбөрт нь харгалзуулсан болно.

27. ҮҮСМЭЛ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛҮҮР

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Хоёрдогч өглөг	58,261,173	34,691,374
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	962,305	1,172,027

Доорх мэдээлэл нь үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг харуулав:

	Өр төлбөрийн хэсэг мян.төг	Агуулагдсан үүсмэл хэрэгсэл мян.төг	Нийт мян.төг
2013 оны 12 сарын 31	58,261,173	962,305	59,223,478
2012 оны 12 сарын 31	34,691,374	1,172,027	35,863,401

2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр валютын болон өмчийн үүсмэл хэрэглүүрүүдийн бодит үнэ цэнийг опционы стандарт үнийг тогтоох аргад үндэслэн тодорхойлсон бөгөөд аливаа зөрүүг ашиг алдагдлаар бүртгэдэг. Монгол Улсын зах зээл дээрх тодорхой өмчийн үнэ, зээлийн тархалтын хэт хэлбэлзэл, мэдээллийн дутмаг байдал зэргээс шалтгаалан агуулагдсан үүсмэл хэрэглүүрүүдийн бодит үнэ цэнэ нь ерөнхийдөө валютын опционд суурилдаг. Үнэлгээний техникт ашиглах өгөгдлүүдийн тодорхой хэсгийг зах зээлийн хүлээлт, эрсдэл-өгөөжийн хүчин зүйлсийн уламжлалт хэмжилтээс зөрүүтэй байж болох Банкны тодорхой мэдээллээс авсан. Үнэлгээний техникээс шалтгаалан бодит үнэ цэнийн тооцоололд багагүй хэлбэлзэл үүснэ гэж төсөөлсөн учир Банкны удирдлага бодит үнэ цэнийг найдвартай тооцоолох боломжгүй гэж үзсэн.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

28. БОЛЗОШГҮЙ ӨР ТӨЛБӨР

Тус дүн нь харилцагчдад гаргасан банкны баталгаа болон аккредитивээс үүсэж болох боломжит алдагдалд байгуулсан нөөцийн дүнг илэрхийлнэ. Банкны хүлээж буй нийт үүрэг Тодруулга 51, Болзошгүй өр төлбөр ба Үүрэг хариуцлага хэсэгт тодруулагдсан.

29. БУСАД ӨР ТӨЛБӨР

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Дансны өглөг	12,955,137	41,029,742
Дотоод ба гадаад гуйвуулгын саатал	750,194	1,081,803
Клирингийн саатал	5,973,404	24,706,553
Хугацаа нь дууссан хоёрдогч өглөг	-	13,921,000
	19,678,735	80,739,098

30. ХОЙШЛОГДСОН ОРЛОГО

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Хойшлогдсон шимтгэлийн орлого *	6,104,405	3,750,955
Хойшлогдсон хүүгийн орлого	524,360	758,925
	6,628,765	4,509,880

*Энэхүү дүн нь харилцагчдад зээл олгох үед суутган авсан шимтгэл бөгөөд үүссэн зээл болон урьдчилгааны нийт хугацаатай уялдаатайгаар хорогдоно.

31. ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ӨГЛӨГ

Тус дүн нь 2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ны өдрөөрх байгууллагын орлогын албан татварын өглөгийн дүнг илэрхийлнэ.

32. ДАВУУ ЭРХТ ХУВЬЦАА

2013 оны 12 сарын 19-ны өдрийн давуу эрхийн хувьцаа гаргах хувьцаа эзэмшигчдийн шийдвэрийн дагуу 2013 оны 12 сарын 22-ны өдөр Голомт банк болон Ноён Зориг (Хөрөнгө оруулагч) нарын хооронд давуу эрхт хувьцаа худалдах, худалдан авах гэрээ байгуулагдсан.

Гэрээний дагуу Банкны давуу эрхт хувьцаанд олгож буй нийт хөрөнгө оруулалтын хэмжээ нь 15,000,000 ам.доллар бөгөөд хоёр үе шаттай хэсэгчилсэн төлбөр байна. (2013 оны 12 сарын 25-ны өдрөөр 10 сая ам.доллар мөн 2014 оны 12 сарын 25-ны өдрөөр 5 сая ам.доллар). 2013 оны 12 сарын 31-ны байдлаар давуу эрхт хувьцааны дүн нь нийт 10,000,000 ам.доллар буюу 16,388,100 мянган төгрөгтэй тэнцэх 16,388,100 ширхэг давуу эрхт хувьцаа байна.

Давуу эрхт хувьцаа нь 5 жилийн хугацаатай бөгөөд 2 удаа сунгалт хийж болно. Хүүгийн хэмжээ нь давуу эрх хувьцаа дах хөрөнгө оруулалтын жилийн үлдэгдэл дүнгээс 5 хувиар тооцогдоно. Хүүгийн төлбөр нь улирал тутам хийгдэх бөгөөд мөн давуу эрхт хувьцаа эзэмшигчийн хүссэнээр давуу эрхт хувьцаа нь энгийн хувьцаа руу хэзээ ч хөрвөж болох нөхцөлтэй.

33. ХУВЬЦААТ КАПИТАЛ БА ХУВЬЦААНЫ УРАМШУУЛАЛ

	2013 он		2012 он	
	Хувьцааны тоо	Нэрлэсэн үнэ-1,000 төгрөг	Хувьцааны тоо	Нэрлэсэн үнэ-1,000 төгрөг
	мян.төг		мян.төг	
Энгийн хувьцаа-Зөвшөөрөгдсөн	33,000,000	33,000,000	33,000,000	33,000,000
01 сарын 01-ний өдрийн үлдэгдэл	25,907,593	25,907,593	24,591,543	24,591,543
Тайлант жилд гаргасан	-	-	1,316,050	1,316,050
12 сарын 31-ний өдрийн үлдэгдэл	25,907,593	25,907,593	25,907,593	25,907,593

Банкны нийт хувь нийлүүлсэн хөрөнгө нь 2013 оны 12 сарын 31 байдлаар 1,000 төгрөгний нэрлэсэн үнэтэй 25,907,593 ширхэг (2012 оны 12 сарын 31: 25,907,593) энгийн хувьцаанаас бүрдэж байна.

2011 оны 06 сарын 02-нд СВИС МО Инвестмент Эй жи-д нэг бүр нь 1,000 төгрөгийн нэрлэсэн үнэтэй 2,632,551 ширхэг хувьцааг нэг бүрийг нь 9,461.01 төгрөгийн захиалгын үнээр гаргасан. Шинээр хувьцаа нэмж гаргасантай холбогдуулан 22,274,449 төгрөгийг хувьцааны урамшуулал дансанд бүртгэсэн.

2011 оны 11 сарын 7 -оос 2011 оны 11 сарын 21 -ний хооронд нэг бүр нь 1,000 төгрөгийн нэрлэсэн үнэтэй 24,850 хувьцааг ажилчдад олгосон ба нэг бүрийг нь 3,834 төгрөгөөр худалдан авах опционы хэрэгжилтээр гаргасан. Энгийн хувьцаа гаргахтай холбогдуулан 70,424 мянган төгрөгийг хувьцааны урамшуулал дансанд бүртгэсэн.

2012 оны 03 сарын 19-ны өдөр Трафигура Бэхээр Би.ви-д нэг бүр нь 1,000 төгрөгийн нэрлэсэн үнэтэй 1,300,000 ширхэг хувьцааг нэг бүрийг нь 16,332.26 төгрөгөөр гаргасан. Хувьцаа нэмж гаргасантай холбогдуулан 19,931,938 төгрөгийг хувьцааны урамшуулал дансанд бүртгэсэн.

2012 оны 10 сарын 19-ний өдөр нэг бүр нь 1,000 төгрөгийн үнэтэй 16,050 ширхэг хувьцааг ажилчдад олгосон ба нэг бүрийг нь 3,834 төгрөгөөр худалдан авах опционы хэрэгжилтээр гаргасан. Энгийн хувьцаа гаргахтай холбогдуулан 45,486 мянган төгрөгийг хувьцааны урамшуулал дансанд бүртгэсэн.

	СВИС МО инвестмент	Ажилчдад	Трафигура Бэхээр Би.ви	НИЙТ
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
2012 оны 01 сарын 01	22,274,449	70,425	-	22,344,874
Хувьцааны урамшуулал	-	45,486	19,931,938	19,977,424
2012 оны 12 сарын 31	22,274,449	115,911	19,931,938	42,322,298
Хувьцааны урамшуулал	-	-	-	-
2013 оны 12 сарын 31	22,274,449	115,911	19,931,938	42,322,298

Банк нь Групп болон Банкны бүх шатны ажилчид болон удирдлагуудад Банкны хувьцааг захиалах, эзэмших эрх олгосон хувьцааны опционы схемтэй. (Хувьцаанд суурилсан төлбөр, тодруулга 47).

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

34. ӨМЧИЙН БУСАД ХЭСЭГ

		2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Хувьцаанд суурилсан төлбөрийн нөөц	(a)	2,343,137	1,872,543
Борлуулахад бэлэн хөрөнгө оруулалтын нөөц	(b)	166,958	203,213
Өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгийн нөөц	(c)	3,116,008	(141,509)
Дахин үнэлгээний нөөц	(d)	8,212,178	-
		13,838,281	1,934,247

(a) Хувьцаанд суурилсан төлбөрийн нөөц

Хувьцаанд суурилсан төлбөрийн нөөц нь зардлаар хүлээн зөвшөөрөгдсөн хувьцааны эрхийн гүйцэтгэл болон опционы бодит үнэ цэнээс бүрдэнэ. Опцион эсвэл хувьцааны эрх нь хэрэгжилтүүд нь хувьцаат капиталыг нэмэгдүүлнэ.

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01	1,872,543	1,500,000
Хувьцаанд суурилсан опционы ажил гүйлгээ	470,594	372,543
12 сарын 31	2,343,137	1,872,543

(b) Борлуулахад бэлэн хөрөнгө оруулалтын нөөц

Энэ дүн нь борлуулахад бэлэн гэсэн ангилалд ангилагдаж буй санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн тохируулгад байгуулсан нөөцийн дүнг илэрхийлнэ.

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01	203,213	262,407
Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн тохируулга	(36,255)	(59,194)
12 сарын 31	166,958	203,213

(c) Өмчлөх бусад хөрөнгө

Өмчлөх бусад хөрөнгийн нөөц нь өмчлөх бусад санхүүгийн хөрөнгийн (Үнэ цэнэ нь буурсан зээлийг нөхөхөөр Банкны эзэмшилд буй) бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг илэрхийлнэ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
01 сарын 01	(141,509)	-
Өмчлөх бусад хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн тохируулга	3,257,517	(141,509)
12 сарын 31	3,116,008	(141,509)

(d) Дахин үнэлгээний нөөц

Дахин үнэлгээний нөөцийн дүн нь тайлант хугацааны эцэст хийсэн үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл юм.

35. ХУРИМТЛАГДСАН АШИГ

Монгол Улсын хуулийн дагуу зөвхөн Группын санхүүгийн тайланд тусгагдсан хуримтлагдсан ашиг нь хувьцаа эзэмшигчдэд ногдол ашгаар хувиарлагдаж болно. 2013 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Группын хуримтлагдсан ашиг 173,488,603 мянган төгрөг, Банкны хуримтлагдсан ашиг 173,390,689 мянган төгрөг (2012 онд: Групп 116,428,679 мянган төгрөг, Банк 116,534,085 мянган төгрөг) байна.

36. ХҮҮ БОЛОН ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ОРЛОГО

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Төв банкны үнэт цаас	36,332,908	19,127,774
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	233,978,358	166,605,608
Урвуу репо хэлцэл	728,508	496,522
Бусад банкинд байршуулсан харилцах, хадгаламж	340,560	590,050
Санхүүгийн хөрөнгө-Дуусгавар хугацаа хүртэл эзэмших	19,565,835	13,425,061
	290,946,169	200,245,015

37. ХҮҮ БОЛОН ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ЗАРДАЛ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Харилцагчдын харилцах хадгаламж	(157,983,199)	(137,878,995)
Бусад зээлийн эх үүсвэр	(21,902,985)	(1,901,780)
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	(2,439,625)	(538,959)
Репо хэлцэл	(91,642)	(683,440)
Хоёрдогч өглөг	(2,277,820)	(2,121,798)
	(184,695,271)	(143,124,972)

38. ХАРИЛЦАГЧДАД ОЛГОСОН ЗЭЭЛИЙН ҮНЭ ЦЭНИЙН БУУРАЛТЫН НӨӨЦ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Бизнесийн зээл	25,771,676	7,388,738
Жижиг дунд аж ахуйн нэгжийн зээл	(144,237)	862,554
Хэрэглээний зээл	1,832,542	285,246
Орон сууцны зээл	(117,211)	69,224
	27,342,769	8,605,762

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

39. САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГИЙН ЦЭВЭР ОЛЗ/(ЦЭВЭР ГАРЗ)

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Бодит үнэ цэнэ ашиг алдагдлаар зөвшөөрөгдөх санхүүгийн хөрөнгө	2,550,950	4,484
Агуулагдсан үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	209,722	709,744
Үнэт цаасны үнэ цэнийн өөрчлөлт	(511,739)	(187,378)
	2,248,933	526,850

40. ГАДААД ВАЛЮТЫН ХАНШИЙН ТЭГШИТГЭЛ БОЛОН ХАНШИЙН ТЭГШИТГЭЛИЙН ЦЭВЭР ОЛЗ/(ЦЭВЭР ГАРЗ)

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн бодит олз /(гарз)	578,245	19,293,411
Гадаадын валютын ханшийн зөрүүгийн бодит бус олз /(гарз)	37,586,759	(2,078,050)
Хөрөнгө борлуулсны олз	171,779	6,764
Өмчлөх бусад хөрөнгийн нөөцийн нөхөлт	-	68,000
Хүлээн авсан ногдол ашиг	4,459	6,776
Бусад	181,521	115,167
	38,522,763	17,412,068

41. ХУРААМЖ БА ШИМТГЭЛИЙН ОРЛОГО

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Дансны үйлчилгээний шимтгэл хураамж	3,768,845	3,160,765
Карттай холбоотой шимтгэл хураамж	7,604,382	6,941,368
Зээлтэй холбоотой шимтгэл хураамж	5,974,686	4,157,062
Гуйвуулгын ба бусад үйлчилгээний хураамж	8,010,251	5,709,989
Брокерийн болон бусад үйлчилгээний хураамж *	379,653	11,146
	25,737,817	19,980,330

* Брокерийн болон бусад үйлчилгээний хураамж нь Группын охин компани болох Голомт Секюритиз ХХК-ийн орлогын дүнг илэрхийлнэ.

42. ХУРААМЖ БА ШИМТГЭЛИЙН ЗАРДАЛ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Банкны үйлчилгээний зардал	(1,895,602)	(1,669,002)
Картын гүйлгээний зардал	(3,468,767)	(3,223,097)
Онлайн гүйлгээний зардал	(78,200)	(45,532)
	(5,442,569)	(4,937,631)

43. БОРЛУУЛАХ БОЛОМЖТОЙ САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГИЙН ҮНЭ ЦЭНИЙН БУУРАЛТ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалт		
Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй үнэт цаас	(1,005,420)	(1,040,666)

44. ЗЭЭЛИЙН БА ЗЭЭЛИЙН БУС ҮҮРЭГ ХАРИУЦЛАГА, БУСАД ХӨРӨНГИЙН ҮНЭ ЦЭНИЙН БУУРАЛТАД БАЙГУУЛСАН САНГИЙН ЗАРДАЛ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Найдваргүй авлагын зардлын эргэн төлөлт	55,675	-
Үнэ цэнэ буурсан баталгаа болон аккредитивд байгуулсан сан	(363,457)	(2,123,987)
Үнэ цэнэ буурсан бусад хөрөнгөнд байгуулсан сан	(289,785)	(60,299)
	(597,567)	(2,184,286)

45. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Боловсон хүчний зардлууд (дор харуулав)	(27,415,872)	(18,704,902)
Элэгдэл болон хорогдуулга	(5,490,839)	(3,910,319)
Мэргэжлийн үйлчилгээний зардал (харуул хамгаалалт, харилцаа холбоо, гм.)	(9,723,760)	(6,483,326)
Байрны түрээс	(7,544,237)	(4,947,957)
Үл хөдлөх хөрөнгө болон тоног төхөөрөмжийн урсгал засвар	(13,637)	(2,372,424)
Удирдлагын зардал	(5,234,347)	(1,102,487)
Сайн дурын болон заавал даатгал	(1,476,249)	(1,052,471)
Зар сурталчилгаа болон маркетинг	(2,474,930)	(1,940,098)
Татварын зардал (Орлогын албан татвараас бусад)	(368,611)	(220,019)
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга	(831,648)	(563,621)
Хандив	(33,860)	(88,989)
Зочин төлөөлөгчийн зардал	(905,181)	(443,887)
Зээлийн авлага барагдуулах зардал	(533,359)	(234,378)
Тээврийн зардал	(1,106,094)	(901,411)
Томилолтын зардал	(491,929)	(726,091)
Ашиглалтын зардал	(343,214)	(343,873)
Бусад зардал	(3,195,839)	(1,499,763)
	(67,183,606)	(45,536,016)

Боловсон хүчний зардлыг задалвал:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Цалин хөлс, урамшуулал	(23,408,140)	(15,311,075)
Эрүүл мэнд нийгмийн даатгалын шимтгэл	(2,424,275)	(1,671,844)
Тэтгэврийн сан	(577,799)	(382,119)
Ажилчдын сургалт	(399,481)	(415,898)
Ажилчдын тэтгэмж	(135,583)	(551,423)
Хувьцаанд суурилсан төлбөр (Тэмдэглэл 33)	(470,594)	(372,543)

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

46. ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ЗАРДАЛ

Групп болон Банк нь санхүүгийн тайлангаарх ашгийн дүнг орлогын татварын хуульд заасан чөлөөлөгдөх эсвэл үл чөлөөлөгдөх зүйлүүдээр тохируулж орлогын татварын зардлыг тооцдог. Групп нь 3 тэрбум төгрөг хүртэлх татвар ногдох орлогод 10% (2012 онд 10%)-ийн, 3 тэрбум (2012 онд 3 тэрбум) төгрөгөөс хэтэрсэн татвар ногдох орлогод 25% (2012 онд 25%)-ийн орлогын албан татвар төлдөг. Засгийн Газрын бондын хүүгийн орлогод татвар ногдуулахгүй. Зээлийн үнэ цэнийн бууралтын алдагдал нь татварын зорилгоор татвар ногдох орлогоос хасагдах зардал болдог.

Группын орлогын албан татварыг доорх хүснэгтэд харуулав:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Орлогын албан татварын зардал	(12,290,788)	(6,080,022)
Түр зөрүү үүсгэх болон буцаахтай холбоотой хойшлогдсон татварын хөдөлгөөн	(1,837,769)	(614,607)
Хасах: Дэлгэрэнгүй орлогын тайлангаарх хойшлогдсон татвар		
Тайлант жилийн цэвэр татварын зардал	(14,128,557)	(6,694,629)

Онолын болон бодит татварын хоорондын тохируулгыг доорх хүснэгтэд харуулав.

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Татварын өмнөх СТОУС-аарх ашиг	71,188,480	32,734,931
Татварын хуульд заасан онолын татварын зардал (2012: 25%; 2011: 25%)	17,797,120	8,183,733
Татварын хүчин төгөлдөр хувь хэмжээний тохируулга:		
10 хувийн татварын нөлөө	(450,000)	(450,238)
Татвар ногдохгүй орлогын татварын нөлөө	(3,904,872)	(932,606)
Татвар ногдох орлогоос хасагдахгүй зардлын татварт нөлөөлөх нөлөө	264,060	312,952
Хэрэгжээгүй хойшлогдсон татварын өр төлбөр	(1,415,520)	(1,033,603)
Хойшлогдсон татварын өртөлбөрийн цэвэр нөлөө	1,837,770	614,391
Тайлант жилийн орлогын албан татварын зардал	14,128,557	6,694,629

47. БУСАД ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГО/(ЗАРДАЛ)-Н БҮРЭЛДЭХҮҮН ХЭСЭГ

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн тохируулга	-	(1,206,313)
Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын үнэ цэнийн бууралт	(36,255)	1,147,119
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	8,212,178	-
Өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн тохируулга	3,257,517	(141,509)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого –Цэвэр	11,433,440	(200,703)

48. НЭГЖ ХУВЬЦААНЫ ҮНДСЭН АШИГ

Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашгийг тооцохдоо Банк болон Группын хувьцаа эзэмшигчдэд хамаарах жилийн цэвэр ашгийг энгийн хувьцааны тухайн жилийн жигнэсэн дундаж үлдэгдэл тоо хэмжээнд харьцуулдаг.

Нэгж хувьцааны шингэрсэн ашгийг тооцохдоо Банк болон Группын энгийн хувьцаа эзэмшигчдэд хамаарах цэвэр ашгийг (хөрвөх давуу эрхтэй хувьцаанд болон хөрвөх бондод ногдох хүүнд татвар ногдуулж тохируулсны дараа) тухайн жилийн жигнэсэн дундаж энгийн хувьцааны үлдэгдэл тоо хэмжээ дээр энгийн хувьцаанд хөрвөх нийт шингэрүүлсэн энгийн хувьцааны жигнэсэн дундаж тоо хэмжээг нэмсэн дүнд харьцуулдаг.

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Группын хувьцаа эзэмшигчдэд ногдох цэвэр ашиг	57,059,924	26,040,302
Хөрвөх зээлийн хүү	2,212,643	1,911,505

Шингэрүүлэлтийн нөлөөг залруулсан Групп ба Банкны хувьцаа эзэмшигчдэд ногдох цэвэр ашиг	59,272,567	27,951,807
--	-------------------	-------------------

	2013 Хувьцааны тоо	2012 Хувьцааны тоо
Нэгж хувьцааны үндсэн ашигт ногдох энгийн хувьцааны жигнэсэн дундаж тоо	32,338,258	30,911,587
	MNT	MNT
Нэгж хувьцаанд ногдох үндсэн ашиг	2,284	1,091
Нэгж хувьцаанд ногдох шингэрсэн ашиг	1,833	904

Доорх хүснэгтэд хувьцааны шингэрүүлэлтийн нөлөөг залруулсан жигнэсэн дундаж хувьцааны тооны тооцооллыг харуулав

	2013 он	2012 он
Нэгж хувьцааны суурь ашигт ногдох энгийн хувьцааны жигнэсэн дундаж тоо	25,952,492	25,614,757
<i>Шингэрүүлэлтийн нөлөө:</i>		
Хөрвөх зээл	6,047,066	5,089,246
Хувьцааны опцион	338,700	207,584
Шингэрүүлэлтийн нөлөөг залруулсан жигнэсэн дундаж хувьцааны тоо	32,338,258	30,911,587

49. ХУВЬЦААНД СУУРИЛСАН ТӨЛБӨР

Дараах хүснэгтэд тухайн жилийн хугацаанд ажиллагсдын хөдөлмөрийн хөлсөнд хүлээн зөвшөөрсөн зардлыг харуулав:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Төлбөрийг хувьцаагаар олгохтой холбоотой зардал, Хувьцаанд суурилсан опционы ажил гүйлгээний зардал	470,594	372,543

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

49. ХУВЬЦААНД СУУРИЛСАН ТӨЛБӨР (үргэлжлэл)

Удирдлага болон ажилчдын хувьцааны опционы хөтөлбөр

Банк нь 2011 оны 04 сарын 12-ны өдөр 523,000 хувьцааны опционыг тус өдрөөр 5-с дээш жил ажилласан удирдлага болон бусад ажилчдад олгосон. Опционы хэрэгжих үнэ нь опционыг гаргаснаас өмнөх тайлант жилийн нэгж хувьцаанд ногдох цэвэр хөрөнгийн дүн буюу 3,834 төгрөг байхаар тодорхойлсон. Опцион нь олгосон өдрөө хэрэгжсэн. Олгогдсон опционы гэрээний хүчинтэй хугацаа 3 жил байх ба төлбөрийг мөнгөөр барагдуулах хувилбаргүй байна.

2012 оны 03 сарын 14-ны өдөр Банк нэмж 310,000 хувьцааны опционыг тус өдрөөр 5-с дээш жил ажилласан удирдлага болон бусад ажилчдад олгосон бөгөөд энэ нь олгосон өдрөөс хойш 2,5 жилийн дотор бүтэн дүнгээр хэрэгжинэ. Опционы хэрэгжих үнэ нь опционыг гаргаснаас өмнөх тайлант жилийн сүүлийн өдрийн нэгж хувьцаанд ногдох цэвэр хөрөнгийн дүн буюу 5,702 төгрөг байхаар тодорхойлсон. Опцион тус бүрийн хувьд гэрээний хугацаа 3 жил бөгөөд төлбөрийг мөнгөөр барагдуулах хувилбаргүй байна.

Опционы бодит үнэ цэнийг опционыг олгох өдрөөр Биноминал үнэлгээний аргачлал ашиглан олгосон өдрийн өгөгдөл, нөхцөлд оролцуулан тооцно.

	2013 он		2012 он	
	Хувьцааны опционы тоо	Жигнэсэн дундаж хэрэгжих үнэ	Хувьцааны опционы тоо	Жигнэсэн дундаж хэрэгжих үнэ
Тайлант хугацааны эхний үлдэгдэл	792,100	4,768	498,150	3,834
Тухайн жилд олгосон	-	-	310,000	5,702
Тухайн жилд хэрэгжсэн	-	-	(16,050)	3,834
	792,100	4,768	792,100	4,768

2013 оны 12 сарын 31-ний байдлаар хувьцааны опционы гэрээний жигнэсэн дундаж үлдэгдэл хугацаа 0,74 жил байсан (2012: 1.74 жил).

Тайлант жилд олгосон опционы жигнэсэн дундаж бодит үнэ 3,795 төгрөг байсан (2012: 3,795).

Хүлээгдэж буй хазайлт нь түүхэн хазайлт бол бодит нөхцөл байдалтай ижил байх шаардлагагүй ирээдүйн хандлагыг илэрхийлнэ гэсэн төсөөллийг тусгана. Бодит үнэ цэнийн тооцоололд опцион гаргахтай холбоотой өөр ухагдахуун тусгаагүй болно.

50. БОЛЗОШГҮЙ ӨР ТӨЛБӨР БОЛОН ҮҮРЭГ

Харилцагчдын санхүүгийн хэрэгцээ, шаардлагыг хангахын тулд Банк болон Групп нь янз бүрийн буцалтгүй үүрэг болон болзошгүй өр төлбөр хүлээж байдаг. Хэдийгээр эдгээр үүргийг санхүүгийн байдлын тайланд хүлээн зөвшөөрөхгүй ч эдгээр нь Групп болон Банкны нийт эрсдэлийг бүрдүүлэх зээлийн эрсдэлийг агуулж байдаг.

	2013 он	2012 он
	мян.төг	мян.төг
Гаргасан санхүүгийн баталгаа	35,940,688	54,297,834
Гүйцэтгэлийн баталгаа	165,607,635	131,108,157
Аккредитив	4,169,898	99,881,607
Хасах: Зээлтэй холбоотой үүргийн үнэ цэнийн бууралт	(2,578,818)	(2,215,362)
	203,139,403	283,072,236
Олгогдоогүй зээл	31,770,375	39,446,920
Зээлтэй холбоотой нийт үүрэг хариуцлага	234,909,778	322,519,156

Аккредитив, баталгаа (нээлтэй аккредитив хамаарагдана) нь тусгайлсан ажил гүйлгээнд ихэнхдээ бараа бүтээгдэхүүний импорт болон экспорттой холбоотойгоор харилцагчийн өмнөөс төлбөр хийх үүргийг Банкнд ногдуулдаг байна. Баталгаа, нээлтэй аккредитив нь хэдийгээр болзошгүй шинж чанартай боловч зээлтэй ижил төрлийн эрсдэлийг агуулдаг. Эдгээр ажил гүйлгээний үр дүнд материаллаг алдагдал байхгүй гэж таамаглаж байна.

Банк нь Монголиан эйрлайнс компани буюу Хүннү Эйр ХХК-д 2 ширхэг түрээсийн нисэх онгоцонд баталгаа гаргасан бөгөөд нийт баталгааны дүн 19,651,899 мянган төгрөг байна (энэхүү баталгаанд гаргасан нийт нөөцийн сан 2,006,853 мянган төгрөг) (2012 онд: 16,539,150 төгрөгний баталгаанд 1,688,979 төгрөгний нөөцийн сан байсан).

Нийт зээлдэгч болон батлан даагчид гаргасан баталгааны нийт дүн банкны нийт капиталын 5 %-с дээш гарахгүй байх ёстой хэдий ч Хүннү Эйр ХХК-д гаргасан баталгааны харьцаа нь 0,95%-иар илүү гарсан (2.47%)

Балансын дараах үйл явдлаар буюу тэмдэглэл 57-д тайлбарласнаар Хүннү Эйр ХХК-д гаргасан банкны баталгаа нь Бодь Интернэшнл ХХК-д шилжүүлсэн.

51. ХОЛБООТОЙ ТАЛУУД

Эдгээр санхүүгийн тайлангийн зорилгоор талууд нь НББОУС 24 буюу “Холбоотой Талын Тодруулга”-д тодорхойлсноор хэрвээ тухайн компани нь нөгөө этгээдийн санхүүгийн болон бусад үйл ажиллагаатай холбоотой шийдвэр гаргалтанд нөлөө үзүүлэх буюу хянах чадвартай бол холбоотой талууд гэж тодорхойлно. Холбоотой талуудын магадлалт хамаарлыг авч үзэхдээ хуулийн хэлбэрээс илүү эдийн засгийн холбоо хамаарлыг авч үздэг. Бизнесийн ердийн үйл ажиллагааны явцад Банк болон Групп нь хувь нийлүүлэгчид, захирлууд болон бусад холбоотой талуудтай ажил гүйлгээ явуулдаг. Эдгээр ажил гүйлгээнүүдэд төлбөр тооцоо, зээл олгох, хадгаламж татан төвлөрүүлэх, арилжаа, гадаад валютын худалдаа зэрэг нь хамаарагдана. Группын бодлогын дагуу холбоотой талуудын ажил гүйлгээнүүд гэдэгт тухайн ажил гүйлгээнд зонхилон гарч ирдэг ижил нөхцлөөр хийгдсэн холбоотой талуудын ажил гүйлгээг хамруулна.

2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-ний байдлаар холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээнүүдийн үлдэгдэл доорх хүснэгтэд илэрхийлэгдсэн:

	Захирлууд болон гол удирдах албан тушаалтнууд		Бусад холбоотой талууд	
	2013 он	2012 он	2013 он	2012 он
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Харилцагчдад олгосон зээл				
01 сарын 01 байдлаар харилцагчдад олгосон зээл (нийт)	9,540,034	324,658	14,375,425	15,790,758
Тайлант хугацаанд харилцагчдад олгосон зээл	863,239	9,029,986	33,387,807	16,007,290
Тайлант хугацаанд төлөгдсөн	(9,296,344)	(129,589)	(19,677,558)	(17,520,418)
Ханшийн зөрүү	124,551	314,979	(1,674,822)	97,795
12 сарын 31-ны байдлаарх харилцагчдад олгосон зээл (нийт)	1,231,480	9,540,034	26,410,852	14,375,425

2013 оны байдлаар холбоотой талуудтай хийсэн хөрөнгийн ажил гүйлгээний үлдэгдлийг доорх хүснэгтэд харуулав:

	Хувьцаа эзэмшигчид	Захирлууд ба гол удирдах албан тушаалтнууд	Бусад	Нийт
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Харилцагчдад олгосон зээл				
01 сарын 01 байдлаар харилцагчдад олгосон зээл (нийт)	1,036,589	9,540,034	13,338,836	23,915,459
Тайлант хугацаанд харилцагчдад олгосон зээл	820,543	863,239	32,567,264	34,251,046
Тайлант хугацаанд төлөгдсөн	(374,187)	(9,296,344)	(19,303,371)	(28,973,901)
Ханшийн зөрүү	-	124,551	(1,674,822)	(1,550,272)
12 сарын 31-ны байдлаарх харилцагчдад олгосон зээл (нийт)	1,482,945	1,231,480	24,927,907	27,642,332

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

51, ХОЛБООТОЙ ТАЛУУД (үргэлжлэл)

2012 оны байдлаар холбоотой талуудтай хийсэн хөрөнгийн ажил гүйлгээний үлдэгдлийг доорх хүснэгтэд харуулав:

	Хувьцаа эзэмшигчид	Захирлууд ба гол удирдах албан тушаалтнууд	Бусад	Нийт
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Харилцагчдад олгосон зээл				
01 сарын 01 байдлаар харилцагчдад олгосон зээл (нийт)	877,323	324,659	14,913,435	16,115,417
Тайлант хугацаанд харилцагчдад олгосон зээл	384,230	9,029,985	15,623,060	25,037,275
Тайлант хугацаанд төлөгдсөн	(224,964)	(129,589)	(17,295,454)	(17,650,007)
Ханшийн зөрүү	-	314,979	97,795	412,774
12 сарын 31-ны байдлаарх харилцагчдад олгосон зээл (нийт)	1,036,589	9,540,034	13,338,836	23,915,459

2013 оны байдлаар холбоотой талуудтай хийсэн өр төлбөрийн ажил гүйлгээний үлдэгдлийг доорх хүснэгтэд харуулав:

	Хувьцаа эзэмшигчид	Захирлууд ба гол удирдах албан тушаалтнууд	Бусад	Нийт
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж				
2013/01/01 –р харилцагчдын харилцах, хадгаламж	3,694,789	554,614	1,758,113	6,007,516
Тайлант жилд хүлээн авсан	105,452,142	7,902,558	131,337,853	244,692,552
Тайлант жил буцаан төлсөн	(106,082,895)	(7,765,209)	(129,711,394)	(243,559,498)
Ханшийн зөрүү	216,227	95,818	128,966	441,011
2013/12/31 –р харилцагчдын харилцах, хадгаламж	3,280,263	787,781	3,513,538	7,581,581

Тайлант хугацааны эцэст холбоотой талуудад гаргасан баталгааны үлдэгдэл дүнг доорх хүснэгтэд харуулав:

	2013 он мян.төг	2012 он мян.төг
Баталгаа		
01 сарын 01-ний өдрөөрх банкны батлалгаа	16,539,150	-
Гаргасан баталгаа/Ханшийн зөрүү	3,112,749	16,539,150
12 сарын 31-ний өдрөөрх банкны баталгаа	19,651,899	16,539,150

Захирлууд болон гол удирдах албан тушаалтнуудад ерөнхийдөө ТУЗ болон гүйцэтгэх удирдлагын зөвлөлийн гишүүд багтана.

Бусад холбоотой талуудад банк болон Банкны гол хувьцаа эзэмшигчдийн хяналтанд байдаг компаниуд багтана.

2013 онд гол удирдах албан тушаалтнуудад олгосон төлбөр болон цалин хөлс нь нийт 1,098,857 мянган төгрөг байна (2012 онд:706,750 мянган төгрөг).

	2013 он		2012 он	
	Зардал	Хуримтлуулсан өр төлбөр	Зардал	Хуримтлуулсан өр төлбөр
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Богино хугацаат төлбөрүүд:				
- Цалин	899,848	-	609,312	37,230
- Богино хугацаат урамшуулал	65,240	-	27,075	-
- Бусад богино хугацаат төлбөрүүд	79,369	-	27,013	-
- Жилийн бонус	54,400	-	43,350	-
Хувьцаанд суурилсан төлбөр:				
- Ногдол ашиг				
Нийт	1,098,857	-	706,750	37,230

52. САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛҮҮРИЙН БОДИТ ҮНЭ ЦЭНЭ

Татан буугдалт эсвэл албадан борлуулалтаас бусад тохиолдолд, тухайн хэрэглүүрийг сонирхож буй талуудын хоорондох идэвхитэй зах зээл дээр арилжаалагдах дүнгээр бодит үнэ цэнийг тодорхойлдог. Идэвхитэй зах зээлд арилжаалагддаг санхүүгийн хэрэглүүр нь бодит үнэ цэнийн хамгийн тодорхой нотолгоо юм.

Хэрвээ Группын санхүүгийн хэрэглүүрийн голлох хэсэгт идэвхитэй зах зээл байхгүй бол бодит үнэ цэнэ нь тухайн эдийн засгийн нөхцөл байдал болон хэрэглүүртэй шууд хамааралтай тусгай эрсдэлд суурилагддаг. Доорх үзүүлсэн тооцоолол нь Группын тодорхой хэрэглүүрийг зах зээл дээр бүхэлд нь арилжихад хэрэгжих мөнгөн дүнг илэрхийлэх шаардлагагүй болно.

2013 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх Группын санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн хэмжигдсэн бодит үнэ цэнийг доорх хүснэгтэд харуулав:

	2013 он		2012 он	
	Дансны үнэ	Бодит үнэ	Дансны үнэ	Бодит үнэ
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Санхүүгийн хөрөнгө				
Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө	310,932,590	310,932,590	186,730,836	186,730,836
Төв банк дах мөнгөн хөрөнгийн заавал байх нөөц	259,809,543	259,809,543	239,329,820	239,329,820
Бусад банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	159,657,425	159,657,425	214,670,056	214,721,585
Харилцагчдад олгосон зээл	2,199,227,860	2,199,227,860	1,427,851,635	1,427,851,635
Санхүүгийн хөрөнгө				
- Борлуулахад бэлэн	7,562,165	3,194,738	5,104,319	1,778,566
- Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь орлого, зардлын дансанд бүртгэгдсэн	1,111,389	184,555	935,560	520,463
- дуусвар хугацаа хүртэл нь эзэмших	735,011,919	731,014,385	402,462,679	398,111,870
Бусад авлага	11,603,553	11,603,553	10,132,834	10,132,834
Санхүүгийн өр төлбөр				
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	26,462,940	26,462,940	46,989,030	46,989,030
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	2,161,434,493	2,161,434,493	2,056,677,246	2,056,677,246
Зээлээр авсан эх үүсвэр	1,032,319,221	1,032,319,221	112,840,408	93,910,933
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	962,305	962,305	1,172,027	1,172,027
Хоёрдогч өглөг	58,261,168	58,261,168	34,691,374	34,691,374
Бусад өр төлбөр	19,621,467	19,621,467	80,739,098	80,739,098
Репозит	167,154,900	167,154,900	-	-

52. САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГЛҮҮРИЙН БОДИТ ҮНЭ ЦЭНЭ (үргэлжлэл)

Доорх тооцоолол болон төсөөллүүд нь Группын санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг бодит үнэ цэнээр хэмжих үед ашиглагдсан болно. Үүнд:

Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө. Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ нь тэдгээрийн дансны үнээр тодорхойлогдоно.

Бодит үнээр бүртгэгдэх санхүүгийн хэрэглүүр. Ашиг, алдагдлаар дамжин бодит үнэ цэнээр тусгагдах санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөр, борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгө, репо хэлцэлээр баталгаажсан санхүүгийн хэлцэлүүд нь бодит үнэ цэнээрээ санхүүгийн байдлын тайланд тусгагдана. Зах зээл дээрх үнийг нь тусад нь тогтоох боломжгүй тухайлсан борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгийн хувьд холбоотой бус гуравдагч талд оруулсан хөрөнгө оруулалтын сүүлийн үеийн борлуулалтын мэдээлэл, дискаунтласан мөнгөн урсгал, санхүүжигчийн санхүүгийн мэдээлэлд үндэслэн, үнэлгээний бусад арга техникийг ашиглан бодит үнэ цэнийг тогтоодог.

Бусад банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах хадгаламж. Хөвөгч хүүтэй хэрэглүүрүүдийн бодит үнэ цэнэ нь тэдгээрийн дансны үнэ байдаг. Тогтмол хүүгийн түвшинтэй хэрэглүүрийн тооцоологдсон бодит үнэ цэнэ нь ижил төрлийн зээлийн эрсдэл болон дуусгавар хугацаатай санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн тухайн гүйлгээнд давамгайлгач мөнгөний зах зээлийн хүүгийн түвшнээр дискаунтчилсан мөнгөн урсгалд үндэслэнэ. Группын удирдлагууд 2013 болон 2012 оны 12 сарын 31 байдлаарх бусад банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламжийн бодит үнэ цэнэ нь дансны үнээс материаллаг зөрүүгүй гэдэгт итгэж байгаа. Учир нь эдгээр нь хөрөнгө оруулалтын богино хугацааны шинж чанарыг агуулна.

Харилцагчдад олгосон зээл. Харилцагчдад олгосон зээл нь үнэ цэнийн бууралтын нөөцийг хассан цэвэр дүнгээр тайлагнагдсан. Харилцагчдад олгосон зээлийн тооцоологдсон бодит үнэ цэнэ нь ирээдүйд хүлээн авахаар хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалын дискаунтласан дүнг илэрхийлнэ. Бодит үнэ цэнийг тодорхойлохдоо хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалыг одоогийн зах зээлийн хүүгийн түвшнээр дискаунтчилна.

Дуусгавар хугацаа хүртлэх эзэмших санхүүгийн хөрөнгө. Хорогдуулсан өртөгөөр бүртгэгдсэн тогтмол хүүгийн түвшинтэй дуусгавар хугацаа хүртэл эзэмших санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийг тодорхойлохдоо эдгээр хэрэглүүрүүдийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөрх зах зээлийн хүүгийн түвшинг ижил төрлийн санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн одоогийн зах зээлийн хүүгийн түвшинтэй харьцуулан тодорхойлно. Тогтмол хүүгийн түвшинтэй дуусгавар хугацаа хүртэл эзэмших санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын тооцоологдсон бодит үнэ цэнэ нь ижил төрлийн зээлийн эрсдэлтэй болон дуусгавар хугацаатай өрийн хэрэглүүрүүдийн зах зээлийн хүүгийн түвшнээр дискаунтласан мөнгөн урсгалд суурилна.

Бусад банк санхүүгийн байгууллагын харилцах хадгаламж. 1 сараас доош хугацаатай бусад банк санхүүгийн байгууллагын харилцах хадгаламжийн бодит үнэ цэнэ нь тэдгээрийн богино хугацаанд дуусгавар болох байдлаас шалтгаалан дансны үнэтэй нь ойролцоо байна. 1 сараас дээш хугацаатай бусад банк санхүүгийн байгууллагын харилцах хадгаламжийн бодит үнэ цэнэ нь тухайн жилийн эцэс дэх зээлийн хүүгийн түвшнээр дискаунтчилан тооцоологдсон ирээдүйн мөнгөн урсгалын өнөөгийн үнэ цэнэ байна. Группын зүгээс 2013 болон 2012 оны 12 сарын 31-нээрх бусад банк санхүүгийн байгууллагын харилцах хадгаламжийн бодит үнэ цэнэ нь дансны үнээсээ материаллаг зөрүүгүй гэдэгт итгэж байгаа. Учир нь эдгээр нь өр төлбөрийн богино хугацаанд дуусвар болох шинж чанарыг агуулдаг.

Харилцагчдын харилцах хадгаламж. Хугацаагүй өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийн тооцоолол нь эзэлдэгчийн хүсэлтээрх өр төлбөрийн дүнд үндэслэгдэнэ. Тогтмол хүүгийн түвшинтэй болон хөрөнгийн биржид арилжаалагддаггүй бусад өр төлбөрийн тооцоологдсон бодит үнэ цэнэ нь ижил дуусгавар болох хугацаатай өрийн хэрэглүүрүүдийн хувьд хүүгийн түвшний мөнгөн урсгалыг дискаунтчилна.

Бусад зээлээр авсан эх үүсвэр. Хөрөнгийн биржид арилжаалагддаггүй тогтмол хүүгийн түвшинтэй бусад зээлээрх эх үүсвэрийн бодит үнэ цэнэ нь ижил хугацаанд дуусгавар болох өрийн хэрэглүүрүүдийн хувьд мөнгөн урсгалын хүүгийн түвшнээр дискаунтчилагдана. Хөвөгч хүүтэй зээлээрх эх үүсвэрийн бодит үнэ цэнэ нь тэдгээрийн дансны үнээр тусгагдана.

Доорх хүснэгтэд 2012 болон 2013 оны 12 сарын 31-ны байдлаарх санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн шатлалыг харуулав. Түвшин 1-д идэвхитэй зах зээл дээр арилжаалагдаж байгаа санхүүгийн хөрөнгүүдийг хамруулах бөгөөд эдгээр нь зах зээлийн үнээр хэмжигдэнэ. Түвшин 3-т бодит үнэ цэнэ нь тодорхой үнэлэмж эсвэл бодит үнийг тооцох тусгай арга хэрэгсэл ашигладаг гэхдээ энэ аргад ашигласан үзүүлэлтүүд нь зах зээлийн өгөгдөлд суурилагаагүй санхүүгийн хөрөнгүүдийг хамруулна.

Доорх хүснэгт нь 2013 оны 12 дугаар сарын 31-ны байдлаарх санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн шатлалын түвшинг илэрхийлнэ.

	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Санхүүгийн хөрөнгө				
<i>Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр</i>				
Гадаад валютын форвард хэлцэл		2,550,950	-	2,550,950
<i>Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй санхүүгийн хөрөнгө оруулалт</i>				
Биржид бүртгэгдсэн үнэт цаас	184,554			184,554
<i>Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгө оруулалт</i>				
Биржид бүртгэлгүй үнэт цаас	-	-	2,398,095	2,398,095
Биржид бүртгэгдсэн үнэт цаас	796,643	-	-	796,643
Нийт	981,197	2,550,950	2,398,095	5,930,242
Санхүүгийн өр төлбөр				
<i>Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр</i>				
Өмч, валютын үүсмэл хэрэглүүр	-	-	962,305	962,305
Нийт	-	-	962,305	962,305

Доорх хүснэгт нь 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ны байдлаарх санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн шатлалын түвшинг илэрхийлнэ.

	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
Санхүүгийн хөрөнгө				
<i>Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр</i>				
Гадаад валютын форвард хэлцэл		3,220	-	3,220
<i>Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй санхүүгийн хөрөнгө оруулалт</i>				
Биржид бүртгэгдсэн үнэт цаас	520,463			520,463
<i>Борлуулахад бэлэн санхүүгийн хөрөнгө оруулалт</i>				
Биржид бүртгэлгүй үнэт цаас	-	-	679,271	679,271
Биржид бүртгэгдсэн үнэт цаас	1,099,295	-	-	1,099,295
Нийт	1,619,758	3,220	679,271	2,302,249
Санхүүгийн өр төлбөр				
<i>Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр</i>				
Өмч, валютын үүсмэл хэрэглүүр	-	-	1,172,027	1,172,027
Нийт	-	-	1,172,027	1,172,027

53. ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Банк болон Группын эрсдэлийн удирдлагад санхүүгийн (зээлийн, зах зээлийн, гадаад валютын, хөрвөх чадварын болон хүүгийн түвшний эрсдэл) эрсдэлүүд, үйл ажиллагааны болон хууль зүйн эрсдэлүүд хамаардаг. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын үндсэн зорилго нь хүлээх эрсдэлийн хязгаарлалтыг тогтоож хүлээсэн эрсдэлийн хэмжээг эдгээр хязгаарлалтаас хэтрүүлэхгүй байлгахад оршино. Эрсдэлийн хэмжээг үнэлэх нь мөн эрсдэлээр тохируулагдсан капиталын хуваарилах, бизнесийн гүйцэтгэлийн үнэлгээ болон ажил гүйлгээний үнэ тогтооход үндсэн суурь болж байдаг. Үйл ажиллагааны болон хууль зүйн эрсдэлийн удирдлага нь дотоодын бодлого журмын зөв хэрэгжилтийг хангаснаар үйл ажиллагааны болон хууль зүйн эрсдэлүүдийг хамгийн бага түвшинд байлгахад чиглэгдэнэ.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

53. ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

53.1 Зээлийн эрсдэл

Банк болон Групп нь хамтрагч тал нь төлбөрийн үүргээ хугацаанд нь биелүүлээгүйгээс үүдэж гарах зээлийн эрсдэлд өртөх магадлалтай. Групп ба Банк нь тухайн нэг зээлдэгч болон бүлэг зээлдэгчдийн хувьд өөрийн хүлээн зөвшөөрч болох эрсдэлийн дүнд тохирсон хязгаарыг бий болгох түүнийг хянах замаар эрсдэлийг удирддаг. Энэ эрсдэлүүдийг Банк болон Групп тогтмол хянан удирддаг бөгөөд хязгаарлалтыг сар (Зээлдэгч нь зээлийн байгууллага үед), улирлаар (зээлдэгч нь зээлийн байгууллага бус үед) тогтоон хяналт тавьдаг. Бүтээгдэхүүн, зээлдэгч, салбарын сегментийн түвшин дэх хязгаарлалтуудыг Зээлийн Хороо нь баталдаг.

Банк, брокерийн компани зэрэг аль нэг зээлдэгчтэй холбоотой үүсч болох эрсдэл нь балансын болон балансын гадуурх эрсдэлийн магадлалын хязгаараар хязгаарлагддаг. Өдөр бүрийн хязгаарын дагуу эрсдэлийн бодит магадлалыг хянадаг.

Үндсэн төлбөрийн эргэн төлөлт болон хүүгийн төлбөрөө төлөх үүргээ биелүүлэх зээлдэгч болон бүлэг зээлдэгчийн чадвар болон боломжид шинжилгээ хийж, зарим тохиолдолд зээлийн хязгаарлалтыг өөрчлөх замаар зээлийн эрсдэлийг удирддаг. Зээлийн эрсдэлийг мөн байгууллага болон хувь хүний баталгаа, барьцаа хөрөнгийг олж авах зэргээр удирдаж байна.

Группын зээлийн эрсдэлийн хамгийн өндөр нөлөөлөл нь санхүүгийн байдлын тайланд санхүүгийн хөрөнгийн дансны үнээр тусгагдсан байна. Зээлийн эрсдэлийг бууруулахын тулд хөрөнгө ба өр төлбөрийг цэвэрлэснээс үүдэх томоохон нөлөөлөлгүй. Баталгаа болон үүргийн хувьд зээлийн эрсдэлд нөлөөлөх нөлөөлөл нь Эрсдэлийн удирдлагын тэмдэглэл 53-д тайлбарласан нийт өр төлбөртэй тэнцүү байна.

Балансын гадуурх санхүүгийн хэрэглүүрийн зээлийн эрсдэл нь санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээний нэг тал гэрээний дагуух үүргээ биелүүлээгүйгээс гэрээний нөгөө тал алдагдал хүлээх магадлал юм. Групп ажил гүйлгээг батлах, эрсдэлийн хяналтын хязгаар болон хяналтын үйл ажиллагааны горимуудаар баланс дахь санхүүгийн хэрэглүүрт ашигладагтай ижил зээлийн журмуудыг болзошгүй үүргүүдэд баримтална.

Групп нь зээлийн хугацаанд шинжилгээ хийн хугацаа хэтрэлттэй зээл байгаа эсхийг тодорхойлдог. Иймд удирдлага нь Эрсдэлийн удирдлага, тэмдэглэл 53-т тайлбарласан зээлийн эрсдэлийн талаар бусад мэдээлэл болон хугацаа хэтэрсэн хугацааны талаарх мэдээллийг гаргана.

Групп нь дуусвар хугацаанаас нь өмнө зээлээ барагдуулах эрх олгодог моргейжийн гэх мэт тогтмол болон хувьсах хүүтэй зээлийг олгосноор хугацаанаас өмнө зээлийг хаах эрсдэл хүлээдэг. Тайлант хугацааны эцсээрх болон тайлант жилийн Группын өмч, санхүүгийн үр дүн нь дээрх эрсдэлийн хэлбэлзлийн хувиас шалтгаалахгүй бөгөөд учир нь эдгээр зээлүүд нь харилцагчдад олгосон зээлийн хорогдуулсан үнэтэй ойролцоо эсвэл үүргээ өмнө биелүүлснээр хорогдуулсан өртөөр бүртгэгдсэн байна.

53.2 Зах зээлийн эрсдэл

Групп болон Банк нь ерөнхий болон тусгайлсан зах зээлийн өөрчлөлтөнд өртөх магадлалтай хүүгийн түвшин, гадаад валют, өмчийн хэрэглүүрийн нээлттэй позициос зах зээлийн эрсдэлд өртдөг. Зээлийн хороо нь хүлээн зөвшөөрөгдөх эрсдэлийн хязгаарыг бий болгож өдөр бүр хянаж байдаг. Гэсэн хэдий ч энэхүү ашиглаж байгаа арга нь зах зээлийн хүчтэй өөрчлөлтийн үед тогтоосон хязгаараас илүү гарсан алдагдлаас урьдчилан сэргийлж чадахгүй юм.

Зах зээлийн эрсдэлийн удирдлагын зорилго нь эрсдэлийг зөвшөөрөгдсөн хэмжээнд байлгах хүлээн зөвшөөрөгдөх үзүүлэлтүүдийг хянах болон удирдахад оршино.

53.3 Гадаад валютын эрсдэл

Групп болон Банк нь санхүүгийн төлөв байдал болон мөнгөн урсгалаас үүсэх гадаад валютын өөрчлөлтийн нөлөөнд өртдөг. Банкны зээлийн хороо өдөртөө байж болох болон хоног дамжиж болох нээлттэй позицитайн хязгаарлалтыг нэг валют болон нийт валютын нийлбэр дүнгээр тогтоон өдөр болгон хянаж байдаг байна.

ТУЗ-өөс гадаад валютын багцын тухайд хүлээж болох эрсдэлийн хязгаарлалтуудыг тогтоож өгсөн. 99%-ийн магадлалтайгаар банкны нээлттэй позицитайн үнэлэх, Монголбанкны ханшийн өөрчлөлтийг хэд хэдэн үзүүлэлт болон төсөөлөлтэйгээр авч үзэн, үүнээс учирч болох эдийн засгийн алдагдлыг тооцоолох VaR аргыг Банк болон Групп хэрэглэж байна. VaR нь тодорхой цаг хугацааны хүрээнд, тодорхой магадлалтайгаар Групп ба Банкны гадаад валютын багцын ашиггүй хөдөлгөөн, өөрчлөлтийг тооцох замаар банкинд учирч болох санхүүгийн эрсдэлийг тодорхойлох аргачлал юм.

VaR аргын зорилго болон хязгаарлалтууд

Өнгөрсөн нэг жилийн түүхэн мэдээлэлд үндэслэн гадаад валютын багцын боломжит өөрчлөлтийг тооцоолох зорилгоор банк VaR-ын Делта нормал, Монте Карло, Түүхэн загварчлалын аргуудыг хэрэглэж байна. VaR аргачлал нь зах зээлийн ердийн нөхцөл байдалд гадаад валютын эрсдэлийг тооцоход зориулагдсан. Эдгээр аргуудад хэвийн зах зээлийн орчинд нөлөөлөгч эрсдэлийн хүчин зүйлсийн аливаа өөрчлөлт нь хэвийн тархалттай гэж үздэг. Тархалт нь илтгэгч зэргээр жигнэгдсэн түүхэн мэдээллийг ашиглан тооцоологддог. Эдгээр VaR аргууд нь тодорхой дутагдалтай талуудтай учир нь эдгээр аргууд нь гадаад валютын түүхэн корреляци, хэлбэлзэлд үндэслэдэг ба ирээдүйн валютын ханшийн өөрчлөлт хэвийн тархалттай гэж таамагладаг.

VaR арга нь түүхэн өгөгдөлд үндэслэдэг болохоор эрсдэлийн хүчин зүйлсийн ирээдүйн өөрчлөлтийг сайн тусгаж чадахгүй байх талтай бөгөөд хэвийн тархалтын таамаглалд эрсдэлийн хүчин зүйлсийн өөрчлөлт нь нийцээгүй тохиолдолд гадаад валютын ханшийн их хэмжээний өөрчлөлтийг дутуу үнэлж болох талтай. VaR нь эрсдэлийн хүчин зүйлсийн хоорондын хамаарал, эрсдэлийн хүчин зүйлсүүдэд тавьсан таамаглалаас шалтгаалж эрсдэлийг дутуугаар эсвэл илүүгээр үнэлэх боломжтой. Гадаад валютын позици өдрийн турш өөрчлөгддөг боловч VaR нь зөвхөн өдрийн төгсгөлд хаагдсан багцын эрсдэлийг хэмждэг ба 99% итгэх завсараас хэтэрч алдаж болзошгүй алдагдлын дүнг тооцож чадахгүй.

Практикт гадаад валютын бодит үр дүнгүүд VaR тооцооллоос зөрдөг. Тухайлбал, хэвийн бус зах зээлийн нөхцөлд тооцоолол бодит ашиг алдагдалтай уялдаж чаддаггүй. VaR загварын бодит байдалтай нийцэж буйг тодорхойлохын тулд бодит үр дүнгүүдийг тодорхой хугацааны /гурван сар/ давтамжтайгаар VaR тооцоололтой харьцуулж үзэн Backtesting хийдэг. Зах зээлийн онцгой хүндрэлийн нөлөөг Банк даван туулж чадах эсэхэд баталгаатай байх үүднээс банк гадаад валютын багцдаа тогтмол стресс тест хийдэг.

VaR таамаглалууд

Банк болон Групп нь 99%-ийн итгэх завсар ашиглан VaR тооцдог тул гадаад валютын нээлттэй позиц нэг өдрийн турш өөрчлөгдөхгүй гэж үзвэл боломжит алдагдлын хэмжээ VaR-аас их байх бараг боломжгүй. Нэг өдрийн хугацаанд 99%-ийн итгэх завсартай VaR гэдэг нь аливаа 100 өдрийн бодит ашиг алдагдлын дүн тооцоолж гаргасан VaR-с дунджаар нэг удаа их байхыг илтгэнэ.

VaR нь банкны гадаад валютын эрсдэлийн салшгүй хэсэг тул гадаад валютын нээлттэй позицуудад VaR лимит тогтоосон бөгөөд эдгээр лимитүүдтэй нээлттэй позицийн дүнг өдөр тутам харьцуулж хянаж байдаг. Загварт Монголбанкны гадаад валютын

ханшийн эрсдэлийг VaR аргаар хэмжих аргачлалын таамаглалуудаас нэгтгэж өгсөн байдаг.

	Делта нормал	Монте Карло	Түүхэн Загварчлал
	мян.төг	мян.төг	мян.төг
2013 – 12 сарын 31	106,624	96,578	141,397
2013 – Өдрийн дундаж	515,412	471,143	621,404
2013 – Хамгийн их	2,055,956	2,254,768	2,709,669
2013 – Хамгийн бага	10,201	10,507	11,185
2012 – 12 сарын 31	114,443	118,334	129,954
2012 – Өдрийн дундаж	140,253	141,948	183,030
2012 – Хамгийн их	561,410	648,023	740,283
2012 – Хамгийн бага	14,366	14,132	16,130

Банк гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн зээлүүдийг гаргасан. Зээлдэгчдийн орлогын урсгалаас хамааран Монгол төгрөгийн эсрэг гадаад валютын ханш өсвөл зээлдэгчийн зээлээ эргэн төлөх чадварт сөргөөр нөлөөлөх бөгөөд мөн ирээдүйн зээлийн алдагдлыг өсгөнө.

Доорх хүснэгт нь хэрвээ бүх нөхцөл өөрчлөгдөхгүй үед тайлант хугацааны эцсээрх ашиглагдсан ханшийн зөрүүгийн өөрчлөлтийн боломжит хэлбэлзлийг санхүүгийн үр дүн болон өмчид нөлөөлөх нөлөөг үзүүлсэн. Гадаад валютын ханшийн боломжит өөрчлөлтийг 2013 оны 12 сарын гадаад валютын хамгийн өндөр ханшийн зөрүүд

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

хийсэн шинжилгээгээр тодорхойлсон. 2013 оны гадаад валютын ханшийн хэлбэлзлийн шинжилгээ нь 2013 оны 12 сарын ам.долларын ханшийн хэлбэлзэл нь 1,2% 2013 оны 12 сарын 31-рх бусад валют болон еврогийн ханшийн боломжит хэлбэлзэл нь 1,4% байгааг харуулсан.

136

	2013 оны 12 сарын 31	
	Татварын өмнөх ашигт нөлөөлөх нөлөө	Өмчид нөлөөлөх нөлөө
Ам.долларын 1.2%-н өсөлт	-243,583	451,139
Ам.долларын 1.2%-н бууралт	243,583	-451,139
Евро-н 1.4%-н өсөлт	-29,676	-29,676
Евро-н 1.4%-н бууралт	29,676	29,676
Бусад валютын 1.8 %-н өсөлт	244,036	244,036
Бусад валютын 1.8 %-н бууралт	-244,036	-244,036

Доорх хүснэгт нь хэрвээ бүх нөхцөл өөрчлөгдөөгүй үед тайлант хугацааны эцсээрх ашиглагдсан ханшийн зөрүүгийн өөрчлөлтийн боломжит хэлбэлзлийг санхүүгийн үр дүн болон өмчид нөлөөлөх нөлөөг үзүүлсэн. Гадаад валютын ханшийн боломжит өөрчлөлтийг 2012 оны 12 сарын гадаад валютын хамгийн өндөр ханшийн зөрүүд хийсэн шинжилгээгээр тодорхойлсон. 2012 оны гадаад валютын ханшийн хэлбэлзлийн шинжилгээ нь 2011 оны 12 сарын 31-ны ам.долларын ханшийн хэлбэлзэл нь 0,2% 2012 оны 12 сарын 31-ний өдрөөрх бусад валют болон еврогийн ханшийн боломжит хэлбэлзэл нь 0,9% ба 0,5% байгааг харуулсан.

	2012 оны 12 сарын 31	
	Татварын өмнөх ашигт нөлөөлөх нөлөө	Өмчид нөлөөлөх нөлөө
Ам.долларын 0.2%-н өсөлт	-42,728	54,719
Ам.долларын 0.2%-н бууралт	42,728	-54,719
Евро-н 0.9%-н өсөлт	-162,557	-162,557
Евро-н 0.9%-н бууралт	162,557	162,557
Бусад валютын 0.5%-н өсөлт	32,711	32,711
Бусад валютын 0.5%-н бууралт	-32,711	-32,711

53.4 Хөрвөх чадварын эрсдэл

Хөрвөх чадварын эрсдэл нь санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн дуусгавар хугацаандаа төлбөр гүйцэтгэж чадахгүй байх эрсдэл юм. Групп болон Банк нь өөрийн бэлэн мөнгөний эх үүсвэрээс өдөр тутмын гүйлгээ болох харилцах хадгаламж, харилцах дансууд, хугацаа дуусаж байгаа хадгаламжууд, зээл олголт, баталгаа зэрэгтэй холбоотой татан авалтуудыг хийдгээс үүдэн эрсдэлд өртөх магадлалтай. Группын туршлагаас үзэхэд дээрх үүрэг хариуцлагуудыг хангах шаардлагатай мөнгөний нөөцийн түвшинг хангалттай хэмжээнд урьдчилан таамаглах боломжтой байдаг тул банк дээрх бүх татан авалтуудыг хангах хэмжээний бэлэн мөнгөний эх үүсвэр бэлэн байдаггүй.

Групп нь бусад банкуудын байршуулсан хөрөнгө, хуулийн этгээд болон хувь хүмүүсийн харилцагчдын хадгаламж, зээл зэрэг тогтвортой эх үүсвэрүүдийг бүрдүүлэн хадгалан авах сонирхолтой мөн урьдчилан таамаглаагүй төлбөрийн шаардлага үүсэхэд түүнийг хурдан бөгөөд бэрхшээлгүй төлөх чадвартай байх үүднээс Групп хөрөнгийн төрөлжсөн багцад хөрөнгө оруулдаг.

Хөрвөх чадварыг удирдахын тулд Групп нь олон төрлийн эх үүсвэр бүхий санхүүжилт, санхүүжилттэй холбоотой асуудлуудыг шийдвэрлэх эх үүсвэр татах төлөвлөгөө, холбогдох хууль тогтоомж дүрэм журамтай нийцсэн хөрвөх харьцааг байнга хянах замаар хөрвөх чадвартай хөрөнгийн түвшинд шинжилгээ хийх шаардлагатай болдог. Банк хөрвөх чадварын харьцааг өдөр болгон Монголбанкны шаардлагын дагуу тооцоолдог. Жилийн турш хадгалсан харьцааг доор хүснэгтэд үзүүлэв:

	2013 он	2012 он
12 сарын 31	43.33%	41.06%
Тайлант жилийн дундаж	42.81%	36.00%
Хамгийн их	46.62%	41.40%
Хамгийн бага	39.84%	32.30%

Банкны Хөрөнгийн Удирдлага нь санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн талаар мэдээлэл цуглуулдаг. Банкны хөрөнгийн удирдлагын хэлтэс нь нь өдөр болгоны хөрвөх чадварын харьцааг хянадаг бөгөөд хэрвээ шаардлагатай гэж үзвэл санхүүгийн зах зээл, банкны дотоод зээлээс санг өсгөдөг мөн түүнчлэн тухайн нөхцөл байдлын болон түргэн хөрвөх чадварыг удирддаг.

Группын удирдлагууд нь өдөр бүрийн хөрвөх чадварын позицгийг хянан удирдаж, хэвийн болон хэвийн бус зах зээлийн нөхцөл дэх өөр нөхцөл байдлуудад шинжилгээ хийдэг.

Доорх хүснэгт нь 2013 оны 12 дугаар сарын 31-р гэрээний дагуу дуусвар хугацаагаар нь харуулсан өр төлбөрийн дүнг илэрхийлнэ. Хүснэгтэд үзүүлсэн дүн нь мөнгөн урсгалын дискаунтирлаагүй гэрээний дүнг илэрхийлнэ. Эдгээр дискаунтирлаагүй мөнгөн урсгал нь санхүүгийн тайлан дээрх мөнгөн урсгалын дискаунтирлсан үлдэгдлээс ялгаатай байна.

Төлөгдөх дүнгүүд нь тогтмол бус байх тохиолдолд хүснэгтэд харуулсан дүнгүүд нь тайлант үеийн эцсээрх илэрхийлэгдэж байгаа нөхцөлд үндэслэн тодорхойлно. Гадаад валютаарх төлбөрүүд нь тайлант хугацааны эцсээрх хүчин төгөлдөр Монголбанкны ханшаар хөрвүүлэгдсэн.

Доорх хүснэгтэд 2013 оны 12 сарын 31-ны байдлаарх санхүүгийн санхүүгийн хэрэглүүрийн дуусгавар болох хугацааны шинжилгээг үзүүлэв:

	1 сараас доош мян.төг	1 сараас 3 сар хүртэлх мян.төг	3 сараас 6 сар хүртэлх мян.төг	6 сараас 1 жил хүртэлх мян.төг	1 жилээс 5 жил хүртэлх мян.төг	5-с дээш жил мян.төг	Нийт мян.төг
Хөрөнгө							
Мөнгө болон түүнтэй адилгах хөрөнгө	310,932,806	-	-	-	-	-	310,932,806
МБ-д заавал байлгах нөөц	259,809,543	-	-	-	-	-	259,809,543
Бусад банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан мөнгө	159,160,430	-	496,995	-	-	-	159,657,425
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалт	559,648,555	54,411,220	15,034,786	55,847,076	42,277,430	7,174,610	734,393,677
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	118,916,807	135,424,462	232,417,858	357,410,132	917,705,369	437,353,232	2,199,227,860
Бусад хөрөнгө	16,213,331	992,438	3,073,951	57,127	6,764,151	42	27,101,040
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	1,424,681,472	190,828,120	251,023,590	413,314,335	966,746,950	444,527,884	3,691,122,351
Өр төлбөр							
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	2,863,898	16,608,306	4,674,903	2,315,833	-	-	26,462,940
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	831,123,716	349,014,721	204,690,522	328,352,704	305,043,532	143,209,298	2,161,434,493
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрүүд	-	-	-	-	962,305	-	962,305
Зээлээр авсан эх үүсвэр	24,202,657	185,668,393	276,225,212	121,436,433	391,157,140	33,629,386	1,032,319,221
Хоёрдогч өглөг	507,272	(23,886)	16,524,811	(56,795)	41,309,771	-	58,261,173
Репо хэлцэл	167,154,900	-	-	-	-	-	167,154,900
Бусад өр төлбөр	22,350,908	2,642,355	512,357	710,244	3,726,042	1,157,988	31,099,894
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	1,048,203,351	553,909,889	502,627,805	452,758,419	742,198,790	177,996,672	3,477,694,926
Цэвэр өр төлбөрийн зөрүү	376,478,120	(363,081,769)	(251,604,215)	(39,444,083)	224,548,161	266,531,211	213,427,426
Хуримтлагдсан зөрүү		13,396,351	(238,207,863)	(277,651,946)	(53,103,786)		213,427,426

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

53. ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

53.4 Хөрвөх чадварын эрсдэл (үргэлжлэл)

Доорх хүснэгтэд 2012 оны 12 сарын 31-ны байдлаарх санхүүгийн хэрэглүүрийн дуусгавар болох хугацааны шинжилгээг үзүүлэв:

	1 сараас доош мян.төг	1 сараас 3 сар хүртэлх мян.төг	3 сараас 6 сар хүртэлх мян.төг	6 сараас 1 жил хүртэлх мян.төг	1 жилээс 5 жил хүртэлх мян.төг	5-с дээш жил мян.төг	Нийт мян.төг
Санхүүгийн хөрөнгө							
Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө	186,730,836	-	-	-	-	-	186,730,836
МБ-нд заавал байлгах нөөц	239,329,820	-	-	-	-	-	239,329,820
Бусад банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан мөнгө	214,786,623	-	30,308	-	-	-	214,816,931
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалт	232,018,956	109,682,642	10,577,992	31,760,069	14,642,745	1,728,496	400,410,900
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	110,635,603	193,109,334	116,415,150	322,640,052	509,063,408	175,988,090	1,427,851,635
Бусад хөрөнгө	11,827,139	2,776,950	138,880	1,473,633	265,622	3,307,126	19,789,349
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	995,328,976	305,568,926	127,162,329	355,873,753	523,971,774	181,023,713	2,488,929,471

Өр төлбөр

Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	609,220,209	313,203,670	313,075,630	396,438,820	294,129,873	130,609,045	2,056,677,247
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	27,717,145	2,436	12,850,810	6,418,639	-	-	46,989,030
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрүүд					1,172,027		1,172,027
Зээлээр авсан эх үүсвэр	472,379	467,576	1,885,410	40,352,912	24,193,960	45,468,171	112,840,408
Хоёрдогч өглөг	(236,470)	-	-	125,344	34,802,500	-	34,691,374
Бусад өр төлбөр	67,850,069	2,355,107	14,643,568	878,579	1,689,003	409,227	87,825,553
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	705,023,332	316,028,789	342,455,418	444,214,294	355,987,363	176,486,443	2,340,195,639

Цэвэр өр төлбөрийн зөрүү	290,305,643	(10,459,864)	(215,293,088)	(88,340,540)	167,984,411	4,537,271	148,733,833
Хуримтлагдсан зөрүү		279,845,780	64,552,691	(23,787,849)	144,196,562	148,733,833	

Доорх хүснэгтэд 2013 оны 12 сарын 31-ны байдлаарх санхүүгийн өр төлбөрийн дуусгавар болох хугацааны шинжилгээг үзүүлэв:

Санхүүгийн өр төлбөр	1 сарын дотор мян.төг	1 сараас 6 сар хүртэлх мян.төг	6 сараас 12 сар хүртэлх мян.төг	1 жилээс 5 мян.төг	5 жилээс дээш мян.төг	Нийт мян.төг
2013 оны 12 сарын 31						
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	2,798,048	21,621,000	2,401,870	-	-	26,820,918
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	1,290,420,511	538,255,654	327,055,264	58,722,199	-	2,214,453,628
Зээлээр авсан эх үүсвэр	4,854,515	448,599,805	149,370,458	475,556,685	34,489,057	1,112,870,520
Хоёрдогч өглөг	507,272	1,156,036	1,139,317	59,415,720	-	62,218,345
Репо хэлцэл	167,154,900	-	-	-	-	167,154,900
Нийт	1,465,735,246	1,009,632,495	479,966,909	593,694,604	34,489,057	3,583,518,311

Доорх хүснэгтэд 2012 оны 12 сарын 31-ны байдлаарх санхүүгийн өр төлбөрийн дуусгавар болох хугацааны шинжилгээг үзүүлэв:

Санхүүгийн өр төлбөр	1 сарын дотор мян.төг	1 сараас 6 сар хүртэлх мян.төг	6 сараас 12 сар хүртэлх мян.төг	1 жилээс 5 жил мян.төг	5 жилээс дээш мян.төг	Нийт мян.төг
2012 оны 12 сарын 31						
Банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	27,717,145	13,246,024	6,518,490	-	-	47,481,659
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	1,034,907,771	614,493,247	400,271,797	66,379,388	-	2,116,052,203
Зээлээр авсан эх үүсвэр	654,262	2,743,680	15,697,659	61,077,395	44,499,493	124,672,489
Хоёрдогч өглөг	-	1,139,448	825,620	37,460,128	-	39,425,196
Нийт	1,063,279,178	631,622,399	423,313,566	164,916,911	44,499,493	2,327,631,547

Хүлээгдэж буй дуусвар хугацаанд үндэслэсэн дээрх шинжилгээгээр, борлуулах зориулалттай санхүүгийн хөрөнгийн багц нь бүхэлдээ удирдлагын тогтоосон багц хөрвөх чадварын үнэлгээгээр "1 сарын дотор" гэсэн хэсэгт ангилагдсан.

Группын удирдлагын үзэж байгаагаар хөрөнгө ба өр төлбөрийн хүүгийн түвшин болон дуусвар хугацааны хоорондын уялдаа нь Группыг амжилттай удирдах үндсэн зарчим юм. Банкны бизнесийн үйл ажиллагаа нь тодорхой бус хугацаатай болон олон төрлийн байдаг нь бүх зүйлс уялдаатай байх боломжгүйд хүргэдэг. Уялдаагүй байдал нь банкны ашгийг өсгөх боловч мөн алдагдал хүлээх эрсдэлийг ч өсгөдөг. Хөрөнгөөр төлбөрийн дуусвар хугацаа болон хугацаа дуусвар болоход хүү бүхий өр төлбөрийг өөр хэрэглүүрээр солих чадвар нь Группын хөрвөх чадварыг үнэлэх болон хүү болон ханшийн зөрүүний өөрчлөлтийг тогтооход чухал хүчин зүйл болно.

Харилцагчдын харилцах данснуудын нилээд хэсэг нь хугацаагүй, эдгээр хадгаламжийн тоо болон хадгаламж эзэмшигчдийн төрөл зэргийн ялгаатай байдал зэргээс шалтгаалан Группын өмнөх туршлага нь харилцагчдын харилцах дансууд нь урт хугацаатай, санхүүгийн тогтвортой эх үүсвэр болж чадна гэж удирдлага нь итгэж байна.

Групп ерөнхийдөө гэрээний хүрээнд гуравдагч талыг эх үүсвэрээ гэрээний дагуу буцаан татна хүлээгээгүй учраас Баталгаа болон аккредитивын хувьд хөрвөх чадварын шаардлага нь түүнтэй холбоотой болзошгүй өр төлбөрийн дүнгээс доогуур байх ёстой. Эдгээр үүрэг хариуцлагын ихэнхийн хугацаа нь нэмэлт санхүүжилтгүйгээр дуусах учраас гэрээний дагуу болзошгүй өр төлбөрийн нийт үлдэгдэл нь ирээдүйн мөнгөний хэрэгцээг илэрхийлэхгүй.

53.5 Хүүгийн түвшний эрсдэл

Групп болон Банкны санхүүгийн байдал болон мөнгөн гүйлгээндээ зах зээл дээр идэвхитэй байгаа хүүгийн түвшний хэлбэлзлийн нөлөөллөөс эрсдэлд орж байдаг. Энэхүү өөрчлөлтөөс шалтгаалан хүүгийн маржин нь ихсэж болох боловч тооцоолоогүй өөрчлөлтийн улмаас буурч эсвэл бүр алдагдал хүлээж ч болох юм.

Групп нь хүүгийн түвшнээс эрсдэл хүлээх бөгөөд энэ нь тухайн хугацаа болон дүнгээр илэрхийлэгдсэн зээлийн тогтмол хүүгийн түвшин нь татан төвлөрүүлсэн эх үүсвэрийн тогтмол хүүгийн түвшнээс зөрүүтэй үед үүснэ. Практикт хүүгийн түвшин нь богино хугацаанд голдуу тогтмол байдаг. Мөн хөрөнгө болон өр төлбөрийн хувьд гэрээгээр тогтмол хүүгийн түвшинтэй бол энэ нь тухайн зах зээлийн нөхцөл байдлыг тусгахын тулд дахин гэрээ байгуулдаг.

Зээлийн хороо нь дахин үнэ тогтоох хүүгийн түвшний нийцэлтийн түвшинд хязгаар тогтоох хянаж ажилладаг. Боломжит хэджийн хэрэглэл байхгүйгээс Групп нь ерөнхийдөө эдгээрийн хүүгийн түвшинг тохируулахыг хичээж байна.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

53.5 Хүүгийн түвшний эрсдэл (үргэлжлэл)

2013 оны 12 сарын 31	Үндсэн цэг дээрх өөрчлөлт	Хүүгийн цэвэр орлогын мэдрэмж Мян.төг
Евро	120	36,915
Ам.доллар	120	-739,075
Төгрөг	120	-14,024
Евро	-120	-36,915
Ам.доллар	-120	739,075
Төгрөг	-120	14,024
2012 оны 12 сарын 31		
Евро	120	-13,364
Ам.доллар	120	-822,398
Төгрөг	120	-102,289
Евро	-120	13,364
Ам.доллар	-120	822,398
Төгрөг	-120	102,289

54. МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАНД ТУСГАГДСАН МӨНГӨ БА ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ

	2013 оны 12 сарын 31 мян.төг	2012 оны 12 сарын 31 мян.төг
Бэлэн мөнгө болон Төв банкин дах мөнгө	570,742,349	426,060,656
Бусад банкинд байршуулсан мөнгөн хөрөнгө	159,657,425	214,816,931
Монгол банкны үнэт цаас	549,098,115	247,402,729
	1,279,497,889	888,280,316
Хасах нь: Групп болон Банкны өдөр тутмын үйл ажиллагааг санхүүжүүлэхэд ашиглагдахгүй Төв банкинд заавал байлгах нөөц	(259,809,543)	(239,329,820)
Мөнгөн гүйлгээний тайланд хүлээн зөвшөөрөгдсөн мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө	1,019,688,346	648,950,496

55. ХӨРӨНГИЙН ЗОХИСТОЙ ХАРЬЦАА

Банк нь өөрийн хөрөнгийг удирдахдаа дараах зорилгуудыг баримталдаг. Үүнд: Монголбанкнаас тавьсан өөрийн хөрөнгийн шаардлагуудыг чанд мөрдөх, Банкны үйл ажиллагаа өөдрөг төсөөлөлд үндэслэх мөн Монголбанкны шаардлагын дагуух нийт өөрийн хөрөнгө болон нийт активыг эрсдэлийн шинж чанараар тохируулсан дүнд суурилсан өөрийн хөрөнгийн харьцаа нь хамгийн багадаа 9% (2012: 8%) эрсдэлээр жигнэсэн хөрөнгийн харьцаа нь 14% (2012: 13%) байх шалгуурыг ханган ажиллах. Монголбанкнаас тавьдаг өөрийн хөрөнгийн харьцааны шаардлага хангасан эсэхийг өдөр бүрийн бодит мэдээлэл болон сар бүр өөрсдийн хийсэн тооцоолол дээр үндэслэн Банкны удирдлагууд болон Санхүү эрхэлсэн захирлаар хянуулдаг.

Банк нь Банкны ирээдүйн үйл ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх зах зээлд болоод хөрөнгө оруулагчид, эзэлдэгчдийн итгэлийг хадгалан ажиллахын тулд өөрийн хөрөнгийн шаардлагатай түвшинг ханган ажиллах сонирхолтой байна. Монголбанкны тодорхойлсон өөрийн хөрөнгийн шаардлагын дагуу эрсдэлээр жигнэгдсэн хөрөнгийн харьцаа нь (өөрийн хөрөнгийн харьцаа) заасан хамгийн бага түвшнээс дээгүүр байх ёстой.

Доорх хүснэгт нь Монгол Улсын хуулийн дагуу бэлтгэгдсэн Банкны тайланд үндэслэсэн өөрийн хөрөнгийн бүтцийг харуулав:

	Банк	
	2013	2012
Өөрийн хөрөнгийн харьцаа	12.57%	11.22%
Эрсдэлээр жигнэсэн хөрөнгийн харьцаа	16.71%	13.25%
	Банк	
	2013 МЯН.ТӨГ	2012 МЯН.ТӨГ
I зэрэглэлийн хөрөнгө		
Энгийн хувьцаа	25,907,593	25,907,593
Хувьцааны урамшуулал	42,322,298	42,322,298
Хуримтлагдсан ашиг	173,390,689	116,534,085
Өөрийн хөрөнгийн бусад хэсэг	5,626,103	1,934,247
Нийт I зэрэглэлийн хөрөнгийн дүн	247,246,683	186,698,223
II зэрэглэлийн хөрөнгө		
Хоёрдогч өглөг	57,893,500	34,802,500
Давуу эрхт хувьцаа	16,388,100	-
Дахин үнэлгээний нөөц	8,212,178	-
Нийт II зэрэглэлийн хөрөнгийн дүн	82,493,778	34,802,500
Нийт капитал/Капиталын суурь	329,740,461	221,500,723

12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар эрсдэлээр жигнэсэн хөрөнгийг ангилал тус бүрээр доорх хүснэгтэд харуулав:

	2013 оны 12 сарын 31		2012 оны 12 сарын 31	
	Хөрөнгө	Эрсдэлээр жигнэсэн актив	Хөрөнгө	Эрсдэлээр жигнэсэн актив
	мян.төг	мян.төг	мян.төг	мян.төг
0%	1,366,347,874	-	723,655,847	-
20%	173,048,579	34,609,716	321,330,367	64,266,073
50%	673,567,458	336,783,729	388,628,910	194,314,455
70%	558,624,590	391,037,213	-	-
100%	1,200,515,716	1,200,515,716	1,435,724,289	1,435,724,289
150%	11,251,080	16,876,620	9,776,388	14,664,583
	3,983,355,297	1,979,822,994	2,879,115,801	1,708,969,400

56. БОЛЗОШГҮЙ ҮҮРЭГ ХАРИУЦЛАГА

Банк нь 2010 оны 06 сарын 08-ны өдөр Голомт банк болон Стэнхөп Инвестментс-н хооронд байгуулсан 25 сая ам.долларын хоёрдогч өглөгийн гэрээний тухайлсан заалтуудыг мөрдөөгүй гэсэн үндэслэлээр нийт хугацаанаас өмнөх үндсэн өр, хуримтлагдсан хүү, хугацаа хэтэрсний алданги, IPO гаргаагүйн урамшуулал зэрэг дүнгүүдийг хамруулан нийт 35,393,776 ам.долларын нэхэмжлэл үүсгэсэн бөгөөд 2013 оны 12 сарын 10-нд Банк нь Стэнхөп Инвестментс-с Лондонгийн шүүхэд гаргасан нэхэмжлэхийг хүлээн авсан.

Банк нь 2014 оны 02 сарын 05-ны өдөр Лондонд толгой компани нь байрлах Milbank, Tweed, Hadley & McCloy LLP хуулийн пүүсээр дамжуулан энэхүү нэхэмжлэхийн эсрэг зарга үүсгэсэн.

Банк нь шүүх хурлын шийдвэрээр энэхүү хэрэгт ялагдал хүлээвэл Стэнхөп Инвестментс-н нэхэмжилсэн дүнгээр өр төлбөр үүсэж болзошгүй юм.

ГОЛОМТ БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

57. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ

Балансын дараах үйл явдлаар 2012 оны 01 сарын 26-ны өдөр Бодь Интернэшнл буюу Банкны гол хувьцаа эзэмшигчид шилжүүлсэн Банкнаас Монголын нисэх онгоцны компани болох Хүннү Эйр ХХК -д (Монголиан Эйр Лайнс Групп ХХК) гаргасан 1706 болон 1750 тоот баталгааг дуусгавар болгох албан бичигт 2014 оны 02 сарын 22-ны өдөр Wells Fargo Bank Northwest, National Association болон Хүннү Эйр ХХК гарын үсэг зурсан. Ингэснээр өмнөх баталгаа гаргагч болох Голомт банк нь Баталгааны Гэрээнд дурдагдсан бүх үүрэг хариуцлага, өр төлбөр, хариуцлагаас чөлөөлөгдсөн болно.

58. ХАРЬЦУУЛСАН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Тодорхой харьцуулах үзүүлэлтүүдийг тайлант жилийн тайлагналтай нийцүүлэх үүднээс дахин ангилсан болно

59. МОНГОЛ ХЭЛНИЙ ОРЧУУЛГА

Эдгээр санхүүгийн тайлангууд нь мөн Монгол хэл дээр бэлтгэгдсэн болно. Монгол болон Англи хэл дээрх хувилбаруудын хооронд ямар нэг зөрүү, ялгаа гарсан тохиолдолд Англи хувийг баримтална.

